

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI ANABİLİM DALI
İLETİŞİM ÇALIŞMALARI DOKTORA PROGRAMI**

**ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN ETKİLEŞİMSSEL RİTÜELLERE
DAYALI ETKİNLİKLER YOLUYLA KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM VE
ÜNİVERSİTEYE UYUM SÜRECİNİN DESTEKLENMESİ: İLETİŞİM
ÇALIŞMALARINDA EYLEM ARAŞTIRMASI**

DOKTORA TEZİ

**HAZIRLAYAN
BİLGE KALKAVAN**

GAZİANTEP – 2022

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI ANABİLİM DALI
İLETİŞİM ÇALIŞMALARINI DOKTORA PROGRAMI**

**ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN ETKİLEŞİMSEL RİTÜELLERE DAYALI
ETKİNLİKLER YOLUYLA KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM VE ÜNİVERSİTEYE
UYUM SÜRECİNİN DESTEKLENMESİ: İLETİŞİM ÇALIŞMALARINDA EYLEM
ARAŞTIRMASI**

DOKTORA TEZİ

**HAZIRLAYAN
BİLGE KALKAVAN**

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. BÜLENT BAHRİ KÜÇÜKERDOĞAN**

GAZİANTEP – 2022

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜNE
DOKTORA KABUL VE ONAY FORMU

Görsel İletişim Tasarımı Anabilim Dalı İletişim Çalışmaları Doktora Programı öğrencisi Bilge Kalkavan tarafından hazırlanan “Uluslararası Öğrencilerin Etkileşimsel Ritüellere Dayalı Etkinlikler Yoluyla Kültürlerarası İletişim ve Üniversiteye Uyum Sürecinin Desteklenmesi: İletişim Çalışmalarında Eylem Araştırması” başlıklı tez 27/09/2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Doktora Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Görevi	Unvanı, Adı ve Soyadı Kurumu-Üniversitesi	İmzası:
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Bülent Bahri KÜÇÜKERDOĞAN Hasan Kalyoncu Üniversitesi	
Jüri Başkanı	Prof. Dr. Gül Rengin KÜÇÜKERDOĞAN Hasan Kalyoncu Üniversitesi	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Volkan EKİN Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Selçuk HÜNERLİ İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Deniz TELEK Hasan Kalyoncu Üniversitesi	

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. İbrahim Halil Güzelbey
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Doktora Tezi olarak sunduğum “Uluslararası Öğrencilerin Etkileşimsel Ritüellere Dayalı Etkinlikler Yoluyla Kültürlerarası İletişim ve Üniversiteye Uyum Sürecinin Desteklenmesi: İletişim Çalışmalarında Eylem Araştırması” başlıklı çalışmanın tarafımca, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım 27/09/2022.

Bilge Kalkavan

ÖNSÖZ

Eylem araştırması son etkinliği olan izleme uygulamamın analizlerini UC Berkeley kütüphanesinde yazmaya başladım. Kütüphanenin ilham verici çalışma ortamı, tezimin son bölümlerini bu tarihi eğitim dokusunda tamamlamaya beni teşvik etti. Kültürlerarası iletişim ve etkileşim odaklı tez çalışmamda, akademisyen ve öğrencilerle olan etkileşim, tarihi binalar, uluslararası ve kültürlerarası paylaşımların yoğun olarak yaşandığı kampüs ortamı, içindeyken açıklaması pek mümkün olamasa da, sizi bilimle olağanın üstünde etkileşime geçirir nitelikteydi. Tez çalışmamı eylem araştırması olarak yapmak konusunda bana ilham veren ve tüm çalışma sürecimde bana destek veren ikizim Prof. Dr. Özge Hacıfazlıoğlu'na çok teşekkür ederim. Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde başlayan tez yolculuğumda ve UC Berkeley ziyaretim sırasında kendisiyle, değerli akademisyen ve öğrencilerle görüşme fırsatını da bana yarattığı için ayrıca teşekkürlerimi iletirim.

Tez yolculuğumda desteğini ve yardımını her dakika hissettiğim tez danışmanım Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ve programa başladığım günden itibaren beni her daim teşvik eden, yüreklendiren Rektör Yardımcısı ve İletişim Fakültesi Dekanı Gül Rengin Küçükdoğan'a en derin teşekkürlerimi iletmek isterim. Tez izleme kurullarında çalışmama sağladığı katkı ve değerli fikirleri için Prof. Dr. Volkan Ekin'e çok teşekkür ederim.

Etkileşim Ritüelleri teorisiyle beni tanıştıran, etkileşim çalışmalarında farklı bir yola çıkmamı sağlayan Professor Dániel Zoltán Kádár'a, ayrıca "Konuşma Çözümlemesi" (Conversation Analysis), odak grup ve etkileşim çalışmalarının kapısını, rehberliğiyle araladığım ve o yolda ilerlediğim Prof. Gabriele Kasper'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Eylem araştırması odaklı bu projede değerli katkılarıyla sürecin hayata geçmesini sağlayan, etkinlik ve uygulamalarıyla ufuklar açan Doç. Dr. Ramin Aliyev, Dr. Gökçen Aydın, Sosyal Antropolog Öğretim Görevlisi Batu Duru'ya, etkinliklerin yanında akran danışmanlığı görevini de üstlenen Dr. Özgür Osman Demir'e ve kariyer uygulamasıyla beraber uzman görüşü ve nitel araştırma konusunda da projeye katkı ve destek veren Dr. Ahmet Ayaz'a ne kadar teşekkür etsem azdır. Tüm bu süreçlerde desteğini esirgemeyen Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Şener Büyükoztürk'e çok teşekkür ederim.

Eylem araştırmasının başlangıç sürecinden sonuna kadar desteğini esirgemeyen Uluslararası İlişkiler Koordinatörü Muhammed İhsan Kuyumcu'ya, 1. Kültürlerarası Yemek

Sunumu etkinliğinde gösterdikleri özverili çalışma için Dr. Furkan Baltacı ve Araştırma Görevlisi Harun Yiğit Alkan'a teşekkürlerimi iletmek isterim.

“Etkileşimsel Ritüellere Dayalı Eylem Araştırması: Pusula Modeli”nin dijital çiziminde bana yardımcı olan İletişim Fakültesi öğrencilerimiz Rabia Tatar ve Furkan Kayadaleren'e teşekkür ederim.

İletişimde eylem araştırması projemize gönüllü katkı sunan uluslararası öğrenciler sizlerin sürece aktif katılımınız, içtenlikle paylaştığınız günlük ve gözlemlerinizi kültürlerarası iletişim çalışmalarında olduğu kadar, farklı disiplinlerdeki bilimsel çalışmalara da ışık tutacaktır. Proje boyunca misafir olarak katılan öğrencilerimiz, sizler de uluslararası arkadaşlarınızı evlerinde hissettirip kültürlerarası iletişim ve etkileşim zenginliğinin getirdiği mutluluğu birlikte yaşamamızı sağladınız. Tüm öğrencilere teşekkürlerimi iletmek isterim.

Her yaşta bana destek olan annem Şener ve babam Muvaffak Toran'a, aileme, kültürlerarası iletişim yolculuğuna beraber çıktığım, diplomasi yolculuğunda bana ve aileme bir çok ülkede kültürel zenginliği yaşamamızı sağlayan, her şart ve koşulda akademik çalışmalarımı teşvik eden eşim Barış Kalkavan'a ve bana her zaman destek veren evlatlarım Kaan, Can ve Alp'e çok teşekkür ederim.

Gaziantep, 2022

Bilge Kalkavan

ÖZET

Bu araştırma uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyum sürecinde kültürlerarası iletişim becerilerinin eylem araştırmasına dayalı bir yöntemle geliştirilmesini amaçlamaktadır. Gay, Mills ve Airasian (2009) ve Yıldırım ve Şimşek (2008) referans alınarak, “ihtiyaç analizi, eylem planının oluşturulması ve uygulanması, eylemin değerlendirilmesi ve paylaşım”dan oluşan 4 aşama temel alınarak, özgün bir model olan Eylem Araştırmasına Dayalı Etkileşimsel Ritüeller Döngüsü: Pusula Modelini ortaya konulmuştur. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören uluslararası lisans öğrencileri üzerinde yürütülen bu çalışmaya, farklı ülkelerden 10 öğrenci gönüllü katılmıştır. Araştırmanın verileri “yüz yüze görüşme, etkinlik merkezli odak grup toplantı ve uygulamaları, yansıtıcı günlükler ve gözlem formları” yoluyla toplanmıştır. Ortaya çıkan etkileşimsel veri Kádár (2017) “etkileşimsel ritüel” perspektifiyle analiz edilip değerlendirilmiştir ve bu etkileşimin yansıması öğrenci yansıtıcı günlüklerinin söylem analiziyle çözümlenmesiyle yapılmıştır.

Eylem planındaki bir dizi uygulama, alanında uzman akademisyenler tarafından etkinlik, tecrübe paylaşımı ve çalıştaylarla yürütülmüştür. Grup içinde kurulan etkileşimsel ritüeller, “kültürlerarası iletişimde grup içi etkileşimsel ritüeller” ana teması altında, “grup içi aidiyet” ve “grup içi etkileşim” olarak iki tema olarak ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan tema ve alt temalar MAXQDA ile oluşturulan kavram haritaları ile oluşturulmuştur. Grup içi etkileşimsel ritüellerin iki alt teması da farklı alt temalarıyla, etkinliklerden elde edilen bulguların analizi sürecinde ortaya çıkmıştır. “Grup içi aidiyet”, “deneyim paylaşımı” ve “değerli hissetme”; “grup içi etkileşim” ise, “kültürleri tanıma” ve “birbirini tanıma” alt temalarıyla kendini göstermiştir. Ayrıca, grup içinde meydana gelen etkileşimsel verinin detaylı transkripsiyonu yapılmış (Jefferson, 2004) ve söylem çözümlemesiyle bu etkileşimsel ritüeller gözler önüne serilmiştir. Uluslararası öğrenciler grup içinde bir ilişki kurmuş ve/veya bu ilişkiyi pekiştirmişlerdir (Kádár, 2017). Bu kurdukları ilişki onların kültürlerarası iletişimine de olanak ve fayda sağlamıştır. Bu ilişki sürecinde gruba ve üniversiteye karşı aidiyet duyguları da arttığı gözlemlenmiştir. Eylem araştırması başlangıcında belirlenen sosyal etkileşim sorunu eylem planı uygulanarak, öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerileri geliştirilmiş üniversiteye uyum sürecine katkıda bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kültürlerarası İletişim, Kültürlerarası Etkileşim, Etkileşim Çalışmaları, Uluslararası Öğrenciler, Üniversiteye Uyum

ABSTRACT

This research aims to develop international students' intercultural communication skills into their adjustment to university life through action research. With reference to Gay, Mills and Airasian (2009) and Yıldırım and Şimşek (2008), four stages, consisting of “needs analysis, making and implementation of the action plan, evaluation and sharing of the action” were taken as fundamental and a unique model, “Action Research Interactional Ritual Cycle: The Compass Model”, has been introduced. Ten international undergraduate students from different countries studying at a foundation university in the Southeastern Anatolia Region voluntarily participated in this study. The research data was collected through “face-to-face interviews, activity-centered focus group meetings and practices, reflective diaries and observation forms”. The interactional data was analyzed and evaluated using Kádár's (2017) "interactional ritual" perspective and discourse analysis was used for the analysis of student reflective diaries to determine their reflection of the interaction.

A series of practices in the action plan was carried out as activities, experience sharing and workshops by academics who are experts in their fields. The interactional rituals established within the group emerged under the main theme of "in-group interactional rituals in intercultural communication" with sub themes "in-group belonging" and "in-group interaction". The concept maps for the themes and sub-themes were created with MAXQDA. Analysis of the findings obtained from the activities identified two sub-themes of in-group interactional rituals with different sub-themes. “In-group belonging” showed itself as “experience sharing” and “feeling valuable”; "in-group interaction" with the sub-themes of "getting to know cultures" and "getting to know each other". In addition, fine transcription (Jefferson, 2004) of the interactional data obtained from the group was carried out and interactional rituals were revealed through discourse analysis. International students have established and/or reinforced a relationship within the group (Kádár, 2017). This relationship provided the opportunity and benefits for their intercultural communication. It was observed that their sense of belonging to the group and the university increased during this relationship process. By implementing the action plan for social interaction problems determined at the beginning of the action research, students' intercultural communication skills improved and it contributed to the university adaptation process.

Keywords: Intercultural Communication, Intercultural Interaction, Interaction Studies, International Students, Adjustment to University

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖNSÖZ	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
ETKİLEŞİM KESİTLERİ	xi
EYLEM ARAŞTIRMASI ETKİNLİK VE UYGULAMA FOTOĞRAFLARI	xii
SEMBOLLER LİSTESİ	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM	
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Hipotez ve Varsayımları	4
1.4.1. Hipotezler	4
1.4.2. Varsayımlar	5
1.5. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları	5
İKİNCİ BÖLÜM	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Kültürlerarası İletişim	6
2.2. Etkileşimsel Ritüeller- Kültür Bağı.....	10
2.2.1. Etkileşimsel Ritüeller Süreci	12
2.2.2. Grup İçi Ritüeller.....	15
2.2.3. Etkileşimsel Ritüel, Kültürlenme ve Aidiyet Üçgeni.....	18
2.3. Uluslararası Öğrencilerin Üniversite Yaşamına Uyumu.....	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırma Deseni.....	25
3.2. Evren ve Örneklem.....	28
3.3. Veri Toplama Araçları	30
3.3.1. Yansıtıcı Günlükler	30
3.3.2. Bireysel Görüşmeler.....	30
3.3.3. Etkinlik Bazlı Etkileşimsel Odak Grup Görüşmeleri.....	30
3.3.4. Gözlem Raporları	31
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	32
3.5. Araştırmacının Rolü, İnanırcılık ve Tutarlılık	32
3.6. Eylem Araştırması Etkinlik ve Uygulamaları	33
3.6.1. Etkinlik 1: Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları (Dr. Benal Tanrısever)	33
3.6.2. Etkinlik 2: Rektör Yardımcısı ile Öğle Yemeği Odak Grup Buluşması (Prof. Dr. Özge Hacıfazlıoğlu).....	33
3.6.3. Etkinlik 3: Kültür Treni Etkinliği (Dr. Gökçen Aydın).....	34
3.6.4. Etkinlik 4: Tecrübe Paylaşımı Etkinliği (Sosyal Antropolog Öğr. Gör. Batu Duru).....	34
3.6.5. Etkinlik 5: Kültürlerarası Etkileşim Uygulaması (Doç. Dr. Ramin Aliyev)	34
3.6.6. Etkinlik 6: Çatışma Yönetimi Etkinliği (Dr. Özgür Osman Demir)	34
3.6.7. Etkinlik 7: Kariyer Yolculuğumu Keşfediyorum Uygulaması (Dr. Ahmet Ayaz).....	35
3.6.8. Etkinlik 8: Atölye Eğitimi (Dr. Benal Tanrısever).....	35
3.6.9. İzleme Etkinliği: 1. Kültürlerarası Yemek Sunumu (“1st Intercultural Food Presentation”) Etkinliği	35

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR	37
4.1. Adım İhtiyaç Belirleme.....	37
4.1.1. Sosyal Etkileşim.....	40
4.1.2. Dil Bariyeri.....	46

4.2. Eylem Planının Oluşturulması	52
4.3. Eylem Planının Uygulanması.....	53
4.3.1. Etkinlik 1 Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları (Dr. Benal Tanrısever).....	54
4.3.2. Etkinlik 2: Rektör Yardımcısı ile Öğle Yemeği Odak Grup Toplantısı Prof. Dr. Özge Hacıfazlıoğlu	61
4.3.3. Etkinlik 3: Kültür Treni Etkinliği (Dr. Gökçen Aydın).....	70
4.3.4. Kritik Olay İncelemesi Analiz.....	80
4.3.5. Etkinlik 4: Tecrübe Paylaşımı Etkinliği (Sosyal Antropolog Öğr. Gör. Batu Duru).....	88
4.3.6. Etkinlik 5: Kültürlerarası Etkileşim Uygulaması (Doç Dr. Ramin Aliyev).....	99
4.3.7. Etkinlik 6: Çatışma Yönetimi Etkinliği (Dr. Özgür Osman Demir)	111
4.3.8. Etkinlik 7: Kariyer Yolculuğumu Keşfediyorum Uygulaması (Dr. Ahmet Ayaz).....	119
4.3.9. Etkinlik 8: Atölye Eğitimi (Dr. Benal Tanrısever).....	126
4.3.10. Etkinlik 9: İzleme Etkinliği: Kültürlerarası Yemek Sunumu Etkinliği.....	132
4.4. Değerlendirme ve Analiz: Kültürlerarası İletişimde Grup İçi Etkileşimsel Ritüeller	141
4.4.1. Grup içi aidiyet.....	143
4.4.1.1. Deneyim paylaşımı.....	144
4.4.1.2. Değerli hissetme.....	147
4.4.2. Grup İçi Etkileşim	149
4.4.2.1. Kültürleri tanıma	150
4.4.2.2. Birbirini tanıma	153

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER .....

5.1. Kültürlerarası İletişimde Ritüellerin aracı Rolü	157
5.1.1. Etkileşim Ekseninde Grup İçi Aidiyet.....	157
5.1.2. Grup Üyelerini Tanıma Ekseninde Etkileşim	160

5.2. Üniversite Hayatına Uyum ve Kültürlerarası İletişim Becerilerinin Güçlenmesi için Öneriler ve Sonuç.....	162
---	-----

KAYNAKÇA	167
-----------------------	------------

EKLER.....	176
-------------------	------------

Ek 1. Davet Mektubu	176
Ek 2. Yansıtıcı Günlük.....	177
Ek 3. Odak Grup Görüşme Protokolü (Yaklaşık 30-40 dakika).....	178
Ek 4. Yüzyüze Görüşme Soruları (yaklaşık 40 dakika).....	179
Ek 5. Gözlem Formu	180
Ek 6. Gözlem İzlenim Görüşmeleri (yaklaşık 40 dakika).....	181
Ek 7. Kültürlerarası Etkileşim: Karikatür Etkinliği	182
Ek 8. Mombasa Etkinliği.....	183
Ek 9. Kariyer Başarı Öyküm.....	184
Ek 10. Eylem Planı Uygulama Takvimi'nden Kesitler.....	185

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1: Araştırma Desenine İlişkin Aşamalar	27
Tablo 2: Eylem Araştırması Katılımcı Uluslararası Öğrenci Demografik Bilgileri.....	29

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 1: Hofstede'nin (1994) Göstergelerle İlgili Diyagramı	11
Şekil 2: Aliyev ve Öğülmüş'ün (2016) Berry (1999) Kültürlerarası Stratejilerinden derlenmiş grafiği	19
Şekil 3: Eylem Araştırmasına Dayalı Etkileşimsel Ritüeller Döngüsü: Pusula Modeli	26
Şekil 4: Uluslararası Öğrenci Gözüyle Sorunlar-Zorluklar ve Mutluluk Anları	40
Şekil 5: Omar'ın Kültürel Tren Resmi	79
Şekil 6: Alley'in Kariyer Öyküsü	122
Şekil 7: Nadia'nın Kariyer Öyküsü	124
Şekil 8: Kültürlerarası İletişimde Grup İçi Etkileşimsel Ritüeller Tema ve Alt Temalar.....	142
Şekil 9: Kültürlerarası İletişimde Grup İçi Etkileşimsel Ritüeller Öğretmen Kodları	143
Şekil 10: Grup İçi Aidiyet Kodlarında Etkili Etkinlik ve Uygulamalar	144
Şekil 11: Grup İçi Etkileşim Kodlarında Etkili Etkinlik ve Uygulamalar.....	150

ETKİLEŞİM KESİTLERİ

	Sayfa No.
Etkileşim Kesiti 1:	68
Etkileşim Kesiti 2:	75
Etkileşim Kesiti 3:	77
Etkileşim Kesiti 4:	90
Etkileşim Kesiti 5:	91

EYLEM ARAŞTIRMASI ETKİNLİK VE UYGULAMA FOTOĞRAFLARI

	Sayfa No.
Fotoğraf 1. İhtiyaç Belirleme	37
Fotoğraf 2. İhtiyaç Belirleme	37
Fotoğraf 3. İhtiyaç Belirleme	38
Fotoğraf 4. Eylem Araştırması Başlangıç Müzik Etkinliği.....	54
Fotoğraf 5. Odak Grup Toplantısı.....	61
Fotoğraf 6. Kültür Treni Etkinliği.....	70
Fotoğraf 7. Kültür Treni Sunumu	71
Fotoğraf 8. Tecrübe Paylaşımı Karesi.....	88
Fotoğraf 9. Kültürlerarası Etkileşim	99
Fotoğraf 10. Kültürlerarası Etkileşim	99
Fotoğraf 11. Kültürlerarası Etkileşim	100
Fotoğraf 12. Mombassa Etkinliği.....	111
Fotoğraf 13. Mombassa Etkinliği.....	112
Fotoğraf 14. Kariyer Öyküm.....	119
Fotoğraf 15. Kariyer Öyküm.....	120
Fotoğraf 16. Eylem Araştırması Final Müzik Çalıştayı	126
Fotoğraf 17. İzleme Etkinliği Hazırlık.....	1322
Fotoğraf 18. İzleme Etkinliği Etkileşimsel Çalışma	1333
Fotoğraf 19. İzleme Etkinliği Sunumu.....	1333
Fotoğraf 20. İzleme Etkinliği Sunumu.....	1333

SEMBOLLER LİSTESİ

(word)	uncertain hearing/anlaşılamayan belirsiz konuşma
( )	unrecoverable speech or speaker identifier/tanımlanamayan ses veya konuşmacı
NA?	uncertain speaker/belirsiz konuşmacı
(.)	micropause/mikro duraklama
[	overlap onset/örtüşen konuşma başlangıcı
=	latching/ardı ardına gelen konuşma
::	stretched sounds-colons-of the whole word or a specific sound in the word/ iki nokta üst üste- tüm kelimenin veya kelimedeki belirli bir sesin uzatılmış sesleri
<u>Oh</u>	underlining – emphasis through all of the word/ altı çizili kelimenin tamamında vurgu
MAYBE	capitals or upper case – elevated volume/ büyük harfler veya büyük harf – yüksek ses
° °	degree signs – reduced volume —preceding the word/ derece işaretleri - kelimededen önce azaltılmış ses
huh/hah/heh	components of laughter-voiced vowels/ Kahkaha bileşenleri - sesli harfler
hih/hoh/ha	components of laughter-voiced vowels/Kahkaha bileşenleri - sesli harfler
ehh	components of laughter-voiced vowels/ Kahkaha bileşenleri - sesli harfler
£	smiley sound/gülerek

(Jefferson (2014) tarafından oluşturulup Hepburn ve Bolden (2017)'nin geliştirdiği transkripsiyon kurallarından uygulanmıştır).

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Üniversite insan hayatının en önemli evresidir. Edinilen bilgiler kadar kurulan akademik, sosyal dostluk bağları ve iletişim bireylerin üniversite günlerini güzelliklerle hatırlamasından ziyade, etkin, yetkin ve iletişimi güçlü bireyler olarak yetişmelerinde önemli bir basamaktır. Bu basamak iş hayatında da yansımalarını ulusal ve uluslararası iletişim kazanımı olarak kendini gösterir. Küreselleşmiş dünyamızda, insan hareketliliği çok daha kolay gerçekleşmektedir ve bu durum üniversitelere gelen uluslararası öğrencilerin hareketliliğini de arttırmıştır. Bu hareketlilik beraberinde önemli konuları ve sorunları da getirmekte veya gün yüzüne çıkarmaktadır. Farklı kültürlerle zenginleşen kampüs hayatında uluslararası ve yerel öğrenci iletişimi ve etkileşiminin ne derecede istenildiği düzeyde olduğu tartışılmakta olan önemli bir konudur. Kültürlerarası etkileşimin yaşadığımız küresel dünyada altın anahtar olduğu bir dönemde, üniversite hayatında gereken önem ne derecede verilmekte olduğu sorusu farklı ülkelerde halen süre gelen bir sorudur. Bu tez çalışmasında, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bir vakıf üniversitesinde uluslararası öğrencilerin sorun ve ihtiyaçlarına cevap vermeye, onların üniversite yaşamına uyum sürecinde kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlamaya yönelik bir eylem araştırması uygulamaya koyulmuştur.

Tez çalışması beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde problem durumu, çalışmanın amacı, araştırma soruları, önemi, araştırmanın varsayımları ve sınırlılıkları açıklanmıştır. İkinci bölümde alan yazında kültürlerarası iletişim, etkileşimsel ritüeller-kültür ağı ve uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyumu konusunda yapılmış araştırma ve çalışmalar taranmıştır. Üçüncü bölümde çalışmanın yöntemini oluşturularak, bu çalışmada ortaya çıkan özgün eylem araştırması modeli, çalışmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri analizi ve yorumlanması, araştırmacının rolü, inandırıcılık ve tutarlılık ve uygulamaya konulan etkinlikler tanıtılmıştır. Dördüncü bölüm iki alt bölüme ayrılmıştır, ilk bölümde bulgular, eylem araştırmasının ilgili aşamaları altında ve uygulanan etkinlikler içinde verilmiş, eylem araştırmasının son aşaması olan değerlendirme bölümünde ise ortaya çıkan temalar ve alt temalar incelenmiştir. Son bölümde, çalışma neticesinde ortaya çıkan bulgular alan yazındaki çalışmalarla tartışılıp gelecekte yapılabilecek çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Uluslararası öğrenci hareketliliği günümüzde hızla artmaktadır. Türkiye’de uluslararasılaşma süreci, 1989 Sovyetler Birliğinin dağılması ve özgürlüğünü ilan eden Türki Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerle gerçekleşmeye başlamıştır (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010.) Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) (2020), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) 2018 verilerine göre, dünyada 5 milyon 571 bin 402 uluslararası öğrenciden 987 bin 314 ü Amerika’da okumakta sırasıyla, İngiltere, Avusturalya, Almanya, Rusya, Fransa, Kanada, Japonya, Çin ve 125. 138 yabancı öğrenci sayısı ile Türkiye takip etmektedir ve Türkiye 2018 yılında dünyada uluslararası öğrenciye sahip ülke sıralamasında ilk 10 ülke arasına girmiştir. UNESCO 2022 yılı rakamlarına göre ise Türkiye 154.505 öğrenciye ev sahipliği yapmaktadır (<http://uis.unesco.org/en/uis-student-flow>.) Dünyadaki uluslararası öğrenci sayısı 1975 yılında 800 bin olarak hesaplanmıştı, 2010 yılında, 4,5 milyona yükselen bu sayının bugün 7,5 milyon ve 2030 yılında ise, 20 milyona yükseleceği öngörülmektedir, ülkemizin hedefi 2023 yılında, 200 bin uluslararası öğrenciyi ağırlamaktır (YTB, 2022) (<https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/uluslararasi-ogrenci-hareketliliği>). İstatistiklerden görüldüğü üzere uluslararası öğrenci hareketliliği dünya ülkeleri için başta ekonomik olmak üzere sosyal ve kültürel iletişim açısından önemli bir yer edinmiştir. Bu bağlamda, üniversitelerin uluslararası öğrenci çekmek ve kurumlarının uluslararasılaşma stratejileri geliştirme açısından önemli bir konum teşkil etmektedir. Severiens ve Wolff (2008) buldukları ülkede evi gibi hissedilen, fakülte personeli ve arkadaşlarıyla bağı olup sosyal faaliyetlere katılan uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal olarak başarılı olduklarını savunmuşlardır.

Avrupa Birliği tarafından yayınlanan çeşitli raporlarda, uluslararasılaşma konusu mercek altına alınarak yükseköğretim kurumları tarafından bu sürecin nasıl yönetilmesi gerektiğine yönelik yol haritası çizilmeye çalışılmıştır (Reichert ve Tauch, 2005). Bunun yanında uluslararasılaşma sürecinde temel teşkil eden eğitim raporları uluslararasılaşma sürecinde kalitenin önemine işaret ederken, üniversitedeki kalite süreçlerinin temelinde uluslararasılaşmanın olduğuna yönelik önemli tespitlerde bulunmuştur (Bakioğlu ve Hacıfazlıoğlu, 2010). Türkiye’de Uluslararasılaşma sürecinin odak noktasında olan öğrencilerin paylaşımı ve kültürlerarasılaşma konusu beraberinde “Kültürlerarası İletişim” konusunu da öne çıkarmaya başlamıştır. Farklı bir ülkede uluslararası öğrenim sürecine giriş yapan öğrenci, farklı bir ortamda eğitim ve öğretim sürecine dahil olma fırsatını sunulurken, farklı bir kültürün zenginliğini öğrenme ve o zenginlik içinde gelişme yolları da açılmaktadır.

Bu noktada, yükseköğretim kurumlarındaki uluslararasılaşma felsefesi ve uygulama adımları öğrencinin yolculuğunu önemli oranda şekillendirmektedir. Gümüşeli, Hacıfazlıoğlu ve Dalgıç'ın (2010) uluslararasılaşma sürecinde öğretim elemanlarını ele aldıkları çalışmalarında, İngilizce eğitim ve öğretim veren üniversitelerde dahi uluslararasılaşma sürecinde temel eksiklikleri gözler önüne sermişlerdir. Uluslararasılaşma sürecinin sadece akademik yöneticiler ve ilgili birimler tarafından önemsenmesinin yeterli olmadığı, aynı zamanda öğretim elemanlarından idari birimlere uzanan bir yelpazede tüm birimlerin içselleştirmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Bolonya çalışmalarının ilk yıllarında yapılan araştırmalarda uluslararasılaşma sürecinde yaşanan deneyimler ve günümüz uygulamaları karşılaştırıldığında önemli ölçüde yol kat edildiği görülse de bu süreçlerin öğrenci yaşamında fark yaratacak ve olumlu izler bırakacak şekilde yönetilmesi konusunda halen atılacak önemli adımlar bulunmaktadır.

Uluslararasılaşmadaki deneyimleri ele alan literatürdeki sınırlı çalışmalardan ve yükseköğretimle ilgili kurum ve kuruluşların raporlarından görüldüğü üzere, uluslararası öğrencilerin üniversite hayatına uyum sürecini kültürlerarası iletişim penceresinden ele alan çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bununla birlikte uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına geçiş yaptıkları ilk yıllardaki uyum süreçlerini destekleyici eylem odaklı çalışmalara da rastlanamamıştır. Bu sınırlılıklardan yola çıkarak, bir yükseköğretim kurumunda uluslararası öğrenci olarak öğrenimine başlayan öğrencilerin ilk iki yıl içinde yükseköğretim kültürüne uyum ve kültürlerarası iletişim konusunda becerilerinin desteklenmesine dayalı bu çalışmanın iletişim araştırmalarında olduğu kadar yükseköğretim yönetimi ve liderliği alanlarına da katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyum sürecinde kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesidir.

Araştırma kapsamında cevap aranacak sorular şunlardır:

1. Türkiye'de yaşayan uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim deneyimleri nasıldır?
2. Türkiye'de yaşayan uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim konusunda hangi zorluklarla karşılaşmaktadırlar ve bu zorlukların üstesinden nasıl gelmektedirler?
3. Türkiye'de yaşayan uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerinin

geliştirilmesine yönelik “Eylem Araştırması”nın aracı ve destekleyici rolü nasıl olacaktır?

4. Türkiye’de yaşayan uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik “Odak Grup Toplantıları” ve “Etkileşimsel Ritüeller” Eylem Araştırması sürecinde uygulamaya konulması, uyum sürecinde ne derecede destekleyici olacaktır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırma, Türkiye’de sayıları her gün artan uluslararası öğrencilerin beklentilerini ve karşılaştıkları zorlukları anlayarak, onların beklentilerine cevap verebilmek ve kültürlerarası iletişim becerilerini eylem araştırmasına dayalı bir yöntem ile geliştirmektedir. Proje uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerinin güçlendirmesine yönelik “eylem araştırması” sürecinde “etkileşimsel ritüelleri” (interactional rituals) uygulamaya koyması açısından iletişim araştırmalarına özgün bir bakış açısını sağlamaktadır. Bu tez çalışmasıyla, uluslararası öğrencilerin akademik yaşama ve kültüre uyum süreci ile ilgili yol haritası çıkartılacak, uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerileri güçlendirilecektir. Ayrıca bu araştırma, üniversitelerin öğrenci dekanlık ve uluslararası öğrenci ofis çalışmalarına yön verici rehber olacaktır. Böylelikle, araştırmada elde edilecek derinlikli deneyimler ve hikâyeler yükseköğretim kurumlarında uluslararası öğrencilerin akademik ve psiko sosyal uyumları açısından da akademik yöneticilere özgün bakış açıları sağlayacağına inanılmaktadır. Disiplinlerarası bakış açısına sahip bu çalışma iletişim araştırmaları başta olmak üzere, yükseköğretim yönetimi ve eğitim bilimleri alanlarına kuramsal ve uygulamalı katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Hipotez ve Varsayımları

1.4.1. Hipotezler

- Uluslararası öğrenciler yükseköğretime uyum sürecinde ilk iki yıl zorluk yaşamaktadırlar.
- Uluslararası öğrenciler, kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirmelerine yönelik eylem araştırması yoluyla üniversite yaşamına uyum sağlamaları desteklenebilir.

1.4.2. Varsayımlar

- “Eylem Araştırması”nın uluslararası öğrencilerin yükseköğretime uyum sürecine uygun bir yöntem olacağı varsayılmaktadır.
- Uluslararası öğrencilerin araştırma sürecinde samimi ve içtenlikle katkı sağlayacakları varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

- Araştırma 2021-2022 yıllarıyla,
- Güneydoğu ilinde bulunan bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü katkı sağlayacak olan 10 uluslararası lisans öğrencisiyle yapılmış
- Çalışma Türkçe ve İngilizce yeterliliğe sahip öğrencilerle iki dilli olarak gerçekleştirilmiş ve
- Etkinlikler farklı disiplinlerden gönüllü katkı verecek olan öğretim elemanlarıyla sınırlıdır.

Eylem araştırması temel alınarak yürütülecek olan bu iletişim araştırması, bilimsel araştırmanın kurgulanmasından, işleyişi ve sunduğu eylem planlarının uygulanmasına ve değerlendirilmesine uzanan geniş yelpazedeki her aşamasında öğrencileri ve ilgili öğretim elemanlarını sürece aktif olarak dahil eden ve uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyum ve kültürlerarası iletişim becerilerini destekleyen özgün bir araştırma olacağı düşünülmektedir.

Bu noktadan hareketle, uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyumları, kültürlerarası iletişim becerileri, onların, üniversitede mutlu bireyler olmalarını sağlamanın ötesinde, hızla gelişen, dönüşen, çok kültürlü dünyaya uyum sağlamaları açısından da önemlidir. Bu çerçevede, öncelikle kültürlerarası iletişim ve etkileşimsel ritüellere dayalı çalışmalar ve kültür ilişkisi incelenecek, sonrasında uluslararası öğrencilerin üniversiteye uyum çalışmalarını konu alan temel çalışmalar paylaşılacaktır. Araştırmanın odak noktası olan “Eylem Araştırması”, uygulama odaklı bir yöntem olarak, kullanılacak aşamalar ve yöntem anlatıldıktan sonra bulgular ve ortaya çıkan temalar ve alt temalar incelenecektir. Analiz sonuçları ilgili alan yazın çalışmaları ile tartışıldıktan sonra öneriler paylaşılacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İkinci bölüm üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kültürlerarası iletişim, ikinci bölümde etkileşimsel ritüeller-kültür bağı ve son bölümde uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyumu konusunda alan yazında yapılmış araştırma ve çalışmalar paylaşılmıştır.

2.1. Kültürlerarası İletişim

Kültür kavramını küresel dünyamızda tanımlamak ne kadar güçleştiyse kültürlerarası iletişimin de ne olduğunu anlamak ve açıklamak oldukça karmaşıktır. Marshall Mc Luhan'ın (2001) teknolojik gelişmelerle dünyanın aslında genişlerken tek bir köy gibi küçülmesini 1960'larda bulduğu "Global Köy" kavramı ile anlatmıştır. Marshall Mc Luhan'ın global köy olarak adlandırdığı küresel dünyamızda bireyler sürekli etkileşim içindedirler ve bu etkileşim günümüz teknolojisiyle birlikte anlık iletişim ve etkileşim sürecini mümkün kılmaktadır.

Kültürlerarası iletişim kavramını incelemek için öncelikle kültürün ne olduğunu tartışmak faydalı olacaktır. Hofstede (2001) şu şekilde tanımlamıştır: "Yaşam süreci içerisinde kazanılan ve bir toplumun üyelerini diğerlerinden ayıran insan aklının kolektif programlaması ve bir toplumun çevresi ile olan ilişkilerini etkileyen yaygın karakteristiklerinin etkileşimlerinin toplamı" (s.1). Kültür, yaşadığımız ülke, din, dil, gelenek, görenek, ahlaki değerlerimiz, ritüeller ve daha nice yaşadığımız kültürde, parçası olduğumuzu bize hissettiren ve diğerlerinin de bunu gözlemlemesini sağlayan bir kavram olduğu bilinen gerçektir. Ancak, küresel dünyada kültürü bir çerçeve içinde sınırlamak çok da kolay ve yeterli olmayabilir. Ayrıca kültürün çeşitli disiplinlerde de yer alması durumu daha da güçleştirmektedir. Kroeber ve Kluckhohn (1952) dipnotlarla birlikte kültürün 300'e yakın tanımı olduğunu ortaya koymuştur. Teknolojinin etkin olduğu ve sınır ötesi iletişimin hızla daha da kuvvetlendiği dünyamızda kültür kavramı da sınırlarını genişletmiş artık farklı bir boyuta geçmiştir. Scollon, Scollon ve Jones (2012) kültürün insanları özelliklerine göre ayırdığını, onlar hakkında bilgi verdiği ayrıca diğer insanlara nasıl benzer ve farklı olduklarını gösterdiğini savunmuştur. Aslında, Scollon, Scollon ve Jones, kültürün Archimed'in Syracuse sokaklarında Yunanca "Heureka!" "buldum" diye bağırması gibi sadece bir şey veya diğeri olmadığı, bir buluş, keşif olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu benzetme kültürün küresel dünyadaki konumu ve işleyişinin oldukça karmaşık bir yapı olduğunun göstergesidir. Kültür eylem olarak düşünüldüğünde, kültürlerarası iletişimi anlamada önemli etkiye sahiptir, insanları ait oldukları kültürel özelliklerine göre değil aslında yaptıklarına yoğunlaşıp, hangi araçları veya iletişim sistemini kullandıklarını anlamak gerekir (Scollon, Scollon ve Jones, 2012). Scollon, Scollon ve Jones (2012) kültürlerarası iletişime söylem analizi perspektifiyle yaklaşmış, söylem sisteminin kültürel araçlar takımı olduğu ve iletişim için bu araçları nasıl kullandığımız ve kimlikler oluşturduğumuzun altını çizmişlerdir. Bir marangozun çekiç, testere, tornavida vb. ahşabı işlemek için gerekli araçları gibi söylem sisteminin de kültürel araçlarını kullandığı ve böylelikle iletişim kurulduğunu ifade etmişlerdir. Kültürlerarası iletişim de kültür gibi tek bir tanımla açıklanması güç, karmaşık ama bir o kadar da zengin bir kavramdır, iletişim kopuklukları her zaman aslında sorun da teşkil etmezken, çoğu zaman kültürlerarası iletişim zenginliğini taçlandırın öğeler olarak karşımıza çıkmaktadır, önemli olan bireylerin kültürel araç gereçleri kullanıp yaşadıkları yerel kültür ve diğer kültürlerle bu zenginliği işlemeye çalışıp, iletişim ve etkileşimde bulunmalarıdır.

Uzun yıllar farklı ülkelerdeki deneyimlerim kültürlerarası iletişimin bir çok konuda kritik rolünü bana gösterdi. Almanya’da bir gün tüm apartman komşularımızı evimize davet ettiğimiz bir resepsiyon öncesinde bina girişine asacağımız bir notla, vereceğimiz rahatsızlıktan dolayı kendilerini bilgilendirmemiz gerektiğini öğrenmiştik ancak aynı ritüeli Atina’da oğlumuzun doğum günü daveti için uygulamak isteyince ortaya çıkan duruma çok şaşırmiştık. Bina girişine astığımız önceden vereceğimiz rahatsızlıktan dolayı özür dilediğimiz yazımın üzerine, komşularımız böyle bir uygulamayla ilk defa karşılaştıklarını gösteren notlar yazmışlardı ve o an anlamıştım ki her kültürün kendine özgü uygulamaları var. Sonrasında, Atina’da bir çok kez evimize misafir davet ettiğimizde hiçbir zaman izin isteme yoluna gitmedik ve hiç de sorun yaşamadık. Aslında tüm bu farklılıklar kültürlerarası iletişim sorunundan çok zenginliğini bize gösteriyor. Süreç içinde görmek öğrenmek ve onun parçası olmak, kültürlerarası iletişimin en güzel yanı olsa gerek.

Yaşadığımız küresel dünyada kültürlerarası iletişimi sadece farklı ülkelerdeki insanlar arasındaki iletişim olduğunu düşünmek kültürlerarası iletişimin ne ve ne şekilde olduğunu anlamak için mümkün değildir. Kramsch (1991) kültürü 4 F olarak ayırıyor yemek (Food), fuarlar (Fairs), folklor (Folklore) ve istatissel gerçekler (statistical facts). 1960’lı yıllarda antropolojinin etkisiyle kültür kavramının tanımı da genişlemiştir, Brooks (1960) kültürü büyük K (C) ve küçük k (c) olarak ikiye ayırıyor büyük K (C) sanat, müzik, politika vb. iken küçük k insanların günlük hayatta davranış kalıpları ve yaşam biçimleri olarak anlatıyor, küçük k daha az görünür olduğu ancak bir o kadar da önemli olduğunu vurguluyor. Kramsch (1998)

insanların karşılıklarına çıkan bilgiyi, olayları ve tecrübeleri yaşadığı kültür ve kültürlerdeki tecrübelerine göre organize ettiklerini söylüyor. Bu bağlamda bireylerin yaşadıkları kültürdeki tecrübeleri ve düşünsel şemaları onların olaylara bakış açıları ve algılama biçimlerini etkilediği söylenebilir ve bu durum da yansımalarını kültürlerarası etkileşimde bulacağı yadsınamaz bir gerçektir.

Hall (1976) kültürler arası farklılıkları yüksek bağlamlı ve düşük bağlamlı olarak ikiye ayırmış, mesajın içinde bulunduğu bağlam veya kelimelerin içerdikleri anlama bağlı olduğunu ileri sürmüştür. Hall ve Hall (1990)'e göre yüksek bağlamlı kültürlerde aile, arkadaş, iş ve müşteri ilişkilerinin yakın olduğu, bu sebeple fazla arka plan bilgiye ihtiyaç olmadığını ileri sürmüşlerdir. Yüksek ve düşük bağlamı olumlu veya olumsuz şekilde katagorize etmemek gerekir. Japon, Arap, Akdeniz ülkeleri gibi yüksek bağlamlı kültürlerde bağlam, kelimelerden daha fazla yer tutarken, Amerikan, Alman ve İsviçre kültürü gibi düşük bağlamlı kültürlerde kelimeler ön plana çıkmaktadır (Hua, 2014). Ide (1992, 2005) yüksek bağlamlı kültür olan Japon kültüründe wakimae (sosyal normlara uygunluk) ve incelikli anlatım biçimleri (honorofics) üzerine çalışmıştır ve iletişimde üç aşamanın altını çizmiştir. Birinci aşama “meta communication”, “bir şeyi söylemek veya söylememek, kim ile, ne zaman, nerede konuşulacağı ve nasıl söz alınacağı”, ikinci seviye “meta pragmatics”, bilginin sınırları ve pragmatik olarak uygunluğu, son seviyede önermeyi söylemek olduğunu ileri sürmüştür.

Hofstede'nin (1980) kültürel boyutlar teorisi öncelikle dört boyutun olduğunu ileri sürmüştür: güç mesafesi, bireysellik- toplulukçuluk, erillik-dişilik ve belirsizlikten kaçınma. Ölçekteki bu boyutlara Hofstede, Michael Harris Bond ile 1987 yılında yürüttüğü Çin Kültür Bağlantısı çalışmasıyla, toplumların gelecekle ilgili planlarında uzun vadeli ve kısa vadeli zaman oryantasyonu boyutunu eklenmiştir, ayrıca toplumları yaşam kontrolü, serbestlik ve mutluluğa dayalı olarak ayıran, serbestliğe karşı sınırlama boyutu da 6. boyut olarak yerini almıştır (Hofstede vd., 2010). Bir kültürü anlamada toplumun değerlerini ve kültürünü, bu boyutlar çizgisinde incelemek, Hofstede'nin kültür çalışmalarına açtığı çığır gibi bizlere de önemli rehber niteliğindedir. Kültürel çalışmalarda güç mesafesine yaklaşım eşitsizliklerin nasıl değerlendirildiği, bireysellik mi toplulukçuluk mu ön planda olduğudur, örneğin bireyin kendini toplumun parçası olarak konumlandırması veya bireysel amaçlarını ön planda tutması gibi; dişilik ve erilliğin toplumda nasıl değerlendirildiği belli başlı değerlerin erkeksi veya kadınsı olarak kategorize edilmesine bağlı olsa da, erkek veya kadına ait şeklinde kesin çizgileri yoktur ve bu boyut da diğerleri gibi kültürü anlamada etkilidir. Benzer şekilde bazı toplumların belirsizliğe toleransı yüksektir, zamanla ilgi planlarında şimdiye veya geleceğe odaklı olabilir veya bazı toplumlar diğerlerine göre daha serbest ve özgür davranırlar bu toplumlar daha

bastırılmış kontrol altında olanlara göre daha pozitiflerdir. Tüm bunlar kültürler çalışmalarında önemli boyutlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kültürlerarası iletişimde etkileşim sadece konuşarak değil sözlü olmayan iletişim yöntemleriyle de gerçekleşmektedir. Bakışlar, duruş, sosyal mesafe, ses tonunda iniş çıkışlar hatta sessizlikler de anlamlı değişkenler olabilir bulunduğu bağlam içinde. Sosyal mesafe iletişimde bulunduğumuz kişi veya gruplarla olan yakınlık derecemizin de göstergesidir. Edward T. Hall'un (1966) proksemi teorisi bireyler arasındaki mesafenin, buldukları durum ve kültürleriyle ilgili olduğu ve bu mesafenin de kişilerarası ilişkiler ve sosyal etkileşimde üzerinde etkili olduğunu savunmaktadır. Hall vd. (1968) kişisel mesafeyi dörde ayırmıştır: Mahrem Alan (45 cm. ye kadardır ve yakın, yoğun ilişki içinde olunulan kişilerle olur örneğin dokunma, sarılma ve fısıldaşma gibi; kişisel alan (45 cm.- 1,2 m. arasını kapsar yakın aile ve arkadaşlık ilişkilerinde geçerlidir; sosyal alan (1,2 m.-3,6 m. geniş arkadaş çevresinden insanlarla gerçekleşen iletişimidir; kamu alanı (3,6m.-7,6m. arası yukarıdaki grup dışında diğer tüm kişilerle iletişimi kapsar).

Küresel dünyada farklı, gerek yüz yüze, gerekse farklı iletişim araçları ile kültürlerarası kurduğumuz iletişimde, en baştan karşımızdakinin kültürünü öğrenip oyunu kuralına göre oynamak her zaman mümkün değildir. Satırlarımın başında belirttiğim üzere Yunan filozof Arşimet'in "heurica" diye bağırdığı gibi kültür, düşünme için bir araçtır (heuristic), bir keşiftir (Scollon, Scollon ve Jones, 2012). Bu noktada günümüzde kültür kavramı, insanların etkileşiminde beraberce inşa ettikleri oldukça dinamik bir kavram haline gelmiştir. Hua (2014) kültürü söylem sistemi olarak ele almıştır, aslında Ide'nin öne sürdüğü iletişimin üç aşaması gibi bir şeyi söylemek, söylememek, kime, nerede, ne zaman söyleyeceğimizi ve nasıl söyleyeceğimizi planlayarak iletişim kurmak kültürlerarası iletişimimizin haritası olacaktır. Dilin hangi bağlamda ve nasıl kullanıldığı mutlaka kültürlerarası iletişimde anahtar rol oynamaktadır.

Ercan ve Danış (2019)'a göre söylem: "Dilin hangi eylemi yerine getirdiği bağlam tarafından biçimlenmektedir ve söz konusu bağlam, iletişimi/etkileşimi çevreleyen yer ve uzam gibi koşullar yanı sıra, kullanıldığı toplum, kültür ve etkileşimde bulunan kişilerin birbiriyle ilişkisi gibi unsurlardan etkilenmektedir" (ss.547-548). Scollon, Scollon, ve Jones, (2012) söylemi cümle seviyesinin ilerisinde görüp, bir kültürel araç takım olarak dünya hakkında fikirler, inançlar, davranış yolları ve metinler, medya ve dil aracılığıyla iletişim kurma ve öğrenme yöntemleri olarak açıklamışlardır. Kültürü bir eylem gibi düşünüp, insanların yaptıklarına odaklanıp onların kültürüyle ilgili bir şeyler ortaya koymak yerine, ne yaptıkları, hangi araçları kullandıkları, fikirleri ortaya koymak için dil ve farklı iletişim yöntemlerine

ihtiyaç duyulması gibi, bu araçlarla etkileşim içinde buldukları grupla kendilerini tanımlamak için uygun stratejiler kurduklarını belirtmişlerdir. Kültürü bir eylem olarak veya söylem sistemi olarak etkileşim içinde gerçekleşen bir süreç içinde düşünmek yaşadığımız küresel dünyada etkileşim sürecinde kurulacak iletişim ve ilişkilere ışık tutacaktır. Bu bağlamda, gelecek bölümde etkileşim içinde ortaya çıkan kültürlerarası iletişim süreci, etkileşimsel ritüeller ve kültür bağı perspektifinden incelenecektir.

2.2. Etkileşimsel Ritüeller- Kültür Bağı

Ritüeller her toplumda önemli bir yere sahip olan, bulunduğu kültüre göre farklılık gösteren olgudur. Evlilik teklif ederken tek taş yüzükle erkeğin diz çökerek kız arkadaşına “benimle evlenir misin?” demesi bir çok toplumda yaygın kabul gören bir ritüel iken, kız isteme, çeyiz usulleri, iadeyi ziyaretler gibi farklı kültürlerde, oldukça fazla bir dizi ritüel birbiri ardına gelir veya sadece “benimle evlenir misin” sözüyle mutlu sona kısa yoldan da ulaşılabilir. Muir (2005) farklı kültürlerde ritüellerin nasıl farklı algılanabileceğini göstermiştir. Örneğin, bazı kültürlerde insanların karşılaştıklarında, el sıkışması, sarılmaları veya birbirlerini bir, iki veya üç kez öpmeleri oldukça yagın bir ritüel ve yakınlığın, dostluğun işareti olarak algılanırken sosyal mesafeyi korumayı önemli gören bir kültürde, sarılma ve öpme abartılı bir davranış olarak farklı algılanabilir. Aslında her bir ritüelin temelinde olan insanlar arasındaki etkileşimsel olay sadece o ritüelin fiziksel olarak yapılması değil, kurulan güçlenen bağlardır. Tabii eski zamanlarda bazı kültürlerde başlık parası için yapılan gelin olması istenen kızı istemek için yapılan pazarlıklar söz konusu olduğunda, ortaya çıkan anlaşmazlıklar ve bozulan evlilik planları gibi, bazı ritüeller ilişkilere zarar verici etkiye sahip olabilir.

Ritüeller geleneksel anlamda her bireyin yakından bildiği uyguladığı eylemlerdir. Ritüeller kutlamalar, anma törenleri gibi sosyal ve/veya dini amaçlı olabileceği gibi aslında günlük hayatta farketmeden gerçekleştirdiğimiz eylemlerin bir çoğunun temelinde ritüeller yatmaktadır ve ait olduğumuz kültür ve/veya kültürün yansımalarını taşır. Türk kültüründe kahve içmenin bir ritüeli olduğu gibi, Japon çay töreni, Türk kültüründeki akşam üstü çay ritüeli veya, İngilizlerin çay saati gibi saymakla bitmeyecek bir çok sıradan bir gün içinde gerçekleşen farklı ritüeller mevcuttur.

Her kültürün ritüelleri olduğu gibi kendine ait kültürel göstergeleri de vardır ve ritüeller Hofstede'nin (1994) ortaya koyduğu gibi kültürel göstergelerin bir parçasıdır. Kültürel göstergeler bir kültüre ait o kültürü diğerinden farklı kılan özellikleri anlatırlar (Hofstede,

1994). Hofstede kültürel göstergeleri Şekil 1’de görüldüğü üzere soğanın katmanlarına benzetmiştir.

Şekil 1: Hofstede'nin (1994) Göstergelerle İlgili Diyagramı

Hofstede'nin kültürel göstergelerle ilgili diyagramında, en üst katmanda simgeler sonra sırasıyla kahramanlar, ritüeller ve değerler yer alır. “Simgeler yazılardır, görüntülerdir, masallardadır, masallardır, rüyalardadır...” (Küçükeroğan, 2014, s.2). Kahramanlar o kültüre ait döneme damgasını vurmuş kişilerdir. Törenler ritüeller, kutlamalar, ağıtlar vb. her türlü toplumu yakınlaştıran etkinliklerdir. Küçükeroğan (2014) reklamlarda halı figürünün aktardığı değerleri incelemiş bir halının dekor, hediyelik ve seccade olarak nasıl kültürel değerleri yansıttığını göstermiştir (s. 5).

Schegloff (1995) ritüellerin günlük konuşmalarda ve genellikle etkileşim sırasında oluştuğunu göstermiştir. Kádár (2013) ritüelleri geniş perspektiften ilişkişel olarak ele almıştır. Önceden belirlenen varsayımları göz ardı ederek, ritüellerin etkileşim içinde inşa edildiğini savunmuştur. Bu noktada, gelecek bölümde etkileşim ve ritüeller ilişkişisi bağlamında alan yazındaki kuram ve çalışmalar paylaşılacaktır.

2.2.1. Etkileşimsel Ritüeller Süreci

Geleneksel anlamda bilinen ritüelleri, tek bir olgu olarak düşünmek yerine, bir çok ilişki ağını ve farklı dinamikleri barındıran günlük hayattan, sosyal olaylara, iş yaşamına, aslında nefes aldığımız her dakika girdiğimiz her etkileşimde gerçekleşebileceğini düşünmek ilişki ritüel gerçeğini ortaya koyacaktır. Goffman (1967) “Etkileşim Ritüelleri: Yüz Yüze Davranış Üzerine Denemeler” kitabında, pragmatic araştırmadaki ilişki ritüellerinin önemini göstermektedir. Ritüeller psikoloji, antropoloji, sosyoloji, dil bilim, sosyal bilimler, oyun ve oyun teorisi vb. bir çok alanın çalışma konusu olmuştur. Ritüeller bir çok alanda yapıldığı gibi sadece gerçekleştirilen ortak eylemler olarak kavramlaştırmak, ritüellerin gerçekleştirdiği zengin ilişkiler bütünlüğünü anlamada yeterli olması mümkün değildir. Durkheim görüşüne göre grup içi ve gruplararası ilişkilerde ritüeller, ilişkiyi kurma veya pekiştirme açısından oldukça önemli bir olgudur (Durkheim, 1912). Durkheim’in eseri (1951) “İntihar” toplumsal bağların zayıf ve yalnızlık hakim olduğu zaman egoist intiharların gerçekleştiğini göstermektedir. Bu eserde, Durkheim intiharları karşılaştırmalı olarak inceleyerek toplumsal bütünleşmenin önemini altını çizmiştir ve toplumsal düzenin, toplumların kolektif coşku duygusunu sağladığı ileri sürmüştür. Ayrıca, Durkheim cezaların sadece olumsuz güç işlevinin olmadığı insanları biraraya getiren ritüeller gibi duygusal bağlar kurmalarını sağladıklarını savunmuştur (Collins, 1994).

Etkileşim kuramı, Goffman’ın “Etkileşim Ritüelleri: Yüz Yüze Davranış Üzerine Denemeler” adlı kitabında farklı bir yaklaşımla kuramsallaştırılmıştır. Goffman etkileşimsel ritüel kuramının temeli Mead’in sembolik etkileşimcilik ve sosyal davranışçılık yaklaşımlarının günlük hayatta uyarlanmış şeklidir. Goffman kişiler arasındaki etkileşimi detaylı olarak incelemiş ve toplumsal örgütlenmeyi de etkileşimsel çerçevede incelemiş ve açıklamıştır. Goffman ve Durkheim’den etkilenerek Collins etkileşim ritüeller zinciri kuramını ortaya koymuştur. Bu kuram mikro karşılaşmalar zinciri olarak da ifade edilmektedir, bireylerin informal gruplardaki tanışıklık ve arkadaşlıkları olduğu, otorite ve mülkiyetin olmadığı durumlarıdır (Collins, 1981). Collins (1981) bir konuşmanın ritüel olabilmesi için katılımcıların, toplumdaki üyelikleri dikkate alındığında, konuşmanın içeriğinden çok o içerik üzerinde, katılımcıların ortak bir etkinliği sürdürmelerinin önemli olduğunu savunmuştur. Ritüellerin başarılı olduğunda gruba üyelik ve duygusal enerji duygusunun yaşandığı, ritüelin başarısızlığı durumunda ise bu duygusal enerjinin oluşmadığını ileri sürmüştür (Collins, 2004).

Ritüeller toplumsal beraberlik ve bütünlüğünde sağlayıcılarıdır ve hem bireye hem gerçekleştirildiği sosyal gruba katkı sağlamaktadır. Ritüeller bu noktadan hareketle

gerçekleştirildiği grup içinde grup üyelerinin ilişki kurmaları veya olan ilişkilerini güçlendirmeleri için çok önemli bir olgu olduğu gibi sınırları grubun içinde kalmayıp gruplar arasında da aynı işlevi görür. Kádár (2017) “bir çok etkileşim doğası gereği ritüeldir” diye belirtirken “ritüel kişiler arası ilişkileri dönüştüren ve/veya pekiştiren etkileşimsel olarak belli bir eylemdir” olduğu görüşünü ileri sürmüştür (s.1).

Etkileşim çalışmasında Kádár (2017), söz kesen ve seyirci kalan müdahale durumlarını çeşitli veri üzerinde incelemiştir bunların içinde çoğunlukla, politik konuşmalar, spor olayları, halka açık konuşmalar ve stand up komediler vardır. Tüm söz kesen ve seyirci kalan müdahale usullerinin, üçüncü kişiyi dahil etme bakımından benzerlik gösterdiğini ileri sürmüştür. Bir erkek ve kız arasındaki tartışmaya üçüncü ve dördüncü kişilerin müdahil olup hatta, müdahale edenlerden birinin kızı evine arabayla bırakmayı teklif etmesi gibi Kádár bir çok örnek üzerinden üçüncü kişi müdahalesi olmadığı durumlarda, kaba davranışa karşı ahlaki yaptırım oluştuğunu da göstermiştir (akt. Kalkavan, 2021).

Colins ritüelin ön koşulunu, bireylerin ortak bir odakta sadece birbirlerini fark etmelerinin yeterli olmadığı, ortak duygu durumunun da oluşması olarak ifade etmiştir. Grup içi kurulan ilişkilerde kültürün rolü yadsınamaz bir gerçektir. Aynı kültüre sahip bireylerin iletişim algısı için üç boyut önerilmiştir: Kişiselik, birbirine yakın sosyo kültürel zemine sahip veya birbirlerinin kültürlerini tanıyan bireyler daha uyumlu iletişim algırlar; yakın ilişkide olan bireylerin iletişim algısı yakın olmaktadır; güçlükler, iletişimde ortaya çıkan zorluklar, davranış veya anlayış farklılıkları olabilir ve bunun sonucunda uyumda gözlenen değişikliktir (Knapp, Ellis ve Williams, 1980). Bu noktada, etkileşimin boyutları ritüellerin gerçekleşmesi ve grup içinde kurulacak ilişkiler için çok önem arz ettiği söylenebilir. Cai ve Rodriguez (1996) kültürel etkileşimde güçlüğün, bireyin karşısındaki kişiyi anlayamayacağı algısını sahip olunca başladığını, bu sebeple de uyumun sağlanmadığını savunmuşlardır. Kültürel etkileşimde ilk iletişim sürecinde, algı kritik rol oynamaktadır, üçüncü boyutta güçlük olarak çıkan iletişim algısı kurulabilecek etkileşimin en baştan önüne çizgi çekme riskini taşımaktadır.

Alan yazında bir çok çalışma ritüelleri farklı kurumsal durumlarda söz eylemler gibi dil kullanımı olarak düşünmüştür (Rash, 2004; Collins, 2004; Zhu, 2005). Ritüeli sadece dil analizine dayandırılması ritüelin temel değeri olan etkileşimi göz ardı etmek olur. Farklı durumlarda gerçekleşen etkileşimler, kurulan, pekiştirilen veya başarılı olamayan ilişkiler, tümü bize kapsamlı ilişkiler bütünü ve etkileyen unsurlar hakkında bilgi vermektedir. Dil kullanımı bu unsurlardan sadece biridir.

Aliyev ve Öğülmüş (2015) Türkiye’de öğrenim görmeye gelmiş yabancı uyruklu öğrencilerin, öğrenim ortamında ilk etkileşim algılarını farklı değişkenler açısından

incelemişlerdir. Kültürlerarası etkileşim algısı ve etkileşimde güçlük ve uyum alt boyutunda şu değişkenleri incelemişlerdir: Cinsiyet, medeni durum, yaş, Türkiye’de ikamet süresi, geldikleri ülke ve ülkelerinde yerleşim birimi (köy, kasaba veya şehir), öğrenim alanı, Türkiye’de nerede oturduğu ve kiminle yaşadığı. Araştırma sonuçları, 21-22 yaşlarında etkileşim güçlüğüne azaldığı ve Kafkasya’dan gelen öğrencilerin öğrenim ortamında etkileşim deneyimlerinin daha olumlu olduğunu göstermiştir. Aliyev ve Öğülmüş (2015), bu sonucu, Kafkasya’dan gelen öğrencilerin etkileşimde uyum ve etkileşim algılarının yüksek olmasını, öğrencilerin Türk kültürüne, yaşam ve iletişim tarzlarına benzerliklerinin olması olarak açıklamışlardır. Alan yazında yaş ve uyum doğru orantılı gözükmemesine rağmen, bu çalışma 18-20 yaş aralığında uyumu üst yaşlara göre daha yüksek olduğunu göstererek farklı bir sonuç ortaya koymuştur. Kültürlerarası etkileşim, en başından kültürlerarası etkileşim algısıyla başlamaktadır ve sonrasında, bu tezde incelediğimiz üzere farklı durumları ve ilişkiler bütünü temsil eden geniş ve karmaşık bir yapıdır. Aslında kültürlerarası iletişimde oluşan her etkileşimin de bir ritüel olduğu söylenebilir.

Kádár (2013) ritüeli belirli, kabul görmüş dil formlarıyla açıklamanın, ritüelin etkileşim ve ilişkisel rolünü gösteremeyeceğinden ötürü sorunlu bulunduğunu belirtmiştir. Çok kısıtlı çalışma Kádár’ın savunduğu gibi konuşma verisiyle kısıtlı kalmak yerine, ritüeli daha geniş kapsamlı sosyal bir olgu olarak değerlendirmiştir (Bell, 1992, 1997; Alexander, 2004; ve Collins, 2004). Diğer bir taraftan, Alexander (2004) ve Collins’in (2004) çalışmaları, ritüeli ve tüm süreçleri dikkate alarak anlamaya çalışsalar da, onların çalışmaları da, etkileşimdeki gerçek dil kullanımının analizinde eksik kalmıştır (akt. Kalkavan, 2021). Ritüel üzerinde etkili tüm etkili durum, süreçler ve ilişkiler bütünüyle değerlendirilirken, etkileşimde ortaya çıkan katılımcıların doğal akışı içinde kullandıkları dil analizi de ritüelin gerçekleşmesi ve ilişkiler durumu konusunda önemli ipuçları verecektir. Kádár ve Haugh (2013) ritüelleri geniş kapsamlı ilişkisel bir çerçevede düşünerek dil ve etkileşimin sosyal eylemi gerçekleştirdiğini öne sürmüşlerdir. Grup içi ritüeller ve sosyal ritüeller birbiriyle aynı olduğu düşünülse de grup içi ritüeller bir arada bulunduğu grup içinde katılımcıların etkileşimiyle inşa edilirler, öte yandan sosyal ritüeller daha genel kapsamda gerçekleşen eylemlerdir. Bu bağlamda etkileşim, grup içi ritüelin gerçekleşmesini sağlayan çok önemli bir anahtardır ki bu etkileşim grubun içinde kurulacak bağı etkileyen kritik bir unsurdur. Bir sonraki bölümde ritüellerin farklı çeşitlerini tartışıp grup içi ritüeller ile farkı ortaya koyulacaktır.

2.2.2. Grup İçi Ritüeller

Kádár (2013) ritüelleri, şeffaflık ve ulaşırlıklarını göz önüne alınarak dört kategoride incelenebilmektedir: Örtülü ritüel, kişisel ritüel, grup içi ritüel ve sosyal ritüel. Örtülü ritüeller kuruntusal dürtüsel veya sadece dürtüsel davranışlar olabilirler ancak her ikisi de dürtüseldir ve takıntılı bir ruh halini yansıtır (Kádár, 2013). Birincisi obsesif kompulsif bozukluklar olarak ortaya çıkmaktadır örneğin bir kişinin kendisini sürekli takip edildiği ve ona zarar vereceklerini düşünerek, daha doğrusu olmayan bir durumun gerçek olduğuna inanarak kuruntu içinde yaşaması olabilirken, ikinci durum için bir hareketin bir çok defa tekrarlanması toplum içinde bunu göstermek istememesi olabilir. Kişisel ritüeller ise aslında örtülü ritüellere benzeseler de farklıdırlar, kişinin dini ibadetini gerçekleştirmesi gibi bireysel olarak, bireylerin kendi içlerinde yaşadıkları, gerçekleştirdikleri ritüellerdir. Sosyal ve grup içi ritüellere bir önceki bölümde önce değinmiştik. Her ikisi birbirine benzer gibi görünse de aslında farklıdır. Sosyal ritüeller toplumun genelinde gerçekleştirilen eylemlerken, grup içi ritüeller gruba özeldir ve gruptaki katılımcıların birarada inşa ettikleri eylemlerdir. Ortalama süre açısından da farklıdırlar (Turner, 1969). Sosyal grup ritüeli olarak Gaziantep’te gelin kızın çeyizini görme geleneği verilebilir bu ritüel farklı generasyonlarda, toplumda genel kabul görmüş gelenek olarak uzun seneler devam edeceği aşikardır.

Grup içi ritüelleri “biz” bilinciyle ifade etmek yerinde olur. Sosyolojide bazen “biz” ve “onlar” ayrımı iç grup ve dış grup olarak açıklanır ve biri olmadan diğeri var olamaz (Bauman, 2010). “Çoğu iç gruba yönelik tutumlara rengini veren idealler, dayanışma, karşılıklı güven ve “ortak bağ” (yani karşı taraf ne zaman yardım isterse ne pahasına olursa olsun yardım elini uzatma yükümlülüğü taşımak ve bu yükümlülüğü yerine getirmek) idealleridir” (Bauman, 2010, s.53). Ayrıca, ritüeller için nezaket ve ahlaki düzen önem arz etmektedir. Grup içi ritüellerde nezaket ve ahlaki düzene ters düşen durum ilişkiyi zedeleyebilir. Nezaket teorisi söz konusu olduğunda, en çok bilinen Brown ve Levinson (1987) nezaket teorisidir. Brown ve Levinson (1987) dil kullanımının farklı kültürlerde benzerliklerini göstermişlerdir. Onların teorisi Paul Grice’in (1975) işbirlikçi teorisine bağlıdır. Bu teoriye göre dört prensip başarılı bir iletişim için gereklidir, bu prensipler: nitelik (doğru bilgi), nicelik (yeterli bilgi), bağıntı (uygun bağlantılı bilgi) ve açıklık (net ve açık bilgi) başarılı bir iletişim için gerekli unsurlardır. Zaman zaman bir şey ima edilmek istendiği vakit veya farklı amaçlarla bu prensiplerden sapmalar gözlenebilir. Ayrıca, Brown ve Levinson’un teorisi Goffman’ın face “yüz” kavramını esas alır yani “itibar” kavramı iletişim için önemlidir. Brown ve Levinson sağlıklı bir iletişim için kişinin diğeri kişinin toplum içindeki benlik saygısının dikkate alınması gerektiğini

vurgulamış, olumlu yüz ve olumsuz yüz olarak “yüz” kavramını ikiye ayırmışlardır. “Olumlu yüz” başkaları tarafından takdir edilmeyi ifade ederken “olumsuz yüz”ün bireyin başkaları tarafından rencide edilmemesi gibi hususları kapsadığını söylemişlerdir. Örneğin ben eşimi çok iyi bir baba ve koca olduğunu anlattığım zaman olumlu yüzünü desteklemiş olurum. Olumsuz yüz kavramı için bir arkadaşımınla sohbet ederken onun rencide olmaması zor durumda kalmaması için eksikliği olduğu bildiğim veya hassasiyet oluşturabilecek bir konuyu dile getirmemem gibi, örneğin Türkçede yüksek seviyede dil sertifikası olduğunu bildiğim Yunan arkadaşımınla, Türkçe konuşmada yeterli olmamasından dolayı onu zor durumda bırakmamak için kendisiyle çok iyi konuşabildiği İngilizce dilinde diyalog kurmam gibi. Sözlü iletişimin devam etmesi için iki tarafında olumlu ve olumsuz yüzlerini korumalarının gerekmektedir (Kramsh, 1998). Yüz kavramı Scollon, Scollon ve Jones (2012) tarafından “katılım” (olumlu yüz) ve “paye vermek” (olumsuz yüz) olarak adlandırmışlardır. Az önceki örnekte olduğu gibi arkadaşımınla benimle Türkçe konuşmaya mecbur bırakmamak, ona kendini rahat ifade edebildiği dili kullanma rahatlığını göstermektedir.

Brown ve Levinson çok etkili olmuş birinci akım nezaket teorisyenlerdi, onları ikinci akım takip etti fakat her iki akımın teorileri iletişimdeki geniş perspektif ve etkileşimi göz ardı ettiği için eleştirildiler, ancak, üçüncü akım Culpeper (2011), Spencer-Oatey (2000), Terkourafi (2005), Kádár ve Haugh (2013) ve Kádár (2013) nezaket teorisinde, dilin kullanımına geniş açıdan bakarak farklı bir yaklaşım sunmuşlardır (akt. Kalkavan, 2021).

Kalkavan (2021) “Storytelling in Multilingual Focus groups: Teaching and Learning of Turkish in Greece” (Çok Dilli Odak Gruplarında Hikâye Anlatımı: Yunanistan’da Türkçe Öğretimi ve Öğrenimi) başlıklı Atina’da yürütülen çalışmada öğrenci ve öğretmenlerle düzenlediğim odak grup toplantılarında etkileşim üzerine odaklanıp, doğal etkileşim sürecinde ortaya çıkan hikâyeleri etkileşimsel ritüeller ve konuşma çözümlemesi tipolojilerinden inceledim. Ana tema “ritüelleri inşa etme” altında etkileşimsel ritüeller perspektifinden birinci alt tema “storytelling ritual as co-contruction of in-group ritual” (hikâye anlatımıyla grup içi ritüelleri beraberce inşa etme), ikinci alt tema “storytelling ritual as a reflection of politeness” (nezaket göstergesi olarak hikâye anlatımı ritüeli), konuşma çözümlemesi perspektifinden ise üçüncü tema ise “storytelling ritual as a reflection of motivation” (motivasyon göstergesi olarak hikâye anlatımı ritüeli) ortaya çıkmıştır. Birinci alt temada, öğretmenler grup içi etkileşimsel ritüelleri grup içi ilişkilerini pekiştirerek nasıl yaptıkları gözlenmiştir (Kádár, 2017). Öğretmenler yoğun bir etkileşim içinde öğrencilerini ve yaşlı insanları seslendirerek ve grup üyeleriyle, beraberce gülüşüp zaman zaman alaycı tavırlarla var olan grup ilişkilerini daha da güçlendirmişlerdir. İkinci alt tema, yukarıda değindiğimiz yüz kavramı ve nezaket unsurlarını

odak grup üyelerinin ilişkileri bozmadan nasıl yaptıklarını göstermiştir. Ayrıca, ahlaki düzene karşı olmadığı sürece katılımcılar arasında çıkan görüş ayrılıklarında kurulan ritüele zarar vermediğini göstermiştir, bir sonraki paragrafta bu konuda alan yazındaki görüşler paylaşılmıştır. Son alt temada ise heritage learners (miras dili) olarak Türkçeyi öğrenen katılımcıların etkileşimini konuşma çözümlemesi tipolojisiyle incelenmiştir. Katılımcıların hikâyeleri diğer odak grup üyeleriyle birlikte inşa ederken grup içinde kurdukları ritüellerle (Kádár, 2017) Türkçe öğrenmelerindeki motivasyonlarını ortaya koymuşlardır, bunula birlikte hikâye anlatan, miras dili olarak Türkçe'yi öğrenen katılımcılar grup içinde diğerlerinin olumsuz görüşlerini değiştirmek için liderlik yaparak bu eylemleri gerçekleştirmişlerdir. Kurulan ritüellerde yine nezaket önemli rol oynamıştır. Konuşma Çözümlemesi (Conversation Analysis (CA)) hikâyelerin anlatıcı ve dinleyici tarafından beraberce inşa edildiğini göstermektedir (Mandelbaum, 2013). Kasper ve Prior (2015) konuşma çözümlemesinin ne anlatıldığı ve nasıl anlatıldığına, hem içerik hem de kullanılan etkileşim yöntemlerinin birbiri için önemli olduğunu savunmuştur. Çalışmamda dışarıdan hiçbir teoriye bağlı olmayan her durumu özel olarak inceleyen Konuşma Çözümlemesinde hikâye anlatımı metodolojisinin (Sacks, 1974; 1986; 1992) etkileşimsel ritüeller perspektifiyle de bir arada kullanabileceği sonucuna Türkçe'yi miras dili olarak öğrenen katılımcıların ritüelleri yoluyla gözlemledim. Ayrıca psikolojik bir konu olan ikinci dil ediniminde motivasyon, Burch (2016) çalışmasındaki gibi etkileşim içinde gözlenebilir olduğu adı geçen çalışmada da ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda etkileşimsel ritüellere dayalı tez çalışmamın etkileşim çalışmalarına farklı bir bakış açısı getirdiği kanaatindeyim. Etkileşimsel ritüelleri ilk defa odak gruplarında uyguladığım çalışmamda, Türkiye'de yürüttüğüm tez çalışmamda da iletişimde eylem araştırması olarak bir çok disipline farklı bir bakış açısı sunacağı görüşündeyim. Bu bölümü sonlandırmadan ritüelin içi içe harmanlanmış geniş kapsamlı tanımı, nezaket ve ahlaki düzene uygunluk boyutunda işlevine değinmek yerinde olacaktır.

Kádár (2017) ritüeli tanımlarken ilişkileri pekiştiren veya değiştiren mini performanslar olarak ilişki geçmişi ve ahlaki düzene de bağlı olduklarını söylüyor. Ayrıca, ritüeli, bireylerin kendi, grup içinde ve toplumdaki davranışlarında düzeni sağlamaları olarak belirtiyor. Douglas (1999) ve Wuthnow (1989) antropolojide bu düzeni "ahlaki düzen" olarak kullanmışlardır. Kádár'ın (2017) tanımı Douglas (1999) ve Wuthnow (1989) "ahlaki düzen" kavramıyla birleştiğinde ritüel geniş perspektiften ilişkileri ahlaki düzeni pekiştirerek veya değiştirerek sağlayan karmaşık etkileşimsel olaylar olarak karşımıza çıkıyor. Douglas ve Wuthnow sosyal açıdan ritüelleri, etkileşiminde ahlaki düzeni sağlamada önemli buluyor. Zaman zaman kaba olarak düşünülen davranışlar ahlaki düzeni bozmadığı için kaba olarak algılanmayabilir.

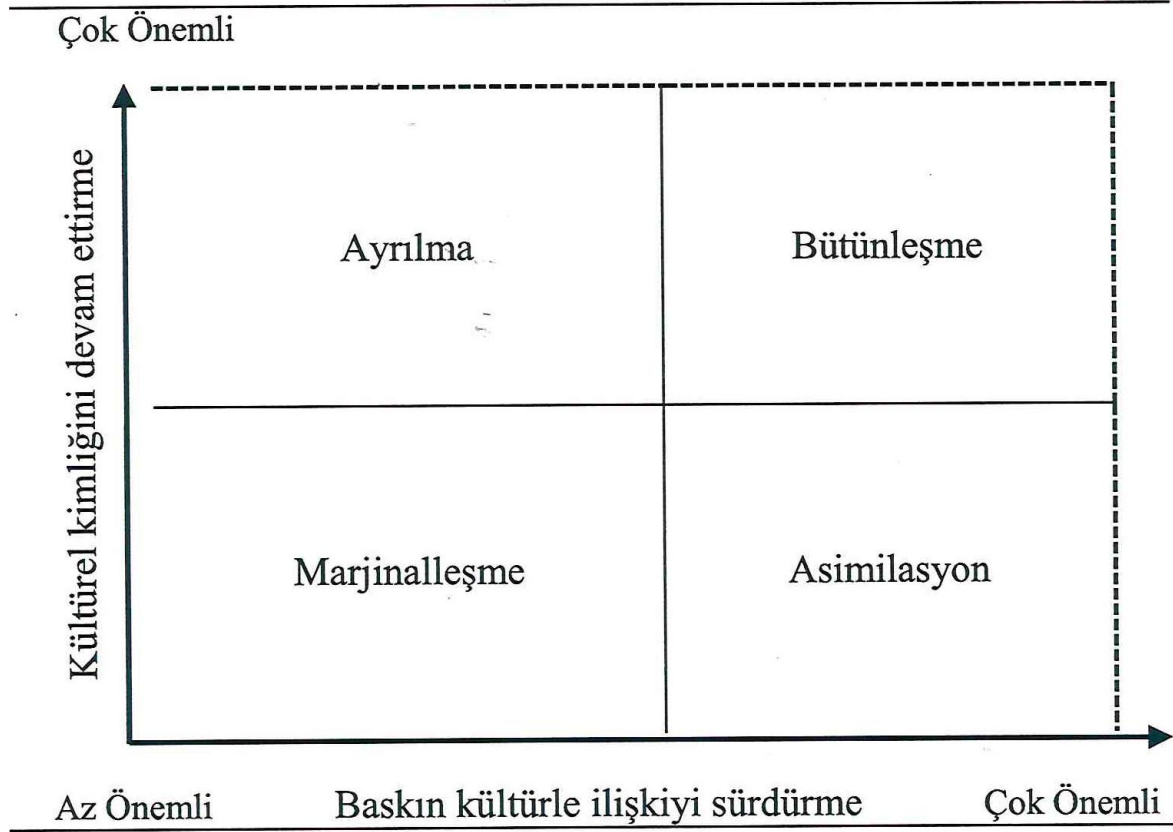
Alan yazının da gösterdiği gibi, ritüel teorisi, içinde bir çok ilişkiyel ağı kapsayan, nezaket, ahlaki düzen gibi farklı olgularla beraber yürüyen, etkileşimin olduğu her iletişim zincirinde ortaya çıkabilecek veya geliştirilebilecek çok önemli bir olgudur. Ritüel teorisine geniş perspektiften bakmak barındırdığı iç içe girmiş süreçleri analiz etmek, gerçek hayatta etkileşim içinde kurulan ilişkileri daha doğrusu ortaya çıkan ritüelleri ve işlevini daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

Kültürlerarası etkileşim ve etkileşimsel ritüeller üzerine yapılan çalışmaları derledikten sonra bir sonraki bölümde kültürlerarası iletişimde kültürlenme ve aidiyet süreci farklı çalışmalarda incelenecektir.

2.2.3. Etkileşimsel Ritüel, Kültürlenme ve Aidiyet Üçgeni

Kültürlenme bireylerin farklı kültürlerle etkileşiminden doğan kültürel ve psikolojik değişim sürecidir (Bilgin, 2003). İki veya daha fazla kültürün etkileşimini ve ortaya çıkan psikolojik değişim sürecini kapsamaktadır (Berry, 1999). Berry (1999) dört kültürlenme stratejisi ortaya koymuştur: Asimilasyon, ayrılma, bütünleşme, marjinalleşme. Asimilasyon bireyin kendi kültürünü benimsememesi ve baskın kültürdeki kültürel kimlik arayışıdır (Berry, 1992). Eğer baskın olmayan kültür kendi kültürüne sıkı sıkıya bağlanarak yeni kültürü kabul etmiyorsa ayrılma ortaya çıkar. Bireylerin baskın grupla etkileşim içinde bulunup aynı zamanda kendi kültürlerini de devam ettiklerinde bütünleşme oluşur. Eğer birey ne kendi kültürüyle ne de baskın kültürle etkileşime geçmezse marjinalleşme söz konusu olmaktadır.

Aliyev ve Öğülmüş'ün (2016) Berry (1999) kültürlenme stratejilerinden derledikleri aşağıdaki grafikte, şekil 2'de bu ilişki gözler önüne serilmiştir.

Şekil 2: Aliyev ve Ögülmüş'ün (2016) Berry (1999) Kültürlerarası Stratejilerinden derlenmiş grafiği

Aliyev ve Ögülmüş (2016) yabancı öğrencilerin kültürlenme düzeylerini Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde incelemiştir. Araştırmayı Avrupa, Orta Doğu ve Kafkasya kökenli öğrenciler üzerinde yapmışlar, kişisel bilgi formu ve geliştirdikleri “Kültürlenme Ölçeği”ni kullanarak topladıkları veride yaş arttığı zaman bütünleşme stratejisinin daha çok kullanıldığı, Türkiye’de kalış süresi az olanların asimile olmasının daha kolay olduğu, Kafkasya kökenli katılımcıların bütünleştirme stratejisini daha belirgin kullandıkları ve kendi ülke vatandaşlarıyla bir arada olan kişilerin ayrılma puanlarını yüksek bulmuşlardır. Bütünleşme stratejisi anlaşıldığı üzere bireyin yeni kültüre uyumunda oldukça önemlidir, Berry (1992) bütünleşmeyi “bir toplum üyelerinin bir değişim ilişkisinde karşılıklı bağımlılığın üyelerin ortak değerleri ve işleyiş kurallarına katılımının ifadesi” şeklinde açıklamıştır. Asimilasyon ve bütünleşme, misafir bulunan ülkeye uyumda öne çıkarken, yeni kültür kimliğini inşa aşaması kültürlerin iç içe geçtiği küresel dünyada daha karmaşık hale gelmekte birey çoğu zaman aidiyet algısını farklı boyutlarda yönetmektedir.

Aidiyet kavramı tanımlaması, kültür kavramı gibi oldukça güç ve dinamik bir kavramdır. Tarihte toplum bilincinin olduğu ilk zamanlarda, “etnik, kabile veya aileye ilişkin kimlik duyguları gelişmiş ve bireyler kendilerini ait oldukları gruba ve bu grup içindeki

rollerine” göre adiyet kavramı olarak tanımlamak mümkün olmuştur (Bilgin, 1999, s.83). Tarihten bu yana farklı etmenler üzerine kurulmuş aidiyet algısı, bireyleri toplumla bütünleştiren ve toplumsal yapının işleyişinde sürekliliğini sağlayan bir bağ olarak önemli bir yer almıştır (Elitaş ve Keskin, 2014). Kültürlerarası iletişimde misafir ülkeye karşı duyulan aidiyet duygusuyla, bireylerin uyum sürecine katkıda bulunacağı ortadadır, bu uyum süreci Berry’nin önerdiği kültürlenmenin farkı aşamalarını içerebilir. Banting ve Soroka (2012) sosyo kültürel entegrasyonu, bireylerin kendi kültürü ve misafir kültüre bağlılık, ait olma duygusu olarak açıklamışlardır. Aidiyet duygusu üye olunan grup tarafından kabul görüp, bilişsel, duygusal ve davranış bağlarını barındırmaktır (Taşkesen 2021; Yuval-Davis, 2004). Aidiyet duygusunu da etkileşimsel bağlamda düşündüğümüzde ritüellerle kurulan ilişkiler de aracılık rolünü üstlendiğini söyleyebiliriz. “Aidiyet ve kimlik algısı hem sosyal olarak düzenlenmiş hem de bireysel olarak müzakere edilen karşılıklı etkileşimli olaylar” (Caxaj ve Berman, 2010, s. 5). Sözen (1998) kimlikleri şu şekilde ifade etmiştir: “*Kimlikler bağlama göre değişen, sürekliliği olan nesne durumundan çıkartılmış, semboller (en başta dil), ilişki ve iletişim biçimleriyle ortaya çıkan oluşumlar olduğudur*” (s.153). Bu bağlamda, kimliklerin etkileşim içinde inşa edildiği söylenebilir. Aslında yaratılan bu kültürel kimlikler bir nevi etkileşimsel kimlikler olarak düşünebiliriz. Bu etkileşimsel kimliklerde söylemlerin rol alacağı ortadadır ve söylemler yoluyla grup içi ritüel gerçekleşecektir. Sözen’in (2017) ifade ettiği gibi “*söylemi anlaşılabilir kılan, anlam/ifade ve beyanların nerede, ne zaman ve nasıl ortaya çıktıkları, söylemleri kullanan söylem aktörlerinin kimliğidir. Daha sağlam bir ipucu vermek gerekirse, söylemi anlaşılabilir kılan, onu kullanan aktörler ya da faillerdir*” (ss. 10-11). Etkileşim içinde doğal ortamda kullanılan söylemler grup içinde kurulacak veya pekiştirilecek ilişkinin temel taşı olacaktır. Bu bölüm alan yazında uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyumu üzerine yapılmış akademik çalışmalar incelenerek sonlandırılacaktır.

2.3. Uluslararası Öğrencilerin Üniversite Yaşamına Uyumu

Tarihimizde uluslararası öğrenci hareketliliği Osmanlı İmparatorluğu döneminde karşımıza çıkmaktadır. Osmanlı İmparatorluğunda, 19. Yüzyılın ilk yarısında, modernleşme hareketinin bir parçası olarak dönemin gelişmelerini takip edip öğrenip devlette de uygulayabilmek için yurt dışına öğrenci gönderilmiştir (Erdoğan, 2010). Uluslararası öğrenci kavramı alan yazında yabancı öğrenci, yabancı uyruklu öğrenci, misafir öğrenci veya uluslararası öğrenci olarak kullanıldığı çeşitli kaynaklarda gözlemlenmiştir (Zerengök, 2016). Kültürlerarası iletişim ve etkileşim odaklı bu çalışmada çoğunlukla uluslararası öğrenci olarak

kullanılmıştır. Temelde tüm tanımlarlar kendi ülkesinin dışında başka bir ülkede eğitimini sürdüren öğrencilere işaret etmektedir. Uluslararası öğrenci hareketliliği tüm dünyada kendini göstermektedir (Russell, Rosenthal ve Thomson, 2010). Uluslararası öğrenci uyumu ulusal ve uluslararası farklı disiplin çalışmalarında geniş bir literatüre sahiptir ancak uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim bağlamında inceleyen iletişim çalışması oldukça sınırlı ve de iletişimde eylem araştırması olarak da rastlanamamaktadır. Bu sebeple bu bölümde, farklı disiplinlerdeki uluslararası öğrencilerin üniversiteye uyumlarını araştırmış çalışmalar kültürlerarası iletişim penceresinden incelenip, konuyla ilişkili eylem araştırması projeleri ve bilimsel çalışmaları taranmıştır.

Literatür taramasında yerel dil ve eğitim dili önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır ve yabancı dil yeterliliğinin olmaması durumunda iletişim sorunu oluşmaktadır. Ward ve Masgoret (2004) Yeni Zelanda’da farklı okul, teknik okul ve üniversitelerde okuyan uluslararası öğrencilerin İngilizce dil yeterliliğinden sorunundan ötürü misafir ülkede iletişim sorunu yaşadıklarını göstermiştir. Yeh ve Inose (2003) İngilizce yeterlilik, sosyal destek ve bağın uluslararası öğrencilerin için stresi azalttığını vurgulamışlardır. Dil sorunu Hacettepe üniversitesinde okuyan uluslararası öğrencilerin psiko sosyal sorun ve ihtiyaçlarının incelendiği bir çalışmada da yerini en başta yer almıştır (Bulut vd., 2020). Bu çalışma, 18 farklı ülkeden ve en az iki yıldır Türkiye’de yaşayan öğrenciler üzerinde yapılmış, öğrencilerin deneyim ve sorunlara çözümleri tam yapılandırılmış gözlem raporlarıyla incelenmiştir. Ön görüşmelerle tespit edilen görüşme soruları “Türkiye’ye gelme ve arkadaş edinme sürecine bağlı olarak yalnızlık ve dışlanma; barınma, dil, giyim, yeme, içme, eğitim, ulaşım, boş zaman etkinlikleri, kent ile ilgili beklentiler, ev-aile özlemi; ve ekonomik durum konularında yaşadığı sorunları ve çözüm önerilerini içermektedir” (Bulut vd., 2020, s.65). Uluslararası öğrenciler bu sorunların en başında kendilerini Türkçe ifade etmekte güçlük yaşamaları, dil eğitiminin yetersizliği, kendi ana dilleri ve Türkçe arasındaki yapısal farklılıklar ve akademik ile konuşma dilindeki farklılıkları dile getirmişler ancak bununla birlikte dili öğrenme sürecinde çevrelerinden (arkadaş ve öğretim elemanları) gelen desteği de belirtmişlerdir. Bu çalışma TÖMER’de dil eğitimi verilmesi, uluslararası öğrencilerin oryantasyonu ve “farklılıklara saygı ve uluslararası öğrenci farkındalık günleri” gibi önerileri öne sürmüştür (Bulut vd., 2020, s.72).

Eynullayeva, Gökalp ve Hatunoğlu (2021) Samsun şehrinde okuyan uluslararası üniversite öğrencilerinin Türk kültürüne adaptasyonu üzerine yaptıkları çalışmada, öğrencilerin okudukları kültüre uyum düzeylerini orta seviyede bulmuş ve çalışmada, yaş faktörü etken faktör olarak ortaya çıkarken, cinsiyet, yaşanılan yer, eğitim seviyesi, akademik başarı ve eğitim görülen fakülte değişkenlerinin kültüre adaptasyonda etkili değişkenler olmadığı gözlenmiştir.

Ataca ve Berry (2002) ise Kanada’da yaşayan Türkler üzerine yaptıkları çalışmada eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin bütünleşme stratejisini daha çok kullandıklarını gözlemişlerdir. Bu da eğitim düzeyi yükseldikçe kültürel uyumun arttığına işaret etmektedir.

Çetin, Bahar ve Griffiths (2017) Türkiye’de farklı devlet ve özel Türkçe dil kurslarında uluslararası öğrencilerle yaptıkları çalışmada, öğrencilerin Türkiye’deki tecrübelerini genel olarak olumlu olarak ifade ettiklerini ancak cinsiyet (kadınlar arasında özgürlükten yoksun, özellikle din özgürlüğünden yoksun hissedenler), din (müslüman olmayan, din özgürlüğü eksikliğini hissetme eğilimi olanlar) ve yaş faktörüne (genç öğrencilerden ayrımcılığa maruz kalma eğiliminde olduğunu düşünenler) bağlı öğrencilerin bazı zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmanın sonucunda eğitim sektörü için önemli potansiyel teşkil eden olumsuz algıları olan genç nüfus, kadın ve Müslüman olmayan öğrencilerin görüşlerini dikkate alarak, Türkiye’nin farklı ülkelerden uluslararası öğrenci nüfusunu genişletebileceğini belirtmişlerdir. Bu tez çalışmamda, Türkiye’de yaşayan uluslararası öğrencilerin deneyimlerini konu alındığı için göçmen öğrencilerin kültürlerarası etkileşim ve uyumunu inceleyen araştırmalar kuramsal çerçeveye dahil edilmemiştir. Ayrıca, Erasmus programı ile farklı kültürlerde yaşamış öğrencilerin kültürleşme sürecini inceleyen araştırmalar da bu bağlamda kavramsal çerçeve içinde ele alınmamıştır ancak Almanca konuşulan ülkelere Erasmus+ programıyla Türkiye’ye gelmiş ve ülkelerine dönmüş yabancı öğrencilerin 2010-2015 yılları raporlarını inceleyen geniş kapsamlı bir çalışma, kültürlerarası etkileşimin önemini ve yabancı öğrencilerin ülkelerine döndüklerinde nasıl kültür elçisi gibi olabileceklerini göstermektedir (Ünal, 2018). Aynı çalışma, öğrencilerin Türk kültürüne uyum sağladıkları, öğrencilerin Türklerin yardımsever ve misafirperver davranışlarından mutluluk duyduklarını ve bu öğrencilerin, misafir kültürü daha iyi tanıyıp önyargılarından uzaklaşıp hoş görülme olmayı öğrendiklerini göstermiştir.

Türkiye’de İranlı öğrencilerin sosyal uyumları üzerinde yapılan bir çalışma ise, maddi sorunların üniversiteye uyum sürecinde başı çektiği, yabancı olmanın, farklı bir alfabeyle sahip olmanın, beslenme alışkanlık farklılıklarının, aile özlemi ve mezhep farklılıklardan dolayı dışlanma gibi sıkıntılardan öğrenciler bahsetmişler ayrıca üniversitenin sosyal imkanlarından haberdar olmadıkları veya olsalar da maddi güçlüklerden dolayı ya da kişisel seçimleri sebebiyle faydalanamadıklarını belirtmişlerdir, bu durum onların sosyal ilişkilerinin sadece kendi çevreleriyle sınırlı kalmasına sebep olmuştur (Ercan, Ramazani, ve Baydar, 2018). Bununla birlikte, İranlı öğrenciler uyum sürecinde bazı sorunlar yaşasalar da, Türkiye’de sunulan özgürlükler, coğrafi, dil ve din gibi yakınlığı, Türk halkının yardımsever oluşu ve mütevazılığı eğitim ve yaşamlarını sürdürmeleri konusunda etkili olmuş olduğu sonucuna

çalışmada varılmıştır. Özoğlu, Gür ve Coşkun (2015) tarafından yürütülen bir çalışmada, Türkiye'deki uluslararası öğrencilerde kültürel farklılıktan ötürü sorun yaşayanların sayısının oldukça az, barınma ve maddi zorluklardan ötürü sorun yaşasalar da en büyük zorluğun dil yeterliliği olduğu, Türkçe ve/veya İngilizce dil yetersizliğinden dolayı akademik ve sosyal iletişimde zorluklar çektiklerini göstermişlerdir. Andrade (2006) İngilizce konuşulan ülkelerde İngilizce yeterliliği ve kültürün akademik ve sosyal uyum üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Lee (2010) Amerika'da ve Avrupa'da, batılı olmayan uluslararası öğrenciler için dil engelinin en büyük sorun olduğunu savunmuştur. Ayrıca, başka bir çalışma Amerika'da okuyan Asya ve Avrupalı öğrencilerin uyum farklılıklarını göstermiş, Asyalı öğrencilerin daha çok sorun yaşadıklarına işaret etmiştir (Tomich vd., 2003). Lin ve Yi (1997) Asya'dan Amerika'ya gelen uluslararası öğrencilerle yaptıkları çalışmada, yabancı öğrencilerin kültürlerarası iletişim, sosyal destek eksikliği, dil, akademik, finansal, psikolojik ve eğlence konularında zorluk yaşadıklarını ortaya koymuşlardır.

Gomez, Urzua ve Glass (2014) uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına adaptasyonu ile kampüs içi ve dışında boş zaman etkinliklerine katılımı, boş zaman kısıtlılıkları, dil ve sosyal ilişkilerini incelemişlerdir. Çalışmalarında “Öğrencilerin Üniversiteye Uyum Ölçeği” (SACQ) (Baker ve Siryk, 1999) referans alınarak, “akademik uyum, sosyal uyum, kişisel ve duygusal uyum, ve kurumsal bağlılık” olmak üzere 4 aşama temel alınmıştır. Gomez, Urzua ve Glass (2014) kampüs içi spor faaliyetlere katılım ve kampüs dışı sosyalleşmede kültürlenmenin etkili olduğunu ve her ikisinin de üniversiteye uyum sürecinde etkili faktörler olduğunu göstermişler. Adı geçen araştırmada, kültürlenme sürecinde başarılı olan uluslararası öğrencilerin boş zaman etkinliklerinde de kısıtlılıklar yaşamadıkları gözlenmiştir. Bektaş vd. (2006) kültürel benzerliklerin Türkiye'deki yaşamlarındaki uyum sürecinde etkili olduğunu yabancı öğrenci temsilcileri ile yaptığı çalışmada ortaya koymuştur. Quester ve Chong (2001) köken ülke ile bağların kuvvetli olmasının kültürlenmeyle ters orantılı olduğunu savunmuşlar, köken ülkesiyle kuvvetli bağları olanların ülkelerine çok fazla ziyarette buldukları göstermişlerdir. Kültürlenme strateji söz konusu olduğunda, bireylerin öz kültürünü daha çok pekiştirmeleri kültürlenme ayrılma stratejisini kuvvetlendireceği aşikardır. Hendrickson, Rosen ve Aune (2011) misafir buldukları ülkeden daha fazla arkadaşları olan uluslararası öğrencilerin daha mutlu oldukları, daha az ev özlemi çektikleri ve sosyal bağlarının güçlü olduklarını göstermişlerdir.

Aydın'ın (2020) çalışmasında, yerel ve uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişiminde, dil sorunu ve içe dönük kişilik özelliği önemli gösterge olarak çıkmaktadır, Aydın çalışmasında, batı ülkelerindeki çalışmaların aksine İstanbul'da okuyan uluslararası

öğrencilerin yalnızlık ve dışlanma yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Uluslararası öğrencilerle yapılan katılımcı bir eylem çalışması öğrencileri, araştırmanın katılımcısı, program geliştirici, fayda sağlayıcı ve proje koordinatörü olarak kullanarak uluslararası öğrencilerin uyum ve katılımı için kültürel ve durumsal programlar geliştirmede katılımcı eylem araştırmasının önemini gözler önüne sermiştir (Johnson, Adkins-Seifen, Sandhu, Arbles ve Makino, 2018).

Türkiye Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bir vakıf üniversitesinde yürütülecek bu çalışmada, eylem araştırması aracılığıyla öğrencilerin tecrübeleri paylaşılmış, öğrencilere problemi keşfetme ve çözümü konusunda, hem katılımcı hem de çözüm sunan olarak ve hem de program geliştirici rolünü üstlenerek, etkinliklerde aktif yer almaları sağlanmıştır. Bir sonraki bölümde, çalışmanın yöntemi ve tüm araştırma süreci ele alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Üçüncü bölümde, bu tez çalışmasının yöntemi, araştırma deseni, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin analizi ve yorumlanması, araştırmacının rolü, inandırıcılık ve tutarlılık ve eylem araştırması uygulama ve etkinlikleri açıklanmıştır.

Uluslararası öğrencilerin beklentilerini ve karşılaştıkları zorlukları anlayarak, onların beklentilerine cevap verebilmek ve kültürlerarası iletişim becerilerini eylem araştırmasına dayalı bir yöntem ile geliştirmeyi amaçlayan bu projede, uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerinin güçlendirmesine yönelik “eylem araştırması” sürecinde “etkileşimsel ritüelleri” (interactional rituals) uygulamaya koymuştur.

3.1. Araştırma Deseni

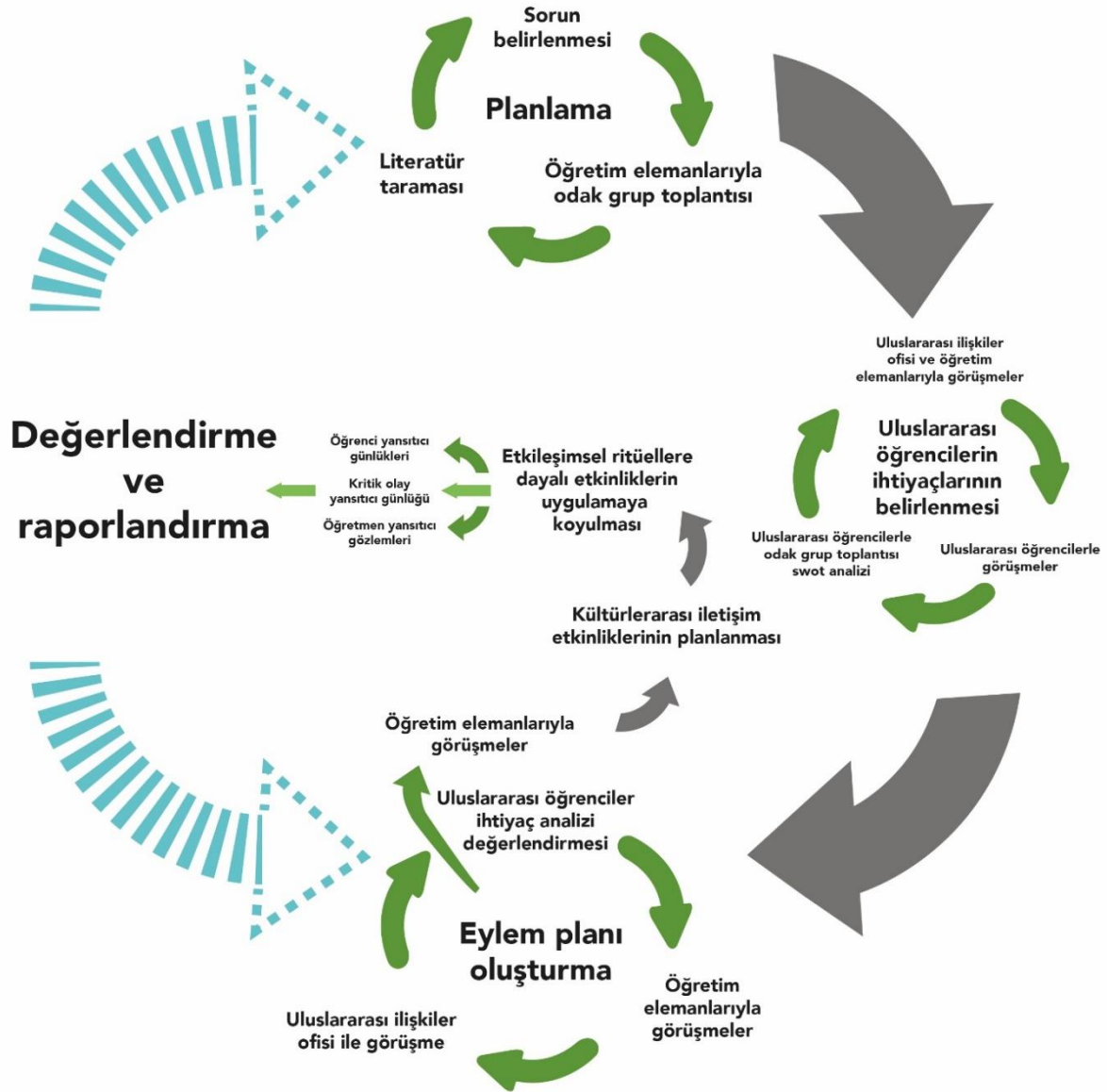
Bu tez çalışmasında nitel araştırma yöntemlerinden “Eylem Araştırması” temel alınmıştır. Gay, Mills ve Airasian (2009) ve Yıldırım ve Şimşek (2008) referans alınarak, “ihtiyaç analizi, eylem planının oluşturulması ve uygulanması, eylemin değerlendirilmesi ve paylaşım” dan oluşan 4 temel aşama ile araştırma süreci kurgulanmıştır.

Eylem Araştırması, bireylerin yaşamındaki problemleri alanların belirlenerek, gerekli iyileştirilebilir adımlarının işe konulmasını sağlayan, paylaşım ve yansıtmaya dayalı kendi içinde sürekli gelişime dayalı bir süreç olarak ifade edilmektedir. Doğrudan bir müdahale yöntemi olmasa da süreç içinde uygulamaya konulan araçlarla uluslararası öğrencilerin yeni bir kültüre uyum sürecinde yaşadıkları sorunlar ve çözüm yolları bulmalarına ayna tutan bir farkındalık süreci olarak görülebilir (Mertler, 2017). Araştırma desenine ilişkin aşamaların detaylı bir biçimde aktarımı bilgiler Tablo 1.’de gösterilmiştir. Ayrıca bu tez çalışması, Eylem Araştırmasına Dayalı Etkileşimsel Ritüeller Döngüsü: Pusula Modelini ortaya koymuştur. Bu özgün model Şekil 3’te gösterilmiştir. Araştırmanın yöntemini oluşturan evren ve örneklem, kapsam ve sınırlılıklar, araştırmacının rolü, tutarlılık ve inandırıcılık gibi aşamalar ilgili bölümlerde açıklanmıştır.

Eylem araştırma sürecinde etkileşimsel ritüeller tipolojisi perspektifiyle uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyum ve kültürlerarası iletişim becerilerinin gelişimi için

özgün bir model ortaya konmuştur. Şekil 3’de modelin aşamaları ve her aşamanın da kendi içinde gerçekleştirdiği döngü görülmektedir.

EYLEM ARAŞTIRMASINA DAYALI ETKİLEŞİMSEL RİTÜELLER DÖNGÜSÜ: PUSULA MODELİ

Şekil 3: Eylem Araştırmasına Dayalı Etkileşimsel Ritüeller Döngüsü: Pusula Modeli

Tablo 1: Araştırma Desenine İlişkin Aşamalar

- I. Adım İhtiyaç Belirleme:** Araştırmacının görev yaptığı üniversitede akademik yönetim pozisyonlarında görev alan yöneticilerle gerçekleştirmiş olduğu ön görüşmelerde uluslararası öğrencilerin uyum süreçlerine ilişkin yaşanan sorunlar ile ilgili ihtiyaç analizine temel oluşturacak sorular belirlenmiştir. Araştırmada uluslararası öğrencilerle gerçekleştirilen odak grup görüşmeleri ve yüz yüze görüşmeler yoluyla ilk iki yıl yaşanan sorularıyla ilgili derinlikli veri toplanılmıştır. Şekil 4’te MAXQDA ile oluşturulan uluslararası öğrencilerin sorun ve mutluluk anları kavram haritasında kodlar paylaşılmış, bulguların bölümünde detaylı analizi yer almaktadır.
- II. Eylem Planının Oluşturulması:** İhtiyaç analizi kapsamında uluslararası öğrencilerden elde edilen bilimsel veriler ve uluslararası öğrencilerle ilgili birimlerde görev yapan öğretim elemanları ve yöneticiler tarafından iletilen görüş ve öneriler doğrultusunda, araştırmacı tarafından uluslararası öğrencilerin “kültürlerarası iletişim becerilerini” destekleyici ve güçlendirici bir programı geliştirilmiştir. Önerilen plan uygulamaya konulurken, her bir öğrencinin bireysel farklılıkları göz önüne alınmıştır. Eylem araştırmasının doğası gereği hazırlanacak olan programın esnek olması önem taşımaktadır. Bu nedenle süreç içinde ortaya çıkan durumlar eylem adımlarının yeni etkinliklerle zenginleştirilme yoluna gidilmiştir.
- III. Eylem Planının Uygulanması:** “Etkileşimsel Ritüeller” oluşturulmasına yönelik gerçekleştirilmiş olan etkinlik bazlı odak grup toplantı, paylaşım ve uygulamaları araştırmadaki eylem sürecinin temelini oluşturmaktadır. Eylem planını uygulanmaya konulduğunda, İletişim Fakültesi ve Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümü alanında uzman öğretim elemanları uluslararası öğrencilerin uyum sürecinde yaşadıkları zorluların üstesinden gelmelerine yönelik paylaşım, etkinlik bazlı odak grup toplantıları, seminer ve çalıştaylar gerçekleştirmişlerdir. Bu aşamada araştırmacı tarafından hazırlanan program ve etkinlikler büyük bir çoğunlukla yüz yüze yürütülmüştür. Etkinliğin içeriğine uygun olarak bir uygulamada üç öğrenci etkinliğe çevrim içi katılmışlardır ve son çalışmaya bir öğrenci çevrimiçi katılmıştır. Tüm süreçler araştırmacı tarafından koordine ve yönlendirilmiş olup her bir etkinlik kayıt altına alınmıştır. Eylem planı ortaya konulurken, araştırmacı tarafından konuyla ilgili bir uzman ile birlikte vereceği “yansıtıcı uygulamalar” ve “deneyim paylaşım” oturumu araştırmadaki felsefe ve uygulamaların önemini anlaşılması açısından önem arz etmiştir. Takip eden etkinliklerde üniversiteye uyum, kültürlerarası iletişim, kültürlerarası etkileşim, tecrübe paylaşımı, çatışma yönetimi, kariyer planlama, çalıştaylar, izleme etkinliği gibi konu başlıkları ilgili alan uzmanlarının destekleriyle öğrencilerin süreçte aktif rol aldığı bir program uygulamaya konulmuştur. Eylem araştırma süreci Müzik çalıştayıyla başlamış ve uluslararası öğrencilerin talebiyle ve Dr. Benal Tanrıseven’in katılımıyla yine müzik ile uygulama süreci sonlandırılmıştır. Öğrencilerden ayrıca çalışma sonunda yansıtıcı günlüklerini paylaşımları istenmiştir. İşbirlikçi eylem araştırması olarak öğrenciler sadece katılımcı değil araştırmacı kimliğiyle de, proje kapsamında düzenlenen farklı etkinliklere katkı sağlamaları istenmiştir. Bu etkinlikler öğrencilerin arkadaş ve yerel kültürle kaynaşmasını sağlarken aslında deneyim paylaşımlarıyla problemin/problemlerin çözümünün bir parçası da olmuşlardır.
- IV. Değerlendirme:** Eylem araştırmasına dayalı bu tez çalışması uygulama ve etkinliklerinde, “etkileşim” her aşamada çalışmanın odağında olmuştur. Etkinlik merkezli odak grup toplantı ve uygulamalarında, grup içi etkileşim gözlemlenmiş ve incelenmiştir. Ortaya çıkan etkileşimsel veri Kádár (2017) “etkileşimsel ritüel”

perspektifiyle analiz edilip değerlendirilmiştir. Ayrıca, grup içinde meydana gelen etkileşimsel verinin detaylı transkripsiyonu Jefferson (2004) tarafından ortaya konan Hepburn ve Bolden (2017) tarafından geliştirilen transkripsiyon kurallarına göre yapılmıştır ve söylem çözümlemesiyle bu etkileşimsel ritüeller gözler önüne serilmiştir. Veriyi temsil eden örnek etkileşimsel ritüeller, bulgular bölümünde paylaşılmıştır. Her bir etkinlik ve uygulama öncesinde ve sonrasında katılımcı öğrencilerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiş, katılımcı öğrencilerden izlenimlerini yansıtıcı günlük olarak paylaşmışları istenmiştir. Bu günlüklerden alınan kesitler ve Türkçe çevirileri bulgular bölümünde paylaşılmıştır. Sadece bir öğrenci dışında, günlükler İngilizce olarak paylaşılmıştır. Uygulamalar sonunda paylaşılması istenen “yansıtıcı günlükler” öğrencilerin kendi kendilerine yansıtma yapabilme kapasitelerini geliştirmelerine de katkı sağlama amacı güdülmüştür. Yansıtıcı günlüklerde özellikle öğrenci perspektifinden, grup içinde ortaya çıkan etkileşimin analizi yapılması amaçlanmıştır. Öğrencilerden ayrıca ikinci dönemin ikinci haftasının ortasında dönemin ilk iki haftasında başlarından geçen “kritik bir olay” yansıtıcı günlüğünü paylaşmaları istenmiştir. Bu günlüklerin analiz raporu proje ara değerlendirmesi ve eylem planının revize edilmesi amacıyla kullanılmıştır. Etkinlik merkezli odak grup uygulamaların analizleri gerçekleştirilirken “söylem analizi” göz önüne alınarak değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir. Van Dijk söylemin yazılı veya sözlü olmak durumunda olmadığını belirtmiş, Barthes de vücut dili, söyleyiş tarzının da bir anlatı olduğuna vurgu yapmıştır (Sözen, 1999). Bu sebeple ses kaydı, video kaydı, fotoğraf çekimleri gibi çeşitli veri toplama yöntemleri etkinliklerdeki grup içi etkileşimi incelemek için kullanılmıştır. Fotoğraf görüntüleri bu tez çalışmasında katılımcıların yüzlerinin filtrelenip bulanıklaştırılarak veya yüzlerinin gözükmediği fotoğraf görüntüleri kullanılmıştır.

Scollon, Scollon ve Jones’a (2012) göre söylem “birbirimizle iletişim kurmak ve sosyal kimlikleri canlandırmak için kullandığımız kültürel araçlar” olarak tanımlamışlardır bu sebeple etkinlik merkezli odak grup uygulamaları, yansıtıcı günlükler, seminer, çalıştay ve düzenlenen tüm etkinlik ve uygulamalar öğrencilerimizin kültürlerarası iletişimde ve etkileşiminde altın anahtarı olması amaçlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören uluslararası lisans öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Elverişli durum örnekleme yöntemi kullanılarak, araştırmacının görev yaptığı üniversite seçilmiştir. Bunun yanında, maksimum çeşitleme örnekleme kullanılarak, öğrencilerin Cezayir, Fransa, Gambia, Suriye, Ürdün gibi farklı ülkelerden temsil edilmesine önem verilmiştir. Tablo 2’de katılımcı profilleri paylaşılmıştır. Çalışmaya sekiz öğrenci düzenli ve aktif katılım göstermişlerdir. Bu çalışma için etik izin Hasan Kalyoncu Üniversitesi tarafından 10.12.2021 tarihinde 6311 evrak sayısı ile onaylanmıştır. Uluslararası öğrencilere davet mektubu gönderilmiş (Ek.1), çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen öğrencilerden

proje süreci başlamadan, izin için imzaları alınmıştır.

Tablo 2: Eylem Araştırması Katılımcı Uluslararası Öğrenci Demografik Bilgileri

İsim	Ülke	Cinsiyet	Üniversitede Okuduğu Bölüm	Üniversitede Bulunduğu Sınıf
Nadia	Cezayir	Kız	İngilizce Öğretmenliği	2. sınıf
Marwa	Cezayir	Kız	İngilizce Öğretmenliği	2.sınıf
Omar	Cezayir	Erkek	İngilizce Öğretmenliği	2.sınıf
Aliana	Ürdün	Kız	İngilizce Öğretmenliği	2.sınıf
Tuana	Suriye	Kız	İngilizce Öğretmenliği	2.sınıf
Roy	Suriye	Erkek	İngilizce Öğretmenliği	2.sınıf
Alley	Suriye	Kız	İngilizce Öğretmenliği	1.sınıf
Dorian	Suriye	Erkek	İngilizce Öğretmenliği	1.sınıf
Sezer	Fransa	Erkek	Hukuk	1.sınıf
Mustafa	Gambia	Erkek	Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi	3.sınıf

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri “yüz yüze görüşme, etkinlik merkezli odak grup toplantı ve uygulamaları, yansıtıcı günlükler ve gözlem formları” yoluyla toplanmıştır.

3.3.1. Yansıtıcı Günlükler

Eylem uygulama sürecinin ilk haftasında günlük tutma ile ilgili olarak bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmacı tarafından yapılan bu bilgilendirme sunumlarında, yansıtıcı günlüklerin kişisel farkındalık geliştirmede ve yeni bir kültüre uyum sürecini destekleyici bir yol olduğu anlatılmış, öğrencilerden uygulama ve etkinlikler sonrasında yazılı ve/veya sözlü izlenimlerini aktarmaları istenmiştir. Ayrıca, ikinci dönemin başında, dönemin ilk iki haftasında başlarından geçen kritik olayı sunulan yönergeler (Ek. 2) çerçevesinde yazmaları istenmiştir. Tüm uygulama süreci bittiği zaman genel final değerlendirmesi ve izleme etkinliği yansıtıcı günlükleri katılımcı öğrencilerden toplanmıştır. Öğrenci yansıtıcı günlüklerindeki paylaşımları elektronik posta, whats app mesajı, yazılı ve/veya ses kaydı ile paylaşmışlardır. Günlüklerde kullandıkları emojeler onların duygularını ifade etmede etkili olduğu için bulgularda zaman zaman emojelere de yer verilmiştir.

3.3.2. Bireysel Görüşmeler

Öğrencilerle araştırmacı, kampüs ortamı içinde, doğal ortamda gelişen sohbetlerle onların ihtiyaçları, sorunları ve eylem araştırması etkinlik planları hakkında sürekli görüşmeler yapmış (Ek. 4) bu etkileşim süreklilik göstermiştir. Ayrıca, eylem araştırması whats app grubu çalışmanın en baştan kurularak iletişim ve etkileşim rahatlıkla sağlanmıştır. Ancak yansıtıcı günlük paylaşımlarını öğrenciler, whats app mesajı, sesli mesaj veya e mail mesajı olarak bireysel olarak iletmışlerdir.

3.3.3. Etkinlik Bazlı Etkileşimsel Odak Grup Görüşmeleri

Araştırmadaki katılımcı uluslararası öğrencilerle odak grup çalışmaları yapılmıştır. Odak gruplar bir veya daha fazla grubun belli bir konu üzerinde moderator tarafından yönetilmesidir (Wilkinson, 1998).Wilkinson (1998) birçok odak grup çalışmasının içeriğe yoğunlaşp etkileşimi gözardı ettiğini savunmuştur. Odak grupların etkili bir şekilde yönetilip analiz edilmesi araştırmacıya ve alana zengin veri sağlayacağı gözler önündedir. Odak grup

toplantıları Ek 3'deki protokol çerçevesinde planlanmış olsa da, toplantıdaki doğal etkileşim süreci toplantı akışına da yön vermiştir. Galloway (2011) odak gruplarda katılımcıların düşüncelerini özgürce tartışabileceklerini belirtmiş, bu bağlamda nicel yöntemlerden farklı olduğunu savunmuştur. Odak grupları üç farklı yöntemle analiz edilebilir; nicel içerik analizi, tematik veya sosyal yapılandırmacı. Odak grup verisinde etkileşimin önemli rolü düşünüldüğünde bu çalışmada, odak gruplar sadece toplantılar ve moderatör ile sınırlı kalmayıp, öğlen yemeği masasında yürütülen veya etkinlik odaklı toplantı ve çalıştaylardaki uygulamaların tümünü kapsamaktadır. Öğrencilerin etkinlik ve uygulamalarda kurduğu etkileşimden bilgiyi nasıl beraber inşa ettiği de incelenmiştir. Alanında uzman öğretim elemanları, araştırmacıyla görüşmeler sonucu kararlaştırılan etkinliklerde etkileşimi sağlamak için uygun koşulları yaratmış olmaları çalışma için çok önemli olmuştur. Etkinlik odaklı aktivitelerde, grup içi etkileşimsel veri toplanmaya çalışıldığı için başka bir değişle, doğal etkileşim sırasında ortaya çıkacak veri elde edilmek istendiği için odak grupları işleyişi etkinlik bazlı yapılarak otantik veri elde edilmeye çalışılmıştır. Bu etkileşimin yansıması günlüklerde söylem analiziyle yapılmıştır. Etkinliklere katılırken öğrencilerin bir biriyle tanışması, birbirini tanıması ve kaynaşması önem arz etmiştir. Puchta ve Potter (2004) moderatörlerin katılımcıların rahat bir ortamda, doğru zamanda katkı sağlamaya teşvik ederken aynı zamanda grup içinde ortaya çıkabilecek gerginlikleri önlemeye çalışmaları gerekliliğinin altını çizmişlerdir. Etkinliklerde de uzman öğretim elemanları öğrencilerin fikirlerini rahatlıkla paylaşabilecekleri farklı görüşlerde olsa gerginliğin olmadığı uygulamaları başarı ve uyum içinde hayata geçirmişlerdir.

3.3.4. Gözlem Raporları

Araştırmacı tarafından, gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında, uygulayıcının uygulama sürecindeki bireysel gözlemlerini içeren formlar doldurulmuştur. Bu form kullanılarak her bir katılımcı öğrencinin deneyimleri raporlandırılmıştır. Eş zamanlı olarak katılımcı öğretim elemanlarından da bu formların doldurulması için görüş ve işbirliği istenilmiştir. Öğretim elemanları hem etkinlik ile ilgili gözlemleri hem de uluslararası öğrenciler ile ilgili genel gözlemlerini farklı iki formda paylaşmışlardır (Ek.5 ve Ek.6). Böylelikle öğrencilerin kültürlerarası iletişim konusundaki gelişim süreçleri çok yönlü olarak ele alınabilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Tüm görüşmeler ses veya video ile kayıt altına alınmıştır. Görüşme kayıtlarının bire bir düz yazıya geçirildikten sonra transkripsiyonların analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sürecinde Marshall ve Rossman (1999) referans alınarak şu aşamalar takip edilmiştir: “Verilerin organize edilmesi, temaların ve kategorilerin tanımlanması, ortaya çıkan hipotezin veriler ile test edilmesi, verilere ilişkin alternatif açıklamaların bulunması ve verilerin organize edilmesi”.

Odak gruplardan elde edilen etkileşimsel veri ve grup içinde kurulan ilişki etkileşimsel ritüel (Kádár, 2017) ve söylem analiziyle yapılmıştır. Yansıtıcı günlükler düzenli toplanıp söylem analiziyle çözümlenmiştir. Analizler orijinal dil üzerinden yapılmıştır. Uluslararası öğrencilerden bir öğrenci dışında hepsi İngilizce olarak yansıtıcı günlük ve görüşlerini paylaşmışlardır. Bulgular bölümünde, İngilizce alıntılarının altında metinlerin Türkçe çevirileri verilmiştir. Temalar ve alt temaların MAXQDA ile kavram haritası çıkartılmıştır. Tema ve alt temaların kodlarının toplandığı etkinlikler tabloları içinde kategorize edilerek verilmiştir. Ayrıca gözlem raporları ve bireysel görüşmeler analiz edilip değerlendiriler yapılmıştır. Öğretim elemanları gözlem raporlarından çıkan kodların MAXQDA ile kavram haritası çıkartılmıştır.

3.5. Araştırmacının Rolü, İnanırcılık ve Tutarlılık

Araştırmacının rolü bu tezde sadece veri toplamak ve analiz yapmak değil, aynı zamanda bir mentor olarak katılımcılara danışmanlık da yapabilmek ve onlara fayda sağlayıcı rehber olabilmektir. Eylemi ortaya koyarken araştırmacı hem uyum sürecini inceleyip resmini çekebilmiş hem de yansıtıcı günlükler yoluyla ve planlanan uygulama ve etkinliklerle, nihai olarak öğrencilerin kampüs hayatı ve yerel kültüre uyumu, etkinliklere katılımları ve öğrencilerin üniversite kültürlerarası etkileşim sürecine de katkı sağlama amacıyla olmuştur.

Araştırmada inanırcılığı ve tutarlılığı sağlamak amacıyla araştırmada aktif yer alan uluslararası öğrencilerle birlikte, öğrencilerle etkileşim halinde bulunan öğretim elemanları ve yöneticileriyle de teyit toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca uzman akademisyenlerle ve akran eleştirmeni ile haftalık toplantılarla eylem araştırmasının her süreci düzenli değerlendirilmiştir. Eylem planı uygulama takviminden örnek kesitler Ek. 10’da paylaşılmıştır. Araştırmacı düzenli olarak günlük tutarak uygulama sürecinin işleyişi, ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar ve planda yapılabilecek düzenlemeler konusunda sürekli değerlendirme yapabilme fırsatını yakalamıştır.

Eylem Araştırması Deseni temel alınarak oluşturulan etkinlik ve uygulama süreci aşamaları aşağıdaki adımlarda gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında uygulamaya konulan etkinlik bazlı odak grup toplantı, uygulama, seminer, çalıştay ve etkinlikler bu bölümde kısaca anlatılmıştır. Bu etkinliklerin detaylı anlatımı, ortaya çıkan etkileşimsel veri analizi ve yansıtıcı günlüklerden kesitler bulgular bölümünde paylaşılmıştır.

3.6. Eylem Araştırması Etkinlik ve Uygulamaları

Eylem Araştırması etkinlik ve uygulamaları kısaca aşağıda anlatılmıştır. Bu etkinlik sürecinin bulgu ve analizleri sonraki bölümde incelenmiştir. Her etkinlikte çekilen fotoğraf kareleri, katılımcıların yüzleri filtrelenip bulanıklaştırılarak etkinlik bulgularından önce ilgili bölümlerde paylaşılmıştır.

3.6.1. Etkinlik 1: Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları (Dr. Benal Tanrısever)

Üniversite Kongre ve Kültür Merkezi'nde 14 Aralık 2021 tarihinde, dünyaca ünlü pianist Dr. Benal Tanrısever tarafından “Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları” etkinliği tüm üniversite öğrencileri için düzenlenmiştir. Eylem araştırması süreci uygulaması müzik ile başlamıştır.

3.6.2. Etkinlik 2: Rektör Yardımcısı ile Öğle Yemeği Odak Grup Buluşması (Prof. Dr. Özge Hacıfazlıoğlu)

İkinci etkinlik Rektör yardımcı Prof. Dr. Özge Hacıfazlıoğlu, California US Berkeley'e Visiting Professor (Misafir Profesör) olarak gitmeden önce, üniversitedeki uluslararası öğrencilerle yapmayı planladığı öğlen yemeğinde 23 Aralık 2021 13:10-14:10 zaman aralığında İngilizce olarak odak grup toplantısı olarak üniversite kampüs kafeteryasında gerçekleşmiştir. Prof. Dr. Özge Hacıfazlıoğlu eğitim yönetimi profesörüdür ve uzmanlık alanları içinde eylem araştırması ve deneyim paylaşım toplulukları (communities of practice) üzerine yaptığı önemli çalışma ve projeler vardır. Uzun yıllar ulusal ve uluslararası projelerde, üniversitelerin akademik ve yönetim kademelerinde görev almıştır, ayrıca üniversitelerin kuruluş ve uluslararasılaşma süreçlerinde çok deneyimli bir akademisyen olarak bu projenin her aşamasına uzman görüşüyle katkı sağlamıştır.

3.6.3. Etkinlik 3: Kùltür Treni Etkinliği (Dr. Gökçen Aydın)

Üçüncü etkinlik Eğitim Fakùltesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Gökçen Aydın ile 23 Aralık 2021 tarihi 14:10-14:50 zaman diliminde üniversite kampüs kafeteryasında İngilizce olarak gerçekleşmiştir. Dr. Aydın'ın uzmanlık alanı Psikolojik danışmanlık ve rehberlik-Okul psikolojik danışmanlığıdır.

3.6.4. Etkinlik 4: Tecrübe Paylaşımı Etkinliği (Sosyal Antropolog Öğr. Gör. Batu Duru)

Tecrübe paylaşımı etkinliği 15 Şubat 2022 Salı günü saat 11.40-12.40 arasında İletişim Fakùltesi Öğretim Görevlisi Batu Duru ile İletişim Fakùltesi çekim stüdyosunda gerçekleştirilmiştir. Batu Duru Sosyal Antropolog'dur aynı zamanda, Sanat Danışmanı ve Kuratör olarak görev yapmaktadır.

3.6.5. Etkinlik 5: Kùltürlerarası Etkileşim Uygulaması (Doç. Dr. Ramin Aliyev)

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ramin Aliyev 3 Mart 2022 tarihinde, 10.00-11.30 saat diliminde, uluslararası öğrencilerimizle kültürlerarası etkileşim etkinliğini İletişim Fakùltesi çekim stüdyosunda Türkçe olarak gerçekleştirmiştir. Bu etkinliğe Türk öğrenciler de davet edilmiştir. Etkinlikte uluslararası öğrencilerin ihtiyaç durumunda İngilizce çeviri yapılmıştır. Doç. Dr. Ramin Aliyev'in uzmanlık alanları içinde eğitim psikolojisi, akademik yılmazlık ve azim konularındaki çalışmaları gelmektedir.

3.6.6. Etkinlik 6: Çatışma Yönetimi Etkinliği (Dr. Özgür Osman Demir)

Çatışma yönetimi etkinliğini Eğitim Fakùltesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Özgür Osman Demir 10 Mart 2022 16:00-17:30 zaman diliminde İletişim Fakùltesi çekim stüdyosunda münazara şeklinde uluslararası ve Türk öğrencilerin katılımıyla Türkçe olarak gerçekleştirmiş, etkinlik süresinde İngilizce çeviri yapılmıştır. Dr. Özgür Osman Demir eylem araştırması üzerine doktora tezi yazmıştır. Kendisi iletişim ve pozitif psikoloji alanında çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmada, Dr. Demir ayrıca, akran danışmanı olarak sürece katkı sağlamıştır.

3.6.7. Etkinlik 7: Kariyer Yolculuğumu Keşfediyorum Uygulaması (Dr. Ahmet Ayaz)

Üniversite Kariyer Planlama Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü ve Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Ahmet Ayaz ile “Kariyer Yolculuğumu Keşfediyorum” aktivitesi 14 Mart 2022 tarihinde 13.30-15.30 zaman diliminde İletişim Fakültesi çekim stüdyosunda İngilizce olarak gerçekleştirilmiştir. Dr. Ayaz hem kariyer yönlendirme hem de nitel araştırmalar konusunda uzman akademisyen olarak, çeşitli araştırma ve projelerde görev almıştır. Bu çalışmada da sürece nitel araştırma analizi ve uzman görüş desteğiyle katkı sağlamıştır.

3.6.8. Etkinlik 8: Atölye Eğitimi (Dr. Benal Tanrısever)

Üniversitedeki uluslararası öğrencilere Berlin Senfoni Orkestrası, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, Beethoven Haus, Carnegie Hall ve Lincoln Center ve daha dünyada bir çok önemli salon ve orkestralarda konserler veren Pianist Dr. Benal Tanrısever, filmlerde müziğin anlatım gücü ve algımızda yarattığı farklılıklar konusunda 6 Nisan 2022 12.45-14.00 zaman diliminde atölye eğitimi vermiştir. Etkinliğe üniversite Rektörü ve Rektör yardımcıları katılmış ve öğrencilerle program sonunda etkileşimsel bir ortamda paylaşımlarda bulunmuşlardır. Eylem araştırması uygulama aşaması müzik ile başlanan süreci yine müzik ile final uygulamasını gerçekleştirmiştir.

Uluslararası öğrenciler ayrıca Eğitim Fakültesinde öğrencilerinin 17 Mart 2022’de düzenlediği kermese katıldılar. Türk yemeklerinin ücretsiz sunulduğu bu etkinlikte, bölüm arkadaşlarının pişirdiği lezzetleri tatmış, kendilerine fakültede yeni arkadaşlar ile tanışma fırsatı da yaratılmıştır. Eylem araştırması uygulama aşaması tamamlanmış olsa da, uluslararası ilişkiler ofisi ile “intercultural day” programı için görüşmeler ve işbirliği devam etmiştir.

3.6.9. İzleme Etkinliği: 1. Kültürlerarası Yemek Sunumu (“1st Intercultural Food Presentation”) Etkinliği

Eylem araştırması uygulama etkinliklerini tamamlayıp son değerlendirmeleri aldıktan bir ay sonra öğrencilerle kültürlerarası iletişim günü etkinliğini, uluslararası ilişkiler ofisi ve gastronomi mutfak sanatları bölümü işbirliğiyle, 1. Kültürlerarası Yemek Sunumu etkinliği

olarak 12 Mayıs 2022'de 13.45- 18.00 saat diliminde gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlik kapsamı genişleterek her yıl geleneksel olarak kutlanması kararlaştırılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Dördüncü bölüm araştırma bulguları ve analizlerinden oluşmaktadır. Bu bölümün ilk kısmında, bulgular ilgili etkinlik ve uygulamalar altında verilmiştir. İkinci kısmında ise bulgulardan ortaya çıkan tema ve alt temalar incelenmektedir.

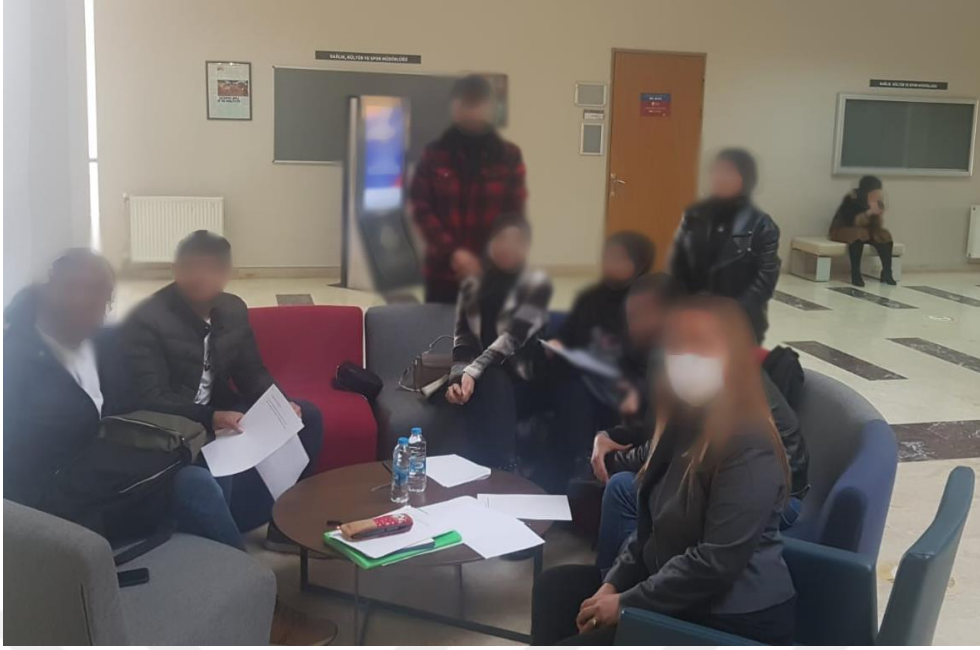
4.1. Adım İhtiyaç Belirleme

Fotoğraf 1: İhtiyaç Belirleme

Fotoğraf 2: İhtiyaç Belirleme

Fotoğraf 3: İhtiyaç Belirleme

Uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına geçişte uyumu ve kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirmek üzere çıktığımız yolda, yol haritamızı çıkarmak için öncelikle sorun belirleme ve ihtiyaç analizi ile süreci başlattık. Öğrencilerle buluşmadan önce, üniversite ilgili rektör yardımcısı ve uluslararası ilişkiler koordinatörüyle görüşüp ilk adımda öğrencilerle bir buluşma planladık ve bu buluşmada neler yapacağımız, nerede yapılabilir gibi hususlar konuşulmuştur.

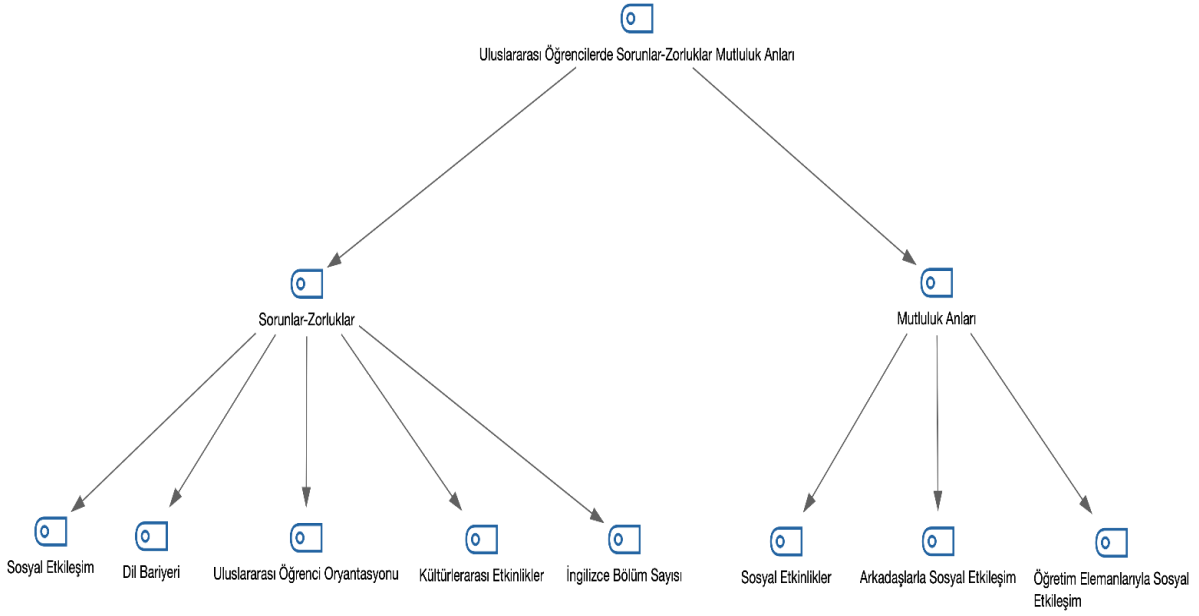
İlk toplantıya 7 uluslararası öğrencimiz katıldı. Uluslararası öğrenci koordinatörümüzün tavsiyesi üzerine, sessiz ve rahat bir ortam olduğu için Yabancı Diller Yüksekokulu fuaye alanında öğrencilerle toplandık. Öğrencilere öncelikle iletişim çalışmaları tez öğrencisi olarak, tez çalışmamın konusu ve projemin nasıl ilerleyeceğinden bahsettim. Öğrencilerimiz Cezayir ve Suriye’den üniversitemize gelmişlerdi, kendilerine ülkelerinden seçecekleri bir takma isimle çalışmamıza devam etmelerini tavsiye ettikten sonra, ilk olarak “üniversite hayatında (akademik ve sosyal hayatta) yaşadığım zorluk ve sorunlar” sonrasında, “uluslararası öğrencilerin kampüs hayatına uyumu için önerilerim” başlıkları altında verdiğim form üzerindeki iki soruya diledikleri şekilde ve istedikleri uzunlukta cevap yazmalarını istedim. Toplantımıza Fransa’dan gelen 1 öğrenci sonradan katıldı aynı şekilde onu da bilgilendirdikten sonra kendisine bir takma isim bularak sorularıma cevap vermesini istedim. Diğer öğrencilerle İngilizce ilerlediğimiz toplantıda Sezer, Türkçe kullanıp yazmak istediğini belirtti. Katılımcılarıma araştırmanın Türkçe ve İngilizce olduğunu belirtmem onların diledikleri dilde kendilerini ifade etmelerine yardımcı olacaktır. Ayrıca, toplantının sonunda Gambialı bir

öğrenci de katıldı, kendisi 3. sınıfta okuyordu ve eylem araştırmamızın birinci fazı için görüşlerini yazmasını ve benimle sonradan paylaşmasını istedim. Kendisinin ilk iki yıl tecrübesi çalışma için önemliydi. Toplantı sonrası yola devam edilecek öğrencilerle kolay ve güçlü iletişim sağlamak için whats app “Action Research” (Eylem Araştırması) grubunu oluşturduğum ve sonradan katılan öğrencileri de gruba ekledim.

Öğrencilerle aynı gün üniversitedeki “Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları” etkinliğine katıldık. Etkinlik Türkçe olduğu için program sırasında temel noktalarda, Türkçe çeviri yaptım ve sonrasında öğrencileri, sanatçımız Dr. Benal Tanrıseven ile konuşup görüşmelerini sağladım. Bu program ile ilgili yansıtıcı günlüklerini paylaşmalarını istedim. Süreç içinde gelişeyerek ilerleyecek yol haritamızda birinci etkinliğimiz müzikle başlamış oldu. Etkinlikler ve yansıtıcı günlükler ile ilgili bulgularımız farklı etkinlik başlıkları III. Adım Eylem Planının Uygulaması bölümünde paylaşılmaktadır.

İhtiyaç analizi ve sorunu belirleme aşamasında, toplantı sırasında 4 öğrenci verdiğim formun üzerinde yazarak cevap verdiler. Cezayirli bir öğrencimiz Marwa, yazdıklarını ayrıca, detaylı sözlü anlatmak istedi ve ses kaydıyla o anki etkileşimde paylaşım yaptı. Suriyeli bir öğrenci, Roy da whats app mesajı olarak yazılı paylaşım yaptı. Ertesi gün, öğrencilere üniversitede onları mutlu eden konuları ve/veya en mutlu anlarının neler olduğunu sordum ve what app'ta yazılı veya sesli mesaj olarak grubumuzdan değil, bireysel mesaj olarak paylaşmalarını istedim. Birinci toplantıya katılamamış Ürdün'lü öğrenciye de eylem araştırmamızın birinci fazındaki bu 3 soruya cevap vermesini istedim. Birinci toplantıya katılamayan Dorian ve Alley'ya birinci adım için üç soruluk formları verdim. Uluslararası öğrenci koordinatörlüğümüze de 2 Suriyeli öğrencimiz için formları bıraktım ve doldurmalarını istedim. I. Faz veri toplama aşamasını 3. gününde, Ürdün'lü öğrencimiz, Aliana da whats app mesajı olarak cevaplarını paylaştı. Suriye'li iki öğrencimiz Dorian ve Alley yazdıkları cevapları üniversiteye getirip bana teslim ettiler ancak Dorian daha detaylı olarak ertesi gün mail ile cevaplarını başlıklar altında tekrar yolladılar.

Eylem araştırmasının birinci fazında Cezayir, Fransa, Gambiya, Suriye ve Ürdün'lü öğrencilerden toplanan verimizde öne çıkan öğrencilerin gözüyle, sorun, öneri ve mutlu oldukları olaylar farklı başlıklar altında toplanmaktadır. Bu başlıklar Şekil 4'te görülmektedir. Şemada ortaya konduğu üzere ihtiyaç analizinde ana iki tema ortaya çıkmıştır “sosyal etkileşim” ve “dil bariyeri”. Sosyal etkileşim en büyük yeri tutmaktadır. Bu temaları oluşturan kodlar ve öğrencilerin hikâyeleri bir sonraki bölümde paylaşılıp incelenmiş ve taslak eylem planı revize edilerek genişletilmiştir.

Şekil 4: Uluslararası Öğrenci Gözüyle Sorunlar-Zorluklar ve Mutluluk Anları

4.1.1. Sosyal Etkileşim

Sosyal ilişkiler yaşamımızda, temel ihtiyaçlarından sonra karşımıza en önemli gereksinim olarak çıkmaktadır. Günümüzde küresel dünyada sınır tanımayan öğrencilik hayatında da sosyal etkileşim en temel ihtiyaç olarak çalışmamızın birinci fazında ortaya çıkmıştır. Bu sonuca öğrencilerin yaşadıkları sorun, zorluk ve mutluluk hikâyeleri sonucu ulaşılmıştır. Eylem araştırmasını yürüttüğümüz öğrencilerimiz bu ihtiyacı kendi hikâyeleriyle beslemişlerdir.

Çalışmanın birinci fazına farklı günlerde katılan öğrencilerden 9'dan 3 öğrenci Türkiye'de, 1 öğrenci ise Endonezya'da sosyal yaşamda yaşadığı kültürlerarası iletişim sorununa değinmişlerdir. Omar Endonezya'da öğrencilik hayatında dilin değil ama tamamıyla, nasıl gözüktüğünün ve nereli olduğunun en büyük sorun olduğuna işaret etmiş ve Jakarta'da öğrencilik yıllarındaki olumsuz tavırla karşılaştığındaki duygularını şöyle ifade etmişti: “ I felt unwanted and unmattered by other people” “*Başkaları tarafından istenmediğimi ve önemsenmediğimi hissettim*”. Onu aile gibi yakın gören harika insanlar olsa da, en küçük bir hatasında ona darbe vuracağını düşündüğü insanlar yüzünden hep iyi performans gösterme baskısını üzerinde hissetmiş, öğrenci olarak bu olumsuzluğu yüklenmiş ancak bu olumsuzluğu pozitifçe çevirmeye kendisine söz vermiş. Omar başkaları tarafından dinlenmeme, takdir edilmeme gibi travmadan dolayı, sorunu olduğunda iyi bir şey yapmış olsa da bunu paylaşmadığını yazmış hikâyesinin sonuç bölümünde. Araştırma katılımcıları, yaşadıkları

zorluklar, sorunları ve önerileri ile ilgili paylaşımlarından çok, mutlu oldukları anları ve bireysel hikâyeleri ile yaptıkları detaylı paylaşımlar bizler için yol haritamızda doğru noktada olduğumuzu göstermiş ve eylem planımıza ekleyeceğimiz etkinlik, çalıştay ve odak grupları için önemli ipuçları vermiştir.

Alley sosyal sorunlarını, sürekli ders çalışmasına bağlıyor ve şu kelimelerle ifade ediyor: “I think we are trying to handle too much in too little time that is no time left to socialize or do social activities. I have to work all the time to be able to do finals.” *“Bence, çok az zamanda çok fazla şeyi halletmeye çalıştığımız için sosyalleşmeye veya sosyal aktiviteler yapmaya zaman kalmıyor, finallerde geçebilmek için sürekli çalışmam lazım”*. Alley gibi gerek yerel gerek uluslararası öğrencilere etkili zaman kullanma konusunda destek vermek akademik ve sosyal hayatta başarılarını arttırabilir düşüncesindeyim. İnsan hayatının bir bölümünü sürekli çalışarak geçirebilir ancak zaman zaman sosyal aktivitelere zaman yaratamamak veya zamanı nasıl doğru yöneteceğimizi bilememek, sonraki meslek hayatında da sorunları beraberinde getireceği aşikardır.

Öncelikle, Marwa'nın hikâyesinde kendimi de hikâyesinin karakterleri içinde bulmam bana ve meslektaşlarıma önemli bulgular vereceği görüşündeyim. “Oh then I just remembered this might sound silly for some, silly for you Miss, it recently happened it happened yesterday and it is now my funniest memories at university. It was when we were about to meet. You were running late and you didn't realise that we were behind you and all of us running behind you and we were trying to call your name and you couldn't hear and we were running so fast, you were faster than us as if we were in a race we were trying to win, everybody was running and other people laughed at us, we laughed so hard yesterday. It was so fun. This is one of my best memories and unique.” *“Oh şimdi hatırladım, bazılarına saçma gelebilir belki size de hocam, son zamanda oldu, dün oldu ve üniversitedeki en komik anım. Tam bizim buluşacağımız sırada, siz koşuyordunuz ve bizim arkanızda olduğumuzu farketmediniz ve hepimiz arkanızdan koşuyorduk ve size sesleniyorduk ve siz duymadınız ve biz çok hızlı koşuyorduk, siz bizden daha hızlı, sanki bir yarıştaydık ve kazanmaya çalışıyorduk, herkes koşuyordu, etraftaki insanlar bize gülüyordu, dün çok güldük, çok eğlenceliydi. Bu benim en güzel ve özel hatıram”*. Benim tez çalışmam için çıktığım yolda aslında benim içinde güzel ve özel bir hatıra oldu Marwa'nın hikâyesi. Öğrencilerimle Yabancı Diller Yüksekokulu fuayesindeki toplantımıza başka bir toplantıdan yetiştiğim için küçük bir gecikmeyle katılacağım endişesiyle koşarak ilerlerken en son toplantı alanında heyecanla Omar'ın bana seslendiğini duydum ve peşimden koşarak geldiklerini farkettim, gerçekten ben de çok şaşırdım ve çok güldüm halen de hatırladıkça gülüyorum. Onlara *“hızlıym değil mi?”* diye de sordum. İlk etkileşimiz çok doğal ve eğlenceli

olmuş sonraki güzel günlerin habercisi olarak ilk bağ kurulmuştu sanki. Aslında etkileşimsel ritüellerin ilk dakikadan temelleri atılmıştı.

Cezayirli ve Suriyeli öğrencim üniversitedeki en mutlu anılarından bahsederken, sınıfça buluştukları ders dışı sosyal etkinliği anlatmışlar. Nadia, whats app mesajında, “I have 2 nice memories, one of them was when i got to know my classmates. We all decided to do a mini picnic outside, on the grass in the university. We got to know each other and surprisingly we had a lot in common. We played some games, ate mini snacks and it was amazing. We got very close with each other and we sometimes hangout outside the university. The second one was when one of my classes got canceled and had to reschedule it for another day, but it wasn't because of that reason. 😊😄 it was because the professor made the class outside and we all sat in a big circle on the grass while she talked to us. It was very nice to sit outside in the nature, to feel the sun against your skin and having fun at the same time. By just doing a simple thing can lead to be the best memory you will have. Because this is my first year attending face-to-face i don't have many amazing memories yet. However, I'm positive it will come in the days and i will be able to tell you about it all.” “2 güzel anım var, bunlardan biri sınıf arkadaşlarımı tanıdığım zamandı. Üniversitede dışarıda, çimenlerin üzerinde hepimiz mini bir piknik yapmaya karar verdik. Birbirimizi tanıdık ve şaşırtıcı bir şekilde birçok ortak nokta bulduk. Bazı oyunlar oynadık, mini atıştırmalıklar yedik ve harikaydı. Birbirimizle çok yakınlaştık ve bazen üniversite dışında takılıyoruz. İkincisi, derslerimden biri iptal edildiğinde ve başka bir güne ertelenmesiydi, ama mutluluğumun sebebi bu değildi. 😊😄 Bunun nedeni, profesörün dersi dışarıda yapmasıydı ve o bizimle konuşurken, hepimiz çimenlerin üzerinde büyük bir daire oluşturacak şekilde oturduk. Doğada dışarıda oturmak, güneşi teninizde hissetmek ve aynı zamanda eğlenmek çok güzeldi. Sadece basit bir şey yapmak, sahip olacağınız en güzel hatıraya sahip olmanızı sağlayabilir. Bu benim yüz yüze katıldığım ilk yılım olduğu için henüz pek harika hatıram ancak önümüzdeki günlerde geleceğine ve size her şeyi anlatabileceğime inanıyorum.” Nadia mesajında ilk hikâyesinde arkadaşlarıyla yaptıkları pikniğin onların birbirini tanıması ve yakınlaşmalarına etkisinden bahsederken, onu ikinci mutlu eden olay benzer bir piknik aktivitesi olmuştur. İkinci hikâyesinde ertelenen ders ile ilgili duygularını Nadia bir öğrenci olarak, zorlanarak sevindiğini ifade ederken, alnından ter düşen emojiyle, diğer taraftan bunun onun için mutluluk verici bir etkinliğine dönüştüğünü ise kahkaha atan emoji ile belirtiyor. Benzer şekilde Suriyeli öğrencimiz Roy, whats app mesajında, “What makes me happy at university communication between students and lecturers.” “Beni üniversitede mutlu eden şey,

öğrenci ve hocalar arasındaki iletişimidir". Roy hikâye anlatmasa da öğrenci ve öğretim elemanları arasındaki iletişimin onu mutlu ettiğinin altını çizmektedir.

Alley takma isimli Suriyeli öğrencimiz de sosyal etkileşimi en güzel anlarının içinde dahil etmiştir. Kendisi, bölümle tanışma oryantasyonunda, rulosundan kopardıkları tuvalet kağıdı sayısı kadar kendilerini anlatmalarının hikâyesini satırlarında paylaşmış (tuvalet kağıdını koparmaları istendiklerinde henüz ne yapacaklarını bilmemekteydiler), etkinlik sonunda grup fotoğrafı çekilirken hep bir ağızdan *"ELT Rocks" (Yaşasın ELT)* şeklinde bağırmaclarını da en güzel hatıralarının içinde olduğunu yazmıştır. Cezayirli öğrencimiz Omar ona mutluluk veren konuları şu şekilde whats app mesajında paylaşmıştır *"It actually does not take me much to be happy in university. Things as little as having fun and engaging conversations that are full of laughter with my classmates are enough to make my day. Receiving positive feedback from a lecturer will cheer up my mood because I knew I did something good. making new connections with students from different faculties and getting to know them also makes me happy. Considering being an international student, My priority is to find someone whose English is at least decent so that we can both enjoy the conversation, and that ultimately makes me happy. I am also happy when I get to have some serious study time with a friend or two, without wasting time and getting distracted, because one of the sole purposes of going to university is to get a degree and prepare for the outside world"* *"Aslında üniversitede mutlu olmam çok da zor değil. Sınıf arkadaşlarımla eğlenmek ve kahkahalarla dolu sohbetler yapmak gibi küçük şeyler bile günümü güzelleştirmeye yetiyor. İyi bir şey yaptığım için hocamdan olumlu geribildirim almak ruh halimi neşelendiriyor. Farklı fakültelerden öğrencilerle yeni bağlantılar kurmak ve onları tanımak da beni de mutlu ediyor. Uluslararası bir öğrenci olarak, önceliğim, İngilizcesi en azından düzgün olan birini bulmak, böylece hem sohbetin tadını çıkarabiliriz hem de bu beni mutlu eder. Ayrıca bir veya iki arkadaşımın zaman kaybetmeden ve dikkatim dağılmadan ciddi bir çalışma zamanı bulduğumda da mutluyum, çünkü üniversiteye gitmenin esas amaçlarından biri diploma almak ve dış dünyaya hazırlanmaktır".* Omar, onu mutlu eden konuları anlatırken aslında üniversitenin de temel amacını bizlere hatırlatmış oldu. Akademik başarıya ulaşırken, sosyal ilişkilerimizi güçlendirip mutlu olmak mutlaka paralel olacaktır. Sosyal iletişimi güçlü olan öğrenci akademik hayatta da, yaşadığı zorlukları öğretim elemanlarıyla işbirliği içinde çözecek ve arkadaşlarıyla da yardımlaşp beraber çalışarak hem sosyal hem akademik hayatta karşılaştıkları zorluklara göğüs gerip başarılı olabilecektir.

Suriyeli bir kız öğrencimiz, Tuana, da üniversitede arkadaşlarını ve kurduğu yeni arkadaşlık ilişkilerinin onu mutlu ettiğini belirtmiş, ayrıca öğretim elemanlarından öğrendiği yeni bilgi ve ismini verdiği bazı öğretim elemanlarının kibar, anlayışlı ve destekleyici

tutumlarının onu mutlu ettiğini yazmıştır. Daha önce bahsettiğimiz aynı piknik etkinliğinden Tuana da bahsetmiş ve etkinlik sonucu kaynaşık arkadaşlık ilişkilerinin okul sonrasında da devam ettiğini anlatmıştır “And my best memory was when we organized a cooking party with ms. and everybody in the class had to bring some food with them, for example, some cookies, cakes, snacks, pastries and...etc. And when me, my friends, and my classmates did some fun activities together, first of all we organized a meeting in our university, we choose a time and place to meet after our lessons has finished, we went to the university entrance and we sat on the grass in front of the university entrance, and we started playing simple childish games, and we get to know each others better and we also could communicate with each other, and we really had a fun and enjoyable time together, and after that we could talk to each other more comfortably. And after that meeting we started going to some places and to some restaurants in our holidays, sometimes to have a breakfast and sometimes to have dinner and so on. And we still do that. And I really like this kind of meetings and parties, because we can get to know each other better and also the teachers could understand their students better and make the relationship between them less complicated and more comfortable.” *“Ve en iyi anım, ms ile bir yemek partisi düzenlediğimiz zamandı. ms. ve sınıftaki herkes yanlarında biraz yiyecek getirmek durumundaydı, örneğin kurabiyeler, kekler, atıştırmalıklar, hamur işleri vb. ve ben, arkadaşlarım ve sınıf arkadaşlarım birlikte eğlenceli aktiviteler yapmak istedik, önce üniversitemizde bir toplantı düzenledik, derslerimiz bittikten sonra buluşmak için bir zaman ve yer belirledik, üniversite girişine gittik ve oturduk. Üniversite girişinin önündeki çimenlerde basit çocuksu oyunlar oynamaya başladık ve birbirimizi daha iyi tanıdık ve birbirimizle iletişim kurabildik ve birlikte gerçekten eğlenceli ve keyifli zaman geçirdik ve ondan sonra birbirimizle daha rahat konuşabildik, bu toplantıdan sonra tatillerimizde bazı yerlere ve bazı restoranlara gitmeye başladık, bazen kahvaltı yapmak, bazen akşam yemeği yemek vb. ve hala bunu yapıyoruz. Ve bu tür toplantıları ve partileri gerçekten seviyorum çünkü birbirimizi daha iyi tanıyabiliyoruz ve ayrıca öğretmenler öğrencilerini daha iyi anlayabilir ve aralarındaki ilişkiyi daha az karmaşık ve daha rahat hale getirebilirler.”* Bu hikâye aslında ders dışında öğretim elemanının önerdiği basit bir buluşma etkinliğinin öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşimi ne kadar güçlendirdiği hususuna ne güzel de ışık tutuyor.

Bu bölümü Suriyeli erkek öğrencimiz Dorian’ın sözleriyle bitirmek yerinde olacak, kültürlerarası iletişimin üniversitedeki kritik rolünü gözler önüne serecektir.

“Social Interactions: habits and way of communication between nationals can be a challenge for international students to fit in. what is appropriate and what’s not? Body language, traditions, etc. all these can be a challenge for me to establish some sort of affinity between me

and others. I consider myself a social person and able to interact with people, but given that I am not national; gaining the acceptance to others' social circumference can be tricky.” *“Sosyal Etkileşimler: Yerel halk arasındaki alışkanlıklar ve iletişim şekli, uluslararası öğrencilerin uyum sağlaması için zor olabilir. Ne uygun, ne değil? Beden dili, gelenekler vb. tüm bunlar, benimle başkaları arasında bir tür yakınlık kurmam için zorlayıcı olabilir. Ben kendimi sosyal bir insan olarak görüyorum ve insanlarla iletişim kurabiliyorum, ancak yerel halktan olmadığımı düşünürsek; başkalarının sosyal çevresi tarafından kabul görmek zor olabilir.”*

Dorian'ın önerisinde şu şekilde: “already suggested by one of my favourite professors, which is to conduct some sort of intercultural introduction sessions between national and international students and to - I hope it would be - draw both parties attention to enable everyone thoughts to be dynamic and accepting of others for educational and general interest purposes.” *“en sevdiğim profesörlerden biri tarafından önerildiği gibi, ulusal ve uluslararası öğrenciler arasında bir tür kültürlerarası tanıtım oturumları düzenlemek ve - umarım öyle olur - her iki tarafın dikkatini akademik ve genel olarak, herkesin düşüncesinin dinamik olduğu ve diğerlerini kabul etmek gerekliliği husuna çekmek”* aslında, Dorian'ın bu önerisi, kültürlerarası iletişimin üniversite yolculuğunda bize doğru yolda olduğumuzun habercisi oldu. Planlayacağımız çalıştay, seminer ve etkinliklerde kültürlerarası iletişim, kültürel gürültü gibi konuları da dahil etmek faydalı olacaktır. Birinci faz veri toplama boyunca ve tamamladıktan sonraki süreçte, yazılı ve sözlü veriyi analiz ettiğimizde, İletişim Fakültesi dekanımız Prof. Gül Rengin Küçükertoğan ve tez danışmanım Prof. Bülent Bahri Küçükertoğan ile tez önerimdeki eylem araştırması desenindeki III. Adım uygulama sürecinde, kültürel gürültü konusunu da öğrencilerle çalışmanın faydalı olacağı görüşüne vardık. Fransa'dan Türkiye 'ye uluslararası öğrenci olarak gelen Sezer'in yazdıkları da *“Türkiye'yi ve Türkçeyi bilmeme rahmen sıkıntı yaşadım, dili bilmeyenler için daha da zor bir süreç”* öğrencilerin bilgiye nasıl ulaşacaklarını öğrenmeleri ve uluslararası öğrenci oryantasyonundaki ihtiyacı gözler önüne sermektedir. Aslında öğrencilerin Türkçe, İngilizce ve Arapça üç dilde bilgilendirildiklerini öğrendim ancak öğrencilerin gerekli bilgilendirmeleri zaman zaman tam olarak okumamalarından dolayı sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Sezer için ise yazdıklarında paylaştığı üzere, sistemi tam anlayamamış olması ve üniversitede yeni olduğu için daha fazla desteğe ihtiyaç duymasından kaynaklanmıştır. Önümüzdeki bölümde önemli bir sorun olarak karşımıza çıkan dil bariyerini inceleyeceğiz.

4.1.2. Dil Bariyeri

Misafir ülkede uluslararası öğrencilerin yaşadıkları dil sorunları da yine bireysel öğrenci hikâyelerinde karşımıza çıkmaktadır. Eylem araştırması katılımcı uluslararası öğrencilerin çoğu dil sorunundan bahsetmişlerdir.

“What makes me happy the most is friends, especially if they speak the same language as me, because I feel a sense of belonging and comfort in the presence of expatriate people like me who are trying hard to learn more than one language and get acquainted with the customs and traditions of the people. I'm very happy to meet Turkish friends who left me with a nice and beautiful impression about this wonderful country. Taking many pictures for the memory makes me happy, friends and studies, all of them are unforgettable moments of life. There is nothing that makes me unhappy except for the long distance between me and my relatives and friends in Jordan, but studying abroad is a wonderful experience.” *“Beni en çok mutlu eden şey arkadaşlar, özellikle de benimle aynı dili konuşuyorlarsa, çünkü benim gibi birden fazla dil ve yaşadığı halkın gelenek görenekleri öğrenmeye çalışan yabancılarla olduğumda, aidiyet duygusu ve rahat hissediyorum. Bu harika ülke hakkında bende hoş ve güzel izlenim bırakan Türk arkadaşlarımla tanıştığım için çok mutluyum. Bir sürü hatıra fotoğraf çekmek beni mutlu ediyor, arkadaşlar ve dersler, hepsi hayatın unutulmaz anları. Ürdün'deki akrabalarım ve arkadaşlarımla aramızdaki uzun mesafe dışında beni mutsuz eden hiçbir şey yok ama yurtdışında okumak harika bir deneyim”.* Ürdünlü uluslararası öğrencimiz Aliana'nın whatsapp mesajı olarak paylaşımı, sosyal ilişkiler, misafir ülkenin dili ve kültürü hususlarına dikkatlerimizi çekiyor. Aliana, misafir ülkedeki güzel izlenimlerini aktarırken kendi gibi o ülkede yabancı öğrencilerle birlikte aynı kaderi paylaşmanın, birden fazla dil ve yerel kültürün gelenek göreneklerini öğrenirken onlarla aidiyet duygusu yaşıyor ama bu aidiyet duygusuna, aslında farklı ülkelerden olsalar da ortak dil konuşmak yardımcı oluyor. Bu noktadan hareketle, bireysel öğrenci hikâyelerini incelemek bizlere olası sorun ve çözüm üretmemiz için yardımcı olacağı görülmektedir.

Marwa yaşadığı dil sorununu önce yazarak fazla kimsenin İngilizce konuşmadığına değinmiş, kendisi ilk toplantıda sözlü olarak anlatmak istediğini söyleyince, o anda mülakat şeklinde görüşerek ses kaydı aldım ve ses kaydından daha sonra detaylı dinleme ve inceleme fırsatım oldu. Marwa sadece Türkiye değil farklı ülkelerdeki tecrübelerini de katarak düşüncesini ve dil sorununu öncelikli sorun olarak şu şekilde ifade etmiş “when I was living in Indonesia or Malaysia eventhough they are a multicultural country but it is still difficult to find as much people who could speak English unless you go to an international school or

international university otherwise they are just speaking their mother tongue language so when I came to this city, I actually had in mind that I am going to go through the same thing eventhough I chose ELT English Language Teaching but uhm (.) unfortunately when when me and my siblings first came here we had a very really big miscommunication because not many people could speak English and we were just LOST and because of that we failed our entrance exam cause we didn't know where it was. We didn't people couldn't tell us where and when we finally found people who could tell us where the exam was (.)they (.)didn't understand what we were talking about so they told us oh there is no exam meanwhile there was an exam so we were just relaxed” “Endonezya veya Malezya'da yaşarken çok kültürlü bir ülke olmalarına rağmen, uluslararası bir okula veya uluslararası bir üniversiteye gitmediğiniz sürece İngilizce konuşabilen fazla insan bulmak hala zor, aksi halde sadece ana dillerini konuşuyorlar, bu yüzden bu şehire geldiğimde, aslında ELT İngilizce Öğretmenliği'ni seçsem de aynı şeyi yaşayacağımı düşünmüştüm ama uhm (.) ne yazık ki ben ve kardeşlerim buraya ilk geldiğimizde çok büyük bir iletişimsizlik yaşadık çünkü pek fazla insan İngilizce konuşamıyordu ve biz sadece KAYBOLDUK (sesini yükseltip vurgu yaparak ifade ediyor) ve bu nedenle giriş sınavında başarısız olduk çünkü nerede olduğunu bilmiyorduk. İnsanlar bize sınavın nerede ve ne zaman olduğunu söyleyemediler, sonunda sınavın nerede olduğunu söyleyebilecek kişileri bulduğumuzda (.)onlar (.) neden bahsettiğimizi anlamadılar ve bize oh sınav yok dediler. Aslında o sırada sınav vardı ama bilmediğimiz için rahattık” ve dilin onlar için yabancı öğrenci olarak temel sorun olduğu şeklinde değerlendiriyor hikâyesinde “it is ok like maybe out in the streets it is ok, because you are in a country that doesn't speak English, you are the one who have to learn English, not them learning English but going to an university with international students international let's say uh different majors that are being told in English they must have people who could speak English as much as possible at least the one who are supposed uhm to guide us like uhm for international students ... so as I said the first problem is the language.” “Sokakta olabilir, sorun değil, çünkü ingilizce bilmeyen bir ülkedesiniz, İngilizce öğrenmesi gereken sizsiniz, onlar değil, ama uluslararası öğrencilerin olduğu bir üniversiteye gidiyorsunuz. Diyelim ki İngilizce eğitim veren farklı dallar var, mümkün olduğunca İngilizce konuşabilen insanlara sahip olmalılar, en azından bizim gibi uluslararası öğrencilere rehberlik etmesi gerekenler ... dediğim gibi ilk sorun dil”. Marwa, Endonezya'da Otel İşletmesi ve uluslararası ticaret okuyormuş ama üniversitemizde İşletme Yönetimi bölümünün İngilizce olmamasından kaynaklı bölümüne devam edememiş. Ben Marwa'ya Türk arkadaşlarıyla İngilizce veya Türkçe mi iletişim kurduğunu sorduğumda, tabii ki İngilizce konuştuklarını ama aslında Türkçe konuşmalar çok daha iyi olacağını söyledi çünkü kendisi Endonezyaca ve

İngilizceyi bu şekilde öğrenmiş, dilleri iletişim kurarak öğrendiğini ve böyle yapmazsa asla Türkçeyi konuşamayacağını belirtti. Endonezya’da ne kadar kaldıklarını sorduğumda neredeyse 8 yıl olduğunu ve o ve kardeşlerinin İngilizceyi kendi kendilerine öğrendiklerini söyledi. Ben de şaşkınlığımı ifade ettim ve duygularımı gizleyemedim çünkü gerçekten de üç kardeşin de İngilizce seviyesi çok iyiydi. Orta Doğulu olarak küçük yaşta sadece Arapça bilerek Asya’da uzak bir ülkede yaşamanın zor olduğunu ama kültüre ve dile zaman içinde uyum sağladıklarını ve onlardan biri olduklarını belirtti. Endonezya’nın, Malezya, Kore, Avusturalya ve Amerikalı gibi yabancıların yaşadığı çok kültürlü bir ülke olduğu ve o ve kardeşleri için farklı kültürleri öğrenmeleri açısından çok faydalı olduğunu şu sözlerle ifade etti: “we had a really like what is to say big understanding of ( ) religions people mind sets different understandings, how people view the world from different point of views how to respect that” *“dinler, insanların zihniyetleri, farklı anlayışlar, insanlar dünyaya nasıl farklı bakış açılarıyla bakıyorlar ve saygı duyuyorlar, büyük bir anlayışa sahiptik”*. Eğer Endonezya’ya taşınmayıp orta doğuda kalsaydık şu an olduğumuz yerde olamazdık diyor ve şöyle devam ediyor sözlerine, “living in Indonesia is the main reason who we are right now, Indonesia basically shaped us” *“Endonezya’da yaşamak şu anda kim olduğumuzun ana nedeni, Endonezya temelde bizi şekillendirdi”*. Etkileşim boyunca minimal ifadelerle takip ettiğimi ilgilendiğimi gösterdim. İngilizce öğretim veren bölüm sayısının da artması gerektiğini paylaştı. Marwa’nın hayat hikâyesinden öğrendiğimiz dil sorunu aslında yabancı dil edinimi ile ilgili önemli becerileri sorgulamamızı sağlıyor. Dil en büyük işlevi iletişimdir, Marwa’nın söylediği üzere önce arkadaşlarıyla kullanması gerekliliğinin altını çiziyor. Yabancı dil ediniminde kullandığımız İletişimsel Dil Öğretimi de dinleme, konuşma, okuma ve yazma tüm becerileri birbirinden ayırmadan iletişimi merkezde tutarak öğretmemize daha doğrusu edinmemize yardımcı olsa da halen dünyanın bir çok yerinde bir çok yabancı dil sınıfında, grammar translation (dilgisi çeviri) temelli yöntem ve metodların kullanıldığını görmek oldukça üzücü bir durumdur. Uzun yıllar kaldığım ve Türkçe öğretme fırsatını yakaladığım Yunanistan’da da bazı Türkçe öğrenen Yunan öğrencilerin merkezi sınavlarda başarılı olmasına karşın iki kelimeyi bir araya getirmekte zorlanması beni başlangıçta çok şaşırtmıştı. Benzer şekilde, kurumlarımızda da İngilizce hangi seviye olursa olsun, çalışanları konuşmaya teşvik etmek ve onlara yardımcı olacak dil becerilerini özellikle de konuşma becerilerine yardımcı olacak programlar düzenlemek önem teşkil etmektedir. Marwa aslında dili öğrenerek değil, edinerek öğrendiğini hikâyesiyle gözlerimizin önüne sererken dil eğitimi konusunda kritik pedagojik gerçekliğin de altını çizmiştir. Yabancı öğrencilere misafir ülkenin dili öğrenmeleri konusunda verilecek

dersler mutlaka edinim ve öğrenimin el ele gitmesini sağlayıp, yabancı dil edinim sürecini ve misafir kültüre entegrasyonu hızlandırıp kolaylaştıracaktır.

Roy da, arkadaşları arasında yaşadığı iletişim sorununun kaynağını dil sorunu olduğunu whats app mesajında paylaşmış. “First problem I faced here was the language and I still do, like the way of communication between me and other students, I can understand languages, any language that is being spoken in front of me, but I get the problem of replying back because of fear of being misunderstood” *“Burada karşılaştığım ilk problem dildi ve ben ve diğer öğrenciler arasında halen iletişim sorunu yaşıyorum, önümde konuşulan herhangi bir dili, dilleri anlayabiliyorum, ancak yanlış anlaşılma korkusuyla, cevap verme sorunu yaşıyorum”*. Ne kadar anlasa da dili konuşmadığınız zaman veya çekindiğiniz zaman kişiler arası iletişim sorunun ortaya çıkacağı öğrencimizin hikâyesinde gizli. Öğrencimiz İngilizce eğitim veren bölümleri veya İngilizce bölüm veren bazı bölümlerin de Türkçe eğitim verilebileceğini önermiş. Bu tavsiyelere ek olarak uluslararası öğrencilerimizin iletişim serüvenine Türkçe ders veya kursları eklemek faydalı olacağı kanaatindeyim.

Nadia da Marwa gibi üniversiteye geldiğinde en büyük sorununun dil olduğu hikâyesini anlatmış satırlarında. Üniversite çok büyük bir alanda olduğu için giriş (hazırlık sınavını kastederek) sınavının nerede olduğunu bilmediğini ve etrafındaki kişilere sorduğunda kimsenin İngilizce bilmediğini, Bütün okulda yürüyüp İngilizce konuşan birini aradığını sonunda bulup 8 sayfalık sınavı yaptığını ve sınavdan kaldığını yazmış. Hikâyesinin devamında birçok kişiyle konuştuğu ancak diğer öğrenciler için adil olmayacağı için hazırlık sınavının geçmesi mümkün olmadığı söylenmiş kendisine ama Nadia duygularını şu şekilde ifade etmiş: “however it was not my fault that I did not know with (which) class was and nobody spoke in english” *“hangi sınıfın olduğunu bilmemem ve kimsenin ingilizce bilmemesi benim suçum değildi”*. Aynı gün rektörlük ofisinde rektör yardımcısıyla görüşmesinde çözüm bulmuş ve ilgili idareci öğretim elemanının adını da yazarak çok tatlı bir kişi olduğu, onun durumunu anlayıp hazırlık sınıfını atlama sorununu çözdüğü için halen kendisine minnettar olduğunu yazmış. Nadia ingilizce geçmişine ve becerisine güvenerek haklarını savunmuş ve yönetimden gelen yardımla hazırlık sınıfı okuması engellenmiş ve bölüme başlayabilmiştir. Ancak bu hikâye duyuruların mutlaka çift dilde olması gerekliliğini gözler önüne seriyor aslında yabancı diller yüksek okulunda ingilizce duyurular yapılmasına karşın belki uluslararası öğrenciler yeni sistemde bilgiye ulaşmada gecikmelerini göz önüne alarak, onların da süreci ve işleyişi daha iyi kavramalarına anlamalarına yardımcı olacak ingilizce oryantasyon programı faydalı olacaktır. Geçtiğimiz yıl uluslararası öğrenci ofisi üniversiteye kabul alan öğrencilerle birebir ilgilenmeye rehberlik etmeye başlamıştır, bu süreç düzenli ve kurumsal hale gelerek, yabancılar için oryantasyon

programıyla daha da güçlenecektir. Dorian dil sorununu şu örnekle ifade etmiş: “Language Barrier: sometimes I can find it difficult to maneuver around the university and being unable to ask what I want to ask. Of course, this is not a shortage from the personnel whom I am approaching of course, but it is still a challenge. Sometimes it can be at the students’ affairs level, when you are at the beginning of your school year as a freshman and already overwhelmed with the procedures, and then you get stuck trying to explain yourself in English and poor Turkish. **Suggestions**: hopefully by time, I can learn more advanced Turkish, but also perhaps universities can delegate the task of mitigating language barriers for international students to facilitating offices (like student affairs for an example), as an annex perhaps, to support and help in this matter.” “*Dil Engeli: Bazen üniversitenin etrafında manevra yapmakta ve sormak istediklerimi sormakta zorlanabiliyorum. Tabii bu personelden kaynaklanan bir eksiklik değil ama yine de bir zorluk. Bazen öğrenci işleri düzeyinde olabiliyor, birinci sınıf öğrencisi olarak eğitim-öğretim yılının başındayken ve zaten prosedürlerden bunalmışken ve sonra kendinizi İngilizce ve zayıf Türkçe ile açıklamaya çalışırken sıkışıp kalıyorsunuz. Öneriler: umarım zamanla daha ileri düzeyde Türkçe öğrenebilirim, ancak belki üniversite de uluslararası öğrencilerin dil engellerini azaltma görevini bu konuda destek ve yardımcı olmak için, ofislere (örneğin öğrenci işleri gibi) ek destek verebilir*”. Aliana da Arap öğrenci sayısı yüksek olan üniversitelerin öğrenci işlerinde Arapça bilen bir personelin olması gerektiğini önermiştir, kendi ana dilinde konuşmanın kolay ve anlaşılır olduğunu ve bunun da uluslararası öğrencilerin ihtiyaçlarına büyük ölçüde cevap vereceğini yazmıştır.

Tuana yaşadığı sosyal iletişim sorununu utangaçlığı ve kendine güvensizliğine bağlıyor “My second difficulty was my shyness and my lack of confidence. When I first came to the university and started attending my lessons, I felt very awkward and shy that I couldn't even make a proper conversation with anybody in my class, even though I could speak and understand English very well, but I just didn't have the courage to reach my classmates and to be the first person who start the conversation, because they all were Turkish and they were speaking in Turkish, and unfortunately I couldn't speak Turkish at all at that time, so I thought that maybe they won't understand me and I won't understand them, and even though I could speak English, I thought that they maybe don't speak or understand English very well, so I was afraid and didn't have the courage to take the first step and reach them first, because I really hate the awkward and embarrassing feeling when I try to communicate with someone Turkish and we end up not able to understand each other because of the difference in the language. So I just kept sitting alone in the class and kept on not trying to talk with anyone until I met Marwa, Nadia, and Aliana” “*İkinci zorluğum utangaçlığım ve özgüven eksikliğimdi, üniversiteye ilk*

geldiğimde ve derslerime katılmaya başladığımda, İngilizceyi çok iyi konuşup anlayabildiğim halde sınıftaki kimseyle düzgün bir konuşma bile yapamadığım için kendimi çok garip ve utanmış hissettim. Sınıf arkadaşlarımla sohbeti başlatacak cesaretim yoktu çünkü hepsi Türkü ve Türkçe konuşuyorlardı ve ne yazık ki o zamanlar hiç Türkçe konuşamıyordum, o yüzden düşündüm ki belki onlar beni anlamaz ben de onları anlamam ve ben İngilizceyi iyi bilsem de onların İngilizceyi çok iyi konuşmadıklarını veya anlamadıklarını düşündüm bu yüzden ilk adımı atmaya korktum ve cesaret edemedim çünkü Türk biriyle iletişim kurmaya çalıştığımda, dil farklılığından dolayı birbirimizi anlayamadığımızda hissettiğim garip ve utanmış verici duygudan gerçekten nefret ediyorum. Bu yüzden Marwa, Nadia, and Aliana ile tanışana kadar sınıfta tek başıma oturmaya ve kimseyle konuşmamaya devam ettim”. Tuana'nın hikâyesinden öğrendiğimiz zorluk sadece uluslararası öğrenciler için değil, girdiğimiz her yeni ortamda karşılaşabileceğimiz bir durum ancak farklı bir ülkede bu deneyim tabii ki çok daha zor olmalı. Tuana hikâyesinin devamında diğer uluslararası öğrenci arkadaşlarıyla karşılaşması ve etkilerini bakın nasıl anlatıyor. “But after a week I coincidentally heard Marwa talking with her father on the phone in Arabic, so after she finished talking to him, I gathered all of my courage and took the first step for the first time and tried talking to her, and thankfully I did that, because if I didn't do it at that time I wouldn't have got two wonderful friends and I wouldn't get rid of my shyness personality and wouldn't be who I am today” (Ama bir hafta sonra tesadüfen Marwa'nın babasıyla telefonda Arapça konuştuğunu duydum, bu yüzden onunla konuşmasını bitirdikten sonra tüm cesaretimi toplayıp ilk adımı attım ve onunla konuşmayı denedim ve çok şükür ki ben bunu yaptım çünkü o zaman yapmasaydım iki harika arkadaşım olmazdı ve utanmış kişiliğimden kurtulamazdım ve bugünkü ben olmazdım). Sosyal ilişkiler gerçekten mutluluğumuzu, kendimize güvenimizi ne derece etkilediğini Tuana çok güzel ifade etmiş. Tuana'nın hikâyesi bana Almanya'da misafir öğrenci olarak Gutenberg Üniversitesi'ndeki zamanlarımı hatırlattı. Giriş hikâyemde paylaştığım gibi, evli ve o zamanlar iki çocuklu bir anne olarak eğitim hayatına dönmüştüm ancak öğrenciler ders dışında buluşup program yaparken ben küçük çocuklarımın yanına gitmem gerekiyordu aslında onlarla biraz zaman geçirmek istesem de ve sosyal bir kişi olsam da Tuana gibi ilk adımı atamamıştım. Omar'ın da belirttiği gibi “regardless of knowing the local language or not, a smile and behavior is enough to give other student and idea of how genuine and interested in you are in making friendship with them” “yerel dili bilsin ya da bilmesin, diğer öğrencilere bir gülümseme ve davranış yetiyor onlarla arkadaşlık kurmak için ne kadar samimi ve ilgili olduğunuzu anlatmaya” ancak şöyle devam etmiş sözlerine “sometimes it might get or feel lonely even when, you have friends they still may not invite to a night out or dinner outside or even tell you to have lunch with them

in campus” “*bazen arkadaşlarınız olsa da yalnız hissedebilirsiniz, sizi gece dışarıya veya akşam yemeğine davet etmeyebilirler, hatta kampüste onlarla öğle yemeğine bile çağırılmayabilirler*”.Omar arkadaşlarının onun varlığını sevdiklerini ama ona sadece nasıl olduğu nereye gittiğini sorduklarını, hiçbir zaman onlarla gitmeyi sormadıkları ve dışarıda mesaj göndermediklerini biraz hassasiyetle söylemiş ama onun yerinde kim olsa aynı duyguyu hissedirdi diye belirtmiş aslında çalışmanın öneri aşamasında uzman öğretim elemanlarıyla fikir alışverişinde bulunduğumuzda, Öğretim Görevlisi Sosyal Antropolog, Batu Duru bu sorunu aynen dile getirmiş bu sebepten eylem planımıza bu hususu da dahil etmiştik. Omar’ın sözleri gerçekten nasıl bu soruna cevap verebileceğimizi bizlere hatırlattı. Oysa ki, ben Almanya’daki tecrübemin tam tersine Yunanistan’daki Yüksek Lisans ve doktora programında yine evli ve 3 çocuklu bir anne olarak çok güzel arkadaşlık bağları kolaylıkla kurabildim ve arkadaş ve profesörlerimizle ders aralarında, ders dışında beraberce çok yemek yedik sohbet edip güçlü sosyal bir bağ ve etkileşim kurduk. Ders aralarında Yunan arkadaşlarımla İngilizce konuşma hassasiyeti ve kültür olarak yakınlığımız ile ilgili paylaşımlarımız benim hayatımda çok güzel hatıralar bıraktı ve akademik hayatta da çalışmalarına ilham oldu. Bu noktadan hareketle tecrübe paylaşım etkinlikleri yerel ve uluslararası öğrencilerimizde empati duygusunu geliştirecek ve olaylara farklı gözden değerlendirmelerini ve yaklaşımlarını sağlayabilecektir.

4.2. Eylem Planının Oluşturulması

İhtiyaç analizi kapsamında uluslararası öğrenci form, görüşme ve mesajlarından elde edilen verilerle yapılan ihtiyaç analizi, rektör yardımcısıyla yapılan odak grup öğle yemeği SWOT analizi ve uluslararası öğrencilerle ilgili birimlerde görev yapan öğretim elemanlarıyla görüşmelerden toplanan görüş ve öneriler doğrultusunda, araştırmacı tarafından uluslararası öğrencilerin “kültürlerarası iletişim becerilerini güçlendirerek üniversite yaşamına uyum” süreçlerini destekleyici bir program geliştirilmiştir. Önerilen plan uygulamaya konulurken, her bir öğrencinin ihtiyaç ve bireysel farklılıkları değerlendirilmiştir. Eylem araştırmasının doğası gereği hazırlanan program sürekli revizyona açık şekilde planlanmış, süreç içinde ortaya çıkan ihtiyaçlar ve durumlar neticesinde eylem adımları yeni etkinliklerle zenginleştirilme yoluna gidilmiştir. Bir sonraki bölümde, “Etkileşimsel Ritüeller” oluşturulmasına yönelik eylem sürecinin temelini oluşturan etkinlik bazlı odak grup toplantıları, tecrübe paylaşım etkinlikleri, seminer, çalıştay, farklı etkinlik ve uygulamalar ile ilgili bulgular paylaşılmaktadır.

4.3. Eylem Planının Uygulanması

Eylem planı İletişim Fakültesi ile Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümüyle iş birliği içinde alanında uzman öğretim elemanlarıyla uygulamaya konulmuştur. Araştırmacı, alanında uzman akademisyenlerle, uluslararası öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde yaşadıkları zorluların üstesinden gelebilmeleri, kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirip üniversite yaşamına uyum süreçlerinin kolaylaştırılmasına yönelik etkinlik bazlı odak grup toplantıları, tecrübe paylaşım etkinlikleri, seminer, çalıştay, farklı etkinlik ve uygulamalar gerçekleştirmişlerdir.

Tüm süreçler araştırmacı tarafından yönlendirilmiş olup her bir etkinlik öncesinde ve sonrası uzman öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapılmış, etkinliğin gerçekleştirilmesi için öğretim elemanları ve katılımcı öğrencilerle sürekli iletişim içinde yakın koordinasyon sağlanmıştır. Tüm etkinlik uygulama süreci araştırmacı tarafından ses veya video kaydı olarak kayıt altına alınmıştır. Eylem planı uygulamaya konulurken, araştırmacı tarafından konuyla ilgili bir uzman, akran danışmanı ve danışman hocasıyla birlikte vereceği “yansıtıcı uygulamalar” ve “deneyim paylaşım” oturumları araştırmadaki felsefe ve uygulamaların önemini anlaşılması açısından önem taşımaktadır. İşbirlikçi iletişim eylem araştırması olarak öğrenciler sadece katılımcı değil araştırmacı kimliğiyle de, proje kapsamında düzenlenen farklı etkinliklere de katılmaları ve katkı sağlamaları beklenmiştir. Bu etkinlikler öğrencilerin arkadaş ve yerel kültürle kaynaşmasını sağlarken aslında deneyim paylaşımlarıyla ve grup içi etkileşimlerle problemin/problemlerin çözümünün bir parçası da olmaları planlanmıştır. Uluslararası öğrencilerin etkileşimsel ritüeller yoluyla, üniversite yaşamına uyum ve kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik bir dizi eylem uygulamaya konulmuştur. Bulgular öğrenci yansıtıcı günlükleri, kritik olay değerlendirmesi ve öğretim elemanlarının gözlem raporlarıyla toplanmıştır. Ayrıca etkinlik sırasında ortaya çıkan etkileşimsel verinin detaylı analizi yapıp, temsili veri bulguların içinde paylaşılmıştır.

Uluslararası öğrencilerin etkileşimsel ritüellere dayalı etkinlikler yoluyla kültürlerarası iletişim ve üniversite yaşamına uyum sürecinin desteklenmesi yönelik uygulamaya konulan eylem araştırması uygulama ve etkinliklerine dair bulgular ilgili etkinlik başlıkları altında paylaşılmıştır.

4.3.1. Etkinlik 1 Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları (Dr. Benal Tanrısever)

Üniversite Kongre ve Kültür Merkezi

Fotoğraf 4: Eylem Araştırması Başlangıç Müzik Etkinliği

Eylem araştırması 1. Adım ihtiyaç analizi üzerine yapılan görüşmenin ardından öğrenciler üniversitede düzenlenen “Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları” etkinliğine katılmışlardır. Etkinlik sonrası katılımcı 5 öğrenci yansıtıcı günlüklerini paylaşmış, Aliana ise programı sonradan arkadaşlarının kayıtlarından izleyip yansıtıcı günlüğünü paylaşmıştır. Programa katılmadan arkadaşlarının anlattıklarından etkilenerek takip edip günlük yazmak istemesi birinci etkinliğin katılımcı motivasyonunun göstergesi olarak mutluluk vericidir. Öğrenciler program sonrası aynı hafta içinde hafızalarında hatırladıkları, öğrendikleri ve hissettiklerini iyi yansıtabilmeleri için yansıtıcı günlüklerini yazmaları istendi ayrıca program sonrası sanatçıyla yaptıkları görüşmeden de bahsetmeleri istendi. Ses mesajı, text mesajı veya

elektronik posta ve istedikleri uzunlukta hatta bir paragrafın bile yeterli olabileceği hususunu da paylaştım. İki öğrenci elektronik posta diğer dört öğrenci whats app mesajı olarak paylaşım yaptılar. Action Research (Eylem Araştırması) grubumuz iletişimizi kolaylaştırıyordu ancak paylaşımları her bir katılımcı öğrenci ayrı ayrı özel mesaj olarak yaptı. Bu etkinlik şu şekilde bulguları gözler önüne serdi.

Nadia

“I have always loved music, it has always gave me a feeling of relaxation and calmness. When the event happened in the university i was very happy. It was the first time knowing and seeing Ms Benal Tanrısever, and i got to know she was an amazing pianist. She had played the 'Für Elise' by beethoven and it was the best 4 minute i have ever listened to. She was simply amazing, I've felt like all of my stress went away and i wanted to listen even more when she was done. When Dr. Benal picked 4 students to go up the stage and told them that she is going to play a song for them and to let her know what they felt. She played a relaxing and calm music, 4 of the students told her that they have felt like they are floating on the sea and being so calm. The second music was very fast and rough, she gose fast then slow. The student told her they felt like someone was chasing them. And i felt that as well. It was an amazing experience to attend and it was breathtaking ... It was a great time meeting her and i had a lot of fun there. I could listen to her everyday because her music is just simply breathtaking.”

“Müziği her zaman sevdim, bana her zaman rahatlama ve sakinlik hissi verdi. Üniversitede bu etkinlik olduğunda çok mutlu oldum. Benal Tanrısever Hanım'ı ilk kez tanıyor ve görüyordum ve onun harika bir piyanist olduğunu anladım. Beethoven'ın 'Für Elise'ini çalmıştı ve dinlediğim en iyi 4 dakikaydı. Tek kelimeyle harikaydı, tüm stresim gitmiş gibi hissettim ve müzik bittiğinde daha da fazla dinlemek istedim. Dr. Benal sahneye çıkması için 4 öğrenciyi seçip onlara bir şarkı çalacağını ve ne hissettiklerini anlatmalarını söylediğinde, rahatlatici ve sakin bir müzik çaldığında öğrenciden 4'ü kendisine denizde yüzyormuş gibi hissettiklerini ve çok sakin olduklarını söylediler. İkinci müzik çok hızlı ve sertti, hızlı gidiyor sonra yavaşlıyordu. Bir öğrenci, birinin onları kovaladığını hissettiklerini söyledi. Ve ben de bunu hissettim. Bu etkinliğe katılmak inanılmaz bir deneyimdi ve nefes kesiciydi ... Onunla tanışmak harika bir deneyimdi ve orada çok eğlendim. Onu her gün dinleyebilirim çünkü müziği nefes kesici.”

Marwa

“ That day, seeing a musical revolutionized my perspective on music. How it affects our feelings or mood in the moment, but I don't believe it does so in everyone. I believe one must be emotionally sensitive; some people are highly sensitive, while others are not. I am extremely sensitive; I can hear music and immediately recall who I was sitting with or some special moments with at the time the song was playing and feel very memorable, whereas somebody else might feel nothing. It is our circumstances that tie us to music and tones, thus sometimes it reveals our sacrifice and other times it displays our hope.

Aside from that, the artist played in a way that impacted everyone; she began by playing quiet smoothtunes that relaxed me and gave me great vibes, as well as bringing back memories of wonderful times in the past. But then, all of a sudden, the music became slow and gloomy, and my mood began to shift, and I became a little depressed! ... And the music changed quickly, sounding aggressive and hostile. However, I am convinced that music may change one's mood."

“O gün bir müzikal görmek müziğe bakış açımda devrim yarattı. O andaki duygularımızı veya ruh halimizi nasıl etkiliyor, ama bunu herkeste etkili olduğuna inanmıyorum. İnsanın duygusal olarak hassas olması gerektiğine inanıyorum; bazı insanlar çok hassastır, bazıları ise değildir. Ben son derece hassasım; Müziği duyabiliyorum ve şarkının çaldığı sırada kiminle oturduğumu veya bazı özel anları hemen hatırlayabiliyorum ve çok unutulmaz hissediyorum, oysa başka biri hiçbir şey hissetmeyebilir. Bizi müziğe ve tınlara bağlayan içinde bulunduğumuz şartlardır, dolayısıyla bazen fedakarlığımızı, bazen de umudumuzu gösterir.

Bunun dışında sanatçı, herkesi etkileyecek şekilde çaldı; Beni rahatlatan ve bana harika hisler veren, aynı zamanda geçmişteki harika zamanların anılarını geri getiren sessiz yumuşak melodiler çalarak başladı. Ama sonra birden müzik yavaşladı ve kasvetli hale geldi ve ruh halim değişmeye başladı ve biraz depresif oldum!... Ve müzik hızla değişti, kulağa agresif ve düşmanca geliyordu. Ancak, müziğin kişinin ruh halini değiştirebileceğine ikna oldum. "

Aliana

“I attended the music concert last week, I had many feelings when the music changes tones, my feelings change quickly.

First, she started with soft music, I felt like I was on the seashore, with the breezes in the air and seagulls flying in the clear blue sky.

Suddenly the music changed from quiet to loud, but I didn't like it because I felt too loud it was really annoying.

When it changed to sad music, my feelings calmed down and I felt depressing feelings, I remembered the sad moments that I went through in my life and my eyes filled with tears and I felt like I wanted to cry, but soon the tone changed to terrifying music and I was shocked by the amount of different feelings that I experienced in short moments.

A beautiful and unique experience.”

“Geçen hafta müzik konserine katıldım, müziğin tonunu değiştirdiğinde birçok duygu yaşadım, duygularım hızla değişiyor.

Önce hafif bir müzikle başladı, havadaki esintiler ve masmavi gökyüzünde uçan martılarla kendimi deniz kıyısındaymişim gibi hissettim.

Aniden müziğin sesi yükseldi, ama hoşuma gitmedi çünkü çok gürültülü hissettim, gerçekten sinir bozucuydu.

Hüzünlü müziğe dönüştüğünde, hislerim yatıştı ve bunaltıcı duygular hissettim, hayatımda yaşadığım üzücü anları hatırladım ve gözlerim yaşlarla doldu ve ağlamak istediğimi hissettim ama çok geçmeden ses tonu değişti. korkunç bir müzik ve kısa zaman içinde yaşadığım farklı duygular beni şok etti.

Güzel ve eşsiz bir deneyimdi”

Tuana

“It was a useful lecture and a wonderful performance, the way she played on the piano was so smooth and beautiful, and her playing was amazing, the way she was mixing and playing with the musical notes was also amazing, and the way she played a quiet and sweet emotional notes and then change it to a strong emotional notes was amazing and full of emotions and I felt like she was expressing her own thoughts and feelings, so it really affected me lot, and I really wanted to go on stage and play with her. Not only her playing was amazing but also the information and her experiences that she shared with us were also very useful. I liked the time when she called the four participant on the stage and I wanted to also participate but I couldn't because I have a trauma from the stage, so I was really sad, and when she played the first presto I fell in love with it and I felt so relaxed, and when she played the second presto I felt like I was in the exam and the time is running out of me, it was so amazing how she made us feel different emotions just by playing different musical notes ...And I liked when she said that we need to believe in ourselves, and that leadership starts with ourselves, and when we believe in ourselves we can make the others believe in us and trust us and that's how we can become good leaders, and it's not creating from zero but it's building up on something. And when she said that taking the risks is very important feature for leadership, and it's wrong to think that we have to wait until we graduate from university and get a job and then get a higher position and after that we

can become good leaders, because leadership is something we have it inside us and we can do it anytime we want if we have the passion for it and if we believe in ourselves...In general, it was an amazing event and I really enjoyed every single moment of it, and I got to learn a lot of useful things that can help me in my life.”

“Faydalı bir ders ve harika bir performanstı, piyanoda çalma şekli çok yumuşak ve güzeldi ve harika çalıyordu, müzik notalarını karıştırma ve çalma şekli de harikaydı. Sessiz ve tatlı duygusal bir notadan güçlü duygusal notaya geçmek inanılmazdı ve duyguyla doluydu ve onun kendi düşüncelerini ve duygularını ifade ettiğini hissettim, bu yüzden beni gerçekten çok etkiledi ve gerçekten sahneye çıkmak onunla çalmak istedim. Sadece müziği değil, bizimle paylaştığı bilgiler ve deneyimler de çok faydalı oldu. Dört katılımcıyı sahnede çağırdığında ben de katılmak istedim ama katılamadım çünkü sahne travmam var, bu yüzden çok üzülüm ve ilk prestoyu çaldığında çok sevdim. Çok rahatlamış hissettim ve ikinci prestoyu çaldığında kendimi sınavdaymış gibi hissettim ve zaman daralıyordu, farklı notaları çalarak bize farklı duygular hissettirmesi çok şaşırtıcıydı ... sıfırdan yaratmadan bir şeyin üzerine inşa ederek, kendimize inanmamız gerektiğini ve liderliğin kendimizde başladığını ve kendimize inandığımızda diğerlerini bize inandırıp bize güvenmesini sağlayabileceğimizi bu şekilde iyi liderler olabileceğimizi söylemesi hoşuma giti. Ve risk almanın liderlik için çok önemli bir özellik olduğu, üniversiteden mezun olana kadar beklemenin, iş bulmayı yüksek bir pozisyona ulaşmayı beklemenin yanlış olduğunu söyledi çünkü liderliğin içimizde olan bir şey olduğu ve eğer tutkumuz varsa ve kendimize inanırsak bunu istediğimiz zaman yapabileceğimizi söyledi ... Genel olarak harika bir etkinlikti ve her anından gerçekten keyif aldım ve hayatımda bana yardımcı olabilecek birçok faydalı şey öğrendim.”

Omar

“The event started with the artist briefly talking a bit about her background, then went on to perform one of Beethoven’s most iconic piano music. As soon as the lights went off and the music started playing, I was fully invested in it and how identical her performance was to the actual one. She then played another tone, which I clearly remember was soothing to my ears. I closed my eyes and felt like I was alone in a small forest that then led to a peaceful beach with the sun slowly setting down. The 3rd and last music that she played was different. I felt like it was telling a deep story. The sudden change of the keynotes of the piano from high pitched to a rough tone indicated a change of events of a hypothetical story. I felt like something was chasing me and I was trying to get away from it, then when the high pitched, single-tone keynote hit, it was followed with short quietness, then the rough notes started to play. It was really just a combination of mixed feelings towards this 3rd melody because it is subjective. I

felt more than one feeling at the same time, and I am sure that others would have felt the same way too. I believe that music is a language of communication and expression by itself because if it wasn't, we would not have imagined a scenario when a specific type of music is being played... Starting from zero with the consistency of effort put into one's passion is the key to success. It all starts from having passion towards something. We all need to learn how to take calculated risks, because if we do not take risks, we will not get out of our comfort zone and we will almost never reach our dreams ...I do not really know how this works scientifically, but I do believe in the amazing effect that music has in our minds. It contributes to enhancing creativity and wide imagination, and that by itself is the key to solving every-day problems or existing ones without a proper solution yet. Everything connects with one another and I think how life words is purely mind-blowing. It is so simple, yet so hard. People always want to focus on the outcome and not the process. They always want to do things the easy way, not the hard way. This is not a bad thing if people use the easy way, but they completely ignore the SMART way of doing things. I do not really know where I am going with this because there are so many things in my mind that I want to talk about but they are all over the place, and that further proves the point of the connectivity of everything to everything. That is all for now ☺”

“Etkinlik, sanatçının kısaca geçmişi hakkında konuşmasıyla başladı, ardından Beethoven'ın en ikonik piyano müziklerinden birini icra etmeye devam etti. Işıklar kapanıp müzik çalmaya başlar başlamaz, tamamen müziğe kendimi kaptırdım ve performansının gerçeğe ne kadar aynı olduğunu gördüm. Daha sonra, kulaklarımı yatıştırdığını açıkça hatırladığım başka bir ton çaldı. Gözlerimi kapattım ve güneşin yavaşça battığı huzurlu bir kumsala açılan küçük bir ormanda yalnız olduğumu hissettim. Çaldığı 3. ve son müzik farklıydı. Derin bir hikâye anlatıyor gibi hissettim. Piyanonun ana notalarının yüksek perdeden kaba bir tona ani değişimi, varsayımsal bir hikâyedeki olayların değişimini gösteriyordu. Bir şeyin beni kovaladığını hissettim ve ondan uzaklaşmaya çalışıyordum, sonra tiz, tek tonlu açılış sesi duyulduğunda, kısa bir sessizlikle oldu, ardından sert notalar çalmaya başladı. Bu üçüncü melodiye karşı gerçekten sadece karışık duyguların bir kombinasyonuydu çünkü öznel. Aynı anda birden fazla duygu hissettim ve eminim başkaları da aynı şekilde hissetmişlerdir. Müziğin başlı başına bir iletişim ve ifade dili olduğuna inanıyorum çünkü öyle olmasaydı, belirli bir müzik türü çalınırken bir senaryoyu hayal edemezdik ...Tutkunun tutarlılığı ile sifirdan başlamak, başarının anahtarıdır. Her şey bir şeye karşı tutkuya sahip olmakla başlar. Hepimizin risk almayı öğrenmesi gerekiyor, çünkü risk almazsak konfor alanımızdan çıkamayacağız ve hayallerimize hiç zaman ulaşamayız ... Bunun bilimsel olarak nasıl çalıştığını gerçekten bilmiyorum ama müziğin zihnimize yarattığı inanılmaz etkiye

inanyorum. Yaratıcılığı ve geniş hayal gücünü geliştirmeye katkıda bulunur ve kendi başına, günlük sorunları veya mevcut sorunları henüz uygun bir çözüm olmadan çözenin anahtarıdır. Her şey birbiriyle bağlantılı ve bence hayat tamamen akıllara durgunluk veriyor. Bu çok basit, bir o kadar da zor. İnsanlar her zaman sürece değil sonuca odaklanmak isterler. Her zaman işleri zor yoldan değil, kolay yoldan yapmak isterler. İnsanlar kolay yolu kullanıyorsa bu kötü bir şey değildir, ancak işleri yapmanın SMART (akıllı) yolunu tamamen görmezden gelirler. Bununla nereye varacağımı gerçekten bilmiyorum çünkü aklımda konuşmak istediğim çok şey var ama her yerdeler ve bu her şeyin her şeyle bağlantılı olduğunu daha da kanıtıyor. Şimdilik bu kadar 😊”

Roy

Roy günlüğünde düşündükleri ve hissettikleri detaylı bir şekilde anlatmış. Bir sanat aşığı olarak etkinliği sunan sanatçının ne demek istediğini çok iyi anladığını belirtmiş ve müziğin mutsuz bir günümüzü nasıl değiştirdiği, takım çalışmasını nasıl başarılı kılabileceği yazmış. Müzik yapmanın ve nota okumanın, anlamanın kolay olmadığını en ince ayrıntısına kadar yazdıktan sonra hayatın ve işin de aynı şekilde olduğunu paylaşmış. Sonrasında günlük yaşam ve iş hayatına örnekle bağlayıp şu satırlarla paylaşımına son vermiş: “Music is one way to understand life, work, leadership and communication. It is what is near perfect on earth near not perfect because nothing is perfect ” “Müzik hayatı, işi, liderliği ve iletişimi anlamanın bir yoludur. Müzik dünyada mükemmele yakın olan bir şeydir, mükemmele yakındır çünkü hiçbir şey mükemmel değildir.”

Dr. Benal Tanrısever, öğrencilerin günlüklerinde ortaya koyduğu gibi etkinlik boyunca müzik aracılığıyla farklı duygular yaşamış ve kendi iç dünyalarında bir yolculuğa çıkıp hayatta onları üzen sevindiren türlü olayları anımsamalarına vesile olmuş, gerçek hayat, iş yaşamı liderlik konularında farkındalık yaratmıştır. Sanatçımızın dediği gibi “ Liderlik konusunda benim yaptığım hiçbir şey tesadüf değildir. Ben kafamda planlıyorum. Önce hayal kuruyorum. Daha sonra bilgiye ulaşarak analiz ediyorum. Ve onu analiz ederek anlamaya çalışıyorum. Daha sonra bütünleştirerek birleştiriyorum. Hayatın her yerinde bu var. Ben müzisyen olduğum için bunu müzikle yapıyorum. Sizler de hayatın her alanında bunları yapmalısınız. İleride bir işe başlamak için başvuruya gittiğiniz zaman yeteneklerinize göre değerlendirileceksiniz. Risk alabilen ekip çalışmasına uygun olan, kendini iyi ifade edebilen biri olabilmek için müzikle iletişim kurmanız gerekiyor. Liderliğe giden yol müzikten geçiyor. O nedenle sizlere bir enstrüman çalmanızı, şarkı söylemenizi yani müzikle bir ilişki kurmanızı öneriyorum. Bunlar size çok önemli ve güzel şeyler kazandıracaktır.” Müzik yapabilmek notaları bir araya getirip uyum içinde bir arada çalabilmek aslında sağlıklı iletişim için gerek günlük hayat, gerekse iş

hayatında çok önemli bir rehber olarak karşımıza çıkıyor. Aslında eylem araştırmamızın bu ilk etkinliğinde katılımcı öğrencilerimizin yaşamlarıyla ve gelecekle ilgili onlara ilham veren bir etkinlik olması ile beraber sanatçının etkileşimsel söyleşisi sırasında sahneye çıkmayıp pişmanlık duyan Omar ve etkinliği hayranlıkla takip eden tüm katılımcı öğrencilerimiz, etkinlik bitince sanatçımız ile tanışıp sohbet edip sanatçımızla etkileşimsel bir ritüel gerçekleştirmiş oldular. Bu bağlamda, öğrenciler etkinlikteki liderlik kazanımlarını edindikten sonra üniversite rektörümüz, dekanlar, sanatçı ve öğrencilerle fotoğraf çekip sohbet etme, uluslararası öğrenci olarak kendilerini tanıtmaya fırsatını da ilk etkinliğimizde yakalamış oldular. Bu etkinlik, uluslararası öğrencilerimizin doğal etkileşimsel bir ortamda üniversiteye aidiyet duygusunu arttıran mutluluk verici, önemli bir kazanım olarak yerini almıştır.

4.3.2. Etkinlik 2: Rektör Yardımcısı ile Öğle Yemeği Odak Grup Toplantısı Prof. Dr. Özge Hacıfazlıoğlu

Üniversite Kampüs Kafeteryası

Fotoğraf 5: Odak Grup Toplantısı

İkinci etkinlik Rektör yardımcısının California US Berkeley’de Visiting Professor (Misafir Profesör) olarak gitmeden önce, üniversitedeki uluslararası öğrencilerle yapmayı planladığı öğlen yemeğinde İngilizce olarak odak grup toplantısı olarak gerçekleşti. Etkinliğe, 10 uluslararası öğrenci, uluslararası ilişkiler koordinatörü, misafir eğitim danışmanı ve

yardımcısı ve eylem araştırmacısı olarak ben katıldık. Prof. Hacıfazlıoğlu SWOT (Güçlü yanlar, Zayıf yanlar, Fırsatlar, Tehditler) analizi yaparak öğrencilerin yaşadıkları tecrübeleri, sorunları, zorlukları, üniversiteden dileklerini tek tek dinleyip not aldı. Öğrenciler üniversite üst yönetiminin onları dinlemesinden memnuniyetlerini dile getirdiler. Toplantıda izin alınarak ses kaydı yapıldı (yaklaşık 1 saat). Öğlen yemeğinde odak grup şeklinde yapılan görüşmeler, eylem araştırması I. Adım ihtiyaç belirleme ve II. Adım eylem planının oluşturulması açısından çalışmaya önemli bilgiler sunarken aynı zamanda uygulama adımının da odak grup görüşmesinde yarattığı etkileşim ve sinerjiyle öncüsü oldu. Öğrencilerden etkinlik ile ilgili yansıtıcı günlükler toplandı, ses kaydı ile yollanan whats app mesajlarının transkripsiyonları ve odak grup toplantısının transkripsiyonu yapıldı. Öğrenci yansıtıcı günlüklerinde seçilen bölümler aşağıda paylaşılmıştır. Temelde öğrencilerin görüşlerine okul yönetim kademesi tarafından değer verilmesi, toplantının eylem araştırmamızın ihtiyaç belirleme, uygulama planı oluşturma aşamalarına ışık tutmasının yanında öğrencilerin üniversite yaşamına uyum, iletişim ve etkileşim sürecine de teşvik edici rol üstlenmiştir.

Aliana

“The university's interest in the views of its students is critical. I felt comfortable and security when I realized that the professors listen to our opinions and demands and work hard to fix all of the difficulties, this meeting helped me a lot in conquering many problems.

The majority of them first struggled with the language.

Second, there are a limited number of English majors available to students, as well as the stress of the examination schedule.

I am confident that our university will resolve some of the issues stated during the meeting, and I hope that similar meetings will be held on a regular basis because they bring us closer to the professors and make us feel at ease.”

“Üniversitenin öğrencilerinin görüşlerine gösterdiği ilgi çok önemlidir. Hocaların görüşlerimizi ve taleplerimizi dinlediğini ve tüm zorlukların üstesinden gelmek için çok çalıştıklarını fark ettiğimde kendimi rahat ve güvende hissettim, bu toplantı birçok sorunu çözmemde bana çok yardımcı oldu.

Çoğunluk önce dil ile mücadele etmiş.

İkinci sorun ise, sınav takviminin stresinin yanı sıra öğrencilere sunulan sınırlı sayıda İngilizce bölümü olmasıdır.

Üniversitemizin toplantıda dile getirilen bazı sorunları çözeceğine inancım tamdır, umarım bu tür toplantıların düzenli olarak yapılmasını temenni ederim çünkü bizi hocalarımızla daha da yakınlaştırıyor ve iimizi rahatlatıyor”

Omar

“First, I want to express how happy I was during that meeting. I had met Ozge Hoca and had a conversation with her when I first enrolled in University, and the fact that I got to be a part of the gathering with her was amazing. Ihsan Hoca was also there, with whom I exchanged information and made a verbal agreement to work together for future projects, which honestly made me extremely excited and look forward to it. I also happened to meet one of the ... representatives and had a short conversation regarding future plans. Throughout the gathering, there was a portable voice recorder that was passed along the other international students for a chance to talk about themselves and their past experiences and challenges they went and still go through as international students in a foreign country. The food at the café tasted so good that it became my new favorite place to have lunch at:). On another note, personally, I highly value social connections because it is always good to get to know people who share good chemistry and to be able to work with them. Though I am just a student, I like to think of myself as someone who could be as good as those who have 2-3 years of experience, with absolutely zero offense targeted. What i mean is that I am a very fast learner and open to pretty much all areas of education. ...”

“Öncelikle o görüşmede ne kadar mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum. Özge Hoca ile üniversiteye ilk başladığımda tanışmış ve sohbet etmiştim ve onunla buluşmak inanılmazdı. İhsan Hoca'nın da orada olması, bilgi alışverişinde bulunduğum ve gelecek projelerde birlikte çalışmayı kararlaştırmamız açıkçası beni çok heyecanlandırdı ve sabırsızlıkla bekliyorum. Ayrıca ... temsilcilerinden biriyle tanıştım ve gelecek planları hakkında kısa bir konuşma yaptım. Toplantı boyunca, diğer uluslararası öğrencilere kendileri ve yabancı bir ülkede uluslararası öğrenciler olarak yaşadıkları ve hala yaşamakta oldukları geçmiş deneyimleri ve zorlukları hakkında konuşma şansı vermek için öğrenciler arasında elden ele geçen taşınabilir bir ses kayıt cihazı vardı. Kafedeki yemeklerin tadı o kadar güzeldi ki, öğle yemeği yemek için yeni favori mekanım oldu:). Başka bir konuda, kişisel olarak sosyal bağlantılara çok değer veriyorum çünkü iyi bir kimyayı paylaşan insanları tanımak ve onlarla çalışabilmek her zaman iyidir. Kimseye kabalık etmek istemem ancak, sadece bir öğrenci olmama rağmen, kendimi 2-3 yıllık deneyime sahip olanlar kadar iyi olabilecek biri olarak düşünmeyi seviyorum. Demek istediğim, çok hızlı öğrenen biriyim ve eğitimin hemen her alanına açığım...”

Nadia

...In my opinion when we met Ms. Ozge, she was a very nice and kind person. She was really, uhm she is, she was really sweet. And I thought actually really good speaking about the problems that about the problems we had at university a:nd she took it very well. She took notes

and all of that. She made u- she made me personally feel that, uhm like you know my opinion matter about this kind of things so I felt like, you know good about it so like, when she talked about us the problems and all of that things, I was like very happy that someone like in our university can actually listen to us so I am very happy ... and the meeting was very very nice, she was very helpful you know towards us so I was actually very happy a:nd at the same time I was meeting people I haven't met so it was, I made a lot of friends at that time.”

“... *Özge Hocayla tanıştığımızda çok iyi ve kibar bir insandı. O gerçekten, uhm, gerçekten çok tatlıydı. Üniversitede yaşadığımız sorunlar hakkında konuşmanın gerçekten iyi olduğunu düşünüyorum ve o da bunu çok iyi karşıladı. Not aldı ve gereken her şeyi yaptı. Bana kişisel olarak fikrimin önemli olduğunu hissettirdi, uhm anlarsınız ya tabii ben de iyi hissettim, bizim sorunlarımız hakkında ve tüm diğer şeylerden bahsettiğimizde, ben Üniversitemizde birinin bizi gerçekten dinleyebildiği için çok mutlu oldum ... Toplantı çok iyiydi, çok yardımcı oldu yani bize bu sebeple çok mutlu oldum aynı zamanda tanışmadığım insanlarla tanıştım yani çok arkadaş edindim.*”

Marwa

“Now speaking about the meeting we had last week when we gathered for lunch with other international students. It was such a great day, we had a lot of fun and I would definitely go for such meetings like this again and again. We got the chance to meet other international students uhm we made new friends, we talked about different things uhm listen to each other's point of views, on different perspectives a:nd I think the importance of this meeting which I really like is that each one of us got the chance to Express or address (.) I may say, the issues we went through or the issues we are going through currently, uhm in university so I feel like really liked how university put a spot on our issues, like, I felt like I was cared about, like they care about what we go through. They care about, about the things that we may struggle with they are willing to fix these things so that's the part where I got really enjoyed and I got the chance to listen to other international students or issues the things they are struggling with. Some of them did go through similar things as I went for example, I mentioned earlier I had a really bad experience with miscommunicating in university and other students had the same thing as well, uhm on the other hand, other international students other things which I didn't experience but of course I uhm, I didn't mind at all listen to their problems during that meeting so again, I really enjoyed how they put a spot on our problems, how we feel in universities what we would like to change, how do we like it to be changed so I felt that as an international student we were valued so I really really loved that meeting and I felt that we are all equal there, we all

treated the same, to we felt very comfort, we felt whenever we wanna speak, there is somebody listen to us. So I really really loved that meeting.”

“Geçen hafta diğer uluslararası öğrencilerle öğle yemeği için bir araya geldiğimiz toplantı harika bir gündü, çok eğlendik ve kesinlikle böyle toplantılara tekrar tekrar giderim. Diğer uluslararası öğrencilerle tanışma şansımız oldu uhm yeni arkadaşlar edindik, farklı şeyler hakkında konuştuk uhm birbirimizin bakış açısını, farklı bakış açılarını dinledik ve bence gerçekten toplantının sevdiğim en önemi yanı, her birimizin uhm üniversitede yaşadığımız sorunları ya da şu anda yaşadığımız sorunları ifade etme yani söyleme şansımız oldu. Diyebilirim ki, bu yüzden üniversitenin sorunlarımıza yer vermesine gerçekten sevdim, Sanki umursandığımı hissettim, yaşadıklarımızı umursadıkları gibi. Mücadele edebileceğimiz şeyleri umursuyorlar, bu şeyleri düzeltmeye istekliler, bu yüzden gerçekten sevdiğim kısım buydu ve diğer uluslararası öğrencileri dinleme şansım oldu veya onların mücadele ettikleri şeyleri öğrendim. Bazıları benim yaşadığım gibi benzer şeyler yaşamışlar, örneğin daha önce bahsettiğim üniversitede iletişimsizlik konusunda gerçekten kötü bir deneyimim oldu ve diğer öğrenciler de aynı şeyi yaşamışar, uhm, öte yandan, diğer uluslararası öğrenciler başka şeyler yaşamış benim yaşamadığım ama tabii ki uhm, o toplantıda dertlerini dinlemek hiç sorun değildi o yüzden tekrar sorunlarımıza yer vermeleri çok hoşuma gitti, üniversitelerde nasıl hissediyoruz, neyi değiştirmek istiyoruz, bunun değişmesini nasıl isteriz ki, uluslararası bir öğrenci olarak bize değer verildiğini hissettim, bu toplantıyı gerçekten çok sevdim ve orada hepimizin eşit olduğunu hissettim, hepimize aynı şekilde davranıldı, çok rahat hissettik, biz ne zaman konuşmak istesek bizi dinleyen biri olduğunu hissettik,. Bu yüzden bu toplantıyı gerçekten çok sevdim.”

Tuana

The lunch activity was very nice, I liked how we sit down on one table with the teachers and the other students, and how we talked with each other comfortably. I liked how Ms. Özge talked with us and asked us about the difficulties and problems that we faced in our first year and the problems that we are facing right now, and what is our suggestions for solving those problems. I was really happy because I felt like my thoughts and my opinion does matter. And I really appreciate that she came and talked with us and listened to our problems and worries eventhough she was busy preparing for her flight... Finally, the lunch gathering was very nice, I liked it so much, and I had so much fun and I definitely would like to do it again.

“Öğle yemeği etkinliği çok güzeldi, öğretmenler ve diğer öğrencilerle bir masaya oturup birbirimizle rahatça konuşmamız hoşuma gitti. Özge Hanım'ın bizimle konuşması ve ilk yılıımızda karşılaştığımız zorluk ve sorunları ve şu anda karşılaştığımız sorunları sorması ve bu

sorunların çözümü için önerilerimizi sorması hoşuma gitti. Gerçekten mutluydum çünkü düşüncelerimin ve fikrimin önemli olduğunu hissettim. Ve uçağa hazırlanmakla meşgul olmasına rağmen gelip bizimle konuştuğu ve sorunlarımızı ve endişelerimizi dinlediği için gerçekten minnettarım... Sonuç olarak öğle yemeği toplantısı çok güzeldi, çok beğendim, çok eğlendim ve kesinlikle tekrar yapmak isterim.”

Dorian:

“On Thursday the 23rd of December, Ms Bilge invited all international students, including myself, for a nice meal in one of the university’s restaurants. There I have met other international students from Algeria, Jordan, Syria, Gambia, etc. and it was really nice meeting and getting to know everyone. Later on, the vice president of the university joined us. Humble and kind; she welcomed everyone to the university and she made sure to chat with each student individually throughout the session. The vice president asked all students about their recommendations for the university, and how they are adjusting in the country. All was taken note of to be presented to board members.

Later on, Dr Gokcen joined the workshop and also welcomed everyone. Later we moved to an activity in which we need to make a train of culture. Basically, we draw and wrote something that is special to our country (food, expression, places, tradition, etc), and we placed the papers like a train; which we moved to it one by one and each student explained their input.

For me it was a great session, I got to meet everyone, and to see the school care towards its student even at the vice president level, to hear their problems and suggestions, and also to have activities to help international students get to know each other’s, and finally the great coordination from Ms Bilge side.

It fun and great and I hope we can do it again later one”

“23 Aralık Perşembe günü, Ms Bilge, ben dahil tüm uluslararası öğrencileri üniversitenin restoranlarından birinde güzel bir yemek yemeye davet etti. Orada Cezayir, Ürdün, Suriye, Gambiya vb. ülkelerden gelen diğer uluslararası öğrencilerle tanıştım ve tanışmak ve herkesi tanımak gerçekten güzeldi. Daha sonra üniversitenin rektör yardımcısı da aramıza katıldı. Mütevazı ve nazikti; herkese üniversiteye hoş geldiniz dedi ve oturum boyunca her öğrenciyle ayrı ayrı sohbet etti. Rektör yardımcısı tüm öğrencilere üniversiteye yönelik tavsiyelerini ve ülkeye nasıl uyum sağladıklarını sordu. Hepsi yönetim kurulu üyelerine sunulmak üzere not alındı.

Daha sonra Dr. Gökçen çalışmaya katıldı ve herkese hoş geldiniz dedi.. Daha sonra kültür treni oluşturacağımız etkinliğe geçtik. Temelde ülkemize özgü bir şey (yemek, anlatım, mekan, gelenek vb.) çizip yazdık ve kağıtları tren gibi yerleştirdik; tek tek her öğrenci çizdiklerini açıkladı.

Benim için harika bir seanstı, herkesi tanıdım, okulun öğrencisini rektör yardımcısı düzeyinde dahi olsa önemseydiğini görmek, onların sorun ve önerilerini duymak, ayrıca uluslararası öğrencilerin birbirlerini tanımalarına yardımcı olacak etkinlikler yapmak netice itibariyle, Ms Bilge tarafından yapılan büyük bir koordinasyondur.

Eğlenceli ve harikaydı ve umarım daha sonra tekrar yapabiliriz”

Alley

“Today, we had two meetings with different teachers and foreign students, and we discussed the problems we're facing over lunch; both academic and social problems. In the second meeting, there was an activity in which we shared some traditional things about our cultures. Each one of us was introducing their own culture. It was a fun activity. I love to know about other cultures. I enjoyed both of the meetings so much, and I really thank our teachers for giving us this opportunity to speak and meet with each other. It's very nice of them that they were listening to us and taking notes. I'm really grateful for it and appreciate their efforts done in this research.”

“Bugün farklı öğretmenler ve yabancı öğrencilerle iki toplantı yaptık ve öğle yemeğinde karşılaştığımız hem akademik hem de sosyal sorunları tartıştık. İkinci toplantıda ise kültürlerimizle ilgili bazı geleneksel şeyleri paylaştığımız bir etkinlik vardı. Her birimiz kendi kültürümüzü tanıtıyorduk. Eğlenceli bir aktiviteydi. Başka kültürler hakkında bilgi sahibi olmayı seviyorum. Her iki toplantıdan da çok keyif aldım ve bize bu konuşma ve birbirimizle tanışma fırsatı verdikleri için öğretmenlerimize gerçekten teşekkür ediyorum. Bizi dinlemeleri ve not almaları büyük incelikti. Bunun için gerçekten minnettarım ve bu araştırmada gösterdikleri çabaları takdir ediyorum.”

Odak grup toplantısının öğle yemeği şeklinde olması uluslararası öğrencilerin doğal okul kafeteryası ortamında tanışıp kaynaşmasına vesile olmuştur. Toplantının en önemli kazanımlarından biri öğrencilerin okul yönetimi tarafından dinlenilmesi, fikirlerine önem verilmesi ve sorunları için çözüm bulunacağı yönündeki paylaşımları olmuştur. Toplantıda ortaya çıkan etkileşimsel ritüelden örnek bir analiz aşağıdaki gibidir:

Öğle yemeğine uluslararası öğrenci ofisinin misafiri olarak katılmış eğitim danışmanı rektör yardımcımızdan söz alıp öncelikle on beşten fazla üniversiteyle çalıştığı ama hiçbir yerde bu şekilde bir toplantı görmediğini öğrencileri dinleyip sorunlarını not almak ve ne yapılması

gerektiği hususunda çalışmak gibi toplantının ne kadar büyük ve önemli bir etkinlik olduğu hususunda takdirlerini ilettiler. Sonrasında hemen hemen tüm öğrencinin dil bariyeri olduğu ve bazı üniversitelerin verdiği Türkçe kurslarından bahsetti hatta cretsiz Türkçe kursu veren niversite olduğunun örneğini verdi ve niversitemizin uluslararası ğrencilere Türkçe ğretimi için kurs verebileceğini önerdiği sırada Gambialı öğrencimiz konuşmaya şu kelimelerle dahil oldu ve güzel bir etkileşim ortaya ıktı:

Etkileşim Kesiti 1:

Süre: 36.55-37.15

- 1 **Mustafa:** It is very important
Çok nemli
- 2 Because department I have been here exams
Çünkü bölüm aldığım sınavlar
- 3 **Prof.** yeah
- 4 **Hacıfazhoğlu:** *evet*
- at least like an elective course right
en azından seçmeli ders gibi değil mi?
- 5 **Mustafa:** yeah exact-
Evet aynen
- 6 **Prof.** yeah (.) yeah=
Hacıfazhoğlu: *evet evet*
- 7 **Mustafa:** = yeah it is very important
Evet çok önemli
- 8 because (.)
Çünkü

- 9 **Mustafa:** you know although I love (because) that I am doing now
I wanted to do something
Biliyorsunuz yaptığım şeyi sevmeme rağmen başka bir şey yapmak istedim
- 10 **Prof.** Yeah
Hacıfazlıoğlu: *evet*
- 11 **Mustafa:** related to business of course
işle alakalı
- 12 **( ):** Actually thi-
aslında bu
- 13 **Mustafa:** actually not in English
ingilizce değildi
- 14 You know I found it very very toff you know
Yani çok zor buldum
- 15 **Prof.** Yeah
Hacıfazlıoğlu: *Evet*
- 16 **Mustafa:** you know
işte

Mustafa daha önce Türkçe kursuna gittiği ancak çok kalabalık bir ortamda yabancı dil öğrenmenin mümkün olmadığını bahsettikten sonra, Rektör Yardımcısı öğrenci görüşlerinin alınmasının çok önemli olduğunu belirterek öğrencileri birbiriyle iletişim halinde olmalarını sağlamaya çalıştıklarını söyledi ayrıca konuyu rektörlük makamıyla paylaşacakları gelecek sene belki Türkçe dersini seçmeli ders olarak sunulabileceği görüşünü paylaşım uluslararası ilişkiler koordinatörüne de konuyu toplantı sırasında ilettiler. Sonrasında da, Türk dili derslerinin seçmeli ders olarak ihtiyacı karşılayacağı, Almanca ve Fransızca gibi Türkçenin de seçmeli yabancı dil olarak açılması hususu konuşuldu. Yukarıda, etkinlikteki etkileşimden alınan bir kesit, aslında toplantı sırasında farklı konularda ortaya çıkan etkileşimsel ritüelin güzel bir örneğini temsil ediyor. Toplantı katılımcıları rektör yardımcısı, arkadaşları ve

araştırmacıyla karşılıklı ihtiyaç ve sorunları konuşurken önerilerde de bulunuyorlar, bu kesitteki etkileşimde Mustafa'nın önerisi rektör yardımcısı tarafından dikkate alınıp rektörlük makamına iletileceğinin söylenmesi öğrencilerin üniversitede kendilerinin söz hakkı olduğu değerli olduklarını hissetmelerinin en güzel örneği olarak karşımıza çıkıyor. Günlüklerde ortaya çıkan değerli olduklarını hissetme görüşlerine önem verilmesi konusunu bu vesileyle bu örnek üzerinden de görmüş oluyoruz.

4.3.3. Etkinlik 3: Kültür Treni Etkinliği (Dr. Gökçen Aydın)

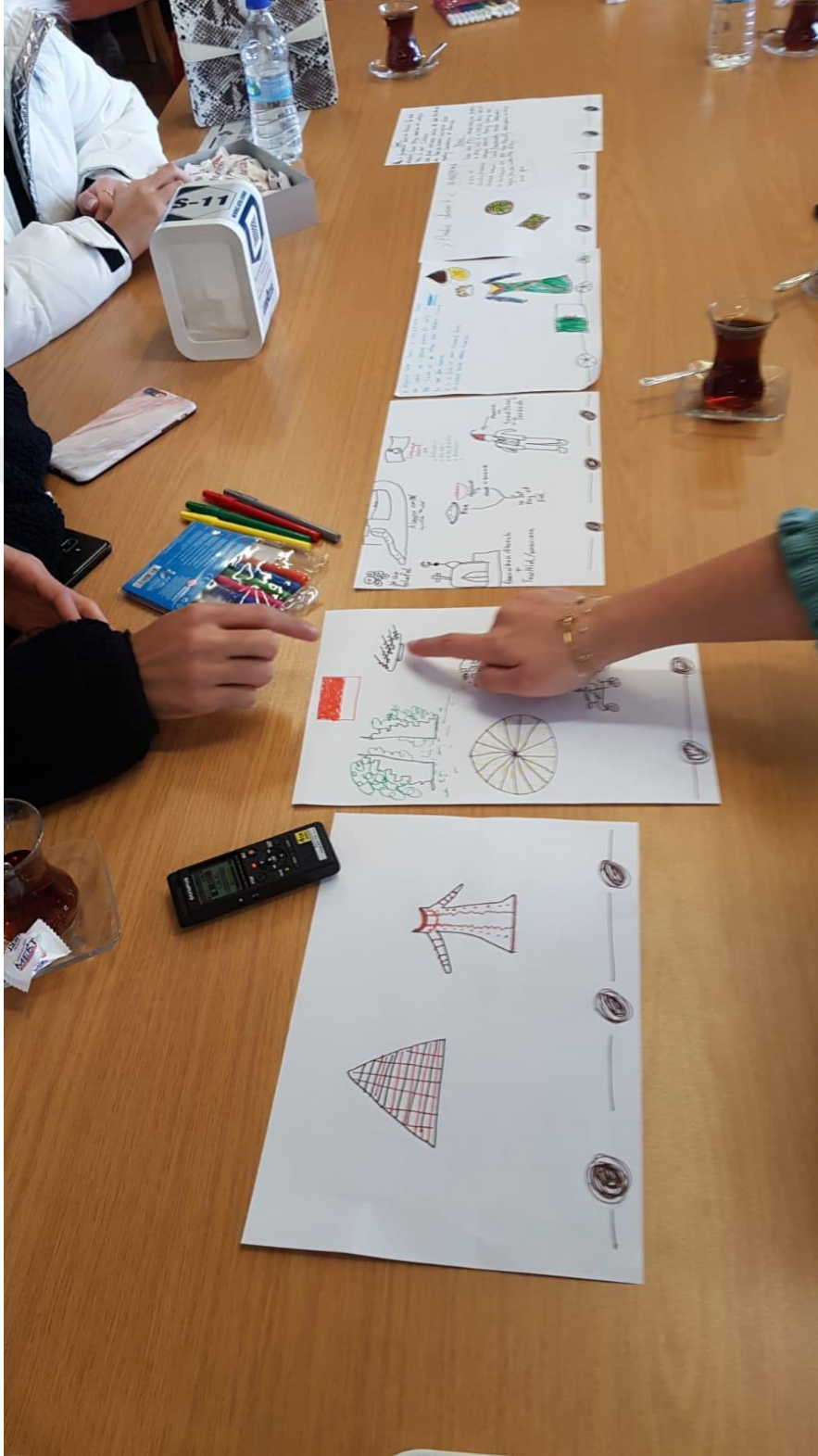
Üniversite Kampüs Kafeteryası

Fotoğraf 6: Kültür Treni Etkinliği

Üçüncü etkinliğimiz Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğretim Üyesi Dr. Gökçen Aydın ile İngilizce olarak gerçekleşti. Dr. Aydın kültürlerin birbirine benzerlik ve farklılıklarını anlamalarını sağlama amacıyla olduğu etkinliğinde, öğrencilere kendi kültürlerine ait bizlerin bilmedikleri özelliklerini çizerek veya yazarak verdiği kağıt ve boyalarla resmetmelerini istedi. Aynı kültürden öğrenciler beraber çalıştılar. Gambia, Cezayir, Ürdün, Endonezya, ve iki Suriye grubu 6 resim çizdiler. Gambialı öğrencinin yazdıklarında trenin son vagonu oldu. Her resme tekerlekler çizildi ve öğrenciler o ülkeye gelindiğinde kültürünü anlattılar. Etkinlik, farklı etkileşim ve eğlenceli dakikalara sahne oldu. Yaklaşık 40 dakikalık ses kaydı dinlendiğinde, analiz aşamasında etkinlik sırasında ortaya etkileşimsel verinin etkileşimsel ritüeller için önemli bulgular sunduğu gözlemlendi. Gambialı öğrenci ders sunumu olduğu için etkinlikten

erken ayrıldı, Dr. Aydın onun kültürünü Gambialı öğrencinin ona anlattığı şekilde anlattı. Öğrencilerden etkinlik ile ilgili yansıtıcı günlüklerden ikisini Dorian ve Alley'nin paylaşmıştı aşağıda diğer beş öğrencinin günlüklerinden kesitler verilecektir.

Fotoğraf 7: Kültür Treni Sunumu

Aliana

“We had a fantastic experience and exercise in which each person drew major locations from their country's history, culture, and traditional clothing and food.

As a Jordanian student I painted Petra, one of the Seven Wonders of the World, with buildings are carved in the mountains.

And I painted the Great Roman Amphitheater, one of the most beautiful and oldest in the world, which hosts numerous concerts.

I also attempted to draw the Jordanian Mansaf, a popular meal in the country. Yellow rice, meat and yogurt.

A wonderful event in which I learned about numerous cultures because our university has students from different countries, including Algerians who painted their traditional clothes, which included a gold belt.

My Indonesian friend also gave us a painting of some of the city's most prominent attractions.

I had a lot of pleasure learning about the countries' civilizations.”

“Her bir kişinin kendi ülkesinin tarihinden, kültüründen ve geleneksel kıyafet ve yemeklerinden önemli yerleri çizdiği harika bir deneyim yaşadık.

Ürdünlü bir öğrenci olarak, dünyanın yedi harikasından biri olan Petra'yı dağlara oyulmuş binalarla çizdim.

Ve dünyanın en güzel ve en eskilerinden biri olan ve sayısız konsere ev sahipliği yapan Büyük Roma Amfi Tiyatrosu'nu çizdim.

Ayrıca ülkede popüler bir yemek olan Ürdün mansafını çizmeye çalıştım. Sarı pirinç, et ve yoğurt.

Çok sayıda kültür hakkında bilgi edindiğim harika bir etkinlik oldu çünkü üniversitemizde, altın kuşaklı geleneksel kıyafetlerini çizen Cezayirli de dahil olmak üzere farklı ülkelerden öğrenciler var.

Endonezyalı arkadaşım da bize şehrin en önemli turistik mekanlarından bazılarının resimlerini gösterdi.

Ülkelerin medeniyetlerini öğrenmekten büyük zevk aldım.”

Omar

“The international students, including myself, were all given a blank paper with colorful sharpies. Gokcen Hoca, who hosted the activity, basically required us to draw symbols or write in a paragraph form about our home country or a place we had grown in for a long time. Having had lived in Indonesia for over 8 years, I had fun drawing iconic statues and relevant mascots that represented Indonesia as a whole. I was never good in drawing so we definitely had a good laugh at what I had drawn. I believe this activity is useful because when someone starts living in a country other than their hometown, it could get very challenging, especially with the presence of language barrier. So, the best way to start getting along with the people and culture is to learn about theirs first, then enlighten them with your own culture and traditions, So far, I am definitely enjoying my time in turkey because my ability to speak the Turkish language is adequate to socialize with people and get me out of trouble.”

“Ben de dahil olmak üzere uluslararası öğrencilerin hepsine boş bir kağıt ve renkli kalemler verildi. Etkinliğe ev sahipliği yapan Gökçen Hoca, temel olarak memleketimiz veya uzun zamandır içinde bulunduğumuz bir yer hakkında semboller çizmemizi veya paragraf şeklinde yazmamızı istedi. 8 yılı aşkın bir süredir Endonezya’da yaşadığım için, Endonezya’yı bir bütün olarak temsil eden ikonik heykeller ve ilgili maskotları çizerken eğlendim. Çizimde hiçbir zaman iyi olmadım, bu yüzden çizdiklerime kesinlikle çok güldük. Bu aktivitenin faydalı olduğuna inanıyorum çünkü birisi memleketi dışında bir ülkede yaşamaya başladığında, özellikle dil engeli varsa çok zorlayıcı olabilir. Bu nedenle, insanlarla ve kültürlerle iyi geçinmeye başlamanın en iyi yolu, önce onlarınkileri öğrenmek, sonra onları kendi kültür ve geleneklerinizle aydınlatmaktır. Şu ana kadar Türkiye’de iyi zaman geçiriyorum çünkü Türkçem insanlarla sosyalleşmek ve sorun yaşamamam için yeterlidir.”

Nadia

“The activity however we did with Ms. Gökçen, it was actually really nice, like she, like you know, I haven’t been to Algeria so long, many years I haven’t been in my country or visited so like when she brought this activities to the table and said show me your traditional things and all of that, I felt like the memories slowly flooded back to my mind like it took me back to the place that I call home. So like, when I think about the food, about the traditional dresses about everything, it made me miss my home in a good way so the activities that we did with Ms. Gökçen, it was actually amazing and brought me back to, to so many memories that I had back in Algeria so I felt like it opened a memory inside of my head that I haven’t opened it in very very long time. So I really şike tha- the activity she did ... It was very nice and I am really looking forward for a lunch meeting again ....”

“Gökçen Hanım ile yaptığımız aktivite aslında çok güzeldi, uzun zamandır Cezayir’e gitmemiş, yıllardır ülkemde değildim ya da ziyaret etmemiştim. Bu etkinliği masaya getirip bana geleneksel şeylerinizi gösterin dediğinde, anılar yavaş yavaş aklıma geldi ve beni evim dediğim yere geri götürdü. Yani, yemekleri, geleneksel kıyafetleri, her şeyi düşündüğümde evimi çok güzel bir şekilde özlememe neden oldu, bu yüzden Gökçen Hanım’la yaptığımız aktivite gerçekten harikaydı, Cezayir’de sahip olduğum birçok anıma beni geri götürdü sanki, kafamın içinde çok uzun zamandır açmadığım bir anıyı açmış gibi hissettim. Bu yüzden yaptığı aktiviteyi gerçekten çok sevdim ...Çok güzeldi ve tekrar bir öğle yemeği buluşması için sabırsızlanıyorum ...”

Marwa

“right after the meeting, we had this little activity which was really fun. I wasn’t expecting something to be honest, I thought, we would be discussing something related to the studies related to personal experiences, what so ever but we were asked to draw down or write down something that reflects our country or something that represents our culture. It was really fun so we were teamed up in pairs for example, if two people were from Syria, uhm they did the same people. We had different people from Algeria, Jordan, Africa and so on so, it was really fun basically we were communicating indirectly, we (.) then were asked to trace the paper, the papers down as a train a:nd each country was presented by (.) by the people from that country so we did not only learn new things from different cultures but we al- also created a really communicative uhm environment with other international students so that’s the thing I really liked about uhm this activity.”

“Toplantıdan hemen sonra çok eğlenceli olan bu küçük etkinliğimiz oldu. Dürüst olmak gerekirse böyle bir şey beklemiyordum, kişisel deneyimlerle eğitimimizle ilgili bir şeyler tartışacağımızı düşündüm, her neyse ama ülkemizi yansıtan veya kültürümüzü temsil eden bir şeyi çizmemiz veya yazmamız istendi. Gerçekten eğlenceliydi, bu yüzden çiftler halinde takım olduk, örneğin iki kişi Suriye’dense, uhm aynı kişileri yaptılar. Cezayir, Ürdün, Afrika gibi ülkelerden farklı kişiler vardı, gerçekten eğlenceliydi, aslında dolaylı olarak iletişim kuruyorduk, bizden sonra kağıtları bir tren gibi dizmemiz istendi, ve her ülkeye o ülkeden insanlar tarafından sunuldu, bu yüzden sadece farklı kültürlerden yeni şeyler öğrenmedik, aynı zamanda diğer uluslararası öğrencilerle gerçekten iletişimsel bir uhm ortam yarattık, bu yüzden uhm bu aktivitede gerçekten sevdiğim şey buydu.”

Tuana

...I get the chance to learn about things from different cultures like African culture, Indonesian culture, Algerian culture, and Jordanian culture. And I also had the chance to talk

about something of my culture. I liked the comfortable atmosphere between all of us, and how we could talk to each other and tell a jokes and laugh with each other, eventhough it was our first time meeting. Of course our drawing was very bad and ugly and everyone laughed at each other's drawings, but in general, we had so much fun and I definitely would like to do it again ...ih.”

“... Afrika, Endonezya, Cezayir ve Ürdün kültürü gibi farklı kültürlerden gelen şeyler hakkında öğrenme ve ayrıca kendi kültürüm hakkında konuşma şansım oldu. Aramızdaki rahat ortamı ve ilk buluşmamız olmasına rağmen birbirimizle konuşma şeklimiz, fıkralar anlatıp gülebilmemiz hoşuma gitti. Tabii ki çizimlerimiz çok kötü ve çirkindi ve herkes birbirinin çizimlerine güldü ama genel olarak çok eğlenceliydi ve kesinlikle tekrar yapmak istiyorum ....”

Dr. Gökçen'in kültür aktivitesi öğrencilerin kahkahalar içinde zengin bir etkileşime sahne olmuş sonraki aktiviteleri öğrenciler için cazip hale getirmişti. Özellikle Endonezya'da uzun yıllar kalmış Omar'in çizdiği katılımcıların özellikle kardeşlerinin bile o kadar yıl orada yaşayıp ne olduğunu bilememesi öğrenci ve öğretim elemanı hepimizi gülmekten kırıp geçirmiş aktivitede nihai amacına ulaşmıştır. Söz konusu etkileşimin detaylı transkripsiyonu aşağıdaki Etkileşim kesiti 2 ve 3' deki gibidir:

Etkileşim Kesiti 2:

Süre: 0.24-0.26.34

1	Dr. Aydın	so we are moving to: <i>evet, ilerliyoruz</i>
2		the train moves to whe:re <i>tren nereye gidiyor</i>
3	Marwa:	Indonesia <i>Endonezya</i>
4	Dr. Gökçen:	ok let's see what happens to Indonesia <i>bakalım endonezya'da ne oluyor</i>
5		Hih hih hih

- 6 Nadia: £ I wanna know what is hih hih hih
Öğrenmek istiyorum hih hih hih
- 7 Marwa: Indonesia
Endonezya
- 8 Dr. Gökçen: ok let's see what happens to Indonesia
evet bakalım ne oluyor
- 9 Hih hih hih
- 10 Nadia: £ I wanna know what is hih hih hih
Bunun ne olduğunu öğrenmek istiyorum
- 11 Dr. Gökçen: It is a creature Indonesian creature
Endonezya'dan bir yaratık
- 12 Nadia: £ Nine years I have lived I have never seen it
Dokuz yıl yaşadım görmedim
- 13 Katılımcılar: *Hih hih hih hih*
- 14 Nadia: £what is this
bu ne
- 15 Dr. Aydın: ok that creature depart that you didn't name it ok
16 ismini söyleyemediğiniz bu yaratık yola
çıkıyor
- 17 Omar: yeah so
evet şöyle

Endonezya'ya ait bayrak, geleneksel yemekler, tapınaklar, rahipler hakkında zaman zaman gülüşerek konuştuktan sonra

Etkileşim Kesiti 3:

- 1 Omar: now this thing
şimdi bu şey
- 2 Dr.Aydın: ok we are very [curious about it
merak ediyorum
- 3 Araştırmacı: [*curious about it*
- 4 Katılımcılar: *merak ediyoruz*
[hih hih hih hih
- 5 Omar: so this one in Indonesia is called cava culi
şöyle buna endonezya'da cava culi deniyor
- 6 Marwa: Ye:ah
Evet
- 7 Omar: which means is a puppet shaddow or a shadow puppet=
gölge gölge tiyatrosu anlamına geliyor
- 8 Dr. Aydın: := ah ok
ah tamam
- 9 Araştırmacı: nice:
çok hoş
- 10 Dr. Aydın: it is like puppet
kukla gibi
- 11 Omar: it is a puppet
bu bir kukla (Şekil 5'teki gibi)
- 12 this thing has been (.) in the Indonesian shadow theatres for over
13 1000 years=
*bu şey (.) Endonezya gölge tiyatrolarında
1000 yılı aşkın bir süredir var=*
- 14 (:): =yeah=
Evet
- 15 (:): =voww=
- 16 Omar: = over in the Javanise culture
= *Cava kültüründe*
- 17 A:nd it is mostly famous in regions in Indonesia where Islam is
18 not really affect
*ve çoğunlukla Endonezya'da İslam'ın
etkisinin fazla olmadığı bölgelerde ünlüdür*

- 19 like it is most Budist or hinduism all that stuff right
çoğunlukla Budist ya da Hinduizm gibi
- 20 This has been over 1000 thousand years and this carpet is
basically uhh
- 21 *1000 bin yıldan fazla süredir var ve bu halı
temelde*
- 22 it is obviously not complete but the color skin is exactly the same
belli tam değil ama rengi tamamen aynı
- 23 you can see like matches the color of the skin of this creature and
24 the face of it
*bu yaratığın derisinin rengiyle ve yüzüyle
uyum içinde olduğunu görebilirsiniz*
- 25 kind of like a face mask right
bir yüz maskesi gibi
- 26 ( ): hum
- 27 Omar: so they make carpets according to that and pretty much they
28 perform on it and the temple
*bu yüzden buna göre halı yapıyorlar ve
genelde onun üzerinde ve tapınakta
gerçekleştiriyorlar*
- 29 Dr. Aydın: ok very interesting
evet çok ilginç
- 30 Omar: Yeah
evet
- 31 Dr. Aydın: and I haven't heard it before
ve daha önce duymadım
- 32 Araştırmacı: Yes
evet
- 33 Omar: yeah:
evet
- 34 I mean I only heard of it only 3 years ago actually that's
35 something now this things
*Yani sadece 3 yıl önce duymuştum aslında bu
şimdi bu şeyler*

36

Hih hih hih

37

Omar:

that supposed to be motorcycle
motosiklet olması gerekiyordu

Şekil 5. Omar'ın Kültürel Tren Resmi

Bu örnek kesit analizi etkinlik boyunca öğrencilerin kültürlerini anlattığı sırada arkadaşları ve öğretim elemanlarıyla etkileşim halinde gerçekleşen etkileşimsel ritüellerin güzel bir örneğini temsil ediyor. Özellikle birarada gülüşmeler yansıtıcı günlüklerde de katılımcıların ifade ettiği, etkinlik transkripsiyonlarda izlendiği ve katılımcıların, örneğin Nadia'nın da ifade ettiği gibi "it is so fun" (çok eğlenceli), etkinlikteki etkileşim ve katılımcılar arasında eğlenerek bir bağ kurulduğunun göstergesi olarak karşımıza çıkıyor. Yansıtıcı günlüklerde ifade edilen duygular öğrencilerin eğlenirken birbirini tanması ve arkadaş olması, etkinlik boyunca gerçekleşen etkileşimsel ritüeli bu örnek kesit üzerinde temsili veri olarak inceleyebiliyoruz.

4.3.4. Kritik Olay İncelemesi Analiz

Yansıtıcı Günlükler (2-11 Şubat)

Öğrencilerden üniversitenin Bahar Dönemi ikinci haftasının ortasında, dönemin ilk iki haftasında başlarından geçen kritik bir olayı (Ek. 2) paylaşımlarını istedim. Whats app iletişim grubumuzdan hem Türkçesi hem de kısaca İngilizcesini yazdım ve deneyimlerini /hikâyelerini paylaşırken aşağıdaki yönergeden faydalanabileceklerini belirttim.

- Uluslararası Öğrenci olarak üniversitenizde (eğitim, öğretim, kampüs yaşamı, araştırma, arkadaşlarınızla ilişkiler vb.) bu hafta başınızdan geçen kritik bir olay oldu mu? Olduysa, olay hakkındaki süreç nasıl gelişti, çözümlendi ve sizde bıraktığı izler neler oldu?
- Hikâyenin geçtiği yer ve zaman (Place and Time):
- Olayda yer alan kişiler (Characters involved):
- Olayın Örgüsü (Plot):
- İzlenim (Reflection /Impressions):
- Bu olayda Kültürlerarası İletişim becerilerinizi nasıl kullanabildiniz? Size nasıl fayda sağladı?

Öğrencilere bu kritik olaydan, nasıl faydalandıklarını da sordum. Ders aralarında karşılaştığım Alley ve Roy o zamana kadar bir sorunla karşılaşmadıklarını söylediler ancak Alley hafta sonuna yakın başından geçen olay ve izlenimlerini şu şekilde paylaşmıştır.

“I enjoy making presentations and being in a group with my friends. We are required to form a group and send the names to a friend who is responsible for making the list of groups’ names on what’s app. As it turned out, my group will be on week 6, and there was another group who wanted to be on that week, so some girl from that group got really angry because they were put on week 7, and they don’t want to be on the week that’s going to be before the midterm exams week, so she created a big argument. She was so mean and said really bad things to my group, and my friend also responded to her saying that she didn’t know that we were going to be on week 6. This whole thing made us upset. We didn’t do this on purpose, and what she did was meaningless. There was no need to create this huge argument over nothing. At the end of the day, we’re all classmates, and we should respect and help each other. Finally,

I hope this wouldn't happen again because, to me, going to college is a fun adventure and really need to be focusing on my studying, not gossiping and starting arguments for no reason.”

“Arkadaşlarımla birlikte sunum yapmaktan ve grup içinde olmaktan keyif alıyorum. Bir grup oluşturmamız ve isimleri what's app da grupların adlarının listesini yapmaktan sorumlu arkadaşlara göndermemiz gerekiyordu. Anlaşıldığı üzere, benim grubum 6. haftada olacak ve o hafta olmak isteyen başka bir grup daha vardı, bu yüzden o gruptan bir kız çok kızdı çünkü onlar 7. haftaya alındılar ve ara sınavdan önce olacak haftada olmak istemiyorlardı., bu yüzden büyük bir tartışma yarattı. Çok kabaydı ve grubuma çok kötü şeyler söyledi ve arkadaşım da ona 6. haftada olacağımızı bilmediğini söyleyerek cevap verdi. Bütün bunlar bizi üzdü. Bunu bilerek yapmadık ve yaptığı şey anlamsızdı. Hiçbir şey için bu büyük tartışmayı yaratmaya gerek yoktu. Günün sonunda hepimiz sınıf arkadaşımız ve birbirimize saygı duymalı ve yardım etmeliyiz. Son olarak, umarım bu bir daha olmaz çünkü benim için üniversiteye gitmek eğlenceli bir macera ve gerçekten boş yere dedikodu yapmak ve tartışma başlatmak yerine derslerime odaklanmam gerekiyor.”

Alley'nin paylaşımı aslında sadece uluslararası öğrenciler değil üniversitenin her kademe ve bölümünde olabilecek iletişim sorununa işaret ediyor. Teorik bilgi, uygulama her zaman öğrenilebilir ancak asıl olan öğrencilerimize nasıl bir dil kullanarak iletişim kullanabileceklerini aşılacak aslında tüm ders kazanımlarından önemli bir beceri olduğunu hatırlatıyor. Tuana ise yaşadığı sorunu günlüğünde hikâye olarak anlatmış:

“And while waiting the teacher me, Marwa, Nadia, and Aliana, we were talking with each other in arabic about what happened with each one of us and what we did in the holiday, and after that Marwa talked about something funny happened with her so we started laughing about it, then she started telling a jokes and we kept laughing. After that the three females looked at us and started talking between each other, then one of them turned on us and said "are you talking about us and laughing on us?" we said no, then she said " you can tell us if you are laughing on us, we are not going to get angry, tell us and we can all laugh together if you want." After that we get really angry because we weren't laughing about them, we were laughing about Marwa's jokes and we told them that but they did not believe us and looked at us angrily and then turned their faces and returned to talk to each other. After that we started not talking to each other, because what they did was something really impolite and something really silly to do as a grown up people, I mean we are not a primary school students, just because we are talking in our language and laughing that doesn't mean that we are talking about them and laughing on them, we can say the same thing about them if that's true, because they also sometimes talk in Turkish and look at us then start laughing, but we did not do the same thing

they did, because we don't want to think negatively about them and accuse them of something they didn't do just because we misunderstood the situation. And for us we don't care, they are free to think the way they want, and if they keep on thinking and behaving like a primary school students eventually they are the ones who is going to be hurt and hated.”

“Ve öğretmeni beklerken ben, Marwa, Nadia ve Aliana, birbirimizle Arapça olarak tatilde ne yaptığımız, her birimizin başına gelenler hakkında konuşuyorduk ve ondan sonra Marwa başına gelen komik bir olayı anlattı. Biz de buna gülmeye başladık, sonra o bir fıkra anlatmaya başladı ve biz de gülmeye devam ettik. Bunun üzerine üç kız bize bakıp aralarında konuşmaya başladılar, sonra biri bize dönüp "bizden mi bahsediyorsunuz bize mi gülüyorsunuz" dedi. Hayır dedik, sonra "Bize gülüyorsanız söyleyebilirsiniz, kızmayacağız, söyleyin isterseniz hep birlikte gülelim" dedi. Çok sinirlendik çünkü onlara gülmüyorduk, Marwa'nin fıkralarına gülmüyorduk ve bunu onlara söyledik ama bize inanmadılar ve öfkeyle bize baktılar ve sonra yüzlerini dönüp kendi aralarında konuşmaya devam ettiler. Ondan sonra birbirimizle konuşmadık çünkü yaptıkları gerçekten kaba ve yetişkin bir insan olarak gerçekten saçma bir şeydi, yani ilkokul öğrencisi değiliz, kendi dilimizde konuşuyoruz ve gülüyoruz diye bu bizim onlardan bahsettiğimiz ve onlara güldüğümüz anlamına gelmez, doğruysa onlar için de aynı şeyi söyleyebiliriz çünkü onlar da bazen Türkçe konuşup bize bakıp gülmeye başlıyorlar ama biz aynısını yapmadık çünkü onlar hakkında olumsuz düşünmek istemiyoruz ve sadece durumu yanlış anladığımız için yapmadıkları bir şey için onları suçlamak istemiyoruz. Biz umursamıyoruz, onlar istedikleri gibi düşünmekte özgürler ve eğer bir ilkokul öğrencisi gibi düşünmeye ve davranmaya devam ederlerse sonunda incinecek ve nefret edilecek olan onlar olacaktır.”

Alley ve Tuana ‘nın yaşadığı sorunlar kültürlerarası iletişim bağlamında değil günlük hayatta da hepimizin karşılaşılabileceği ortak sıkıntılar olarak karşımıza çıkmaktadır bu sebeptendir ki öğrencilerimiz iletişim becerileri ve kullandıkları iletişim dili onları aslında gerçek hayatta da başarının kapısını açacaktır.

Dorian ise onu şaşırtan bir olayı bizlerle paylaşmış iki hocasının Türkiye’de yaşayan biri olarak Türkçe öğrenmeye teşvik etmeleri aslında biraz endişelendirmiş şu şekilde duygularını ifade etmiş: “For the 1st week nothing much happened, but something happened that made me anxious a bit, which was comments from two professors who encouraged me to start focusing on my Turkish language as a resident here in Turkey. I felt a bit short on this matter and really encouraged to start learning Turkish; I do have an upper intermediate level, but I need to develop that to an advanced level. I conveyed to my teachers that I do have a level of Turkish but feel a bit unconfident in speaking; I do have a fear of that awkward moment

where I fail to communicate what I want to say. I do need to develop those intercultural skills in which a one would have the courage to speak fearless of consequences in order to advance in the field they he or she studying; in my case Turkish.”

“1. hafta pek bir şey olmadı ama beni biraz endişelendiren bir şey oldu, Türkiye’de ikamet eden biri olarak iki profesörün yorumu Türkçeme odaklanmaya başlamam için beni cesaretlendirdi. Bu konuda kendimi biraz yetersiz hissediyorum ve Türkçe öğrenmeye başlamam için gerçekten cesaretlendim; Orta seviyenin üstünde bir seviyem var ama bunu ileri bir seviyeye geliştirmem gerekiyor. Türkçe seviyem olduğunu ancak konuşma konusunda kendimi biraz güvensiz hissettiğimi hocalarıma ilettim; Söylemek istediklerimi iletemediğim o garip andan korkuyorum. Birinin çalıştığı alanda ilerlemek için sonuçlardan korkusuzca, konuşma cesaretine sahip olup kültürlerarası becerilerini geliştirmesi gerekiyor; benim durumumda bu Türkçe.”

Dorian kültürlerarası becerilerini geliştirip korkusuz bir şekilde Türkçe’yi konuşabilmeyi istiyor. Dorian’ın yaşadığı yabancı dil öğrenen bir çok kişinin ortak sorunu aslında. Bu sebeptendir ki dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri dil öğretiminde el ele gitmelidir, yabancı dil öğretiminin altın anahtarı olan iletişim için her türlü kapı açılmalıdır ama bunun yanında dili öğrenen bireylerinde kendileri dili günlük yaşam, akademik ortamda kullanmak için her türlü fırsatı değerlendirme bilincinde olmalıdırlar. İki hocasının önerisi Dorian’da farkındalık yarattığı düşüncesiyle, çalışmamızda bu doğrultuda yapabileceğimiz aktiviteler için bizlerde de farkındalık oluşturdu. Şubat ayında İletişim Fakültesinde gerçekleştireceğimiz ilk etkinliğimizde, etkinliği bizlere sunacak öğretim elemanının da tavsiyesini dikkate alarak, öğrencilere sürpriz bir şekilde, etkinliği Türkçe yapmayı denedik ancak öğrencilere, onların kendilerini rahat hissedebilecekleri dili kullanmalarını söyleyerek, zorluk yaşadıkları noktalarda da İngilizce hatta Fransızca dillerinde yardım alabileceklerini belirttik.

Marwa bahar dönemi kayıt sırasında sorun yaşamış ve öğretim elemanının kendisine ilgili seçeneğe basmayıp kayıt işlemini tamamlayamadığını söylediğinde çok şaşırmış. Marwa daha önce de sistemsel sorun yaşamış olsa da kayıt işlemlerini tamamlamış bir öğrenci olarak bu defa kaydını zamanında ve doğru olarak yapamamıştır. Öğrenci işlerinde İngilizce bilen eleman bulamaması süreci zorlaştırmış olsa da, çözüm bulunup kayıt işleminin tamamlanmış olması aslında en baştan ilgili kişilerin iletişim ve yardımıyla çözülebileceğini gözler önüne sermektedir. Benzer şekilde, Sezer de ders kaydında sorun yaşamış aslında onun yaşadığı, aşağıdaki hikâyesinden anlayacağımız üzere uluslararası öğrencilerimize oryantasyon

konusunda daha fazla destek vermemiz hususuna dikkat çekiyor. Sezer şöyle ifade etmiş sorununu yolladığı whats app mesajında:

“Sistemi bilmediğim için ders kaydın ne olduğunu da bilmiyordum.

Danışman Hocaya ders kaydın ne olduğunu ve bizim ne yapmamız gerekeni sordum, hoca da ben hal edecem demişti. Bir müddet sonra bana dendi ki ders kaydın yok, nasıl olacağını sorunca danışman hocaya git o hal eder dendi bana. Danışman hocaya gidince durumu izah edince bana böyle bir şeyi hatırlamadığını söyledi ve kendisinin bir suçu olmadığını söyledi. Kendisinin yapacağı bir şeyin kalmadığı ve bu dönemim ders kaydımın olmadığı için sınavlara da giremicem ve dönemim yanmış olacak. Danışman hocamdan beklediğim ilgiyi görmeyince başka bir hocaya gittim, kendisine durumu izah ettim. Sağolsun o hoca çok yardımcı oldu dekan vekili ile görüştü ve onay aldıktan sonra danışman hocaya ders kaydımı yaptırttı.”

Sezer için durum gerçekten çok farklı olabilirdi ve ders kaydını yapabilmiş olduğuna sevindiğimi ilettim kendisine ilgili öğretim elemanlarımızın çabasıyla kaydı yapılabilmiş ama bu hikâye sadece farklı kültürden gelmek değil ayrıca üniversite kültürüne, prosedürlerine alışık olmamak, ne yapması gerektiğini bilmemek daha doğrusu farkında olmamakta yatıyor. Benzer sorunları yaşamamak oryantasyon sürecinde A dan Z ye her bilgiyi öğrenciye aktarmak çok önemli. Öğrencilerin de bu konuda daha otonom olmalarını beklesek te baştan onlar için sorun yaşamalarına sebep olacak konuları öngörüp engellemek ve sürece alışmalarında yardımcı olmak için vereceğimiz destek kadar öğretim elemanlarımıza da bu hususlarda daha hassas ve dikkatli olmaları önem arz etmektedir.

Bunun yanı sıra, Aliana da bir çok öğrenci gibi okulun ilk haftası kar yağışı sebebiyle şartların zorlu olduğu ancak üniversitenin çözüm bulduğuna değinmiştir. Öğrenci işlerine gittiğinde kayıt işlemleri için ilgili evrakları indirme hususunda ona çok yardımcı olduklarını yazmıştır günlüğünde. Tuana yansıtıcı günlüğünde okulun ilk haftasındaki kar yağışı sebebiyle yaşadığı zorluktan bahsettikten sonra ailesinin başka bir şehre taşınmasıyla birlikte yurt tecrübesini paylaşmış. Onun için hem ailesinin taşınmasına yardım edip bir taraftan yurda yerleşmek yorucu bir tecrübe olmuş olsa da bakın nasıl paylaşmış yurt deneyimini:

“But now everything is okay, I get used to living in the dormitory I even started making some Turkish friends and I also started talking and making conversations in Turkish with the dormitory staffs. So I think it is a good thing that I moved to the dormitory even though I started to miss my family, and I'm feeling so lonely because it is my first time living alone without my family. But I think this is going to be a new experience for me and I'm going to learn and gain

new things from this experience, at least I'm sure that my Turkish is going to get better at the end of this semester”

“Ama artık her şey yolunda, yurttta yaşamaya alıştım, hatta Türk arkadaşlar edinmeye başladım ve yurt görevlileriyle de Türkçe konuşmaya ve sohbet etmeye başladım. Ailemi özlemeye başlamama rağmen yurda taşınmamın iyi bir şey olduğunu düşünüyorum ve ailem olmadan ilk kez yalnız yaşadığım için kendimi çok yalnız hissediyorum. Ama sanırım bu benim için yeni bir deneyim olacak ve bu deneyimden yeni şeyler öğrenip kazançlı çıkacağım, en azından bu dönem sonunda Türkçemin daha iyi olacağına eminim” dedi.

Omar yansıtıcı günlüğünde çalışmaya başladığı dil kursundaki kültürlerarası iletişim deneyimin şu hikâyesiyle paylaşmış:

“An interesting incident occurred last week. one person who claimed was from Spain came to visit the institution on a rainy afternoon. at first, i thought she was Turkish because of the vibes that she gave, as she also had a heavy English accent. as soon as i found out she was Spanish, My way of perceiving how i should approach her differed to a great extent. I did not know what to expect from her reaction. I eventually decided to just talk to her just like i would do to anyone i newly meet.

We first started introducing ourselves to one another, then a friend of mine joined in the conversation, which made the atmosphere less awkward, sort to say. I then thought of coming up with a topic relevant to where she was from, and what was better than to talk about the popular Spanish series (Money Heist). I had finished watching it before and so had she. From then on, the chat had become more engaging and full of laughter.

I realized that it made her feel like she was not seen as a minority in the group and that made me feel a sense of accomplishment because I keep getting better in interacting with people from different nationalities and cultures. And being both an English teacher and student, it is more common than usual that I'd stumble upon such people, and that I'd have to be neutral with them, while making them feel pertinent in the group.

I believe that with such a mentality and way of dealing with international people, It enhances the willingness and enjoyment of learning a new language or culture.”

“Geçen hafta ilginç bir olay yaşandı. İspanya'dan olduğunu iddia eden bir kişi yağmurlu bir öğleden sonra kurumu ziyarete geldi. İlk başta, hareketlerinden ve ağır bir İngiliz aksanı olduğu için Türk olduğunu düşündüm. İspanyol olduğunu öğrenir öğrenmez nasıl yaklaşmam gerektiğini algılama şeklim büyük ölçüde değişti. Tepkisinden ne bekleyeceğimi bilmiyordum. Sonunda onunla yeni tanıştığım herhangi biriyle yapacağım gibi konuşmaya karar verdim.

Önce kendimizi birbirimize tanıtmaya başladık, sonra bir arkadaşım sohbete katıldı, bu da bir nevi ortamı daha az rahatsız edici hale getirdi. Sonra onun nereden olduğu ilgili bir konu bulmayı ve daha da iyisi, popüler İspanyol dizisi (Money Heist) hakkında konuşmayı düşündüm. Ben daha önce izlemeyi bitirmiştım, o da öyle. O andan itibaren sohbet daha ilgi çekici ve kahkahalarla dolu hale geldi.

Onun grupta azınlık olarak hissetmediğini fark etmem bende başarı hissi uyandırdı çünkü farklı milletlerden ve kültürlerden insanlarla sürekli daha iyi etkileşimde bulunmaya devam ediyorum. Hem İngilizce öğretmeni hem de öğrenci olarak, bu tür insanlarla karşılaşmam normal bir durum ve onlara karşı tarafsız olup gruba ait olduklarını hissettirmem gerekiyor.

Böyle bir zihniyet ve uluslararası insanlarla ilişki kurma biçiminin, yeni bir dil veya kültür öğrenme isteğini ve zevkini artırdığına inanıyorum.”

Omar başına gelen ilginç olayda, arkadaş bağlantısı ve İngilizce aksanından dolayı Türk zannettiği sonradan İspanyol olduğunu farketttiği kişiyle başlangıçta nasıl iletişim kuracağına tereddüt etse de herhangi yeni bir kişiyle tanıştığındaki doğal tutumunu sergilemeye karar veriyor daha sonra, arkadaşının konuşmaya dahil olması ve de İspanyolca dizi hakkında konuşmaya devam etmeleriyle, etkileşimin nasıl eğlenceli hale geldiğini anlatmış Omar hikâyesinde. Kendisi İngilizce öğretmeni ve aynı zamanda üniversite öğrencisi olarak farklı kişilerle tanıştığına doğal bir tavır içinde karşısındaki kişiyi gruba ait hissettirmenin önemini belirtmiş, aslında Omar’ın da sözlerinde ifade ettiği gibi bu tutumun dil ve kültürleri öğrenmeye karşı isteği ve mutluluğu pekiştireceği gerçeği ortadadır. Omar’ın eylem araştırmamızdaki katılımcı durumundan kendi eylem çalışmasının araştırmacısı konumuna geçtiğini görmek çalışmamızda doğru çizgide olduğumuzu göstermektedir.

Nadia bu dönem seçtiği Arapça dersinde sadece Türk öğrencilerin olacağını beklerken, bir çok yabancı öğrenci gördüğüne çok şaşırılmış ve onlarla aynı dili konuşan öğrencilerle aynı sınıfta olmaktan mutluluğunu dile getirmiş:

“On the other hand, i have an arabic lesson in this semester and the reason i have picked it was to higher my GPA as i already know how to speak the language and it will be so easy for me. However, i did not expected that there will be a lot of foreigner students in that class, i thought there will be only turkish students and it was very nice seeing other people who can speak the same language as me. I think it was for the best that i picked that lesson. “

“Öte yandan bu dönem arapça dersim var ve bunu seçmemin sebebi zaten dili bildiğim için genel not ortalamamı yükseltmekti ayrıca bu benim için çok kolay olacaktı. Ancak o sınıfta çok fazla yabancı öğrenci olacağını beklemiyordum, sadece türk öğrencilerin olacağını

düşündüm ve benimle aynı dili konuşabilen diğer insanları görmek çok güzeldi. İyi ki bu dersi almışım. “

Marwa da Arapça iyi konuşabilmelerine rağmen arkadaşları ve o Arapça dersini seçebilmişler. Kendisi duygularını ve derin izlenimlerini şu sözlerle paylaşmış: .

Marwa

“Despite the fact that we speak Arabic rather well, we enrolled in the Arabic class with our Turkish friends. It was a fantastic opportunity for us to meet new people and make new friends. We assisted them with their Arabic class, which went extremely well. This provided us with valuable learning and teaching experience for ELT students. Teaching a language is new to me, but I quickly recognized that the learning experience is crucial since it allows the student to fully comprehend himself or herself. It has a significant impact on the development of abilities, ideas, and attitudes. It will eventually be applied to life's endeavors, bringing out the pupils' innermost potential.”

“Arapçayı çok iyi konuşmamıza rağmen Türk arkadaşlarımızla Arapça dersine kaydolduk. Yeni insanlarla tanışmak ve yeni arkadaşlar edinmek bizim için harika bir fırsattı. Son derece iyi geçen Arapça derslerinde onlara yardımcı olduk. Bu bize ELT öğrencileri olarak değerli bir öğrenme ve öğretme deneyimi sağladı. Bir dil öğretmek benim için yeni, ancak öğrencinin kendini tam olarak anlamasını sağladığı için öğrenme deneyiminin çok önemli olduğunu hemen anladım. Yeteneklerin, fikirlerin ve tutumların gelişimi üzerinde önemli bir etkisi vardır. Sonuç olarak, hayattaki hedeflere uygulanacak ve öğrencilerin içindeki potansiyelini ortaya çıkaracaktır.”

Tuana da not ortalamasını yükseltmek için aldığı Arapça dersinin öğrencisi olarak şu şekilde ifade etmiş duygularını:

“However, I was very surprised when I attend the Arabic class, because there were a lot of foreigner student in the class, and I thought that there will be just two or three foreigner students and the rest of the class are going to be Turkish students. And it was very nice to meet other people that can speak the same language as me. And I think I did good thing choosing this course.”

“Ancak Arapça dersine girdiğimde çok şaşırdım çünkü sınıfta çok fazla yabancı öğrenci vardı, ben sadece iki ya da üç yabancı öğrenci olacağını ve sınıfın geri kalanının Türk olacağını düşünmüştüm. Ve benimle aynı dili konuşabilen insanlarla tanışmak çok güzeldi. Ve bu dersi seçerek iyi bir şey yaptığımı düşünüyorum.”

Marwa, o ve arkadaşları için Arapça öğretme tecrübesinin onlara yeni arkadaş edinmeleri için harika bir fırsat yarattığından bahsederken, aynı zamanda arkadaşlarına yardım

etmeleri İngilizce öğretmen adayı olarak, öğrenme ve öğretme tecrübesi anlamında onlara çok şey katmış. Hatta insanın hayatına dokunan içindeki potansiyeli ortaya çıkarabilecek bir süreç olarak tanımlamıştır yaşadığı tecrübeyi. Bu deneyim uluslararası öğrencilerin misafir oldukları ülkedeki arkadaşlarıyla kuvvetli bir etkileşime vesile olmuş ve biz akademisyelere bu yönde yapılabilecek etkinlik, program ve eğitimler ile ilgili önemli ipuçları vermektedir. Omar'ın hikâyesine benzer, Marwa ve arkadaşları üniversiteye uyum sürecinde, kendi dillerinde Türk arkadaşlarına yardım ederek onların derse ve kültüre entegrasyonu hususunda aracı olmuşlardır, aynı zamanda bu tecrübe onlara mutluluk verirken, içlerindeki meslek sevgisini gün yüzüne çıkarmaya araç olmuştur.

4.3.5. Etkinlik 4: Tecrübe Paylaşımı Etkinliği (Sosyal Antropolog Öğr. Gör. Batu Duru)

İletişim Fakültesi Çekim Stüdyosu

Fotoğraf 8. Tecrübe Paylaşımı Karesi

Tecrübe paylaşımı etkinliğimizi 15 Şubat 2022 Salı günü saat 11.40-12.40 arasında İletişim Fakültesi stüdyosunda altı eylem araştırması öğrencimizle gerçekleştirilmiştir. Etkinliğe iki öğrencimiz hasta oldukları, bir öğrencimizde uyuya kaldığı için katılmadı. Sosyal Antropolog olan Öğretim Görevlisi Batu Duru önce kendini tanıttı, öğrencilerle her zaman işbirliği yapabileceklerini ve odasının her zaman onlara açık olduğunu ifade etti. Kendisi etkinliğe başka bir uluslararası öğrenciyi de davet etmişti. Batu Duru Türkçe konuşarak etkinliği gerçekleştireceğini ancak öğrenciler soru sormak istediklerinde onların İngilizce veya Fransızca dillerini kullanabileceklerini söyledi. Hocamız İngilizce olarak hayat hikâyesini

anlatmaya, onun için ilginç ve zorlu bir tecrübe olan Strasburg yıllarıyla başladı. Kendisinin dil sorunu olmadığı, İkinci dilinin Fransızca 3. dilinin de İngilizce olduğunu belirttikten sonra, lisans eğitimini Bilkentte uluslararası ilişkiler üzerine yapmış Fransa’da sosyoloji bölümünde yüksek lisans öğrencisi olarak bulunmuş. Popüler kültürün konuştuğu değil eski ve daha resmi Fransızca konuştuğunun altını çizmiştir. Hatta Omar’le arasındaki etkileşimde standart steril dil olduğunu belirtti. Sonrasında “the main problem my main problem” (ana sorun ana sorunum) diye İngilizce olarak esas sorununu söyledikten sonra Türkçe olarak hikâyesine şu şekilde devam etti: “Benim en büyük sorunum, insanlarla evet Fransız arkadaşlarım vardı, bir çok işte yani, üniversite hayatı, üniversite çok büyük bir şey. Çalışma hayatı değil çünkü (translation was done in Arabic). Üniversite size insanlarla rahat rahat ilişki kurma şansı veriyor ama but (fakat) (translation was done in Arabic). Hiçbir Fransız (.) beni iki yıl boyunca evine davet etmedi (translation was done in Arabic). Hiç birinin ailesiyle ortak bir yemek yemedik (translation was done in Arabic). Yani, benim için bu hani, bizde misafir çok önemlidir, ortak kültürümüzün içinde ve misafirligi de ee there is a term in antropology (antropoloji de bir terim var) rites of passage (geçiş töreni), you know that (biliyor musunuz? Did you (.) ever (.) know that? (hiç duydunuz mu?). Omar “Rites of passage” (geçiş töreni) olarak tekrarlıyor Batu hocanın açıklamasını Batu hoca Omar’e evet dedikten sonra, ne olduğunu anlatıyor ve İngilizce ifade ettiği tanım Türkçe’de şu şekilde: “sizin toplumda başka bir evreye geçmenizi sağlayan bazı ritüeller” sonrasında hocamız ve katılımcılar arasında ilginç bir etkileşim ortaya çıkıyor:

Batu Duru: like (as) sünnetin İngilizcesi neydi?

?: hagnes

Batu Duru: Sünnet heh. Sünnet it is (o)

Behram: Arapça hocam [heh heh heh

Tüm katılımcılar: [hah hah hah

Batu Duru: I can say, it is a, it is a dramatic session but I never, I never past, and I never became (.) part of this society. (.) (diyebilirim ki dramatik bir süreç fakat ben hiçbir zaman, hiçbir zaman geçemedim, hiçbir zaman o toplumun parçası olamadım)

Omar: really (gerçekten mi?)

Batu Duru: I was always, I was feeling stranger. Very close to them, you can go to parties or you can for different places but nobody. (her zaman, her zaman yabancı hissettim. Onlara çok yakındım, partilere veya farklı yerlere gidebilirsiniz ama hiç kimse). Burada onu hiç kimsenin evine davet etmediğinden bahsediyor.

Benim için problem değildi diyor ancak altı ay, bir sene sonra, sürekli dışarıda beraber gezdiği arkadaşının ailesi hakkında hiçbir şey bilmediği ve evlerinin içini onlara açamadığından

söz ediyor. Bunu da şu şekilde ifade ediyor: “but the inside, the cultural inside was closed for me”(içleri, kültürel içi benim için kapalıydı)

Batu Duru: Aha

Omar: I heard this (bunu duymuştum)

Konuk öğretim elemanımız Batu Duru, bu durumun onu incittiğinden bahsediyor çünkü arkadaşlarının onun ailesiyle yaşadığı eve gerek yemek, gerek bayram gerekse özel günlerde geldikleri, ancak onu hiçbir zaman davet etmedikleri paylaşıyor. Onların partilerine gittiğinde para ödemesi veya yanında yiyecek, içeceğini götürmek zorunda oluşundan bahsediyor. Batu Duru kendi kültüründe masanın önemli bir yeri olduğu sadece masa anlamına gelmediği, sanki binlerce yıllık kamp ateşimiz gibi olduğunu söylüyor. Behram da Türkçede bunun sofraya olduğunu söylüyor. Batu Duru bu denli kültürümüzde önemli yere sahip olan geleneği arkadaşlarından göremeyince onlardan zaman içinde onlardan kopup onu evinde davet eden masasına konuk eden Arap, Türk ve Kürt arkadaşlar bulmuş. Özellikle ramazan ayında her şeyin değiştiği ve ilk defa toplumun bir parçası olarak hissetmiş ama farklı kültürlerin yardımıyla olmuş ve kendisini ilk defa Strazburglu olarak hissetmiş.

Batu Duru İngilizce olarak Strazburg’la ilgili bilgi ve deneyimlerini, yaşadığı zorlukları paylaşır Türkçe olarak Fransızlar sizi tanıdıktan sonra Behram Arapça çevirisini yapıyor, aşağıdaki etkileşimi Behram’ın yorumuyla söze girmesi ile takip ediyoruz (Etkileşim Kesiti 4), hemen sonrasında katılımcılardan Dorian babasının ona nasihatını paylaşıyor ve Marwa’nın ona katılmaması etkileşimsel ritüelin farkı boyutta güzel bir örneğini bizlere sunuyor.

Etkileşim Kesiti 4:

Süre: 21.13

- 1 *Behram:* *So you are not Turkish, you are Batu after knowing (that) böylece tanıdıktan sonra sonra sen batusun Türk değilsin*
- 2 *Batu Duru:* *yes heh evet*
- 3 *Dorian:* *because, yeah, I see what you mean çünkü, evet ne dediğinizi anlıyorum*

- 4 Dorian: (as a bit of) my travels, my father advised me this
5 *Seyahatlerimden dolayı babam bana şunu
nasihat etti*
- 6 My father used to travel a lot and he says
Babam çok seyahat ederdi ve şöyle dedi
- 7 Whenever you meet other people and you try to mingle or try to
8 interact
9 Ne zaman başka insanlarla tanışsan ve
kaynaşmaya veya etkileşim kurmaya çalışsan
8 If you don't talk about religion, politics, and woman, it should
be fine=
9 Eğer politika, din ve kadınlar hakkında
konuşmazsan, herşey iyi olur
- 10 Araştırmacı: =heh=
- 11 Dorian: = Yeah, because if you avoid these topics, you will be like them
12 because they just treat you as (sketches) of a normal person so if
13 you avoid edgy topics, it should be fine. Of course woman if you
14 are a man, man if you are a woman. You know you sort of know
15 what I mean=
*Evet, çünkü bu konulardan kaçınırsanız,
onlar gibi olursunuz çünkü onlar size normal
bir insan (çizimler) gibi davranırlar, bu
yüzden keskin konulardan kaçınırsanız sorun
olmaz. Erkeksen kadın, kadınsan erkek tabii.
biliyorsunuz ne demek istediğimi anladınız*
- 16 Batu Duru: =yes yes
evet evet

Batu Duru da babasının ona aynı şeyi söylediğini anlattığında hatta futbolu da katarak katılımcılar gülererek etkileşime katılıyorlar ancak o noktada Marwa, Dorian'ın fikrine katılmadığını belirtmek için konuşmaya dahil oluyor (Etkileşim Kesiti 5).

Etkileşim Kesiti 5:

Süre: 22.12

- 1 Marwa: Sir uhm, I would like to comment on what Dorian said, it is, it is
2 not always the SAME because it depends on what country you
3 are in and what people are you interacting with because when we
4 lived in Indonesia, no matter what topic you open with them,
5 whether politics, religion. If they are multicultural and they
6 understand and they debate with you in a WAY, they respect

- 7 where you come from, they respect ° what your religion° is they
8 respect your opinion on politics. They wouldn't argue with you
9 =
Hocam uhm, Dorian'ın ne dediği hakkında yorum yapmak istiyorum, öyle, her zaman AYNI değil çünkü hangi ülkede olduğunuza ve hangi insanlarla etkileşimde olduğunuza bağlı çünkü Endonezya'da yaşadığımız zaman, hangi konu açılırsa açılsın, siyaset olsun, din olsun eğer çok kültürlüyseler, anlarsalrsa ve seninle bir şekilde tartışılırsa, geldiğin yere saygı duyarlar, dinine saygı duyarlarsa, senin siyaset görüşüne saygı duyarlar. Seninle tartışmazlar =
- 10 Araştırmacı: =hım=
11 =so it depends on the culture not on the person
yani kişiye değil kültüre bağlı
- 12 ?: Yeah
Evet
- 13 Araştırmacı: Hıh hıh
- 14 Dor: Yeah but if you wanna play on the safe side=
Evet ama güvenli tarafta oynamak istiyorsan=
- 15 Araştırmacı: yes heh heh heh
- 16 Mar: Yeah but it also depends on who you are interacting with
17 It is sometimes when you see it at the beginning, this person is
18 (.) not good to argue with politics then you just (step) aside but
19 if you see that they are open then why not
Evet ama aynı zamanda kiminle etkileşim kurduğuna da bağlı. Bazen başta gördüğünüzde bu kişi siyasetle tartışmak için (.) iyi değil o zaman kenara çekiliyorsunuz (çekiyorsunuz) ama açık olduğunu görüyorsanız neden olmasın
- 20 Omar: I mean I wouldn't wanna begin with politics
Demek isterim ki siyasetle başlamak istemem

Bu etkileşim sonrası ben aynı kültür içinde bile sorunlar yaşanabildiğini belirttiğinde, Marwa da katıldığını belirtiyor ve Batu Duru bu etkileşime kimlikler kültürler üzerine yorumuyla katkı sağlıyor. Aslında hikâyenin değerlendirmesini yapıp etkinliğe devam ediyor.

Marwa'nın Dorian'ın babasının tavsiyesine katılmaması grup içinde kurulan ilişkiyi zedelemiyor hatta araştırmacının yorumu üzerine aslında karşımızdakiyle iletişime geçerken hassas konularda konuşup konuşmayacağımıza o noktada karar verilebileceği fikrine varılıyor. Aslında fikir birliğine ulaşmanın ötesinde farklı kültürler ve insanlar üzerine derin analiz yapma ve farkındalık yaratma açısından önemli bir süreç fırsat veriyor bu etkileşim.

Batu Duru, Behram'a kendisini tanıttığını istedi. Behram Arapça veya İngilizce hangi dilde olduğunu sorunca istediği dilde olabileceğini söyledi ancak sonrasındaki dialogda, Behram'ın Arapça konuşup İngilizce çeviri olmamasının gerektiğini şu şekilde dile getirdi: "bu seferde biz biraz dışarda kalalım, yani anlatabildim mi, onu hissetmek istiyorum. I want to feel (hissetmek istiyorum) dedi". Bunun üzerine Behram Arapça devam edeceğini söyledi. Behram'a özellikle deneyimlerinden delikanlılığı ve büyüme dönemlerinden bahsetmesini istedi. Behram da konuştuklarını bana daha sonra yazacağını söyledi.

Batu Duru'nun gelecek bir tarihte katılımcıları kahveye davet etmesi mutlulukla karşılandı.

Tecrübe paylaşımı etkinliği sonrasında öğrencilerden aynı hafta içinde en geç Pazar gününe kadar yansıtıcı günlüklerini yazıp yollamalarını istedim. Etkinlikte doğan etkileşim onların izlenim ve kazanımlarını fazla zaman geçmeden paylaşmak önem arz ediyordu ancak öğrencilerin ders yoğunluğu söz konusu olduğundan zaman zaman hatırlatarak en geç bir hafta içinde günlükleri toplamaya çalıştım. Aşağıda etkinliğe katılan altı öğrencimizin etkinlikteki etkileşiminden esinlenerek yazdıkları günlüklerden kesitleri paylaşıyorum.

Marwa

"last meeting was so beneficial for us as Behram and Batu hoca shared their experiences and what they went through in foreign countries. It's just as vital to know how to listen to other people's experiences as it is to be able to tell your own. When we sincerely listen to someone else's narrative, we gain a new and different insight of who they are; we hear their viewpoint, interpretation, and understanding of the world and of themselves.

Each one of them had ups and downs and the way they managed to face it and learn from it."

"Behram ve Batu hoca yabancı ülkelerde yaşadıklarını tecrübelerini paylaştığı için son görüşme bizim için çok faydalı oldu. Başkalarının deneyimlerini nasıl dinleyeceğinizi bilmek, kendinizinkini anlatabilmek için önemlidir. Başka birinin hikâyesini içtenlikle dinlediğimizde, kim olduklarına dair yeni ve farklı bir anlayış kazanırız; dünyaya ve kendilerine ilişkin bakış açılarını, yorumlarını ve anlayışlarını anlarız.

Her birinin iniş çıkışları vardı ve bununla yüzleşmeyi ve ondan bir şeyler öğrenmeyi başarabilmişlerdir.”

Aliana

“We went to a lecture last week that was really fantastic. The lecturer told us about his travel to France and the challenges he faced, as well as numerous specifics regarding studying in France and interacting with the French. We talked a lot about different ethnicities, some of which are racist and others who get along with people from other countries. We also talked with our colleague Behram about how he started his journey from Syria to Turkey and how he learnt multiple languages at the same time by mingling and mixing with people.

The class was really beneficial to me, particularly in the area of languages, because the teacher speaks three languages: French, English, and Turkish. He stated to us that learning more than one language is not difficult, and that the most essential thing is to practice the language frequently.”

“Geçen hafta gerçekten harika bir konuşmaya gittik. Öğretim görevlisi bize Fransa'ya yaptığı seyahati ve karşılaştığı zorlukların yanı sıra Fransa'da okumak ve Fransızlarla etkileşime girmekle ilgili sayısız ayrıntıyı anlattı. Bazıları ırkçı, bazıları başka ülkelerden insanlarla iyi geçinen farklı etnik kökenli insanlar hakkında çok konuştuk. Ayrıca arkadaşımız Behram ile Suriye'den Türkiye'ye yolculuğuna nasıl başladığını ve aynı anda birden fazla dili insanlarla kaynaşarak nasıl öğrendiğini konuştuk.

Ders özellikle diller alanında benim için gerçekten çok faydalı oldu çünkü öğretmen üç dil biliyor: Fransızca, İngilizce ve Türkçe. Birden fazla dil öğrenmenin zor olmadığını, en önemli şeyin o dili sıklıkla kullanmak olduğunu söyledi.”

Roy

“A closed culture can cause a lot of a problems in an individual life, it can make a person see himself as an unworthy one, or see himself as a problem.

This type of cultures will lead a person to either make changes in order to fit in, or just move on and establish a friendship with different people.

Batu hoca talked about his life in France, he found it quite difficult to fit in with his French friends, due to them being a closed culture, which led him to find different friends in order to get more comfortable.

This change of friends let to a different issue, an issue where people can't express their political views, as a person who doesn't like talking about politics, I don't see this as a problem, but for some people it can be a big problem since politics is all they care about, so even if I

didn't talk about it I'll get dragged into it, because after all politics are leading everything in our new days.

Politics play a big role today in everyone's life, and as big as the role is, as big as the problems it creates are, problems such as stereotyping, racism, etc...

This problem unfortunately cannot be solved by anyone but the people who have, it's either by them accepting different views and opinions, or by choosing to listen and respect others, any other solutions will lead to create the same problems that are being solved.

Back to closed culture points, it is necessary to talk about the differences between 2 cultures when establishing a friendship or a relationship with other culture people.

Even that I agree with what Batu hoca did, leaving his French friends and finding different ones, I believe that another solution is to sit and talk about those differences after spending a good amount of time developing a friendship, talking about a problem to solve it, is better than cutting the relations.

Both closed cultures and politics lead to problems between people, some of the problems are same between them, and the solution to the problems created by both is to talk about it till all sides reach an understanding and respectful point to end it.”

“Kapalı bir kültür, bireysel yaşamda birçok soruna neden olabilir, kişinin kendini değersiz biri veya bir sorun olarak görmesine neden olabilir.

Bu tür kültürler, kişinin ya uyum sağlamak için değişiklikler yapmasına ya da farklı insanlarla arkadaşlık kurmasına yol açacaktır.

Fransa'daki hayatından bahseden Batu hoca, Fransız arkadaşlarının kapalı bir kültür olmaları nedeniyle onlara uyum sağlamakta oldukça zorlanmış, bu da onu daha rahat edebilmek için farklı arkadaşlar bulmaya yöneltmiştir.

Bu arkadaş değişikliği farklı bir konuyu gündeme getirdi, insanların siyasi görüşlerini ifade edemeyecekleri bir konu, siyaset konuşmayı sevmeyen biri olarak ben bunu bir problem olarak görmüyorum ama bazı insanlar için olabilir. Büyük bir sorun çünkü siyaset onların umurunda, bu yüzden konuşsam bile içine çekileceğim çünkü yeni günümüzde her şeye siyaset yön veriyor sonuçta.

Bugün siyaset herkesin hayatında büyük bir rol oynuyor ve rolü ne kadar büyükse, yarattığı sorunlarda o kadar büyük, kalıpyargılar, ırkçılık vb. sorunlar...

Bu sorun, ne yazık ki, başkaları tarafından çözülemez, ancak farklı fikir ve görüşleri kabul etmeleri ya da başkalarını dinlemeyi ve saygı duymayı seçerek o kişiler tarafından çözülebilir, diğer çözümler çözülmekte olan aynı sorunları yaratmaya yol açacaktır.

Kapalı kültür konusuna dönecek olursak, diğer kültürden insanlarla arkadaşlık veya ilişki kurarken 2 kültür arasındaki farklardan bahsetmek gerekir.

Batu hocanın Fransız arkadaşlarından ayrılıp farklı arkadaşlar bulması konusunda hemfikir olsam da, başka bir çözümün de dostluk geliştirmek için bir süre arkadaş olduktan sonra, oturup farklılıkları konuşmak olduğuna inanıyorum, sorunu çözmek için konuşmak, ilişkileri kesmekten iyidir.

Hem kapalı kültürler hem de siyaset insanlar arasında sorunlara yol açar, aralarında bazı sorunlar aynıdır ve her ikisinin de yarattığı sorunların çözümü, tüm tarafların anlayışlı ve saygılı bir noktaya gelinceye kadar bunun hakkında konuşmalarındadır.”

Alley

“Today, we gathered for a meeting with Ms. Bilge, Mr. Batu, and Behram who was translating to us what’s been said sometimes in Turkish to Arabic. Mr. Batu shared with us his experience when he went to France, how the culture differences he was facing as he was living there, and how the French view Islam as a whole when it’s really not the case. Behram also shared his experience when he first came to Turkey and how he picked up the language from school and started speaking it fluently as this helped him in communicating easily with others which helped him in participating in other social activities such as joining a basketball team and became the lead of it. It was really fun to be a part of this meeting, and I enjoyed it a lot. I like to hear people’s experiences when they go abroad, and when people share what not to say or what to say when communicating with people regarding politics and so on. Sharing experiences can help in adjusting to the new culture and most importantly learning its language in order not to be lost while living in a foreign country. Overall, the more I hear about people’s experiences when going abroad, it gives me the idea of that I must read about the country’s culture and learn its language before visiting it like I should’ve done before I came to Turkey.”

“Bugün Bilge Hanım, Batu Bey ve bazen Türkçeden Arapçaya söylenenleri bize tercüme eden Behram ile bir araya geldik. Batu Bey, Fransa'ya gittiğinde yaşadıklarını, orada yaşarken karşılaştığı kültür farklılıklarının nasıl olduğunu ve durum böyle değilken Fransızların İslam'ı bir bütün olarak nasıl gördüğünü bizlerle paylaştı. Behram da, Türkiye'ye ilk geldiğinde deneyimlerini ve üniversite ortamında Türkçeyi nasıl öğrendiğini ve akıcı bir şekilde konuşmaya başladığını paylaştı, bu da onun basketbol takımına katılmak, lideri olmak ve diğer sosyal aktivitelere katılmak gibi başkalarıyla kolayca iletişim kurmasına yardımcı olmuş. Bu toplantının bir parçası olmak gerçekten çok eğlenceliydi ve ben çok keyif aldım. İnsanların yurt dışı deneyimlerini duymayı ve insanlarla siyaset vb. konularda iletişim kurarken ne söyleyip söylememeleri gerektiğini paylaşmalarını seviyorum. Deneyimleri paylaşmak yeni kültüre

uyum sağlamada ve en önemlisi yabancı bir ülkede yaşarken kaybolmamak için dilini öğrenmede yardımcı olabilir. Genel olarak, yurt dışına giden insanların deneyimlerini ne kadar çok duyarsam, Türkiye'ye gelmeden önce yapmam gerektiği gibi, ziyaret etmeden önce o ülkenin kültürünü okumam ve dilini öğrenmem gerektiği fikrini veriyor bana."

Omar

"The activity was interesting from beginning to end. I had met with Mr. Batu and his assistant Behram, who both were super approachable and open-minded. We pretty much had a discussion regarding Mr. Batu's living experience in France for the most part, after which Behram started his part of the story and how the basketball team had changed his life. We then exchanged plenty of opinions and that made the conversation even more engaging. I would be extremely glad to have another gathering with them and super excited to have future potential opportunities to work together."

"Etkinlik başından sonuna kadar ilginçti. Her ikisi de son derece cana yakın ve açık fikirli olan Batu Bey ve yardımcısı Behram ile tanıştım. Daha çok, Batu Beyin Fransa'da yaşadığı deneyimini paylaşmasının ardından, Behram'ın hikâyesini ve basketbol takımının hayatını nasıl değiştirdiğini tartıştık. Daha sonra birçok fikir alışverişinde bulunduk ve bu da sohbeti daha da ilgi çekici hale getirdi. Onlarla başka bir toplantı yapmaktan son derece memnun olurum ve birlikte çalışmak için gelecekteki potansiyel fırsatlara sahip olmaktan dolayı çok heyecanlıyım."

Dorian

"Last week we had a meeting with Doctor Batu, a former humanitarian who lived abroad, and currently a professor at the communication faculty at university. Doctor Batu explained to us how various cultures differ in the way they communicate with each other; how intimate they get depending on their different backgrounds and how the individual in that particular society was brought up. This paved the way to discuss how we as foreign students are adjusting in Turkey. Habits and cultures differ, and efforts need to be made even from our side as foreign students living here; to study and understand the Turkish language, culture, habits and ways of communication; a topic was more elaborated by Behram; a student and an assistant in the university; who moved to Turkey from Syria in 2014 and studied and developed himself greatly (social cohesion-wise) to the level that native people can't tell him apart from their own. For me the main impact was that I should consider this matter at a deeper level; it is quite crucial to move forward in that path; to really understand these cultural differences, and not only between mine and between the society I live in, but also on a global level.

As for the past week in general, I got closer to more people around me; class mates mostly, and it is helping me in closing cultural gabs, understanding signs, body language, proper way of approaching people, and most importantly; the values the Turkish society uphold.

Hopefully more progress and more to update next week ☺”

“Geçen hafta, yurtdışında yaşamış, eski bir insani yardım görevlisi ve şu anda İletişim Fakültesi'nde öğretim elemanı olan Doktor Batu ile bir görüşmemiz oldu. Doktor Batu, çeşitli kültürlerin birbirleriyle iletişim kurma biçimlerinin nasıl farklılık gösterdiğini bize anlattı; farklı geçmişlerine ve o toplumdaki bireyin nasıl yetiştirildiğine bağlı olarak ne kadar samimi oldukları. Bu, yabancı öğrenciler olarak Türkiye'ye nasıl uyum sağladığımızı tartışmamızın yolunu açtı. Alışkanlıklar ve kültürler farklıdır ve burada yaşayan yabancı öğrenciler olarak bizim tarafımızdan bile çaba gösterilmesi gerekir; Türk dilini, kültürünü, alışkanlıklarını ve iletişim yollarını incelemek ve anlamak. Behram konuyu daha da açtı, üniversitede öğrenci ve asistan olan Behram 2014'te Suriye'den Türkiye'ye taşınmış ve hatta yerlilerin onu kendilerinden ayırt edemeyecekleri bir düzeyde kendini büyük ölçüde (sosyal uyum açısından) çalışıp geliştirmiş, Benim için asıl etki, bu konuyu daha derin bir düzeyde ele almam gerektiği idi; bu yolda ilerlemek oldukça önemlidir; Bu kültürel farklılıkları gerçekten anlamak sadece benimki ile içinde yaşadığım toplum arasındaki değil, aynı zamanda küresel düzeyde de.

Geçen hafta genel olarak çevremde daha çok insanla yakınlaştım; Çoğunlukla sınıf arkadaşlarımla, bu kültürel boşlukları kapatmamda, işaretleri, beden dilini, insanlara doğru yaklaşma biçimini ve en önemlisi; Türk toplumunun sahip olduğu değerleri anlamamda çok önemli.

Umarım gelecek hafta daha fazla ilerleme ve yeni haberler veririm ☺”

Öğrenci günlükleri tecrübe paylaşımının hepsi için faydalı bir etkinlik ve etkileşim olduğunu gösteriyor. Yaşadıkları veya yaşamaları olası tecrübeleri başkalarından duymak katılımcılara, farklı bakış açılarından empati yapmak ve kendilerine dönük yansıtma yapmalarına imkan sağladığı gözleniyor. Kültürlere ve farklılıklara geniş perspektiften hoşgörüyle bakmak, bulunduğu kültürü anlamak, dilini ve özelliklerini öğrenmek sorun olduğunda konuşup tartışmak kültürlerarası iletişim için aracı rol oynayacağı gerek etkinlik gerekse sonra yazılan yansıtıcı günlüklerde ortaya çıkan bir gerçektir. Çalışmamızın katılımcısı Dorian'ın ben sormadan etkinlik sonrası yazdığı günlükte, sınıf arkadaşlarıyla kaynaştığını paylaşması onlarla iletişim, kültürel kodlar vücut dili vb. iletişim becerilerini öğrenip kullanmaları gerçekten mutluluk verici bir gelişmedir. Diğer etkinliklerle de öğrencilerin

üniversite yaşamına uyum ve kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştiği ve gelişeceği yönünde ümit verici olmuştur.

4.3.6. Etkinlik 5: Kültürlerarası Etkileşim Uygulaması (Doç Dr. Ramin Aliyev)

İletişim Fakültesi Çekim Stüdyosu

Fotoğraf 9. Kültürlerarası Etkileşim

Fotoğraf 10. Kültürlerarası Etkileşim

Fotoğraf 11. Kùltùrlerarası Etkileşim

Doç. Dr. Ramin Aliyev 3 Mart 2022 tarihinde uluslararası öğrencilerimizle kùltùrlerarası etkileşim etkinliğini gerçekleşirdi. Bu etkinliğe uluslararası öğrencilerimizle kaynaşmalarına yardımcı olması amacıyla altı Türk öğrencimiz ve önceki etkinliğimizdeki Behram da katıldı. Doç. Dr. Aliyev önce kendi hikâyesiyle etkinliğe başladı ve onun da öğrencilerimiz gibi yabancı uyruklu olduğu söyledikten sonra, öğrencilere onun geldiği yıllarda 96'da, Ankara Üniversitesi'nde toplam 30-40 yabancı öğrenci bulunduğunu belirtti ve şu an öğrencilerimizin Türkiye'nin yabancı öğrenciye alıştığı bir dönemde geldiklerinden dolayı şanslı olduklarını belirtti. Doç. Dr. Aliyev farklı kùltürel yapımızın üzerinde etkili unsurlardan bahsederken ailemizden getirdiğimiz özelliklerin bizi desteklemesinin yanında zaman zaman engelleyebileceğinden de bahsetti. Bunun farkında olmamızın ve bu sebeple önce kendimizi bırakmamızın öneminden bahsetti. Etkinlik iki yabancı yabancı uyruklu arkadaşıyla Ankara'ya geliş hikâyesiyle devam etti, Ankara'daki yerel arkadaşlarıyla kurduğu arkadaşlıktan ve dili öğrenmesinin faydasından bahsettikten sonra hocalarının ona yüksek lisans ve doktora için kalıp kaliteli eleman olarak ülkesine dönmesi gerektiğini söyledikleri ve onu bırakmadıklarını anlattı. Onunla beraber gelen iki arkadaşının yerel kùltürle kaynaşmayıp Türkçeyi öğrenmedikleri için üniversite biter bitmez ülkelerine döndüklerini söyledi. Ailemizden getirdiğimiz özellikler ve içinde yaşadığımız kùltürün özelliklerini ne kadar birleştirebildiğimiz hususunun altını çizdi.

Doç. Dr. Aliyev öğrencilerin Türkiye gibi kolektivist bir kültürde oldukları için şanslı oldukları grup normlarına uydukları sürece dışlanmayacaklarını belirttiği sırada, bir Türk öğrencimiz çeviri yaptı, ancak Omar Türkçe olarak “yüzde 90 anladım ben” dediği sırada katılımcılar hep beraber güldüler hocamız da “Çok güzel!, Bu harika!. Etkinliğimiz de tam amacına ulaşacak anlamına geliyor bu” dedi aslında etkileşimsel ritüel olarak grup içinde kurulan ilişkinin ilk sinyali de verilmiş oldu. Daha sonra, kültürel etkileşim ve iletişimin farklı olduğunu belirtti ve iletişimin etkileşimin altında olduğu, kültürel etkileşimin içinde ise sosyal uyum, sosyal davranışlar gruplara uyum, yerel halkın örf ve adetlerinin olduğu söyledikten sonra, öğrencilere dilin kültürler arası iletişimde belirleyici olup olmadığı sorusunu yöneltti sonrasında ülkenin yemeklerini mutfağını bilmenin kültürlerarası etkileşimde önemli olup olmadığı tartışıldı. Nadia'nın çeviri istemesiyle, Türk öğrenci ve Dorian yardım etti. Üniversitede yüzde yüz dili bilip arkadaş çevresi olmayan yabancı uyruklu öğrenci olduğunu belirtip dilin rolünü sorgulattıktan sonra dünyada yapılan araştırmalarda bir ülkenin dilini bilmenin o ülkede anlaşmak için yeterli bir neden olmadığı ama önemli bir etken olduğu ancak bilmeden de olabileceğine, o ülkenin sevdiği yemeğini bilmenin de bir şey değiştirmeyeceğine sonuçta peynir ekmekte yenebileceğine ancak önemli olan şeyin “kültür okuryazarlığı” olduğunu vurguladı ve “karşımızdaki insanın kültürünü bilmek, onu doğru anlayabilmek, doğru yorumlayabilmek” doğuştan getirdiğimiz değil sonradan edindiğimizi belirtip örnekler verdi mesela, Türkiye’de el şakalarının farklı olması, güç mesafesinin farklılığı, insanların konuşurken çok yaklaşması ama bir Amerikalı için bunun söz konusu olamayacağı hatta tehdit olarak algılayabileceğini söyledi ve kültürü doğru algılayabilmek için gerekli beceriler üzerine tartışma devam ederken, açık fikirlilik, sosyal beceriler, empati, içinde bulunduğumuz ülkenin tarihi ve karşımızdakinin yerine kendimizi koymak başlıkları konuşuldu. Sadece karşımızdakinin yerine kendimizi koymanın kültürlerarası etkileşim için yeterli olmadığı, kendimizi karşıdakinin yerine koyup ayrıca kültürlerarası etkileşim için karşımızdakinin duygu ve düşüncelerini ifade edebilmenin o kişinin neler hissettiği (empati), yaşadığını anlamının gerekliliği üzerinde durdu hocamız. Davranışın başarıyı getirdiğini belirterek Fransız Jean Piaget'nin dediği gibi çevreye uyum sağlamanın zeki insanın işi olduğu, zeki insan çevresine en iyi uyum sağlayan insandır Piaget'nin görüşünü katılımcılarla paylaştı. Çevreye uyum sağlamanın zor veya kolay olmadığı bizimle ilgili bir durum olduğunu ifade etti ve aslında bizimle ilgili bir şey olup olmadığı üzerinden konuyu önyargılarımızdan kurtulup kurtulmadığı sorusuyla devam etti. Doç. Dr. Aliyev, “ben böyleyim”, “ben değişmem” demeyi bırakıp güvenli bir ortamda farklı şeyleri öğrenmeye açık olmak, karşımızdaki ne kadar doğru anlayabiliyoruz bunun uyum sağlamada önemli olduğunu vurguladıktan sonra kolektivist bir

toplum olan Türk kültüründe yabancıların istemediği yakınlıklar olabileceğini farklı örneklerle paylaştı. Örneğin, “kapını çalıp yemek uzatmak gibi, almadığın zaman küsmek gibi. Kurban bayramında sana zorla et vermek gibi. Dolabın etle dolu olsa da sana et vermek gibi. Bir yere davet edildiğin zaman gitmediğin zaman sana gönül koymak gibi” Türk kültürünün sahip olduğu kodlardan bahsettikten sonra, katılımcıların hemfikir olup gülüşerek etkileşim sağlamalarının ardından, hocamız komşusunun ona yemek getirme hikâyesiyle devam etti, “şimdi ihm ben Ankara’da yalnız yaşıyorum bir binada, komşumuz var Saadet teyze getirdi yemek uzattı. Ee aldım, ihm dedim yalnız ben evde çok fazla yemek tüketmiyorum eğer müsaaden olursa başka birisine yedircem bunu. Çok ayıp karşıladı. Benden mi öğreniyorsun dedi. Bak! benden öğreniyor musun dedi oysa öyle bir şey yok ben kadını ilk defa görüyorum. Sonra bir kere getirdi kurban eti verdi bana. Şöyle (eliyle şeklini gösteriyor) büyük bir poşet dedim ya ben evde yemek yemiyorum. Çalışıyorum, yüksek lisans yapıyorum, doktora yapıyorum, evi gece kondu olarak kullanıyorum. Gece giriyorum saat 12 de sabah çıkıyorum. Hafta sonları da yemek yapmak çok yorgunum (.) senin dinin ne dedi (.) Bakın karşılıklı etkileşimi engelleyen şeyler. Sorun onda değil sorun bende (.) Sıkıntı bende onda değil çünkü karşında 84 milyon var, ben 84 milyonla mücadele etmemem lazım. 84 milyon napıyorsa biraz onlara ayak uydurmak için ben kaç adım gidiyorum. Kolektivist kültürlerde sadece Türkiye’de değil, Azerbaycan’da olsun, Türkmenistan’da, Kazakistan’da, Kırgızistan’da bu toplulukçu yapılarda, sen onlara ne kadar ayak uydurursan onlar sana bin kat daha yakın olur, sen ne kadar samimi olursan, yakın davranırsan onlar sana daha çok yakın davranır, sen ne kadar ahlaklı olursan onlar sana daha çok yakın olur ” dedi ve ahlakın önemi, sadece dinden gelen ahlaktan bahsetmediği, dünyada genel kabul görmüş ‘toplumsal ahlak kuralları’nın olduğu ve bunları belirlememiz gerektiğini açıkladı ve örnekler verdi “anlamıyorsan saygılı ol, tepki verme, anlamaya çalış, yaşantılarına saygı duy, onlar senin gibi yaşamak zorunda değil, herkes ben değil, buna sadece saygı duymak gerekiyor. Çocuk yetiştirme tarzlarına saygı duymak gerekiyor. Onlar senin ailenin içerisine müdahale etmiyorsa sen de müdahale etmeyeceksin, şunu bilmen gerekecek, (içindeki kültür) bana söylediği şeyler konusunda gerçekten kasıtlı mı?”. Bize hocamızın çok önemli tavsiyeler verdiği sözlerden sonra komşusunun çocuğunu dövdüğü sırasında komşusunun kapısına gidip kendisinin nasıl müdahale ettiğini ile ilgili hikâyesini paylaştı aslında katılımcılara da nasıl iletişim kurulabilir hususunda farkındalık yarattı yönelttiği sorular. Doç. Dr. Aliyev, kendisi gibi yabancıların uyrukluların farkında olmadan çok sert geldiğini garip karşılandığını söyledi ve kendinden vazgeçemediği davranışından bahsetti örnekle şöyle açıkladı: “şunu ister misin?” sorusuna “hayır” yanıtını verdiğini ama Türkiye’de hayır demenin vakti ve yolları olduğu, insanların direk hayıra alışkın

olmadığını belirtti ve söylenebilecek sözleri şu şekilde vokalize etti: “ ya ben hani: istemiyorum, midem kaldırmıyor, ben bunu yemeği tercih etmiyorum, iyi değilim, tokum, biraz önce içtim” gibi katılımcılarla ve gülüşmelerle bir etkileşim kuruldu sonrasında da yetiştiği kültürde ve biraz da Rus eğitim sisteminden geldiği için bu şekilde olduğunu açıkladı ve acaba yaşadığımız kültürde bu gibi şeylerin farkında olup olmadığımız, farkında olmak için neler yaptığımız ve ön yargılarımızdan kurtulmamız gerektiğini belirtirken, önyargılarımızdan kurtulmak içinde karşıımızdaki insanı tanımamızın gerekliliğini vurguladı. “Karşıdaki insan benim gibi mi? (.) Sizin gibi mi Türk insanı sizce” sorusunu yöneltti öğrencilere ve şöyle devam etti “size ne kadar benziyorlar?” “Türk insanı evrensel kuralları yaşıyor mu? Yoksa, şahsına münhasır bir şey mi, insan tipi mi var?” ve Türk yapısının sıfır nokta beş hatta belki de değişmeyen ve kendini halen korumaya çalışan normlarından bahsettikten sonra acaba “biz kadar bunu ne kadar anlayabiliyoruz, anlayabildiğimiz sürece aslında uyum sağlamış oluruz” dedi. Kültürler arası etkileşimin temel bileşeni “uyum sağlama ve davranışlarımız”, uyum sağlamaya dönük çabamızın olmaması durumunda, davranışlarımızın değişmeyeceğini öğrencilerimizle paylaştı hocamız ve psikolojide öğrendiyse davranışların değişir açıklamasından sonra öğrencilere dört gruba, içinde dört karikatürün olduğu Ek 7’deki dökümanı dağıttı ve bakıp gördüklerini yorumlamalarını istedi. Her grupta etkinliğe katılan misafir Türk öğrencilerde vardı ve dil konusunda da beraber okuyup yorumlama fırsatları oldu. Bu çalışma sadece Türk uluslararası değil, birbirini tanımayan Türk öğrencilerin de tanışıp, gülüşüp eğlenerek kaynaşmalarına da vesile olmuştur. Hatta bir öğrenci Türkçe öğreniyorum diyerek mutluluğunu gülerken paylaştı. Doç. Dr. Aliyev, öğrencilere karikatürlerde ne olduğu ne demek istedikleri sorusunu yöneltti. Etkinliğin bu esnasında Behram da etkinliğe katıldı Behram Türkçeyi çok iyi bilen ve bir önceki etkinlikte grubun tanıştığı uluslararası öğrenciydi. Öğrenciler yorumladıktan sonra hocamız hepsindeki temelinde farklı alanlara yayılmış, önyargılar olduğunu vurguladı topluma, karşıdakine, kadın-erkek ilişkilerine ve bilinmeyene karşı olduğunu söyledi. Kendisinin Türkiye’de yanlış bulduğu bir deyimini paylaşıyor “insan bilmediğine düşmandır”, aslında bilmediğine değil, insanın bilmeyeceği, öğrenemeyeceği bir şey olmadığı, ancak karşı taraftakini anlamaya çalışıyor mu, gerçekten önyargısız bakabiliyor muyuz şeklinde konuya dikkat çekti. Önyargının kültürlerarası etkileşimde en büyük reddedilme sebebi olduğu hususunu vurguladıktan sonra, kolektivist kültürlerde, kabul etti mi tam kabul edeceği, dışladı mı tam dışlayacağını söyledi. Kabul görmeyenin daha çok ilk davranışa bağlı olduğu, ilk yüz yüze etkileşimde kabul edilince daha kolay olduğu, önyargılardan kurtulup iki taraf karşılıklı red etme olasılığını ortadan kaldırdığı zaman, kültürlerarası etkileşime girme şansının büyük olduğunu söyledi. Farklılıklarımızı örneklerle o tarafın normal bu benim normalim şeklinde

kabul etmemiz gerektiği söyledikten sonra, “acaba karşı tarafta benim yaşadığımı yaşıyor mu” diye söze devam edip etkileşimin en üst seviyede olduğu harika bir aktiviteyle katılımcıların uygulamalı şekilde konuyu anlamalarını sağladı. Grupta farklı kültürlerden gelmiş öğrencilerle “nasıl anlayabiliriz mesela gerçekten o gözle baktın mı? karşıdaki benim yaşadığımı yaşıyor mu? bunu bir deneyelim mi? Acaba (.) gerçekten (.) Türkiye’deki insanlar bizim gibi mi yaşıyor? (.) Deneyelim mi bunu” diyerek etkinliği başlattı. Hocamız, tüm öğrencilerin bir tarafta dizilmesini istedi, sonra zeminde bir beyaz çizgiyi sınır olarak gösterdi ve bazı cümleler okuyacağını ve o sende varsa, o şeyi yaşıyorsan çizginin şu tarafına geç ve dur dedi. Eğer ikinci cümlede tekrar sende varsa yine yerini değiştirmesini söyledi. Hocamız tercüme edebileceklerini söyleyince Türk öğrenciler ve Behram arkadaşlarına İngilizce olarak ne yapacaklarını anlattılar. Uygulama boyunca İngilizce çeviri konusunda yardımlaşma devam etti.

En sevdiği renk mavi olanlar çizgiyi geçsinler. (2 kişi)

En sevdiği renk siyah olanlar çizgiyi geçsinler. (6 öğrenci geçti)

Yürümeyi sevenler çizgiyi geçsinler (5 öğrenci)

Spor ayakkabı giyenler çizgiyi geçsinler (o sırada giyenler) (1 kişi)

Dün gece yarısından sonra uyuyanlar çizgiyi geçsinler (5 öğrenci) Gülüştüler ve gece yarısından önce asla uyumam dedi Omar.

Dün akşam yemeğinde ekmek yiyenler çizgiyi geçsinler (8 öğrenci bazıları sonradan ben de diye geçtiler)

(Bir öğrenci dışarı çıkmıştı dönünce gel deyip hemen anlattılar ne yapması gerektiğini)-

38.11

5 ve 6 cümle okuduktan sonra bazen oraya bazen buraya geçtiniz ne bu? Ne çıkarıyorsunuz bundan diye sordu. (ortak özellikleri olduğunu söylediler). Hocamız soru sormaya devam etti.

Yabancı uyruklu samimi bir arkadaşı olan çizgiyi geçsin (neredeyse hepsi yer değiştirdi)

Yabancı uyruklu olup bir arkadaşıyla yemek yemiş olanlar çizgiyi geçsin (çoğu yer değiştirdi)

Peki yabancı uyruklu birisini evinde misafir etmişler çizgiyi geçsin (çoğu yer değiştirdi bir kişi dışında)

Yabancı uyruklulara maaş bağlandıklarını düşünenler çizgiyi geçsinler (önce 1 Türk öğrenci sonra bazıları şaşırdı 1 Türk öğrenci daha geçti)

Yabancı uyruklular üniversiteye sınavsız giriyor bedava yaşıyor ülkede diyenler çizgiyi geçsinler (Dorian çok alıyorlar dedi-40.56 herkes güldü, hoca kavga etmiyoruz, tartışmıyoruz

ben sadece eğer düşünüyorsanız çizgiyi geçin dedi bu defa Dorian Türkçe ama çok ciddi para ödüyorum deyince (41.08) gülüşme oldu, hoca da burada iddia yok sadece bir şeyleri kontrol etmeye çalışıyoruz dedi)

Yabancı uyrukluların ülkelerindeki savaştan kaçtığını düşünenler çizgiyi geçsinler (5 kadar öğrenci geçti ortada duranlar (4 öğrenci) da olunca beraberce tüm katılımcılar ve hocamız gülüp eğlendiler)

Ülkemize gelen yabancı uyrukluların suça daha fazla meyilli olduklarını düşünenler çizgiyi geçsinler (iki öğrenci ortada durmaya devam etti)

Hoca siz niye ortadasınız diye sorunca,

Yabancı uyruklular bizim kültürümüze tehdit oluşturduğunu düşünen, bak Türk kültürü demiyorum, yabancı uyruklular benim kültürüme tehdit oluşturuyor diyorsan, senin kültürün neyse ona tehdit oluşturuyorsa çizgiyi geç (4 öğrenci)

Yabancı uyruklular benim ülkemde iş için tehdit oluşturuyor yani, benim iş imkanlarımı elimden alıyor, yabancı uyruklular (8 öğrenci)

En sonunda kaç kere yer değıtirdiklerini sorunca, 15 olduğunu söyleyen de oldu eliyle 3 kere olduğunu söyleyen (ortada uygulamaya katılmıştı) de oldu. Sonra yine herkes yerini karşılıklı aldı ve hocamız bu ufak aktiviteyle ne demek istediğini ne anlatmak istediğini katılımcılara sordu. “farklı kültürler, farklı fikirler, farklı yaşantılar (.) ama ortak olan bir sürü bir şeyimiz var (İngilizce yeah (evet diyerek destek verdiler). Dışarıdan baktığımız zaman bir sürü farklılık görebiliyoruz tamam güzel, peki ortaklıkları görebiliyor muyuz? Ortaklıkları gördüğümüz sürece ön yargılarımızdan kurtuluyoruz arkadaşlar. O ortaklıklara bakmadığımız sürece ön yargılarımızdan kurtulmuyoruz. Bizim ihtiyacımız olan şey evet benden farklı olan, bana ters gelen, onlara ters gelen benim davranışlarım olabilir ama bir çok ortak yanımız var gördüğünüz gibi hepimiz yemek yiyoruz. Hepimiz ekmek yiyoruz. Az veya çok. Hepimizin sevdiği belli renkler var. Hepimizin fikirleri var ülkemizle ilgili, yabancılarla ilgili fikirleri var. Ee ben düşünüyorum evet iş tehditi oluşturuyor, çizgiyi geçenler oldu, Türkiye’de de bunu düşünenler var.(.) Peki biz onların düşüncelerini değıştirmek için ne gibi olumlu davranışlar sergiliyoruz? (.) Yani artık iş gücünün değıştiğini, küreselleşme olduğunu, iş gücü piyasasından dolayı çok hızlı değışim olduğunu biliyor muyuz? Artık ülkeler, kendi vatandaşının dışında kaliteli eleman nerdeyse onu alıp getirdiğini biliyor muyuz? Dolayısıyla ne kadar tehdit oluşturabilir ki? (.) Ayrıca ülkemizde yabancı uyruklular var ve kültürlerarası etkileşimden bahsediyoruz, kavga mı edelim? Yoksa, o insandan faydalanalım mı? O insanı ülkemiz için faydalı bir hale mi getirelim? Tüm kültürler için geçerli. Kavga edersen kavga etmeye hazırlar yabancı uyruklular çünkü seni zaten tam olarak yüzde yüz anlamıyorlar ama ben onlardan

faydalı insanlar olarak ülkeme katkı sağlaması için çalışıcam o şekilde iletişim kurcam, ilerde, ülkeme çok fayda sağlayabilirler diye düşünürsek (.) olay değişir. Örneğin, önyargılı hocalar çıksaydı benim karşıma, 1996 senesinde benim şu anda burda işim neydi? Yaklaşık 2001'den itibaren Türkiye'ye hizmet ettiğini kendisinin dışlanmamış olması kadar kendisinin de Türk kültürünü anlamak için çaba gösterdiğini anlattıktan sonra bir örnekle kültürel nüanslara ve farklılıklara ince çizgiden bakmadığımızda rahatsız ve mutsuz olacağımızı söylüyor anlamadığımızı tartışmak yerine sorduğumuz sürece mutlu olacağımızı belirtip etkinliği noktalıyoruz.

Etkinlik sonrası öğrencilerden günlüklerini paylaşımlarını istediğimde etkinlik ile ilgili yansıtıcı günlüklerinde şu ifadelere raslamak beni çok memnun etti, artık öğrenciler birbiriyle arkadaşlarıyla uyum ve kaynaşmanın yanında aslında kültürlerarası etkileşimin temellerini daha teorik olarak bilerek yaptıkları yaşadıkları hususunda farkında olarak, üniversite yaşamında ilerleyeceklerdi. Aşağıda okuyacağımız üzere eylem araştırmamızın bu aktivitesi de başarıyla tamamlanmıştır.

Dorian

“Last week we had a meeting with Dr Ramin Aliyev from education faculty, who is originally from Azerbaijan and has been living in Turkey for more than two decades. Dr Ramin walked us through various cultural approaches that shed the light on the importance of understanding the culture we live in as foreigners. How that we as settlers needs to understand that they need to adjust in order to facilitate the social contracts existing in a society and to blend in. we did another exercise where Dr Ramin asked the attendees to move across if they agree or not agree of various statements, which believe is to show how opinion and progress vary when it comes to nationals, foreigners and expats existing in a place. I think that was one the most beneficial exercises we had so far; me personally.

Hopefully more progress and more to update next week 😊”

“Geçen hafta, aslen Azerbaycanlı olan ve yirmi yılı aşkın bir süredir Türkiye'de yaşayan eğitim fakültesinden Dr. Ramin Aliyev ile bir görüşmemiz oldu. Dr Ramin, içinde yaşadığımız kültürü yabancılar olarak anlamının önemine ışık tutan çeşitli kültürel yaklaşımlarda bize rehberlik etti. Biz yeni yerleşen kimseler olarak uyum sağlamak için, sosyal sözleşmeleri kolaylaştırmak ve toplumla kaynaşmak gerekliliğini nasıl anlamalıyız. Dr. Ramin başka bir etkinlikle çeşitli ifadeler okuyarak vatandaşlar, yabancılar ve gurbetçiler söz konusu olduğunda fikirlerin ve ilerlemenin nasıl değiştiğini göstermek için katılımcıların ifadelere katılıp katılmadıklarını çizgiyi geçerek göstermelerini istedi. Sanırım ben şahsen şimdiye kadar yaptığımız en faydalı etkinliklerden biri olduğunu düşünüyorum.”

Gelecek hafta daha fazla ilerleme ve daha fazlasını umuyoruz 😊

Nadia

“I really enjoyed the time we have spent with Sir and you. I got to actually know the other students thoughts and and how they communicate with each other. With the teacher asking us to look at the pictures and voice out our thoughts, i think this is a great thing to know how the other person think about these kind of things. On the other hand, when he made us play that game i got to know more about the people in that room and made me open up my mind about it. It was so fun and we laughed alot. It was a great opportunity to attend that meeting, learn more and at the same time have fun.

I got to know new foreign students and that's amazing actually. really enjoyed it and can't wait to do it again.

Looking forward for next time Ms! ❤️😊”

“Hocamız ve sizinle geçirdiğimiz zamandan gerçekten keyif aldım. Aslında diğer öğrencilerin düşüncelerini ve birbirleriyle nasıl iletişim kurduklarını öğrendim. Öğretmen bizden resimlere bakmamızı ve düşüncelerimizi dile getirmemizi istediğinde, diğer kişinin bu tür şeyler hakkında nasıl düşündüğünü bilmek harika bir şey. Öte yandan, bize o oyunu oynattığında, o odadaki insanlar hakkında daha fazla bilgi sahibi oldum ve bu konuda fikrimi açmamı sağladı. Çok eğlenceliydi ve çok güldük. O toplantıya katılmak, daha fazlasını öğrenmek ve aynı zamanda eğlenmek için harika bir fırsattı.

Yeni yabancı öğrencilerle tanıştım ve bu gerçekten harika. Gerçekten keyif aldım ve tekrar yapmak için sabırsızlanıyorum.

Bir dahaki seferi dört gözle bekliyorum. “

Marwa

“We may not agree with someone's religion beliefs, political views, or sexual orientation, but it is critical to embrace them as human beings and respect and accept their choices as long as they do not harm others. Trying to understand other people's perspectives isn't something that comes naturally to us. As we've progressed, the softer talents in life have become far more crucial to our survival than they were a century ago...

The idea behind the activity we did is to let us see the differences among us! To allow us to learn the acceptance of other's different point of views.”

“Birinin dini inançları, siyasi görüşleri veya cinsel yönelimi ile aynı fikirde olmayabiliriz, ancak onları insan olarak benimsemek ve başkalarına zarar vermediği sürece seçimlerine saygı duymak ve kabul etmek çok önemlidir. Başkalarının bakış açılarını anlamak

doğuştan olan bir şey değil. Gün geçtikçe, hayattaki daha sosyal yetenekler, hayatta kalmamız için bir yüzyıl öncesine göre çok daha önemli hale geldi...

Yaptığımız aktivitenin arkasındaki amaç, aramızdaki farklılıkları görmemize izin vermektir! Başkalarının farklı bakış açılarını kabul etmeyi öğrenmemizi sağlamaktır.”

Aliana

“Last week, we had a fantastic session in which the teacher discussed the situation with international students in general, provided us with a variety of engaging exercises, divided us into two groups, and asked us numerous questions about humanity and the mixing of foreigners and Turks. Everything was lovely and enjoyable, and it was a lovely experience.”

“Geçen hafta, öğretmenin genel olarak uluslararası öğrencilerin durumunu tartıştığı, bize çeşitli ilgi çekici alıştırmalar sağladığı, bizi iki gruba bölerek insanlık ve yabancılarla Türklerin kaynaşması hakkında çok sayıda soru sorduğu harika bir oturum gerçekleştirdik.. Her şey güzel ve keyifliydi ve güzel bir deneyimdi.”

Alley

“Today, we were invited to a nice meeting which involved several international students and a teacher who shared with us his experience as a foreigner living in Turkey. He came to Turkey to finish his school, and during this time, he tried to adapt with the new culture. I totally agree with the following points mentioned in the meeting: while learning the language of the country in which we live in is so important, it turns out that it’s more important to learn more about its culture first because even the simplest thing as not accepting food from a neighbor, might be perceived negatively. Furthermore, when we feel strangers in a new country, it would be better to adapt to it by socializing with others and learning how they perceive things which in turn result in harmonious relationships among people and feel more comfortable around each other. Finally, when feeling unwanted in a new country, it’s important to focus on the similarities that we have instead of focusing on the differences. This way, the stereotyping can end, and we can be more productive members in the society. It was a very nice meeting, and I really enjoyed it.”

“Bugün, birkaç uluslararası öğrenci ve Türkiye’de bir yabancı olarak yaşayan bir öğretmenin deneyimlerini bizimle paylaştığı güzel bir toplantıya davet edildik. Okumak için Türkiye’ye gelmiş ve bu süre zarfında yeni kültüre uyum sağlamaya çalışmıştı. Toplantıda bahsedilen şu noktalara tamamen katılıyorum: Yaşadığımız ülkenin dilini öğrenmek önemliyken, önce kültürünü öğrenmek geliyor çünkü komşudan gelen yiyeceği kabul etmemek gibi en basit şey bile olumsuz algılanabilir. Ayrıca, yeni bir ülkede kendimizi yabancı hissettiğimizde, başkalarıyla sosyalleşerek ve onların nasıl algıladıklarını öğrenerek bu ülkeye

uyum sağlamamız için daha iyi olur, bu da insanlar arasında uyumlu ilişkilere yol açar ve birbirlerinin yanında daha rahat hissederler. Son olarak, yeni bir ülkede istenmediğimizi hissettiğinizde, farklılıklara odaklanmak yerine sahip olduğumuz benzerliklere odaklanmak önemlidir. Bu şekilde kalıp yargılar sona erebilir ve toplumda daha üretken bireyler olabiliriz. Çok güzel bir toplantıydı, çok keyif aldım.”

Roy

When coming to a new country, we all have our doubts about interacting with people, some might find it easy, others will find it hard.

When a person meets people who keep acting the same way, he will start to think that every single person from this new country or the culture of this country are same, which will lead to stereotyping, which by itself is wrong.

The way a person acts in public has nothing to do with what or how a person is, each and every individual have his own personality, his own views, some people act the way they does because that is how they are, others because they see it in their culture so they just follow even if they hate it.

Stereotyping goes to both the new comers and the culture the new comers came too, that itself is wrong, but people will believe anything they see and think that everyone is like that person.

For example the activity the instructor did about what similarities and differences are there between different cultures, and what they think of others who are in same country with them, we saw that some think Syrians get into the college without studying, without paying and even without entering an exam, which is totally false.

Me as a Syrian student who tried to enter a college or university, I entered 5 exams, paid for them myself, submitted my request to universities across Turkey for 4 years hoping to get accepted, and yet I kept getting rejected, few universities rejected me at same time or registration. This idea that everyone thinks is true is completely false, and I don't know how do people believe such thing, even when in a faculty in other universities, professors or instructors know about the struggles yet they still believe this false information, as a matter of fact some might even give a low grade such as CC to students who should get an AA.

We are living in an age that relies completely on information, and unfortunately, one made up story can convince people enough to believe it without bothering to do a small research on it.

Back to stereotyping, a culture contains people who behave the way they like, if one individual behaves in a wrong way it does not mean that the culture is like that, same goes for good behavior.

Lastly, in order to blend in with a culture, a new comer should interact with them, be part of that culture, yes he can keep his believes, keep his attitude, but in order to blend in, learn the language, he needs to talk and interact with them, been here in Turkey for 10 years, never had Turkish friends, at my work place we either talk Arabic or Kurdish, even that I took Turkish language courses, I still cannot communicate with Turkish people in their own language because of lack of communication, which was a mistake I made in the past, and chose to keep it till recently, and from the past few months experience, interacting with Turkish students and talking with them in their language has helped me on understanding the language more than I used too.”

“Yeni bir ülkeye gelirken, insanlarla etkileşim konusunda hepimizin şüpheleri vardır, bazıları bunu kolay bulabilir, bazıları zor bulabilir.

Bir insan sürekli aynı şekilde davranan insanlarla tanıştığında, bu yeni ülkeden veya bu ülkenin kültüründen gelen herkesin aynı olduğunu düşünmeye başlar ve bu da başlı başına yanlış olan stereotiplemeye yol açacaktır.

Bir kişinin toplum içinde hareket etme şeklinin kişinin ne olduğu veya nasıl olduğu ile hiçbir ilgisi yoktur, her bireyin kendi kişiliği, kendi görüşleri vardır, bazıları öyle davranır çünkü öyledir, bazıları da kendi kültürlerinde gördükleri için öyle davranırlar nefret etseler bile takip ederler.

Stereotipleştirme hem yeni gelenlerde hem de yeni gelenlerin geldiği kültürde olur ve bu yanlıştır, ancak insanlar gördükleri her şeye inanır ve herkesin o kişi gibi olduğunu düşünürler.

Örneğin öğretim elemanının farklı kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkların neler olduğu, kendileriyle aynı ülkede yaşayanlar hakkında ne düşündükleri ile ilgili yaptığı etkinlikte, tamamen yanlış olsa da, Suriyelilerin üniversiteye okumadan, ödeme yapmadan, hatta sınava girmeden üniversiteye girdiklerini düşünenler olduklarını gördük.

Ben bir koleje veya üniversiteye girmeye çalışmış Suriyeli bir öğrenci olarak 5 sına girdim, parasını kendim ödedim, kabul edilmek umuduyla 4 yıl boyunca Türkiye genelindeki üniversitelere başvuru yaptım ama yine de reddedilmeye devam ettim, birkaç üniversite beni aynı anda veya kayıta reddetti. Herkesin doğru sandığı bu fikir tamamen yanlıştır ve nasıl olur da insanlar böyle bir şeye inanırlar bilmiyorum, başka üniversitelerdeki bir fakültede profesörler veya öğretim görevlileri bu mücadeleyi bilseler de yine de bu yanlış bilgiye

inanarak inanırlar. hatta bazıları AA alması gereken öğrencilere CC gibi düşük bir not bile verebilirler.

Tamamen bilgiye dayalı bir çağda yaşıyoruz ve ne yazık ki uydurulmuş bir hikâye, küçük bir araştırma yapmaya gerek kalmadan insanları buna inandırmaya yetiyor.

Kalıp yargıya dönecek olursak, bir kültür istedikleri gibi davranan insanları içerir, eğer bir birey yanlış şekilde davranırsa bu kültürün böyle olduğu anlamına gelmez, aynı şey iyi davranış için de geçerlidir.

Son olarak, bir kültürle kaynaşmak için yeni gelen kimsenin onlarla etkileşime girmesi, o kültürün bir parçası olması gerek, evet inançlarını koruyabilir, tutumunu koruyabilir, ancak kaynaşması için dili öğrenmesi ve onlarla konuşup kaynaşması gerekir. 10 yıldır Türkiye'deyim, hiç Türk arkadaşım olmadı, iş yerimde Arapça veya Kürtçe konuşuyoruz, Türkçe kursu almama rağmen hala Türklerle kendi dillerinde iletişim kuramıyorum çünkü geçmişte yaptığım bir hata olan ve yakın zamana kadar sürdürmeyi tercih ettiğim iletişim eksikliği ancak son birkaç aydır, Türk öğrencilerle etkileşimde bulunmak ve onlarla onların dillerinde konuşmak dili daha iyi anlamama yardımcı oldu.”

Roy'un günlüğünü uzun da olsan fikirlerini birbirine bağlayarak yazdığı için kesmek mümkün olmadı ancak son paragraf bize aslında bu çalışmaya çıkış noktamızı hatırlattı ve Roy ve onun gibi uluslararası öğrencilerimizin yerel kültürle kaynaşmasının önemini gösterdi. Roy'un son aylardaki tecrübesi gerçekten mutluluk ve ümit verici bir paylaşım olmuştur.

4.3.7. Etkinlik 6: Çatışma Yönetimi Etkinliği (Dr. Özgür Osman Demir)

İletişim Fakültesi Çekim Stüdyosu

Fotoğraf 12. Mombasa Etkinliği

Fotoğraf 13. Mombasa Etkinliği

10 Mart 2022 İletişim Fakóltesi stüdyosunda Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğretim Üyesi Dr. Özgür Osman Demir'in etkinliği için 7 uluslararası ve 7 Türk öğrencimizle toplandık. Önceki buluşmadan Kader bu etkinliğe katılıp çeviri hususunda uluslararası arkadaşlarına yardımcı oldu.

Dr. Demir grubu dörde ayırdıktan sonra etkinliğin içeriğini ve öğrencilerin neler yapacaklarını anlattı (Etkinlik izlencesi Ek.8'dedir). Farklı gruplar Mombasa'da otel açılmasını istememektedirler ve gerekçelerini tartışarak tezlerini kabul ettirmeye çalışacaklardır. Otel yönetimi daha kuvvetli bir tutum takınıp farklı grupları ikna ederek otel açmaya çalışacaktır. Gruplar şu şekildeydi: Camii cemaati, çevreciler, otel yönetimi ve yerli halk. İlk on dakika Dr. Demir, katılımcıların Mombasa ile ilgili araştırma yapmalarını istedi. Cami cemaatinden katılımcılardan birinin Mombasa'da bulunmuş olması hepimizi şaşırttı. Arkadaşlık kurma ve/veya geliştirmelerine yardımcı olmak için grup içlerinde uluslararası öğrenci ve Türk öğrenciler birlikte çalışarak etkileşim halinde olmalarına fırsat yaratılmıştır. Grupların çalışmalarına kulak verildiğinde, gülüşmeler şakalaşmalar etkileşimin oldukça iyi seviyede gerçekleşmiş olduğunu gözler önüne sermiştir.

Grupların toplanıp çalışmasından on dakika sonra önce camii cemaati ile başlanarak her grup iki dakika argümanını paylaşmıştır. Rollerini benimsemeleri selamlaşmalarından "selamün aleyküm" diyerek yansıtmışlardır. Daha sonra çevreciler, yerel halk ve en son otel yönetimi üyeleri argümanlarını paylaşmışlardır. Paylaşımlar sırasında eğlenceli etkileşim devam etmiştir otel yönetimi bakanın turizm ve gelir artışından bahsettiği sırada para konusuna

vurgu üzerine katılımcılar birbiri ardına eleştirilerini alaycı bir şekilde ifade etmişlerdir. Sonrasında gruplara beş dakika daha çalışmaları için verilmiş ve temsilcilerinin argümanlarını tartışmaları istenmiştir. Gerek grup içi çalışmalar gerekse tartışma sürecinde gülüşmelerle münazara şeklinde etkinlik devam etmiştir. Etkinlik boyunca Dr. Demir notlar tutarak sonunda kazananı duyurdu Öğrencilerden etkinlik sonrasında günlüklerinde izlenim ve duygularını şu şekilde ifade etmişlerdir:

Dorian:

“Last week we had an activity with Dr Özgür Osman Demir. The session consisted of one activity; an open debate. The instructor provided a complex situation and divided the attendees to 4 groups, and every party needs to make their argument. A very fun activity that i had actually participated in a similar one from my previous university. One team won the end, and i am happy that I was on that team; i knew we had to compromise to get win!

Dr Demir in the end explain the mistakes each party did, and it was great fun. We had foreign students and national student, and it was a very active cohesion process; hopefully we can do similar ones in the future.

Just a lot of fun, nothing much really; hopefully more progress and more to update next week 😊”

“Geçen hafta Dr. Özgür Osman Demir ile bir aktivitemiz oldu. Oturum tek bir aktiviteden oluşuyordu; açık bir münazaraydı. Eğitmen karmaşık bir durum sağladı ve katılımcıları 4 gruba ayırdı ve her tarafın argümanını oluşturması gerekiyor. Daha önceki üniversitemden bir benzerine katıldığım çok eğlenceli bir aktivite oldu. Sonunda bir takım kazandı ve ben o takımda olduğum için mutluyum; kazanmak için uzlaşmamız gerektiğini biliyordum!

Dr Demir sonunda tarafların yaptığı hataları anlattı ve çok eğlenceliydi. Yabancı öğrencilerimiz ve yerli öğrencilerimiz vardı ve çok aktif bir kaynaşma süreci oldu; umarım ilerde benzerlerini yaparız.

Fazla kelimeye gerek yok sadece çok eğlenceliydi; umarım gelecek hafta daha fazla ilerleme güncelleme paylaşacağım”

Alley:

“Today, we were invited to a nice activity involving students from different nationalities. We were divided into four groups; mosque community, environmentalists, and local people. Each group was trying to find a solution for the problem of building a hotel with low budget. We were required to search about the country for ten minutes and several students made suggestions to overcome this issue. Each group had a point, but we can't please everyone,

of course. Therefore, a huge debate happened so that everyone could prove their point and give reasons that they're right. Finally, the mosque community won because they got what they needed which showed that the hotel management gave up their principles easily. I liked this activity because it definitely helped me with gaining debating skills that involve what, how, and when to say and what not to say. We learned why one of the sides of the debate won, and why the other lost, and what they have could've said to win the debate. It was a really fun and interesting activity, and I had a great time with new students.”

“Bugün farklı milletlerden öğrencilerin yer aldığı güzel bir etkinliğe davet edildik. Dört gruba ayrıldık; cami cemaati, çevreciler ve yerel halk. Her grup düşük bütçeli otel yapma sorununa çözüm bulmaya çalışıyordu. Ülkeyi on dakika araştırmamız istendi ve birkaç öğrenci bu sorunu aşmak için önerilerde bulundu. Her grubun bir iddiası vardı ama elbette herkesi memnun edemedik. Bu nedenle, herkesin iddiasını kanıtlayabilmesi ve haklı olduklarına dair nedenler sunabilmesi için büyük bir münazara yaşandı. Sonunda cami cemaati ihtiyacı olanı elde ettiği için kazandı ve bu da otel yönetiminin ilkelerinden kolayca vazgeçtiğini gösterdi. Bu aktiviteyi sevdim çünkü neyi, nasıl ve ne zaman söyleyip neyi söylemeyeceğimi içeren münazara becerilerini kazanmama kesinlikle yardımcı oldu. Tartışmanın taraflarından birinin neden kazandığını ve diğerinin neden kaybettiğini ve tartışmayı kazanmak için neler söyleyebileceklerini öğrendik. Gerçekten eğlenceli ve ilginç bir aktiviteydi ve yeni öğrencilerle harika zaman geçirdim.”

Roy:

“This was one of the those activities that can not be forgotten for how fun it was.

Performance wise, it was perfect from all sides, hotel owner should've been more careful with his words but it was not going to be as good if he did.

Activity showed how every person thinks when he can get in control of something, how they act when they have to face their responsibilities, mosque group got what they wanted because their demands were kinda easy to meet, but it ruined hotel managers plan, since Muslims were not the big of a group in the country in first place.

Locals got a point of standing, but towards the end it felt like they got convinced even if they didn't win, environmentalists, however, got misunderstood by hotel managers, we talked about something they went to completely different side, didn't get enough facts, did not even search for it, and unfortunately that how it is going in the actual life, people demand something but end up in whole different place, we talked about water problems and coral reef, but hotel owner aka Alp, went to discuss trees, so he shifted the focus from one problem, to complete new problem he created himself.

As environmentalists we could've ended it and declared the win by saying that we got what came to do, show that owners of the hotel only cared about money and their economy, and pretty sure that open eyes towards them, but we stickied to our point, the problems they were creating.

Now talking about it general, communication is the key for everything, having conversation skills can change everything, when an individual comes to standing and explains something or some problem, and you as a person go to them and do the opposite of what did to you, their respect towards you as a person goes down, and instead of getting an approach to discuss the problem, it will end up with a complete rejection of communication, which makes everything harder for both groups.

The activity was fun and looking forward for more.”

“Eğlenceli olduğu için unutulmayacak etkinliklerden biriydi.

Performans açısından, her yönden mükemmeldi, otel sahibi sözlerine daha dikkatli olmalıydı ama öyle yapsaydı bu kadar iyi olmayacaktı.

Etkinlik, herkesin bir şeyi kontrol altına alabileceği zaman nasıl düşündüğünü, sorumluluklarıyla yüzleşmek zorunda kaldığında nasıl davrandığını gösterdi, cami grubu istediklerini elde etti çünkü taleplerini karşılamak biraz kolaydı, beri otel yöneticilerinin planını mahvetti çünkü Müslümanlardan ilk etapta ülkedeki büyük bir grup değildi.

Yerliler bir noktada durdular ama sonlara doğru kazanamamaları bile ikna oldular, çevreciler ise otel yöneticileri tarafından yanlış anlaşıldı, bir şeyden bahsettik, tamamen farklı tarafa gittikler yeteri kadar delil toplamadılar hatta araştırmamışlardı bile ve ne yazık ki gerçek hayatta işler öyle gidiyor, insanlar bir şey talep ediyor ama bambaşka bir yere çıkıyor, su problemlerini ve carol resifini konuştuk ama otel sahibi nam-ı diğer Alp, gitti. ağaçları tartıştı, bu yüzden odağı bir problemden, kendi yarattığı yeni problemin tamamına kaydırıldı.

Çevreciler olarak almak istediğimizi aldığımızı, otel sahiplerinin sadece parayı ve ekonomiyi düşündüklerini söyleyerek galibiyetimizi ilan edebilirdik ancak onlara yarattıkları soruna karşı gözlerimizin açık olduğunu göstererek işimize sadık kaldık.

Şimdi genel olarak konuşursak, iletişim her şeyin anahtarıdır, konuşma becerisine sahip olmak her şeyi değiştirebilir, bir kişi ayağa kalkıp bir şeyi veya bir sorunu açıkladığında ve siz bir kişi olarak onlara gidip size yapılanın tersini yaptığımızda size olan saygıları azalır ve sorunu tartışmak için bir yaklaşım benimsemek yerine, her iki grup için de her şeyi zorlaştıran iletişimin tamamen reddedilmesine neden olur.

Etkinlik eğlenceliydi ve daha fazlasını sabırsızlıkla bekliyoruz.”

Omar da etkinlikten hem eğlenmiş hem de bir çok kazanım elde etmiş ve kaybetmesine rağmen kendi grubunu kazanan olarak göstermiş:

Omar

“...I had really enjoyed it because it encouraged group-work and the ability of being as reasonable as possible. life is always full of challenges when it comes to convincing an opposite party/individual of one's opinion. Even though my group did not win the debate, which i believe we are the true winners:), We still had a sense of what actual debates are like. I have always been a fan of such activities because not only i am a big talker, but i also learn from what the other side has got to offer/say. it makes me think of an alternative issue that is a sub-topic of the hypothetical issue of debate. I am looking forward to being a part of more debates on a bigger scale in future activities ...”

“...Grup çalışmasını ve mümkün olduğunca makul olma yeteneğini teşvik ettiği için etkinlikten gerçekten keyif aldım. Karşı tarafı/kişiyi kendi görüşüne ikna etmek söz konusu olduğunda hayat her zaman zorluklarla doludur. Grubum tartışmayı kazanmamış olsa da, bence gerçek kazananlar biziz:), Gerçek tartışmaların nasıl olduğu konusunda hala bir fikrimiz vardı. Bu tür etkinliklerin her zaman hayranı oldum çünkü sadece büyük bir konuşmacı olduğum için değil, aynı zamanda diğer tarafın sunduğu/söylediği şeylerden de öğreniyorum. Bana varsayımsal tartışma konusunun bir alt konusu olan alternatif bir konuyu da düşündürüyor. Gelecek etkinliklerde daha büyük ölçekte daha fazla tartışmanın parçası olmayı dört gözle bekliyorum ...”

Aliana

“I attended to a class that was one of the best I've ever went. The professor handed us a document outlining how to manage a hotel project in a low-income area. My group and I were in charge of the site, and we divided the other roles into groups. We then searched for and discussed solutions to the problem that the professor assigned to us, and we had a very sharp discussion with the other groups with respect.”

“Şimdiye kadar gittiğim en iyilerden biri olan bir sınıfa katıldım. Profesör bize düşük gelirli bir bölgede bir otel projesinin nasıl yönetileceğini anlatan bir belge verdi. Grubum ve ben siteden sorumluyduk ve diğer rolleri grup içinde paylaştık. Daha sonra profesörün bize verdiği sorunun çözümlerini araştırdık ve tartıştık ve diğer gruplarla saygı çerçevesinde çok keskin bir tartışma yaptık.”

Tuana

“It was a nice and beneficial meeting. I enjoyed the debate because I could talk with my Turkish friends and I could comfortably tell them my honest thoughts and ideas, and they really liked it and praised and thanked me for it. I was happy because I didn't expect that they will do

it. And they gave me the courage to voice out my opinion without worrying about the people around me. And I found it amazing how each group of us could prepare their debate in less than 15 minutes. I learned that we should listen to the other party and discuss with them the problem calmly until we can find a solution for the problem, and we should always act confident and give other party a prove in order to gain their trust. And I learned that in the debate, firstly we should hear out the other party opinions and thoughts in order to turn the situation into a win win for everybody not just one. I liked that we did a debate about real life case. I enjoyed that time because it was really funny and amazing time I spent with teacher and my Turkish & Syrian friends. I liked it so much and it was my pleasure to attend such an event with you ms.

Thank you so much for everything, and it is a pleasure for me if I can help once again in anything you want 😊😊”

“Güzel ve faydalı bir toplantı oldu. Münazaradan keyif aldım çünkü Türk arkadaşlarımla konuşabiliyordum, onlara samimi düşüncelerimi ve fikirlerimi rahatça söyleyebiliyordum ve onlar gerçekten beğendiler ve beni övdüler ve bunun için bana teşekkür ettiler. Mutluydum çünkü yapacaklarını beklemiyordum. Ve çevremdeki insanlardan ötürü endişelenmeden fikrimi dile getirmem için bana cesaret verdiler. Ve her bir grubumuzun münazarasını 15 dakikadan daha kısa bir sürede nasıl hazırlayabildiğini inanılmaz buldum. Soruna bir çözüm bulana kadar karşı tarafı dinlememiz ve sorunu onlarla sakince tartışmamız gerektiğini ve onların güvenini kazanmak için her zaman kendinden emin davranmamız ve karşı tarafa bir kanıt sunmamız gerektiğini öğrendim. Ve tartışmada öğrendim ki, durumu sadece bir kişi için değil herkes için bir kazan-kazan haline getirmek için öncelikle karşı tarafın görüş ve düşüncelerini dinlememiz gerekiyor. Gerçek hayattaki bir vaka hakkında bir tartışma yapmamız hoşuma gitti. O vakit çok eğlendim çünkü öğretmenim ve Türk ve Suriyeli arkadaşlarımla geçirdiğim gerçekten eğlenceli ve harika bir zamandı. Çok beğendim ve sizinle böyle bir etkinliğe katılmak benim için bir zevkti Hocam.

Her şey için çok teşekkür ederim ve istediğiniz her hangi bir konuda bir kez daha yardımcı olabilirim benim için bir zevktir.

Nadia

"It was amazing meeting Dr. Özgür and you Ms Bilge. It was a really fun activity we did, the debate was also amazing to do. The activity is good for people who are not social active and putting us in groups to discuss about it with them is amazing for meeting new people and learn new things. It was very funny especially with my classmates when they joined us. We laughed alot and i what i really liked was that we got to improve our debating skills with Dr. Özgür. I'm always happy when we do this with you Ms Bilge, meeting new professors and friends.

This is actually making my memories in university memorable!

I looking forward to do it again Ms!

"Dr. Özgür ve siz Bilge Hanım'la buluşmak harikaydı. Yaptığımız gerçekten eğlenceli bir aktiviteydi, tartışma da harikaydı. Etkinlik sosyal olmayan insanlar için güzel ve gruplar içinde ayrılıp yeni insanlarla tanışmak ve yeni şeyler öğrenmek onlarla tartışmak harika. Özellikle sınıf arkadaşlarımın bize katılması çok eğlenceliydi. Çok güldük ve en sevdiğim şey Dr.Özgür ile münazara becerilerimizi geliştirmemizdi. Bilge Hanım sizle bunu yaparken, yeni hocalar ve arkadaşlarla tanıştığımızda hep mutlu oluyorum.

Bu aslında üniversitedeki anılarımı unutulmaz kılıyor!

Öğrenci günlükleri onların uluslararası öğrencilerin, hem farklı ülkelerden arkadaşları hem de Türk arkadaşlarıyla etkileşimlerinde ne kadar eğlendikleri, aynı zamanda da doğru iletişim yolları ve çatışma yönetimi ile ilgili kazanım elde ettiklerini gözler önüne sermektedir. Nadia'nın münazara becerilerini geliştirmenin yanında yeni öğretim elemanları ve arkadaşlarla tanışmanın onu çok mutlu ettiği ve üniversite hatıralarının unutulmaz haline geldiğini belirtmesi eylem araştırması ve uygulamalarının güçlü etkisini bizlere gösteriyor. Tuana'nın beklemediği bir şekilde Türk arkadaşlarının onun fikirlerini açıklaması için gösterdikleri destekleyici tutum sadece Tuana'nın kendine güven duygusuna değil, arkadaşlık bağlarını da güçlendirici etkisi gözlerden kaçmayacak bir gerçek olarak karşımıza çıkıyor. Tüm günlüklerde öğrenciler eğlendikleri ama bunu da ötesinde münazara ortamında saygı çerçevesinde doğru iletişim kurarak kendini ifade edebilme fırsatını yakaladıkları ayrıca, grup içinde ve dışında kurdukları dostluk bağının getirdiği mutluluğu farklı şekillerde dile getirmişlerdir.

Etkinliğin sonuna doğru tartışma kızıışsa da eğlence ve kahkahaların düzeyi daha da artmıştır. Uygulamanın sonunda, Dr. Demir gruplara kimin kazandığını sorduğunda cami cemaati otel yönetimi ve çevreciler şeklinde cevap verip otel yönetiminin kazandığı konusunda hem fikir oldular, yerel halk ise çevrecilerin kazandığını düşündüklerini söylediler. Dr. Demir cami cemaatinin kazandığını duyurdu çünkü istediklerini aldıklarını ifade etti. Farklı gruplara farklı şekilde bu etkinliği oynattıkları bazen hiçbir kazananın çıkmadığı bazen birden fazla kazananın çıktığını ve bu sefer bir kazananın çıktığını söyleyip grubu tebrik etti. Sonrasında nedenini açıkladı. Çatışma çözmenin ilk kuralının, karşıdakini ikna etmenin en temel kuralının "en başta karşı tarafa hayır dedirtmemek " olduğunu belirtti, "hayır diyen bir kişiye evet dedirtmeniz çok zor çünkü beyin tutarlılık ilkesiyle çalışır" şeklinde açıkladı. Cami yönetimi başta hayır derken bir şekilde uzlaştıklarını ama otel yönetiminin bunu yaparken kaybettiği çünkü kendi konseptinin dışına çıktığı çok fazla ödün verdiklerini belirtti. Sonrasında tavsiyeler verdi, ayağa kalkmadan konuşmanın hoş karşılanmağı, çatışma çözümede kişiler önemsendiğini hissetmek istediği ve ikna etmek istiyorsan o kişiye yakın olmanın iyi olduğunu söyledi ve

politikacılarđan örnek verdi, siyasetçilerin bir Şehre gittiğinde o yerin Őapkası ve atkısını takarak, ben sizden biriyim mesajını verdiklerini söyledi. Etkinlikte otel yönetiminin “selamn aleyküm” diyerek, söze baŐlamalarının ikna etmede karŐılıđı olduğunu görüşünü paylaştı. Ayrıca, kanıtı dayalı bilginin önemli olduğu çevrecilerin kanıt sunduğu ama otel yönetiminin rakamlarla kanıt veremediklerini söyledi. Çok önemli kurallardan birinin de içeriğe odaklanma olduğu ilişkilere olmadığını ekledi, içerikte kalanın her zaman kazanacağını belirtti. Aslında, cami cemaatinin başlangıçta doğru yerden baŐlamadıkları, namaz vakti oruç, kültür, gelenek onlarla ilgisi olmadığı otelin sadece yakın olması ve ses geirmemesinin önemli olduğunu söyledi bununla birlikte, Müslüman nüfusun Mombasa’da az olduğu, Müslüman nüfusa hiç bakmadıkları ama buna rağmen, çok kopuk isteklere rağmen otel yönetiminin cami cemaatinin isteklerini kabul ettiklerinin altını çizdi. evrecilerinde içerikten uzaklaŐtıkları mercan ...odaklanarak. Yerel halk ikna olmaya hazırdı ama otel yönetimi onlara zaten siz fakirsiniz demeye getirip, bu benim sorunum değil diyerek yanlış adımı attıklarını belirtti. Dr. Demir tartıŐmadaki sorunun çözümü için alternatifler sundu ve sonuçta içeriğe odaklandıkları için cami cemaatinin kazanan tek grup olduklarını söyledi. Kahkahalar ve kazanılan dostlukla ile etkinlik son buldu.

4.3.8. Etkinlik 7: Kariyer Yolculuğumu Keşfediyorum Uygulaması (Dr. Ahmet Ayaz)

İletifim Fakültesi ekim Stüdyosu

Fotoğraf 14. Kariyer ykm

Fotoğraf 15. Kariyer Öyküm

Dr. Ahmet Ayaz ile kariyer aktivitesi 14 Mart 2022 tarihinde İletişim Fakültesi çekim stüdyosunda gerçekleştirildi. Uygulamaya 11 öğrenci katıldı. 8 uluslararası tez çalışmama katılan öğrencimiz ile birlikte son iki uygulamada Türk öğrencilerin katılımıyla zenginleşen etkileşimsel ritüellerin devamını sağlamak amaçlı ELT klübü ile iletişime geçip 2 Türk 1 uluslararası öğrencimizi etkinliğe davet ettik. 2 uluslararası öğrenci Dorian, Miss Alley ve Aliana toplantıya çevrimiçi katıldılar bu sebeple uygulama ilk defa hibrit şekilde gerçekleşmiş oldu. Katılımcılardan Aliana kamerasız uygulamaya bir süre katıldıktan sonra teknik sorundan ötürü devam edemeyince kendisine sonrasında uygulama ile ilgili bilgi ve form Tuana aracılığıyla ulaştırıldı. Öğrencilerin etkileşimi inceleyebilmek üzere L şeklinde oturma düzeninde yer almaları istendi ayrıca grup ile yeni tanışan 3 öğrenci birbirinden farklı yerlerde grupla etkileşim içinde olabilecek şekilde olmaları sağlandı.

Uygulamaya Dr. Ayaz kendini tanıtarak başladı. Kendisi görevli olduğu üniversitede psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretim üyesi ve kariyer merkezi müdürü olarak görev yapmaktadır. Öğrencilere de onların kariyer geleceği ile ilgili konuşacaklarını söyledikten sonra, bazen Türkçe bazen İngilizce konuşmak durumunda olacağını, Türkçe olan kısımlarda Türk arkadaşlarının kendilerine yardımcı olacaklarını belirtti toplantının genelinde İngilizce kullanarak uygulamayı gerçekleştirdi.

Uygulamanın başında katılımcılardan kendilerini tanıtmaları, temel yetenekleri, gelecekle ilgili beklentileri ve planlarından bahsetmelerini istedi. Öğrencilerimizin tamamı İngilizce Öğretmenliği bölümü öğrencileriydi.

Roy hobilerinin kitap okumak ve fotoğraf tasarımı olduğundan bahsetti. Gelecekte farklı bir ülkede özellikle de Kanada’da okulda öğretmen veya üniversite profesör olmak istediğini söyledi.

Omar Cezayirli olduğunu ve her şeyden biraz yaptığını belirttikten sonra grafik tasarımı üzerinde çalıştığı, bir dil kursunda öğretmenlik yaptığı, ayrıca, müzik, futbol ve sporla uğraştığını sonrasında çok yönlü yeteneklere sahip olmayı faydalı bulduğunu ve bu yönünün onu nereye götüreceğini belli olmadığını açıkladı. Ayrıca gelecekte insanların rüyalarını gerçekleştirmelerine yardımcı olacak bir kuruluş açmak istediğini paylaştı. Kendisinin de rüyasının peşinde koşan bir kişi olduğunu da ekledi.

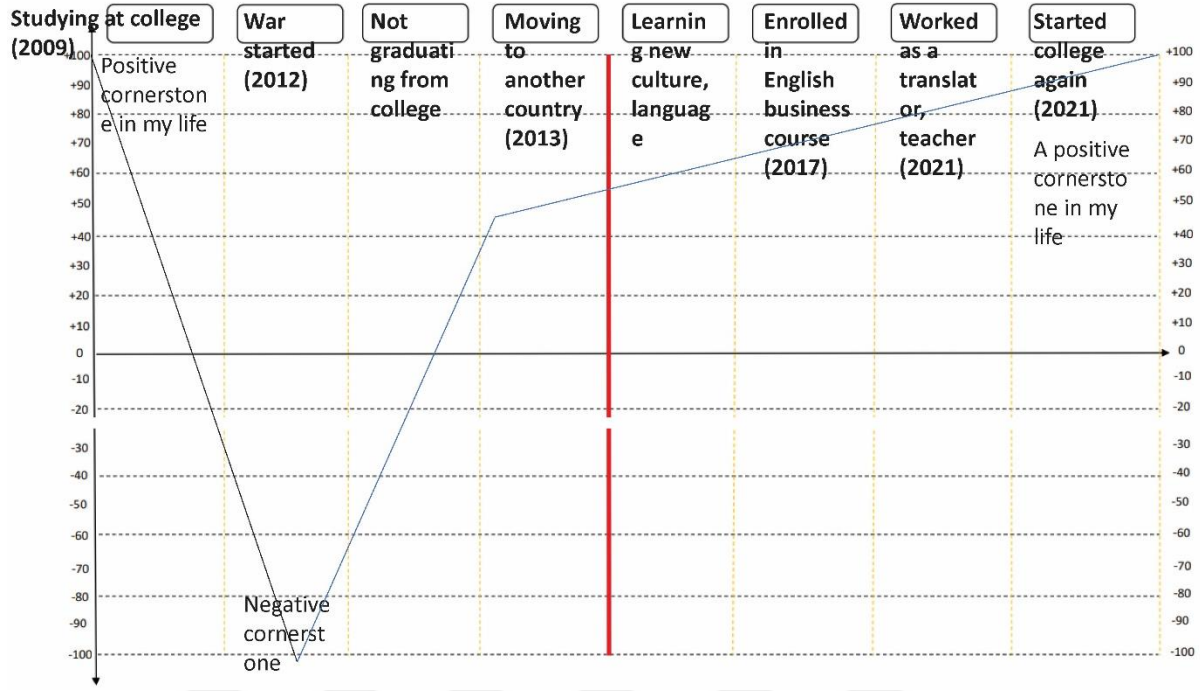
Marwa uzun hikâyesi olduğunu söyledikten sonra öncesinde Endonezya’da otel yönetiminde okuduğu ancak bu bölümün üniversitede olmaması ve İngilizce öğretmenliğinin İngilizce olmasından ötürü bu bölümde olduğunu belirtti. Dili konuşmanın bölümünde iyi olduğu anlamına gelmediğini söyledi. Sosyalleşmeyi, insanlarla konuşmayı ve münazara yapmayı sevdiğini hatta bazen hiç susmadığı ve mezun olmayı beklemeden öğretmenliğe başlamak tecrübe kazanmak istediğini ve Türkiye’de kalmak istediğini söyledi.

Nadia kitap okumayı özellikle de telefonundan yüzlerce, binlerce kitap okuduğunu söyledi. Gelecekte çocuklara İngilizce öğretmek istediğini ve öncesinde de bir yıllık tecrübesi olduğu, yakında da çocuklara bir kurumda öğretmeye başlayacağını söyledi. Hayalinde hangi ülke olduğunu bilmediği ama Türkiye’de kalmayı planlamadığını ekledi.

Tuana’nın hobileri yüzme, seyahat etme ve film izlemek olduğunu belirtti. Gelecek planıyla ilgili “first of all I don’t like teaching” diyerek öğretmeyi sevmediği söyleyince gülüşmeler de yükseldi. Yüksek öğrenimine yurt dışında devam edeceği Kanada ve Londra gibi yerlerde, sonrasında da hayal ülkesi Kore’de yaşamak istediğini söyledi ama hayalindeki mesleğin ne olduğunu bilmediğini belirtti.

Uygulamaya çevrim içi katılan Dorian kendini tanıttı. Sondan başa gitiğini, onun için önce çalışma hayatı sonrasında üniversite geldiğini söyledi. Üniversiteden mezun olduktan sonra belki ilgi duyduğu dilbilimi üzerine yüksek lisans doktora yapmayı ümit ettiğini söyledi.

Alley gelecek planları İngilizce ile ilgili her şeyin olabileceği. Çocuk yaştan beri İngilizce öğrendiği ve çok tutkulu olduğunu söyledi. Okumanın hobisi olduğu ancak bir kitaba bağlı kalmaktansa, ilgisini çeken makaleleri okumayı ve uygulamayı sevdiğini. Ayrıca, Suriye’de kendisi çeviri okumuş ama savaş sebebiyle eğitimine devam edememiş. Gelecekte İngilizce ile alakalı her şeyin onu mutlu edeceğini belirtti.

- I studied translation in college for three years which was a huge step for me in 2009.
- Because of war, I couldn't graduate from college. Therefore, I had to move to another country in 2013.
- It took me some time to adjust to new culture and language.
- After settling down, it became much easier for me to pursue my future dreams.
- I enrolled in an English business course to help me get a job in 2017.
- I worked as a translator and a teacher for a couple of months which helped me gain a little bit of experience in 2021.
- For the time being, I decided that I must have a college degree to get a respectful job in the future. Consequently, I had to start the college adventure all over again in 2021 as being in the English Language Teaching department.

Şekil 6. Alley'in Kariyer Öyküsü

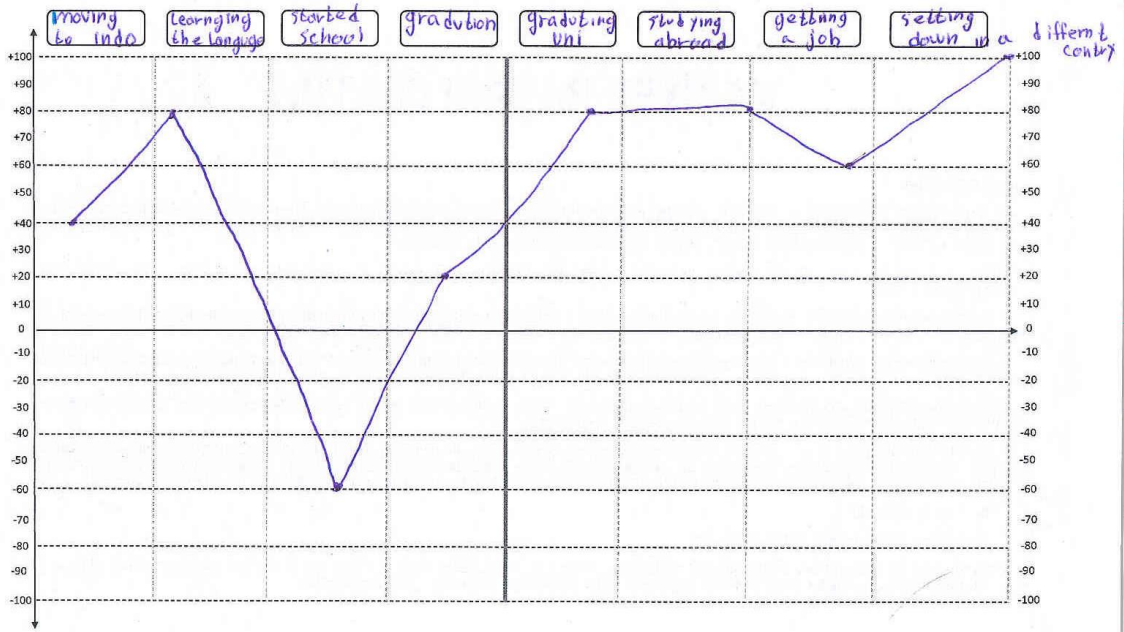
Dr. Ayaz Ek. 9'daki kendi geliştirdiği "Kariyer Başarı Öyküm" formunu (Ayaz, 2021) İngilizce'ye çevirerek katılımcılara anlattı ve formdaki kariyer taşlarını (yani aslında dönüm noktalarını) nasıl dolduracaklarını açıkladı. Önce geçmişten bugüne sonra bugünden geleceğe olan kısmı dolduracaklarını söyledi. Dr. Ayaz kendi kariyer hikâyesini de form üzerinden açıklayarak katılımcıların kendi hikâyelerine yazmalarına yardımcı oldu. Yüzdelik dilimlerini de kullanmalarına açıklık getirdi. Sorusu olanlara yardımcı olacaklarını belirterek uygulamaya başladı. Çevrimiçi iki katılımcıya formun elektronik kopyası gönderildi. Uygulama sonrasında katılımcılardan formlar toplandı çevrim içi katılımcılarda formlarının elektronik kopyalarını paylaştılar. Şekil 6'da Alley'in formu görülmektedir. Başka bir örnek form üzerinden tekrar formu nasıl kullanacakları ve yüzdelikleri açıkladı. Çevrim içi katılımcılara da ayrıca açıklama yapıldı. Önce kariyer taşlarını doldurup sonrasında 100'den -100'ekadar puanlama yaparak grafik çizimleri söylendi. Çevrim içi katılımcılara, formun ilk yarısı geçmiş orta kalın çizginin diğer yarısı da gelecek olarak belirtildi. Uygulama boyunca Dr. Ayaz öğrencilere destek verip yardımcı oldu. İki öğrenci yeni form istedi. Omar fikrini değiştirdiği için yeni form istediğini

söyledi. İki uluslararası öğrenci ayrı masada sonrasında da onlara katılan üçüncü uluslararası öğrenciyle aktiviteye devam ettiler. Doran grafiğini paylaştıktan sonra yazılı olarak da açıklaması hangi faktörlerin durumundaki değişikliklerde düşüşlerde veya 3. Faktörde Türkiye'ye taşınmasında hangi faktörlerin kariyerinde ve planında etkili olduğunun paylaşması istendi. Öğrencilere de formlarının fotoğrafını alabilecekleri belirtildi. Ayrıca Dr. Ayaz kariyer merkezinde de randevu alarak kendilerine yardımcı olabileceğini belirtti, öğrencilerde teşekkür ettiler Bazı öğrenciler daha erken bitirince, formunu dolduran diğer öğrencilerle sohbet edip gülüşerek eğlenceli vakit geçirildi. Tuana da tamamladıktan sonra, uygulama sonrasında, Dr. Ayaz son olarak kariyer research model üzerinde sunumunu paylaştı kariyer başarısında etkili faktörleri anlattı. Ayrıca ilgilenen öğrencilerin kendilerini değerlendirebilmeleri ve okumaları için anket ve İngilizce makale, uygulama sonrası kendileriyle paylaşıldı.

Sistemden kopup katılmayan Aliana formunu sonradan Tuana'dan teslim alıp sürece katıldı. Çevrim içi katılan öğrencilerden de formlarını paylaşmaları istendi.

“Kariyer Başarı Öyküm” formlarını paylaşan öğrenciler şekil 7’de yer alan Nadia’nın kariyer başarı öyküm formundaki gibi, geçmişte başladıkları kariyer yolculukları ve gelecekle ilgili planlarını anlatıp grafik şeklinde çizerek paylaştılar.

Eylem araştırması grubunda formlarını paylaşan bir çok öğrenci geçmişte evinden taşınma sürecini vurgulamıştır. Örneğin, Nadia Endonezya’ya küçük yaşta gittiği zaman zorluğun ne demek olduğunu bilmediği, dili kolaylıkla öğrendiği ancak okula başladığında İngilizce öğrenmenin çok da kolay olmadığından bahsetmiş.

moving to indonesia was amazing for me. At that time i was very young and didn't know what was the feeling of leaving my country. The language was very easy to learn at a young age. However, when i entered school it was very hard for me i had to learn english because my schools were international and forced to learn it, when graduting it was a relief but sad at the same time because i had to leave my friends and it was after few weeks i had to leave to come to turkey.

im hoping in graduting uni and continue my studies abroad. im also hoping in getting a job in a different country and family settling down in that country.

working on it!!

Şekil 7. Nadia'nın Kariyer Öyküsü

Marwa ise üniversiteden ayrılmak zorunda kaldığında gelecekte hangi mesleği yapacağı ile ilgili sorunları olmuş. Omar Endonezya'da sosyal ağını genişletip kendini tanıma fırsatını yakalasa da üniversiteden mezun olduğunda kendini hiçbir konuda yeterli hissetmemiş ancak Türkiye'ye gelince ve ilk işine girince sosyal becerilerinin geliştiği ve kariyer yolunda daha ciddi bir tutum aldığını yazmış. Aliana, Ürdün'de bir yıl çeviri eğitimi görmüş, yeni evine taşındığında ise mutlu olsa da arkadaşlarının iyi yaklaşım göstermemesinden dolayı hoşnutsuzluğunu dile getirmiştir. Tuana da Suriye savaşı sebebiyle Türkiye'ye taşınmak zorunda kalmış ancak buraya taşınmanın, kültürlerin benzerliğinin ve dili öğrenmenin ve edindiği iki muhteşem arkadaşının ve öğretmenlerinin bu süreçteki olumlu etkisinden bahsetmiş. Roy da Tuana gibi Suriye'den savaş sebebiyle gelmiş ve iki yıl okuyamadığı lise ve kabul edilmediği üniversite deneyiminin, eğitim hayatını etkilemesini anlatmıştır. Ancak

sonrasında, üniversitede şu an okuduğu bölüme kabul edilmesini kariyerinde yükseliş olarak göstermiştir. Dorian da Suriye’de üniversiteden ayrılmak zorunda kalınca kariyer hayatı olumsuz etkilenmiş, savaş sebebiyle Türkiye’ye gelmiş düşük maaşlı iş deneyimleri sonucu farklı bir işte başarılı oluş hikâyesini paylaşmıştır. Kendisi gelecek ile ilgili yüksek lisans, doktora, üniversitede akademisyenlik gibi planlarını konularını da anlatarak detaylı paylaşımında bulunmuş, kariyer grafiğine de yansıtmıştır. Alley de benzer şekilde savaş sebebiyle, üç yıl okuduğu tercüme bölümünden ayrılıp Suriye’den Türkiye’ye gelmiştir. Rüyasını gerçekleştirmek için çeviri ve öğretmenlik işinde çalışırken üniversite derecesi almaya karar vermiştir. Alley’in “Kariyer Başarı Öyküm” çevrimiçi olarak doldurduğu formu şekil 6’da paylaşılmıştır. Bazı öğrenciler gelecekte yurt dışında yaşama ve çalışma planlarından bahsetmişler. Tuana Güney Kore’de çalışmak hatta orada evlenip kalabileceğini anlatmış, Roy Kanada’da yüksek öğretimini tamamlayıp profesör veya yazar olmak istediği, Nadia yurt dışında çalışmak ve ailece yurt dışına yerleşmek istediğini anlatmıştır. Omar ise sosyal bir kurum kurup iş için seyahat edip sosyal influencer olmak planlarını grafiğinde göstermiştir.

Öğrencilerin kariyer öyküleri onların gelecek planlarıyla ilgili farkındalığa sahip olmalarının yanında, kendi gelecek kariyer başarılarını gözlerinin önüne getirirken içsel motivasyonlarını da arttırmada önemli rol oynayacağı kanaatindeyim. Üniversiteyi okudukları ülkede mi yoksa hayallerini kurdukları başka yerde mi kendilerini gördükleri ve ne zaman ne şekilde yapabilecekleri hususunda kariyer uygulamasının farkındalık oluşturduğu göz önündedir. Buldukları şehirde kalıp yaşamlarını devam ettirmeyi düşünen öğrenciler olduğu gibi farklı ülkelerin hayalini kuran öğrenciler için de, tüm katılımcılar isteklerini ve hedeflerini düşünüp değerlendirme fırsatını yakalamışlardır. Sonrasında Dr. Ayaz’ın sunumuyla, kariyer başarısını etkileyen faktörleri öğrenerek, hedeflerini gerçekleştirmek için ne gibi etmenlerin devrede olduğunu ve kariyer öykülerini yazmada etkili olacağını fark etmeleri sağlanmıştır. Bunların yanında kariyer merkezinin imkanlarını ve desteğini de öğrenmiş olmaları sağlam adımlarla ve güvenle ilerleyeceklerinin göstergesi olmuştur.

4.3.9. Etkinlik 8: Atölye Eğitimi (Dr. Benal Tanrısever)

Üniversite Kongre ve Kültür Merkezi

Fotoğraf 16. Eylem Araştırması Final Müzik Çalıştayı

Eylem araştırmasının son uygulamasında, üniversitedeki uluslararası öğrencilere Berlin Senfoni Orkestrası, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, Beethoven Haus, Carnegie Hall ve Lincoln Center gibi bir çok önemli salon ve orkestralarda konserler veren dünyaca ünlü Pianist Dr. Benal Tanrısever, filmlerde müziğin anlatım gücü ve algımızda yarattığı farklılıklar konusunda atölye eğitimi vermiştir. Çalıştay boyunca öğrenciler aktif katılım sağlamışlardır. Müzik etkinliğiyle başlayan eylem araştırmamız, Dr. Benal Tanrısever’in uluslararası öğrencilerin eğitim almaya çok istekli olmaları ve sanatçımızın vakit ayırıp öğrencilerle etkileşimsel bir ortamda gerçekleştirdiği yine müzik çalıştayıyla son bulmuştur. Okul üst yönetiminin de katıldığı etkinliğin sonunda öğrenci, akademisyen ve yöneticiler arasında konuşma ve kaynaşma fırsatı olmuş, ayrıca “intercultural day” ile ilgili görüşmeler yapılmıştır. Uluslararası öğrenci koordinatörü etkinlik öncesi ve sonrası uluslararası öğrencilerle “intercultural day” için programın detayları ve öğrencilerin ne yemekler yapabileceğini

görüştür. Eylem araştırması uygulama aşaması müzik ile final uygulamasını gerçekleştirmiştir. Öğrenci günlüklerinden yansıyan izlenimler şu şekildedir:

Omar “I have always believed that music is a language by itself, and thanks to Dr. Beran, this belief of mine has only been enhanced.” *“Müziğin her zaman başlı başına bir dil olduğuna inandım ve Dr. Beran sayesinde bu inancım daha da güçlendi.”*

Müzik atölyesine katılan tüm öğrenciler eğitimden çok mutlu olduklarını ve tekrar bu atölyelere katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Dr. Tanrısever’in öğrencilerin isteği üzerine bu atölyeyi vermesi aslında öğrencilerin kendilerini değerli hissetmelerini sağlamıştır. Ayrıca, etkinlik sonrası sanatçımız, rektör ve rektör yardımcısıyla gerçekleşen sıcak sohbet ortamı uluslararası öğrencilerimizin üniversiteye aidiyet duygusunu pekiştirmiştir. Nadia bir çok öğrencinin paylaştığı duygusunu şu şekilde dile getirmiştir:

Nadia “It was really an honor to have her make time for us and teach us about music and how it really works. And I also had a lot fun with my friends and was really happy I got to experience all of that with them along the way. Hopefully in the future we can attend one of Dr. Benan’s workshops and watch her play the piano.” *“Bize zaman ayırması, müziği, gerçekte nasıl çalıştığını öğretmesi gerçekten bir onurdu. Ayrıca arkadaşlarımla çok eğlendim ve onlarla bunların hepsini deneyimlediğim için gerçekten mutlu oldum. Umarım gelecekte Dr. Benan’ın atölyelerinden birine katılabiliriz ve onu piyano çalarken izleyebiliriz.”*

Etkinlik sonrası öğrenciler müzik atölyesinde öğrendikleri onlarda yarattığı farkındalık duygusunu ve teşekkürlerini paylaştıktan sonra eylem araştırması son değerlendirme yansıtıcı günlüklerini paylaşmışlardır. Eylem araştırması proje öğrencilerine yansıtıcı günlüklerinde projenin üniversite yaşamına uyum ve kültürlerarası iletişim becerilerine etkisi ile ilgili aşağıdaki iki soruya cevap vererek genel izlenimlerini mümkün olduğunca detaylı bir şekilde paylaşmalarını istedim.

1. How did the project help you to improve your adjustment process to the university?
(Proje üniversiteye uyum sürecinize nasıl bir katkı sağladı?)
2. How did the project help you to improve your intercultural communication skills?
(Proje kültürlerarası iletişim becerilerinizi geliştirmenize nasıl bir katkı sağladı?)

Roy

Roy üniversiteye özellikle de farklı bir ülkede uyum sağlamanın zor olduğuna değinmiş ancak bu proje ile kazandığı bilgi ve becerilerin üniversiteye uyum sürecine yardımcı olduğunu söylemiş. Bu sürecin farklı aşamalarda gerçekleştiğini anlatırken, Batu Hoca’nın etkinliğinde konuşulduğu üzere, Fransa’da yaşadığı tecrübe olarak özellikle kapalı kültürlerde sorun yaşayan kişinin üçüncü perspektiften bakmadıkça sorunun çözülemeyeceği ve aynı durumun

bir kültüre uyum sağlamada geçerli olduğunu belirtmiş. Bu sorunun çözümünün etkileşimde olduğunun altını çizirken, kendisinin de arkadaşlarını kendine uyum sağlamaları yerine, değerlerini koruyarak onlara uymaya başlamış. İletişimin önemini vurgulamış. Kültürlerarası iletişim becerileri için söyledikleri şu şekildedir: “it helped with that through starting to talk with more people and hanging out with them, as a shy person I used to refuse anything others offer me, won't ask for help no matter how hard it gets for me and always minding my own business. After the events that I attended, I started doing the opposite, talking, accepting, communicating and getting to know my friends better, and slowly I'm starting to be more open about who I am as person, avoiding how shy I used to be and not hesitating about asking for help when it is needed or when I cannot understand a specific point.” *“daha fazla insanla konuşmaya başlayıp onlarla takılmak bana yardımcı oldu, utangaç bir insan olarak başkalarının bana teklif ettiği her şeyi reddederdim, benim için ne kadar zor olursa olsun yardım istemezdim ve her zaman kendi işime bakardım. Katıldığım etkinliklerden sonra tam tersini yapmaya, konuşmaya, kabul etmeye, iletişim kurmaya ve arkadaşlarımı daha iyi tanımaya başladım ve eskiden ne kadar utangaç olduğumdan sakınarak, gerektiğinde veya belirli bir noktayı anlayamadığımda yardım istemekten çekinmeden. yavaş yavaş kim olduğum konusunda daha açık olmaya başladım,”*Roy’un söylediklerini bizzat eylem araştırmacısı olarak saha izlenimlerinde de gözlemlerim ve ondaki bu farklılığı mutluluğu, hem Türk hem uluslararası arkadaşlarıyla geliştirdiği dostluğu ve etkileşimi izlemek beni de çalışmanın nihai amacına ulaştığını göstermesi açısından çok mutlu etti. Roy ayrıca araştırma boyunca tanıştığı muhteşem yetenekli insanlarla tanışma fırsatının ona uyum sürecinde çok yardımcı olduğunu söyleyerek sözlerini bitirmiştir.

Dorian

Dorian arkadaşları gibi bir uluslararası öğrenci olarak onlarla aynı olsa da, ailesi ve işe sahip olması bakımından aslında diğer katılımcılardan farklı durumda olan bir öğrenci olduğunu ve beklentisinin aksine, uluslararası öğrenciler için öğretim elemanlarının onlara özel hazırlanan uygulamalardan kendisinin de çok faydalandığını söylemiş. Her uygulamanın bu muhteşem planlanmış proje ile kültürlerarası iletişim becerilerini kuvvetlendirdiğini söylemiştir.

Alley

Alley bu muhteşem projeye dahil olduğu için çok mutlu olduğunu ve yeni insanlarla tanışıp üniversite hayatı ve kültürlere uyum için yeni bilgiler öğrendiğini yazmış. Uyum için diğer kişilerle sosyalleşmesi gerektiği ve ortak noktaları bulmak gerekliliği veya ortak noktada bulunmadığı noktada bırakmak, iletişim kurmamak yerine diğer tarafın kültürü bakış açısını

anlamaya çalışmanın önemini vurgulamış özellikle de benzerliklere odaklanmanın farklılıklara bakmaktan daha önemli olduğu, kişiyi topluma daha faydalı bireyler yapacağı görüşünü paylaşmış. Kültürü tanımanın dilden önemli olduğu ve iletişim için kültürleri öğrenmenin gerekliliğinin altını çizmiş ve yeni kişilerle tanışıp eğlenceli etkinliklerle biraraya gelerek yeni kültürleri öğrenmeden duyduğu mutluluğu yinelemiş, bu projenin parçası olduğu için öğretim elemanlarına teşekkürlerini iletmiştir.

Aliana

Bu araştırmanın Aliana'nın uyum süreci ve kendine güveninin artmasında çok faydası olmuş. Bir çok arkadaş edinmiş ve onlarla birbirlerine akademik konularda yardım ederken arkadaşları, Alian'yı Türkçe, İngilizce dil becerilerini geliştirme konusunda motive etmişler. Aliana, bu projede, o ve diğer öğrencilerin üniversiteye rahat ve eğlenceli bir şekilde uyumunu sağlayan güçlü öğretim elemanlarını hiç bir zaman unutmayacağını yazmış. Ayrıca üniversitenin onların fikirlerini dikkate almasının çok önemli bulunduğunu söylemiştir.

Kültürlerarası iletişim becerilerinin arttığını ve bir çok kez farklı konuda İngilizce tartıştıkları için İngilizce dil becerilerinin de geliştiğini söylemiş, ana dili Arapça olduğu için bazı öğrencilere de Arapça öğrettiğini ve Afrika gibi bir çok ülkenin ve birbirlerinin kültürünü tanıdıklarını anlatmıştır. Bu etkinliklerin öğrencileri yakınlaştırdığını, öz güveni arttırdığını, dil becerilerini güçlendirdiğini ve ayrımcılığı uzak tutup sevgi, işbirliği, yardım ve bir arada olma duygusuna yardımcı olduğunu yazmıştır.

Nadia

Nadia tüm proje uygulamalarının muhteşem olduğu ve kültürlerarası iletişim için çok faydalı olduğu görüşünü paylaşmış, proje uygulamalarından öğrendiği, kültürlerarası iletişimde diğer tarafı dinlemenin ve proaktif olmanın öneminden bahsetmiş. Ayrıca, öğrendiği diğer bir konunun ise, etkileşimde bulunurken birden fazla doğrunun olabileceği gerçeğini vurgulamış. Kendi fikirleriyle çelişen görüşleri dinlemeyi öğrendiği, sözlü olmayan iletişim becerilerinin de geliştiği, insanların kendi kültüründeki etkileşimi ve liderlik yapması, başkalarının görüşleri ve farklı konularda şaşırtıcı tecrübelerini öğrenmek gibi proje kapsamında ona fayda sağlayan farklı konuları dile getirmiş. Tüm bunlarla birlikte, yeni insanlarla tanışmak, Türk ve yabancı yeni arkadaşlar edinmek gibi tüm bu sürecin muhteşem olduğunu ve üniversitede ona çok yardımcı olduğunu paylaşmış. İletişim becerilerinin gelişip kendine daha fazla öz güven duymaya başladığını ve insanlarla konuşmayı başlatabildiğini yazmış satırlarında. Hatta "inanın veya inanmayın" diyor ama proje süresince birkaç kelime Türkçe öğrenmiş ve tanıştığı arkadaşlarıyla eğlenerek, Türkçe sohbet etmeye başlamış. Projedeki tüm uygulamaların çok faydalı ve yardımcı olduğundan dolayı çok mutlu olduğu ve gelecekte de sabırsızlıkla yeni

projelere katılmak ve yeni şeyler öğrenmek fırsatını yakalamak istediğini söyleyerek teşekkür etmiş.

Omar

Omar, alanında uzman kişilerle yapılan tüm etkinlik ve konuşmaların çok önemli ve eğlenceli geçtiğini belirtti. Ben aslında “her etkinlik veya oyunun arkasında bir amaç olduğunu biliyordum” diyor, aslında gerçek hayattaki gibi kalıbın dışından olaylara farklı bakış açısıyla bakmak gerekliliğini vurguluyor. Kendisi dönem başına göre uyum sürecinin kesinlikle geliştiğini söylüyor, bu sırada bir çok insanla tanıştığından ve onunla aynı durumdaki arkadaşlarıyla konuşup iyi ilişkiler kurabildiklerinden bahsetmiştir. Ayrıca daha önce kampüste bilmediği yerleri öğrenmiş. Tüm öğretim elemanlarına teşekkür ederken, etkinlik hatıralarını gözünün önüne geldiğini ve kampüse gelmek için artık daha fazla heyecan duyduğunu söylüyor. Omar, proje sürecinde, sözlü ve sözsüz iletişim becerilerinin çok olumlu yönde geliştiğine ve her aktivite sonrası, farklı insanlarla iletişim kurabileceğine inanmıştır. Tüm bu etkinliklerin, kampüsümüzde, öğrenci dostu bir ortamda gerçekleştiğini de belirtmiş. Teşekkürlerini iletirken, öğretmen ve öğrenci olarak kimyamızın çok iyi yönde değiştiği ve gelecekteki potansiyel etkinliklerde her zaman hazır olacağını söylemiştir.

Marwa

Marwa projede kendisiyle ortak menfaatlere sahip yeni kişilerle tanıştığını söylüyor ve bunun neticesinde sosyal becerilerinin geliştiğini paylaşıyor. Hatta, sosyal çevresinin genişlediği mezuniyet sonrasında da iş bulmada ona faydalı olacağı görüşünü paylaşmış. Bu projedeki kültürel entegrasyonun kendisi için çok önemli olduğunu, üniversiteye ilk geldiğinde, kültürel şok yaşamış olsa da birkaç uygulamadan sonra bunun üstesinden gelip atatabildiğini yazmıştır. Ayrıca, kendi sosyal grubu dışında, farklı öğrencilerle etkileşim kurma fırsatını yakalayıp mükemmel dostluklar ve yeni iletişim ağları kurmuş “when I initially arrived to university, I may have suffered some culture shock, but by participating in a few of the sessions, I was able to overcome my culture shock and grasp the differences. It allowed me to spread out, meet people outside of my own social group, and interact with students from other backgrounds, resulting in excellent friendships and new networking opportunities.” *“üniversiteye ilk geldiğimde biraz kültür şoku yaşamış olabilirim ama birkaç seansa katılarak kültür şokumu yendim ve farklılıkları kavradım. Kendi sosyal grubumun dışındaki insanlarla tanışma ve farklı çevrelerden öğrencilerle etkileşime girmeme izin vererek bana mükemmel arkadaşlıklar ve yeni sosyal ağ fırsatları sağladı.”* Bu cümlelerle açıkladığı izlenimlerini, yeni çevre edinmesinin, üniversiteye uyumda en çok yardımcı olan konu olduğunu yazmış. İnsanlar, çevre, düşünce yapısı ve eğitim hepsi düşünmemiz gerek konular olsa da projedeki her bir öğrencinin rahatlıkla

düşünce, davranış ve inandıklarını açıklayabilmeleri, kendisinin diğer kişilerle iyi geçinmesine ve üniversiteye uyumuna yardımcı olmuş.

Projede Marwa'ya kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirmeye yardımcı olan farklı stratejiler olmuş. Her toplantıda, soru sorma şansı olduğundan bahsetmiş ve soru sormak kendisi ve soru sorduğu kişi için kolay bir durum olmasa da, aslında kabalık yapmadan, yeni kültürü öğrenme isteğini ve böylelikle, iletişim kurallarını öğrenmeyi başardıklarından söz etmiş. Hata yapabileceği gerçeğini kabul ederek, hatalarından öğrenebileceğini ve sınırı aştığı, karşısındakini rencide ettiğini düşündüğü durumda da özür dilemeyi öğrendiğini yazmış. Bazı etkinliklerdeki tecrübe paylaşımlarında aktif dinleme ve gözlem becerilerinin geliştiğini paylaşmış, başkalarını aktif olarak dinlemenin çok önemli olduğu böylelikle tek bir doğrunun olmayacağına, bizlerinkinden farklı olsa da karşıdakini saygı ile dinlemenin önemine değinmiş. Ayrıca bu araştırma, kültürlerarası iletişimde, ses tonu, bakış, duruş gibi sözlü olmayan iletişim becerilerine de katkı sağlamış. Örneğin bazı kültürlerin konuşurken bakmadan konuştuklarına değinmiş eğer siz bunu bilmeden doğrudan bakarak konuştuğunuzda karşıdakinin rahatsız olabileceğini anlatmış. Başka kültürle etkileşimde zorluklar olabileceğini bazı kültürlerle diğerlerine göre daha etkili ve eğlenceli etkileşimde bulunabileceğini söyledikten sonra, aslında tüm bu proje sürecinin sadece kültürlerarası iletişim değil, kişisel ve mesleki ilişkilerimizi geliştiren, hayat boyu empati, anlayış ve öz farkındalık yaratan bir öğrenme süreci olduğunu dile getirmiş. “Sonuç olarak, bir nefes alıp konuşmaya başlayalım, hepimiz bu projeden bir şey öğrendik ve birbirimizden öğrenme fırsatımız oldu” demiş ve “en önemlisi de diğerimizin bakış açısını kabul etmeyi öğrendik kendimize öz güven ve saygımız arttı” şeklinde noktayı koymuş günlüğüne.

Tuana

Tuana uluslararası olsun veya olmasın dünyada bir çok öğrencinin üniversitedeki yeni hayata alışmada zorluk yaşamasının şaşırtıcı bir durum olmadığını söylüyor ve kendisinin de ilk yıl çok zorluk yaşadığını fakat çözmek içinde hiçbir şey yapmadığını paylaşıyor. Ancak, ikinci yılında bu projeye birlikte, yavaş yavaş uyum sağlamaya başladığını ve bütün zorluklarını çözüldüğünü paylaşmış. Proje kapsamında katıldığı etkinlik ve toplantılarda, yaşadığı zorluklarla yüzleşip sorunlarını çözmeye çalışmış, bu durum onun üniversiteye uyumunu ve kültürlerarası becerilerini geliştirmesine yardımcı olmuş. Tuana, çalışmada, muhteşem insanlar ve öğretim elemanlarıyla tanışıp onlardan farklı ve harika şeyler öğrendiği, hayata bakış açısının değişip diğer insanlara karşı daha rahat konuşabildiğini yazmış günlüğünde.

Tuana, farklı ülkelerden kişilerle tanışıp arkadaş olduğunu ve bu vesileyle akademik yaşam ve üniversite hayatının daha kolaylaştığını yazmış, arkadaş edinmenin, özellikle de uluslararası öğrenciler için, yeni bir yere, ülkeye uyum sürecinde önemli olduğunu belirtmiştir.

Bu projede farklı aktivite ve toplantılara katılarak, diğerlerini dinleyerek Tuana yeni bilgiler edinmiş. Farklı ülke ve kültürlerden kişilerle iletişim, etkileşim kurup onların hikâye, düşünce, fikir ve tecrübelerini dinleme fırsatını bulurken kendi sesini de duyurma şansı olmuş. Bu paylaşımların onun çok iyi hissetmesine sebep olduğunu ve diğerleriyle iletişime geçmesini cesaretlendirerek, sosyal ve kültürlerarası becerilerinin de böylelikle geliştiğini yazmış. Öğrenci ve öğretim elemanlarıyla iletişim kurarken, sözlü dil kullanımıyla beraber insanların bakış, duruş, ses tonu ve yüz ifadeleri gibi sözlü olmayan dil kullanımlarına da dikkat edip farklı kültürlerden kişilerin birbirleriyle nasıl iletişim kurduklarını gözlemlemiştir.

Tuana Türkiye’den ve farklı ülkelerden arkadaş edinmekten ve değerli öğretim elemanlarıyla tanışmaktan mutluluğunu dile getirmiş. Her uygulamanın onda hayranlık yaratıp faydalı olduğunu söylemiş ve gerek bir birey gerek bir öğrenci olarak onu geliştirdiğini, her konuda, ilk adımı atan kişi olma hususunda, özellikle de başka insanlarla iletişim kurarken konuşmayı başlatan kişi olarak kendine güven kazanmasını sağladığını yazmış. Bu projede çok eğlendiğini paylaşırken, bu önemli araştırmanın bir parçası olduğu için çok mutluluk duyduğunu ve gururlandığını söylüyor, ayrıca diğer projelerde çalışmak için sabırsızlandığını paylaşıp teşekkürlerini iletiyor.

4.3.10. Etkinlik 9: İzleme Etkinliği: Kültürlerarası Yemek Sunumu Etkinliği

İletişim Fakültesi

Fotoğraf 17. İzleme Etkinliği Hazırlık

Fotoğraf 18. İzleme Etkinliği Etkileşimsel Çalışma

Fotoğraf 19. İzleme Etkinliği Sunumu

Fotoğraf 20. İzleme Etkinliği Sunumu

Eylem araştırması uygulama etkinliklerini tamamlayıp son değerlendirmeleri aldıktan bir ay sonra öğrencilerle yapmayı planladığım kültürlerarası iletişim günü etkinliğini, uluslararası ilişkiler ofisi ve gastronomi mutfak sanatları bölümü işbirliğiyle, kültürlerarası yemek sunumu etkinliği olarak gerçekleştirmeye karar verdik.

Uluslararası ilişkiler koordinatörlüğümüz uluslararası öğrencilerimizin koordinasyonu ve yapabilecekleri yemekleri organize ettiler. Etkinliğe Avrupa gönüllülük projesiyle gelen öğrenciler de katıldı. Etkinlik üç fazda gerçekleşti. Öncelikle, gastronomi ve mutfak sanatları bölümünde, öğrencilerle yapılan toplantıda öğrencilerin kendi kültürünü temsil eden hangi yemeği yapmak istedikleri üzerinde konuşuldu ve planlama yapıldı; sonrasında öğrencilere gastronomi öğretim elemanı hijyen ve güvenlik konusunda dikkat edilmesi gereken hususların anlattı. Ben eylem araştırması öğrencilerim ve annesi yabancı uyruklu olan iki öğrencimle katıldığım etkinlikte Türkçeye çeviri hususunda yardımcı oldum. Eğlenceli ve neşeli etkileşimsel bir ortamda paylaşımlar gerçekleşti. Öğrencilerin planlama toplantısında gülerек etkileşim içinde olduklarını gözlemledim.

Etkinlik günü eylem araştırması grubundan üç kişi programlarını ayarlamaları mümkün olmadığı için katılamadı; ancak diğer beş kişi katıldı ve diğer uluslararası ve Türk öğrencilerle etkileşim içinde çok güzel hatıralarla etkinliği tamamladılar. Üçüncü fazda, yemekleri çalıştay sırasında öğrendikleri ve uyguladıkları tabaklama teknikleriyle sergilediler. Ayrıca, kendi kültüründeki tabaklama yöntemiyle yapmak isteyen öğrenciler de istedikleri şekilde yapma fırsatı buldular. Çalıştay sonrası kültürlerarası yemek sergisi sırasında Kültür ve Turizm Bakanı'nın, Mütevelli Heyeti Başkanı, Rektör ve bir çok önemli ziyaretçinin sergiyi ziyaretleri, etkinliğin yerli, yabancı medyada etkinliğin haber yapılması ve çalıştay sırasında bazı öğrencilerin mülakat vermesi tüm öğrenciler için unutulmaz çok değerli bir tecrübe olmuştur.

Etkinlik sonrası öğrencilerden son kez yansıtıcı günlüklerini yazmaları istenmiştir. Kendileriyle görüşerek, yazılı olarak veya görüşme sırasında benim konuşmalarını kaydedebileceğim veya kendilerinin de sesli mesaj olarak paylaşabileceklerini söyledim. Sorduğum iki soruya bir cümle ile kısaca cevap verebilecekleri gibi, istedikleri uzunlukta da paylaşım yapabilecekleri konusunda öğrenciler bilgilendirilmiştir. Gönüllü katıldıkları bu çalışmada mümkün olduğunca istedikleri ve onlara en elverişli şekilde izlenimlerini paylaşmaları hususunda rahat olmalarını sağlamaya çalıştım.

Katılımcı öğrencilere whatsapp eylem araştırması grubunda şu iki soruyu yönelttim:

Could you please share your opinion about the "1st Intercultural Food Presentation Event" by answering the following two questions.

Lütfen “Birinci Kültürlerarası Yemek Sunumu Etkinliği” ile ilgili görüşlerinizi aşağıdaki iki soruyu yanıtlayarak cevap verebilir misiniz?

1. How did it contribute to in group belonging? (Grup içi aidiyete nasıl katkıda bulundu?)
2. How did it contribute to in group interaction? (Grup içi etkileşime nasıl katkıda bulundu?)

Öğrenciler izlenimlerini yazılı olarak paylaştılar. Sadece Omar görüşme sırasında ses kaydı vererek izlenimlerini paylaştı. Marwa önce sesli mesaj olarak paylaştı da yazılı paylaşımında da bulundu. Etkinliğin tamamına katılamayan üç öğrenci katıldıkları etkinliğin birinci faz planlama aşamasına göre paylaşımlarda bulundular. Görüşmeler sırasında ve günlüklerdeki paylaşımlar öğrencilerin bu etkinliklere devam etmeye istekli olduklarını gösterdi. Araştırma tamamlandıktan sonra da bu tür etkinliklerin tüm uluslararası öğrenciler için üniversite ve kampüs ortamında sürdürülmesi gerekliliğini gösterdi.

İzleme uygulaması için yapılan paylaşımlarda öne çıkan bulgular şu şekildedir:

Nadia

“I did not expect that the intercultural food event will turns out to be this amazing. I have a lot of amazing memories from it. First thing is that it was the very first time meeting a person who is half Algerian half Syrian like me. It's an amazing feeling meeting someone from where you are from, and we become very close friends in that event. In the kitchen I also met wonderful people and had a very good time with them. I got to explain to my Turkish friends about the Syrian food and as well as the food that I made (stuffed zucchini and cabbage) it was very nice seeing them interested in these kind of stuff and made me happy. I also got to know how to decorate a plate of food and how to cut specific things. We took a lot of pictures, and tasted other intercultural food as well. When we put the plates for the minister too see we did not expect for from him to only eat from our plate first, we talked to him and introduced ourselves and the food we made and he was a very kind person and he told us that he very much enjoyed it. That was the most amazing thing I have ever experienced. It was simply just amazing. 😊

I have made friends with a lot of people from different countries. Talked, joked, laughed with them, it was wonderful knowing a lot about people and why did they come and talked about their experiences in turkey and in other countries as well.

I really hope when we will begin the 3ed year, a lot of interesting and fun activities will be happening. In my opinion these kind of things we did with you Ms bilge, happened to be the

most amazing things in university for me. You made the last few weeks of the last term in university memorable for me with these activities and I thank you so much for it. 🤗❤️

Can't wait to do more with you Ms!"

"Kültürlerarası yemek etkinliğinin bu kadar harika olacağını beklemiyordum. Çok harika anılarım oldu.. Birincisi, benim gibi yarı Cezayirli yarı Suriyeli bir insanla ilk kez karşılaşıyordum. Seninle aynı ülkeden biriyle tanışmak harika bir duygu ve bu etkinlikte çok yakın arkadaş olduk. Mutfakta ayrıca harika insanlarla da tanıştım ve onlarla çok iyi vakit geçirdim. Türk arkadaşlarıma Suriye yemeklerini ve yaptığım yemekleri (kabak ve lahana dolması) anlattım, bu tür şeylerle ilgilendiklerini görmek beni mutlu etti. Ayrıca bir tabak yemeği nasıl süsleyebileceğimi ve belirli şeyleri nasıl keseceğimi de öğrendim. Bol bol fotoğraf çektik ve diğer kültürlerarası yemeklerin de tadına baktık. Bakana görmesi için yemekleri tabaklara koyduğumuzda, Bakanın önce bizim tabağımızdan yemesini beklemiyorduk, ayrıca kendisiyle konuştuk kendimizi ve yaptığımız yemekleri tanıttık, kendisi çok kibar bir insandı ve bize çok keyif aldığını söyledi. Bu şimdiki kadar yaşadığım en muhteşem şeydi. Çok şaşırtıcıydı.

Farklı ülkelerden birçok insanla arkadaş oldum. Onlarla konuştuk, şakalaştık, güldük, insanlar hakkında yeni şeyler öğrenmek harikaydı ve neden Türkiye'ye geldikleri ve diğer ülkelerdeki deneyimlerini konuştuk.

3. yıla başladığımızda gerçekten çok ilginç ve eğlenceli aktiviteler olacağını umuyorum. Bilge Hanım, sizinle birlikte yaptığımız bu tür şeyler bence üniversitede benim için en muhteşem şeylerdi. Üniversitedeki son dönemin son haftalarını bu etkinliklerle benim için unutulmaz kıldınız ve bunun için çok teşekkür ederim.

Sizinle daha fazlasını yapmak için sabırsızlanıyorum!"

Marwa

"As international students, we felt a sense of belonging during that event, which had a significant impact on our motivation, academic progress, and overall well-being. We felt acceptance, value, inclusion, and encouragement from others, including teachers and peers. It means being accepting of difference.

The more often we have out-of-classroom interactions, with our university teachers and other international friends, the better the quality of the relationship and the more connected the students to the university. I liked how students from many ethnic backgrounds interacted with one another. I had the wonderful opportunity to cook with people from many countries and

learn about their cultures. Recognized that there may be cultural differences in how students perceive and respond to requests for assistance and support. hosting this event in our university encouraged all students to communicate with academic staff by setting favorable norms for this behavior from the beginning. The organization, the planning the self-care, everything that was showed to us as international students meant a lot which made our University feel like home. It was a fantastic event and a wonderful way to close the semester. In intercultural encounters, it is critical to think beyond ourselves as individuals because this is the first step toward completely understanding, accepting, and respecting those from various cultures and our university did not let us down by attaining that.”

“Uluslararası öğrenciler olarak, bu etkinlik sırasında motivasyonumuz, akademik ilerlememiz ve genel refahımız üzerinde önemli bir etkisi olan aidiyet duygusu hissettik. Öğretmenler ve akranlarımız da dahil olmak üzere başkalarından kabul, değer, katılım ve teşvik hissettik. Bu farklılığı kabullenmek demekti.

Üniversite hocalarımız ve diğer uluslararası arkadaşlarla sınıf dışı etkileşimlerimizde ne kadar sık birarada olursa, ilişkinin kalitesi o kadar iyi olur ve öğrencilerin üniversiteye bağlılığı artar. Birçok etnik kökenden gelen öğrencilerin birbirleriyle etkileşim kurması hoşuma gitti. Birçok ülkeden insanlarla yemek pişirmek ve kültürlerini öğrenmek benim için harika bir fırsat oldu. Öğrencilerin yardım ve destek taleplerini nasıl algıladıkları ve bunlara nasıl yanıt verdikleri konusunda kültürel farklılık olduğunu gördüm. Bu etkinliğin üniversitemizde düzenlenmesi, tüm öğrencileri bu davranışa en baştan uygun normlar koyarak akademik personelle iletişim kurmaya teşvik etti. Organizasyon, planlama, öz bakım, uluslararası öğrenciler olarak bize gösterilen her şey, üniversitemizi ev gibi hissettiren çok şey ifade ediyordu. Harika bir etkinlikti ve dönemi kapatmak için harika bir yoldu. Kültürlerarası karşılaşmalarda, bireyler olarak kendimizin ötesinde düşünmek çok önemlidir çünkü bu, çeşitli kültürlerden gelenleri tamamen anlamanın, kabul etmenin ve onlara saygı duymanın ilk adımıdır ve üniversitemiz bunu sağlayarak bizi hayal kırıklığına uğratmadı.”

Tuana

“The intercultural food event turned out to be more amazing than I expected it to be. I had a lot of good and precious memories from it. First thing is that I got to know a lot of international and Turkish students, and getting to know them made me happy because they were really nice and kind to me and they were not racist about me being Syrian. And I became very close friend with them especially the Ukrainian girls. And while we were preparing the food in the kitchen, I had the opportunity to explain to the Ukrainian girls and to my Turkish classmates about the Syrian food that we were preparing (stuffed zucchini and cabbage) and the food that

the other Syrian students brought. It was really nice seeing them interested in our food and culture and that made me feel good and happy. I also had the chance to learn how to decorate the food like 5 stars restaurants from the teacher that helped us decorating our plates. We took a lot of pictures, and tasted other intercultural food as well. And when we put our food and our plates for the minister to see we did not expect him to taste our food first, we talked to him and introduced our food and ourselves to him and he was a really nice person, he told us that he really enjoyed our food and thanked us. It was simply an amazing thing to talk with him and take pictures with him. I made a lot of good memories and took a lot of pictures, I also made a lot of good friends, I joked and laughed with them, and we talked about our studies and our experiences, it was really interesting and amazing thing to do.

I really hope in the beginning of our 3ed year, a lot of fun activities like this will await us. For me these kind of things that we did with you dear ms.Bilge, were the most amazing and wonderful things in my university life. And you made my second semester in university the most memorable for me with the activities we did with you. I thank you so much for it and for making my university life more fun and enjoyable 🥰🥰.

Love you and I can't wait to do more things with you ❤️🥰”

“Kültürlerarası yemek olayı beklediğimden daha şaşırtıcı oldu. Çok güzel ve değerli anılarım oldu. Öncelikle, çok sayıda uluslararası ve Türk öğrenciyle tanıştım ve onları tanımak beni mutlu etti; çünkü bana karşı çok kibar ve naziktiler ve Suriyeli olmam konusunda ırkçı değillerdi. Onlarla çok yakın arkadaş olduk, özellikle de Ukraynalı kızlarla. Ve mutfakta yemek hazırlarken, ben Ukraynalı kızlara ve Türk sınıf arkadaşlarıma hazırladığımız Suriye yemeklerini (kabak ve lahana dolması) ve diğer Suriyeli öğrencilerin getirdiği yemekleri anlatma fırsatım oldu. Yemeklerimiz ve kültürümüzle ilgilendiklerini görmek gerçekten güzeldi ve bu beni iyi ve mutlu hissettirdi. Ayrıca tabaklarımızı süslememize yardımcı olan öğretmenden 5 yıldızlı restoranlardaki gibi yemekleri nasıl dekore edeceğimi öğrenme şansım oldu. Bol bol fotoğraf çektik ve diğer kültürlerin yemeklerinin de tadına baktık. Ve yemeğimizi ve tabaklarımızı Bakanın görmesi için koyduğumuzda, ilk bizim yemeğimizi tatmasını beklemiyorduk, onunla konuştuk, yemeğimizi ve kendimizi tanıttık ve gerçekten iyi bir insandı, yemeğimizi gerçekten beğendini söyledi ve bize teşekkür etti. Onunla konuşmak ve onunla fotoğraf çektirmek inanılmaz bir şeydi. Çok güzel anılar biriktirdim ve çok fotoğraf çektim, ayrıca çok iyi arkadaşlar edindim, onlarla şakalaştım, güldüm ve çalışmalarımızı ve deneyimlerimizi konuştuk, gerçekten ilginç ve inanılmaz bir şeydi.

Umarım 3. yılımıza girerken, bunun gibi çok eğlenceli aktiviteler bizi bekliyor olacak. Benim için sevgili Bilge hanım sizinle yaptığımız bu tür şeyler üniversite hayatımdaki en şaşırtıcı ve harika şeylerdi. Ve siz yaptığımız etkinliklerle üniversitedeki ikinci dönemimi benim için unutulmaz kıldınız. Üniversite hayatımı daha eğlenceli ve keyifli hale getirdiğiniz için çok teşekkür ederim.

Sizi seviyorum ve sizinle daha fazla şey yapmak için sabırsızlanıyorum”

Roy

Roy izlenimleri paylaştıktan sonra kelimelerine şu şekilde noktayı koymuş: “Lastly wanted to thank you ms for the opportunity, I really enjoyed it and pretty sure everyone else did as well, it was fun and enjoyable plus it helped us on knowing more about other countries and culture as well as the Turkish culture, they all are unique in their own ways, just like this research, if in the future any similar event happen I'll gladly to join again”

“Son olarak bu fırsat için size teşekkür etmek isterim, gerçekten çok eğlendim ve eminim herkes de eğlendi, eğlenceli ve keyifliydi, ayrıca Türk kültürünün yanı sıra diğer ülkeler ve kültürler hakkında daha fazla bilgi edinmemize yardımcı oldu, hepsi kendi içinde benzersiz, tıpkı bu araştırma gibi, gelecekte buna benzer bir etkinlik olursa memnuniyetle tekrar katılırım”.

Omar etkinlik ile ilgili izlenimlerini yüz yüze görüşmede sesli kayıt vererek anlatmak istedi. Görüşmede öne çıkan konular şu şekildedir:

Omar

Omar ile yaptığımız görüşmede, farkı kültürlerden, farklı hayat deneyimleri olan insanlarla bir araya gelmenin insanı sosyal hayatta daha açık görüşlü yapma açısından kilit rol oynadığını söyledi. Özellikle, diğer kültürlerle kaynaşırken, kendi kültürünü değiştirmek değil, diğer kişilerin görüşlerine saygı duyup onların kültürlerinden bir şeyleri deneyimlemenin önemine değindi. Mutfakta bir çok grup bir araya gelerek etkileşim becerilerini geliştirdiklerinden bahsettikten sonra, Omar kendisini sosyal ve dışa dönük insan olarak tanımladı ve her zaman farklı kültürlerden insanlarla buluşmanın sadece iş değil, arkadaşlık değil farklı bağlar kurma gibi bir çok konuda faydalı olduğu görüşünü paylaştı. Düzenlenen etkinlikteki grup içi etkileşimi şu kelimelerle anlattı “*digging through interculturalism in this world*” (dünyada kültürlerarası iletişim için çabalamak). Yaşadığımız dünyada kültürlerarası iletişimin yükseliş ivmesinde olduğunun altını çizirken, ümit ederiz ki, dünyanın farklı yerlerinden insanlarla tanışmaktan her zaman heyecan duyan Omar hayalini gerçekleştirip dünyayı gezip görerek nice başka kültürleri tanıma fırsatını yakalayacaktır.

Kültürlerarası yemek sunumu etkinliğinde sadece planlama ve bilgilendirme toplantısına katılıp izlenimlerini paylaşan öğrencilerin yansıtıcı günlüklerinde öne çıkan noktalar şu şekildedir:

Dorian

Dorian uluslararası öğrenci olarak gruplansalar da aslında, birbirlerini tanımadıkları ve ortak bir noktalarının olmadığını yazmış; ancak bu aktivitenin farklı deneyim ve sosyal çevreden olsalar da, kendi kültürlerinden, ülkelerinden bir şeyler tanıtarak, öğrencileri birbiriyle iletişim kurmaları için büyük bir fırsat yarattığını söylemiş. Grup içi etkileşim için bu etkinliğin önemini şu şekilde dile getirmiş: “Additionally; the activity itself brings wonderful elements in terms on group interactions. the actual participation and the workshop made everyone familiar with each of the others values, way approach, how to be addressed, etc.” *"Bunlara ek olarak; aktivitenin kendisi, grup etkileşimleri açısından harika unsurlar getiriyor. Çalışmaya katılım herkesi diğerlerinin değerlerine, olaylara yaklaşım tarzlarına, nasıl hitap edileceğine vb. konulara aşina hale getirdi."*

Alley

Alley izleme etkinliğinin Dorian'ın da söylediği gibi farklı kültürler arasında uyum yaratacağı ve uyum sağlama sürecini de geliştiren harika bir fırsat olduğunu belirtmiş “... I believe this can contribute to promoting harmony among various cultures which is an amazing opportunity to enhance the process of fitting in” “...uyum sürecini geliştirmek için harika bir fırsat olan bu etkinliğin, farklı kültürler arasında uyumu teşvik etmeye de katkıda bulunabileceğine inanıyorum” Alley planlama sürecinde anlatılan önemli adımları (mutfakta güvenlik sebebiyle, bıçağın en yakın arkadaşımız olması gerekliliği, önlük takmak ve saçın yemeğe düşmemesi için sıkıca bağlanması gibi) çok faydalı bulduğundan söz ettikten sonra, sonuç olarak bu etkinliğin diğer kültürden kişilerle tanışmak ve onların mutfaklarını tatmak için büyük bir fırsat olduğunu yazmıştır.

Aliana

Aliana, her ülkenin kendine özel yemekleri, ne içerdikleri ve kültürleri hakkında konuşmasının, dostluk ve birbirlerine hoşgörüyü arttırdığını ve araştırmanın bir çok farklı ülkeden öğrencinin ağırlanması, yemek ve ikram ile muhteşem bir sona ulaştığını söylemiştir.

Etkinlikler sonrasında öğrencilerin yazdığı yansıtıcı günlükler söylem analiziyle çözümlenmiştir. Ana tema olarak “kültürlerarası iletişimde grup içi etkileşimsel ritüeller” ve bu temanın altında “grup içi aidiyet” ve “grup içi etkileşim” alt temaları ortaya çıkmıştır. Dördüncü bölümde ortaya çıkan tema ve alt temaların analizine yer verilmiştir.

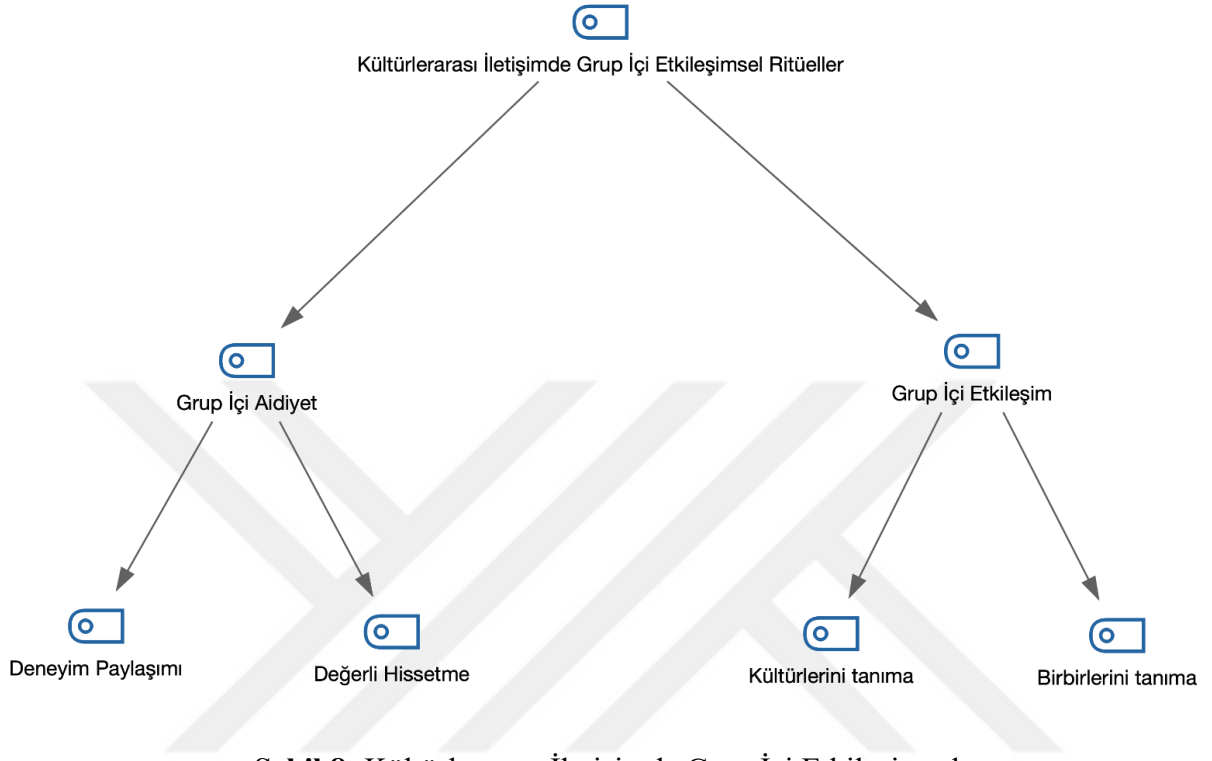
4.4. Değerlendirme ve Analiz: Kültürlerarası İletişimde Grup İçi Etkileşimsel Ritüeller

Bu tez çalışmasının uygulama ve etkinliklerinde, “etkileşim” eylem araştırmasının her aşamasında, çalışmanın odağında olmuştur. Etkileşimsel ritüeller yoluyla sağlanmaya çalışılan grup içi etkileşim uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirebilmeleri ve üniversite yaşamına uyum sürecinde aracı rolü üstlenmiştir. Etkinlik merkezli odak grup toplantı ve uygulamalarında, güçlü grup içi etkileşim gözlemlenmiştir. Ortaya çıkan etkileşimsel veri Kádár (2017) “etkileşimsel ritüel” perspektifiyle analiz edilip değerlendirilmiştir. Etkileşimsel veri analizi, her bir etkinlik sonrasında katılımcı öğrencilerle yapılan yüz yüze görüşmeler ve öğrenci yansıtıcı günlükleriyle çözümlenmiştir. Uygulamalar sonunda paylaşılan “yansıtıcı günlükler” öğrencilerin kendi kendilerine yansıtma yapabilme konusunda farkındalık kazanmaları amacına da katkı sağlamıştır. Yansıtıcı günlüklerde, öğrenci perspektifinden, grup içinde ortaya çıkan etkileşimin yansımalarının analizi yapılmıştır. Etkinlik merkezli odak grup uygulamalarının analizleri gerçekleştirilirken “söylem analizi” göz önüne alınarak çözümlenmeler ve değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerini güçlendirmek ve üniversite yaşamına uyum sağlamaları amacıyla yürütülen eylem araştırmasında bir dizi uygulama, etkinlik, tecrübe paylaşımı ve çalıştaylar yaparak, yaşayarak, etkileşimsel ritüeller vasıtasıyla, grup içinde etkileşim sağlanmış, bu etkileşim ve kazanılan becerilerinin yansımaları üniversite yaşamında etkili olduğu gerek öğrenci günlükleri gerek gözlem raporlarında izlenmiştir. Grup içinde kurulan etkileşimsel ritüeller başka bir deyişle kurulan bağ, “kültürlerarası iletişimde grup içi etkileşimsel ritüeller” ana teması altında, “grup içi aidiyet” ve “grup içi etkileşim” olarak iki tema olarak ortaya çıkmaktadır.

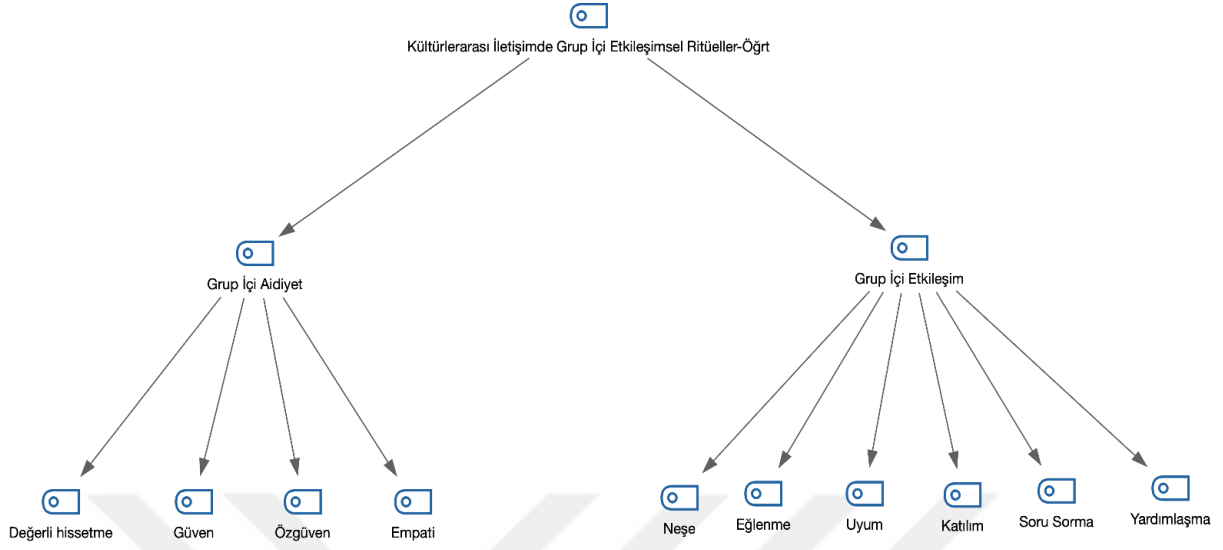
“Kültürlerarası iletişimde grup içi etkileşimsel ritüeller” ana temasının iki alt teması “grup içi aidiyet” ve “grup içi etkileşim” de farklı alt temalarıyla, bulguların analizi sürecinde ortaya çıkmıştır. “Grup içi aidiyet”, “deneyim paylaşımı” ve “değerli hissetme”; “grup içi etkileşim” ise, “kültürleri tanıma” ve “birbirini tanıma” alt temalarıyla kendini göstermiştir. Ayrıca, grup içinde meydana gelen etkileşimsel verinin detaylı transkripsiyonu yapılmış Jefferson (2004) tarafından ortaya konulan ve Hepburn ve Bolden (2017) tarafından geliştirilen ve söylem çözümlemesiyle bu etkileşimsel ritüeller gözler önüne serilmiştir. Veriyi temsil eden örnek etkileşimsel ritüeller, tezin önceki bulgular bölümünde paylaşılmıştır. Ortaya çıkan tema ve alt temalar Şekil 8 ve Şekil 9’da MAXQDA ile oluşturulan kavram haritaları ile

gösterilmiştir. Final etkinliği ve izleme etkinlik yansıtıcı günlükleri ve değerlendirmeleri de ortaya çıkan temaları desteklemektedir.

Şekil 8: Kültürlerarası İletişimde Grup İçi Etkileşimsel Ritüeller Tema ve Alt Temalar

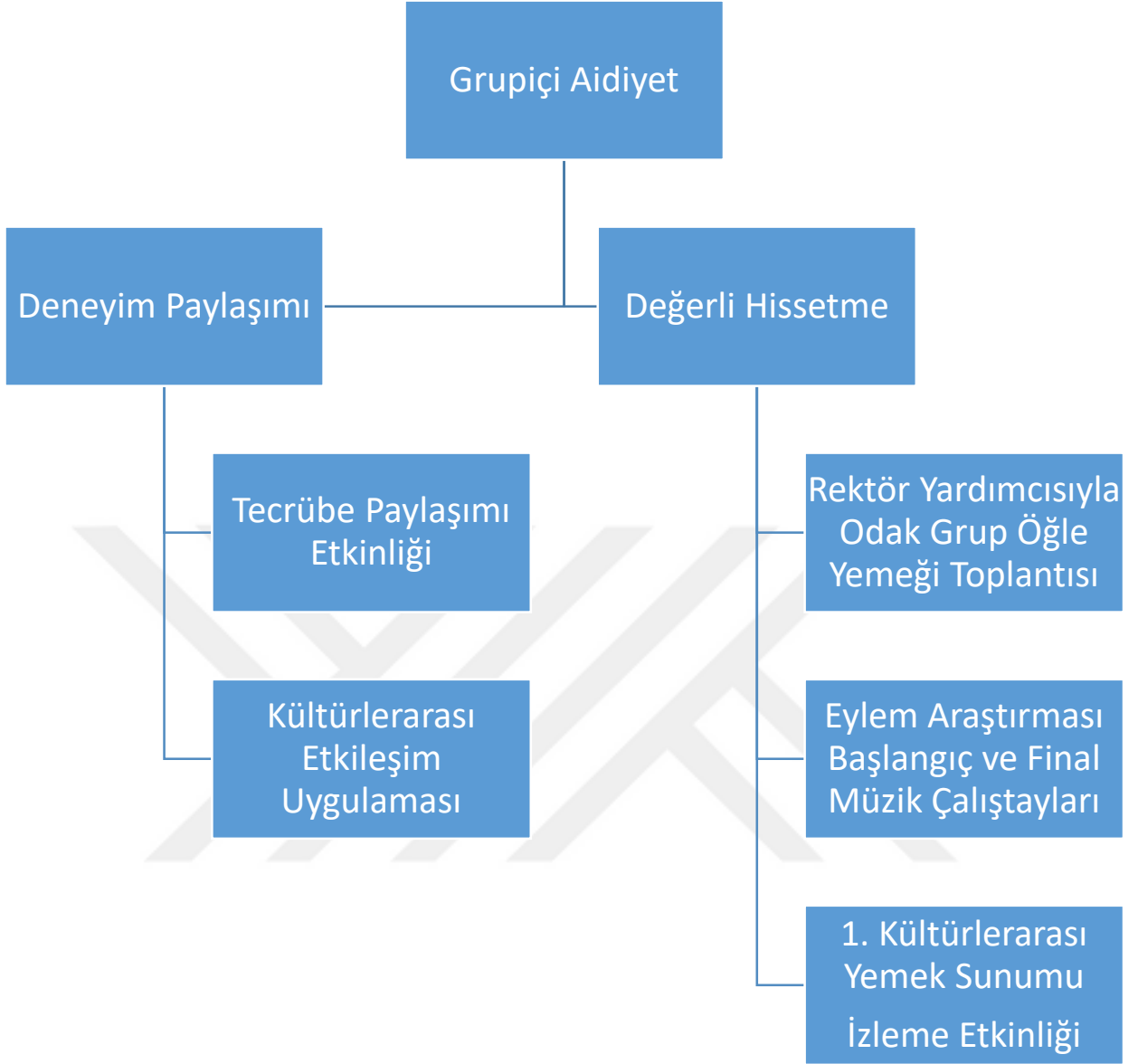
Öğretim elemanları gözlem raporları da söylem analiziyle çözümlenmiştir ve şekil 9'daki kodlar ortaya çıkmıştır. Yapılan görüşmeler ve ortaya çıkan verinin çalışmanın ana tema ve alt temalarını, alt boyutta da desteklediği gözlenmiştir.

Şekil 9: Kültürlerarası İletişimde Grup İçi Etkileşimsel Ritüeller Öğretmen Kodları

4.4.1. Grup içi aidiyet

Grup içi aidiyet alt temasını, deneyim paylaşımı ve değerli hissetme alt temaları oluşturmaktadır. Ortaya çıkan alt temalar araştırmaya katılan öğrencilerin yansıtıcı günlükleri ve öğretmen elemanı gözlem raporlarında ortaya konulmuş, araştırmacı tarafından da üniversite içinde öğretim elemanları ve öğrencilerle görüşmelerde de izlenmiştir (Şekil 10).

Şekil 10: Grup İçi Aidiyet Kodlarında Etkili Etkinlik ve Uygulamalar

4.4.1.1. Deneyim paylaşımı

Grup içi aidiyet temasının birinci alt teması “deneyim paylaşımı” ile oluşan grup içi etkileşim kodları Antropolog Batu Duru ve Rehberlik ve Psikolojik danışman Doç. Dr. Ramin Aliyev’in etkinliklerinde gözlemlenmiştir. Tecrübe paylaşım etkinliğinde, Batu Duru’nun Fransa’da uluslararası öğrenci olarak paylaşımları, öğrencilerin kendi durumlarıyla empati yapıp aslında başkalarını dinleyerek kendi hikâyelerini de anlatabilmelerini sağlamıştır. Aynı etkinlikte uluslararası başka bir öğrenci Behram çeviri konusunda sürece katkı verirken,

toplantı sonrasında Arapça olarak, tüm katılımcıların ortak dilinde Türkiye’de üniversiteye uyum deneyimini paylaşmıştır. Batu Duru özellikle Behram’ın grubun ortak dilini kullanmasını istemiş böylelikle biz öğretim elemanları da onların nasıl hissettiği konusunda empati kurabilirken öğrencilerde de grup içi aidiyet bilinci pekiştirilmiştir. Batu Duru’nun Fransa’daki üniversite öğrenciliği tecrübesi, katılımcı öğrencilerin kendilerini paylaşılan tecrübeyle özdeşleştirip, aslında dünyanın neresinde olursa olsun benzer durumların olabileceğini görmelerini sağlamıştır. Marwa; “Başkalarının deneyimlerini dinleyebilmek, kendimizinkini anlayabilmek için önemlidir. Başka birinin hikâyesini içtenlikle dinlediğimizde, kim olduklarına dair yeni ve farklı bir anlayış kazanırız; dünyaya ve kendilerine ilişkin bakış açılarını, yorumlarını ve anlayışlarını anlarız”. Marwa’nın ifade ettiği gibi dinleyip anlayabilmek, iletişim kurmak için de önemli bir başlangıçtır. Alley da Marwa’ya benzer şekilde başka kişilerin tecrübelerini dinlemenin yeni kültürü anlamamıza yardımcı olacağını belirtmiştir. Ayrıca bir ülkeye gitmeden önce o ülkenin kültürü ve dilini öğrenmenin önemini vurgulamıştır. Roy, etkinlik sonrası paylaştığı günlüğünde, farklılıkları konuşarak diğer kültürden kişilerle ilişki ve arkadaşlık kurulabileceğini, sorunların çözümünün anlayış birliği kurulana kadar konuşmak ve saygı duymaktan geçtiğini yazmıştır. Bir ilişkiyi kesmek yerine çözüm bulmayı vurgulamış, aslında her iki tarafın da konuşup anlaşması için o gruba ait olması gerektiği sonucunu ifade etmiştir. Dorian uluslararası öğrenciler olarak alışkanlık ve kültürlerin farklılıklarını düşünerek kendilerinin de çaba göstermeleri gerektiğini belirtmiş, Behram’ın paylaştığı tecrübeden Behram’ın yerel kültürlerle ne derece kaynaştığını, hatta onun yerel kültürden nasıl ayırt edilemediğini ifade etmiştir. Dorian bu konunun daha derin hatta küresel seviyede düşünülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Behram’ın paylaşımları katılımcı öğrencilerle aynı kültüre aidiyet noktasında, uluslararası öğrenci olarak yerel kültürle iletişim, kaynaşma ve uyum sürecinin güzel bir örneğini göstermiştir.

Katılımcı öğrenciler Batu Duru ve Behram ile grup içinde aynı kültürlere aidiyet bağının önemli örneklerini göstermiştir. Tecrübe paylaşımıyla kurulan bağın, etkileşimsel ritüelin, onların kültürlerarası iletişim ve uyum sürecine katkı sağlayacağı aşikardır. Doç. Dr. Aliyev kültürlerarası etkileşim etkinliğinde “kültür okuryazarlığı” konusuna vurgu yapmıştır. Yani, “karşımızdaki insanın kültürünü bilmek, onu doğru anlayabilmek, doğru yorumlayabilmek” hususunun sonradan edinildiğinin, kültürlerarası etkileşimde önemli olduğunun, karşımızdakinin yerine kendimizi koymanın yeterli olmadığına, karşımızdaki kişinin yerine koyup, aynı zamanda karşımızdakinin duygu ve düşüncelerini ifade edebilmenin, neler hissettiğini (empati), yaşadığını anlamanın kültürlerarası etkileşimde gerekliliğinin altını çizmiştir. Doç Dr. Aliyev, katılımcı öğrencilerimizin etkinliklerde tecrübe ettiği üzere,

öğrenmeye açık, önyargılardan kurtulup karşımızdakini doğru anlamaya başladığımız zaman uyum sağlayabileceğimizi belirtmiştir. Doç. Dr. Aliyev, bulgular bölümündeki veri incelemesinde ortaya çıktığı üzere, uyguladığı aktiviteyle farklı kültür, fikir ve yaşantıları olan öğrencilerimizin aslında bir çok konuda benzerlikleri olduğunu öğrencilerin yaşayarak görmelerini, öğrenmelerini, fark etmelerini sağlamıştır. Çeşitli cümleler okuduğunda yer değiştiren öğrenciler bir çok noktada aynı çizgide buluşmuşlardır. Özellikle, bir gün önce akşam yemeğinde ekmek yiyen, yabancı uyruklu arkadaşı olan, yabancı uyruklu arkadaşıyla yemek yiyen, yabancı uyruklu birisini evinde ağırlamış olan, yabancı uyrukluların ülkelerinde iş için tehdit oluşturduğunu düşünen öğrencilerin yer değiştirmesini istediğinde öğrencilerin çoğunun yer değiştirdiği gözlenmiştir. Hocamız uygulamalı etkinliklerle bir çok benzerliğimiz olduğu ve ortaklıkları gördüğümüz sürece ön yargılarımızdan kurtulduğumuzu öğrencilere anlatmıştır. Benzerliklerde buluşmak, ön yargılardan kurtulup karşıdakini anlamak o grubun bir parçası olmak aidiyet duygusunu yaşayarak, etkileşime geçmek için önemli bir adım olarak bu uygulamada karşımıza çıkmaktadır.

Grup içi etkileşimsel ritüeller seçmeli Arapça dersi sınıfında uluslararası öğrencilerin yerel kültürden arkadaşlarına yardım etmesiyle ortaya çıkmış, uluslararası öğrenciler yaşadıkları kültüre aidiyet bilincinin oluşmasına da aracı olmuştur. Bahar dönemi ilk iki haftası ile ilgili kritik olay incelemesinde Nadia Arapça dersinde sadece Türk öğrencileri beklerken yabancı öğrenciler ve kendiyile aynı dili konuşan öğrencilerle tanışmaktan memnuniyetini dile getirmiştir. Marwa ise Arapça seçmeli dersinde o ve uluslararası öğrenci olan arkadaşlarının Türk arkadaşlarına yardım etme fırsatını yakalamaktan duyduğu mutluluğu paylaşmıştır. Yaşadıkları yerel kültürden arkadaşlarına yardım etmek, akran eleştirmeni Dr. Öğretim Üyesi Demir ile yaptığımız görüşmede, kendisinin de belirttiği gibi, uluslararası öğrencilerin aidiyet duygusunu kazandıklarının önemli bir göstergesi olmuştur. Benzer şekilde Omar dil kursuna gelen İspanyol öğrenci ile izledikleri İspanyol dizisi üzerine konuşmalarının ve bu tür etkileşimlerde tarafsız, doğal bir tutum benimseyerek, karşısındakini grubun bir parçası olarak hissettirme çabasının, onun diğer dil ve kültürlerle iletişim kurma isteğini arttıracakını belirtmiştir. Omar, kendi uyum çabasının yanında, farklı kültürden insanlara yardım ederek onları grubun bir parçası haline getirerek, aslında eylem araştırmasında katılımcı durumundan araştırmacı duruma geçmiş, yaşadığı kültüre aidiyet duygusuyla aynı zamanda, kendi kültürlerarası iletişim ve uyum sürecini de hızlandırmıştır.

Aidiyet kavramı öğretim elemanları gözlem raporlarında da paylaşılmıştır. Sosyal Antropolog Batu Duru görüşmelerindeki iki dramatik andan bahsetmiştir. Birincisi, Batu Duru'nun hiçbir Fransız arkadaşının onu ev davetine çağırmadıklarına, dolayısıyla onu

içselleştirmediklerine ve kabul etmediklerine dair tespiti; ikincisi ise yalnızlık ve aidiyet duygusunu yine yabancılarla yendiği, aidiyet hissettiği tek yerin de farklı öğrencilerle oturduğu Ramazan sofraları olduğuydu. Özellikle sofraya, kabul (rites of passage) kavramları üzerinden grupla gerçekten bağ kurabildiğini yazmıştır. Tecrübe paylaşımı, aidiyet ve Batu Duru'nun anlamamasına rağmen Behram'a Arapça konuşma fırsatı vermesi çekingen olanların da konuşmaya katılımını sağlamış ve ortak dilin onları güvende hissettirdiğini gözlemlemiştir. Bu noktada aidiyet öğretim gözlem raporlarında güven olarak ortaya çıkmıştır.

Dr. Demir gözlem raporunda, öğrencilerin üniversite yaşamına uyumda yaşadığı sorunlardan bahsederken aile üyelerinin yerini doldurmanın mümkün olmadığını ancak bu kişilerin “ait olma” ihtiyaçlarını karşılanabileceğini yazmıştır ve bu çerçevede değerlendirildiğinde psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasının önemli olduğunu belirtmiştir. Bu ihtiyaçların önem sırasını ise ona göre şu şekilde olduğunu ifade etmiştir: Ait olma, özgürlük, güç (yetkinlik) ve eğlence. Bu temel ihtiyaçlar uygun biçimde doyurulduğu zaman öğrencilerin uyum davranışlarının güçleneceğini söylemiştir. Ayrıca, “öğrencilerin uyumunda, öğrencilerin diğerleriyle etkileşimini arttırarak 'ait olma' hayatlarına dair kritik durumlar için seçim hakkı vererek 'özgürlük'; yaparken kendilerini iyi hissettikleri, yetkin oldukları bir alana yönlendirerek 'güç'; yapmaktan salt keyif duydukları etkinliklere yönlendirerek de 'eğlence' ihtiyaçlarının karşılanması” gerekliliğini vurgulamıştır.

4.4.1.2. Değerli hissetme

Grup içi aidiyet temasının ikinci alt teması “değer verilme” ile oluşan grup içi etkileşim kodları, Rektör Yardımcısı'yla düzenlenen öğlen yemeği odak grup toplantısı, eylem araştırması başlangıç ve final müzik çalışmaları ile final ve izleme öğrenci günlüklerinde yansıtılmıştır. Öğrencilerin kendilerine değer verildiğini hissetmesinin, onların üniversitelerine aidiyet bağını güçlendireceği gözlemlenmiştir.

Eylem araştırmasına Dr. Benal Tanrıseven'in müzik etkinliğiyle başlayan öğrenciler, müzikle liderlik kazanımları ile ilgili çalıştayda duygularının da günlüklerinde ifade etmişler, müzik ve iletişim konusunda da farkındalık kazanmışlardır. Etkinlik sonrasında Rektör, üniversite yönetim kademesi ve sanatçıyla tanışmaktan büyük mutluluk duyduklarını görüşmelerde ve yansıtıcı günlüklerde paylaşmışlardır. Onlarla gerek konuşma gerek fotoğraf çektilerle oluşan yakın etkileşim üniversite yaşamında aidiyet hissetmeleri için önemli bir basamak olmuştur. Uluslararası öğrencilerin talebi üzerine Dr. Benal Tanrıseven'in vakit ayırıp üniversitede müzik atölyesi düzenlemesi, öğrencilerin kendilerini değerli hissetmesini sağlamış

ve üniversiteye aidiyet duygularını daha da arttırmıştır. Nadia “bize zaman ayırması bizim için şerefti” (It was really an honor to have her make time for us) şeklinde duygularını dile getirmiştir.

Rektör Yardımcısı’yla odak grup toplantısı olarak düzenlenen öğle yemeğinde öğrenciler yaşadıkları zorlukları dile getirerek, önerilerini paylaşmışlardır. Etkinlik sonrası görüşmelerde uluslararası öğrenciler, bu öğle yemeği etkinliğinden duydukları sevinci paylaşmış ve günlüklerinin çoğunda değerli hissettiklerini yazmışlardır. Bu etkinlikte ve sonrasında oluşan etkileşim, uluslararası öğrencilerin üniversite kültürüne duyduğu aidiyet duygusunu pekiştiren önemli bir uygulama olmuştur. Örneğin Marwa günlüğünde uluslararası öğrenci olarak “değer verildiğimizi hissettik” (we were valued) demiş, kendisi bu toplantıyı çok sevdiğini, herkese eşit davranıldığını ve onların çok rahat hissettiklerini yazmış, ayrıca ne zaman ihtiyaç duysalar konuşabilecekleri bir kimse olduğunu hissettiklerini ve bundan da büyük memnuniyet duyduklarını ifade etmiştir. Tuana Rektör Yardımcısı’nın gelip onları dinlemesinden duyduğu mutluluğu ifade etmiş, “düşüncelerimin, fikirlerimin önemli olduğunu hissettim” (I felt like my thoughts and my opinion does matter) diyerek, kendini değerli hissettiğini belirtmiştir. Eğitim aldığı üniversitede aidiyet duygusu yaşayarak ve sunduğu öneriler dinlenerek, Tuana’nın ve diğer uluslararası öğrencilerin sorunların çözümüne de katkı sağladıkları sonucuna ulaşıyoruz. Bir önceki bölümde, uluslararası öğrencilerin Arapça dili konusunda Türk arkadaşlarına yardımcı olması gibi, sorunlar için çözüm önerileri üretmek ve/veya uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyum konusunda tavsiyelerde bulunmak da onları eylem araştırmasında katılımcı durumundan araştırmacı konumuna getirirken, değerli hissetme duygusunu ve üniversite kültürü ve grup arkadaşlarıyla aidiyet bağlarını pekiştirmiştir. İlk etkinlik olmasına rağmen, uluslararası öğrenciler birbirleriyle tanıştıkları bu toplantıda güçlü bir bağ ve etkileşim kurmuşlardır. Tüm öğrenci günlüklerinde paylaşıldığı gibi Dorian da üniversitenin onları üst yönetim seviyesinde dikkate aldığını, fikirlerinin dinlenmesi ve uluslararası öğrencilerin birbirini tanıması için gerçekleştirilen etkinliklerin harika olduğunu yazmış günlüğünde. Alley de kendilerinin dinlenmesine ve tutulan notlar ve gösterilen çabaya karşı duyduğu minnettarlığı dile getirmiştir.

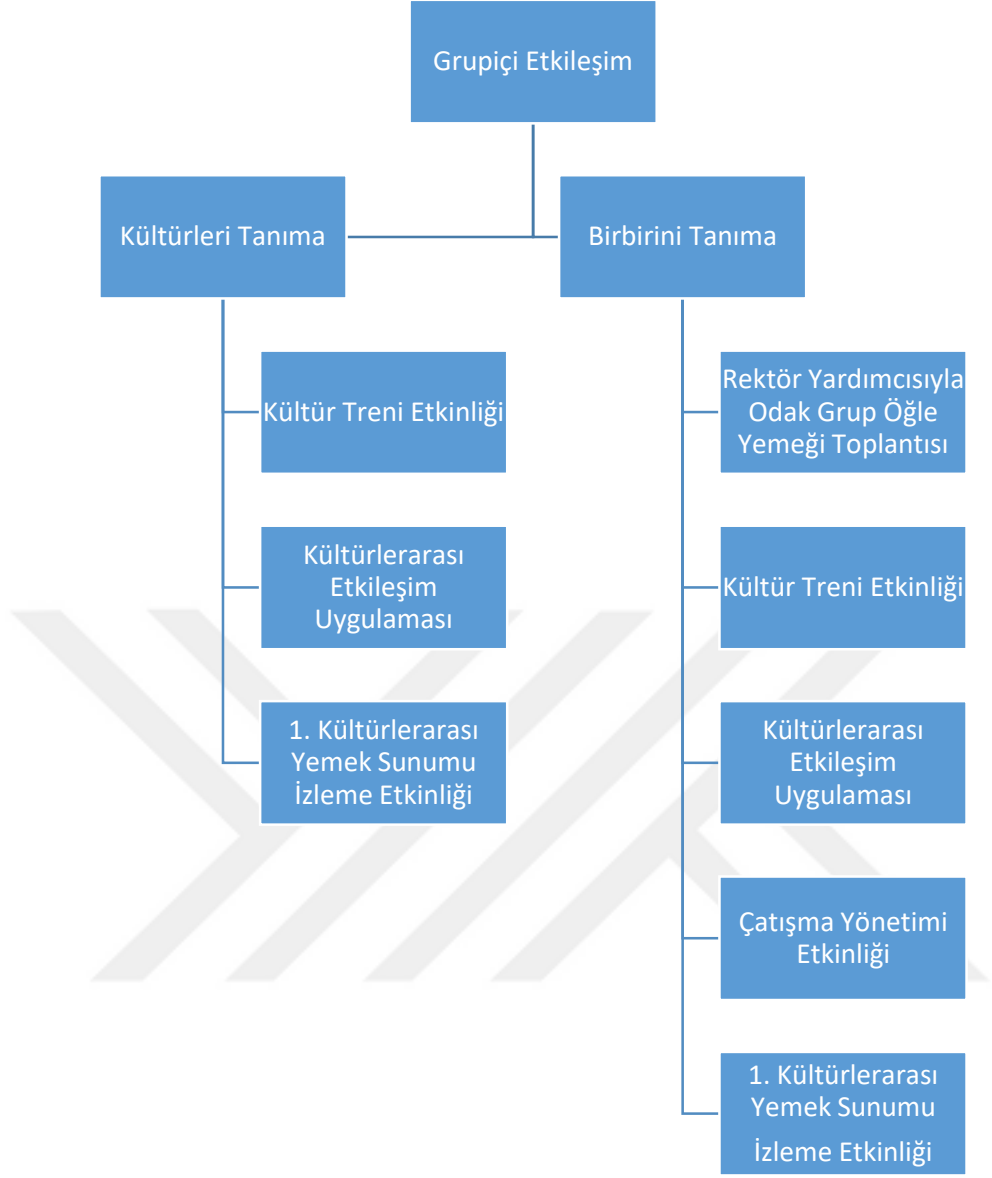
Uygulamalardan bir ay sonraki süre zarfında düzenlenen izleme etkinliğinde öğrenciler kendi kültürlerine ait yemekleri, aldıkları eğitimle tabaklama yaparak İletişim Fakültesinde 1. Uluslararası Yemek Sunumu’nda sergiledikleri sırada Kültür ve Turizm Bakanı, Üniversite Mütevelli Heyeti ve Rektör ziyaretleri, ayrıca yerli ve uluslararası medyada yayınlanan etkinlik haberleri, öğrencilerimizin hepsinin günlüklerinde paylaştığı gibi, unutulmaz bir anıya dönüşmüş, etkinlik sonrası yapılan görüşmelerde de yaşadıkları mutluluk ve gururu

paylaşmışlardır. Nadia “bu şimdiye kadar yaşadığım en muhteşem şeydi” (that was the most amazing thing I have ever experienced) derken, Marwa ise duygularını “organizasyon, planlama, öz bakım, uluslararası öğrenci olarak bize gösterilen her şey, üniversitemizi ev gibi hissettiren çok şey ifade ediyordu” diye ifade etmiştir (organization, the planning the self-care, everything that was showed to us as international students meant a lot which made our university feel like home). Tuana da onunla aynı gruptaki bir çok arkadaşı gibi ilk önce onların tabağından yemek tadacağını beklememelerine rağmen, Bakan ile tanışıp konuşmanın, fotoğraf çektirmenin ve Bakan’ın onlara teşekkür etmesinin inanılmaz bir duygu olduğunu ifade etmiştir. Uluslararası öğrencilerin izleme etkinliğinde Bakan, üniversite yönetimi, öğretim elemanları ve arkadaşlarıyla kurdukları etkileşim, onların son etkinlikte üniversitelerine duydukları aidiyet bağı gözler önüne sermiştir. Bir çok etkinlikte değerli hissettiklerini paylaşmaları onların üniversite ile kurdukları güçlü bağ kurduklarını, hatta artık üniversitelerini ev olarak görmelerini sağlamıştır.

Grup içi aidiyet teması altında ortaya çıkan deneyim paylaşımı ve değerli hissetme alt temaları, eylem araştırmasına katılan öğrencilerin üniversitelerinde yönetim, öğretim elemanları ve arkadaşlarıyla kurdukları bağı göstermektedir. Bu kurulan bağ, onların kültürlerarası iletişim ve üniversite yaşamına uyumda temel görevi üstlenmiştir.

4.4.2. Grup İçi Etkileşim

“Grup içi etkileşim” alt temasını “kültürleri tanıma” ve “birbirini tanıma” alt temaları oluşturmaktadır. Ortaya çıkan alt temalar, grup içi aidiyet alt temasında olduğu gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin odak grup toplantısı, etkinlik, çalıştay, uygulama sonrası yansıtıcı günlükler ve öğretim elemanı gözlem raporlarında ortaya konulmuş, ayrıca, araştırmacının üniversite kampüsünde öğretim elemanları ve öğrencilerle görüşmelerinde de izlenmiştir (Şekil 11).

Şekil 11: Grup İçi Etkileşim Kodlarında Etkili Etkinlik ve Uygulamalar

4.4.2.1. Kültürleri tanıma

Grup içi etkileşim temasının birinci alt teması “kültürleri tanıma” eylem araştırması, katılımcı öğrencilerin katıldığı etkinliklerde uluslararası ve Türk arkadaşlarıyla kurdukları etkileşimsel ritüellerle gözlemlenmiştir. Tez çalışmasının bulgular bölümünde temsili veri kesitleri detaylı transkripsiyonlar ile ayrıca paylaşılmıştır. Kültürleri tanıma kodları kapsamında, Psikolojik Danışman Dr. Gökçen Aydın, Doç. Dr. Ramin Aliyev ve katılımcı öğrencilerin katıldığı 1. Kültürlerarası Yemek Sunumu etkinliğinde de kültürel etkileşimin en güzel örneği sergilenmiştir.

Eylem araştırmasının üçüncü etkinliği olan Kültür Treni etkinliğinde, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Gökçen Aydın, öğrencilerden onların kültürünü temsil eden öğeleri çizdirip, tren şeklinde dizilerek anlatmalarını istediğinde, grup içindeki öğrenciler birbirinin kültürünü tanıma fırsatı yakalarken, eğlenceli vakit geçirmelerine de vesile olmuştur. Aliana bu etkinlik için “muhteşem bir deneyim yaşadık” (we had a fantastic experience) derken, farklı kültürleri öğrendiklerini ve bundan büyük mutluluk duyduğunu belirtmiştir. Omar çok eğlendiklerini ve her fırsatta her kim isterse tekrarlamak istediğini söylemiş, Marwa da çok eğlenceli bir etkinlik olduğunu ve etkinlikte uluslararası öğrencilerle kurulan iletişim ortamının en beğendiği yanı olduğunu vurgulamıştır. Tuana birbirlerinin kültürleri hakkında farklı şeyler öğrendikleri bu etkinlikte, ilk defa karşılaşmalarını rağmen, arkadaşlarıyla konuşup şakalaştıkları doğal ortamı çok sevdiğini söylemiştir. Dorian da çok eğlenceli bu etkinliği tekrarlamak istediğini belirtmiştir. Kültürleri tanırken katılımcı öğrenciler arasında güzel bir etkileşim bağı oluşmuştur.

Doç. Dr. Ramin Aliyev, Kültürlerarası Etkileşim uygulamasında, bir önceki temada paylaştığımız üzere, katılımcı uluslararası öğrenciler ve Türk öğrenciler birbirlerinin kültürel benzerliklerini yaşayarak öğrenme fırsatını yakalamışlardır. Doç. Dr. Aliyev, gözlem raporunda, etkinlik temelli çalışmalarla öğrencilerin kültürlerarası farklılıkları anlayabileceğinin, bilgiyi öğrencinin kendisinin yapılandırmasının sağlanabileceğinin altını çizmiştir. Aynı zamanda, farkındalık çalışmalarının da etkinlik temelli yapılması gerektiğini paylaşmıştır.

Yansıtıcı günlüklerinde Dorian’ın ifade ettiği gibi, Doç. Dr. Aliyev’in etkinliğinde yabancılar olarak uyum sağlamak için kültürü anlamının önemini fark ettiklerini yazmıştır. Nadia, onlara etkinliğin ilk bölümünde verilen ve üzerine konuşmalarını istedikleri karikatürlerde, diğer kişinin nasıl düşündüğünü anlamalarının çok önemli olduğunu belirtmiştir. Roy farklı kültüre uyum sağlamak için diğer kültürle konuşmanın ve etkileşime girmenin önemli olduğunu belirtmiş, son birkaç ay öncesine kadar Türkçe kursa gitmiş olmasına rağmen, bunu daha önce yapmamış olmasını hata olarak bulduğunu ancak şu anda Türk arkadaşlarıyla onların dilinde konuşarak etkileşim kurmasının Türkçe dil konusunda kendisine çok faydalı olduğunu belirtmiştir.

Dr. Aydın gözlemlerini paylaşırken, öğrencilerin kendi aralarındaki etkileşimlerinin güçlü olduğunu belirtmiş, bazen gülerek, eğlenerek bazen ciddi şekilde üzerine tartışarak çizimlerini (tasarımlarını) yapan öğrencilerin motivasyonlarının yüksek olduğunu gözlemlediğini yazmıştır. Ayrıca, öğrencilerin kendi ülkelerinden bir şeyler anlatmaya hevesli olduklarını, etkinlik süresince kendi ülkelerini diğer arkadaşlarına çizimler yoluyla anlatırken

eğlendiklerini, özellikle çizimlerine gülerek, kaynaştıklarını gözlemlediğini söylemiştir. Ayrıca, öğrencilerin kendilerini anlatmaya hevesli olduklarını, daha da önemlisinin, diğerlerine sorular sorulmasının etkileşimi önemsediklerinin göstergesi olduğunu belirtmiştir.

Doç. Dr. Aliyev, uluslararası öğrenciler aralarındaki yerel öğrencilerle iyi iletişim kurduklarını ve yerel öğrencilerin onların iletişiminde yardımcı olduklarını gözlemiştir. Uluslararası öğrenciler zorlanmalarına rağmen iletişim kurmaya çalıştıklarını, bu kadar sürede Türkçeyi öğrenmemelerinin veya bu konuda bir çabalarının olmayışının dikkat çekici olduğunu belirtmiştir.

Eylem araştırması final genel değerlendirmelerinde, kültürlerarası iletişim becerilerinin gelişimi ve üniversiteye uyum sürecinde projenin sağladığı katkı tüm öğrenciler tarafından paylaşılmıştır. Roy, bu projeye katılmadan önce kendini çekingen olarak tanımlarken, artık konuşup iletişim kurduğunu, anlamadığı bir konu olduğunda veya ihtiyaç durumunda soru sorabildiğini yazmış, Dorian, bu projenin kültürlerarası iletişimlerini kuvvetlendirdiğini, Alley kültürleri tanımanın dili öğrenmeden önce geldiğini düşündüğünü ve bu projeye farklı kültürleri tanıma fırsatına sahip olmaktan mutluluğunu dile getirmiştir. Aliana da farklı kültürleri tanıdığını ve proje etkinliklerinin onları arkadaşlarıyla yakınlaştırıp, öz güvenlerini arttırdığını, dil becerilerini geliştirdiğini, sevgi, iş birliği, yardım ve birarada olma konularında yardımcı olduğunu yazmıştır. Marwa ve Tuana kültürlerarası iletişimde, sadece sözlü değil aynı zamanda sözlü olmayan iletişim becerilerinin de geliştiğini vurgulamışlardır.

Birinci Kültürlerarası Yemek Sunumu İzleme Etkinliği'nde ise öğrenciler evlerinden kendi kültürlerine ait yemekleri pişirerek üniversiteye getirmişlerdir. Tabaklama eğitimi aldıktan sonra, sunum için hazırlık yaparken, mutfakta farklı kültürden arkadaşlarıyla yakın etkileşim içinde oldukları ve sunum sırasında da bu etkileşimin daha fazla kuvvetlendiği gözlemlenmiştir. Marwa, farklı bir etnik kökenden gelen öğrenciyle iletişim kurmayı projedeki diğer arkadaşları gibi çok sevdiğini, Roy ise bu araştırmanın özgün olması gibi izleme etkinliğinin de çok özel olduğunu, farklı kültürleri ve Türk kültürünü tanıyıp çok eğlendiklerini yazmıştır. Ayrıca Roy, projenin diğer tüm katılımcıları gibi, bu gibi etkinliklere gelecekte de katılmaktan mutluluk duyacağını paylaşmıştır. Omar da görüşme sırasında farklı kültürlere saygı göstererek, o kültürlerden birşeyler deneyimlemenin farklı açılardan önemini altını çizirken, “dünyada kültürlerarası iletişim için çabalamak”(digging through interculturalism) kelimeleriyle izleme etkinliğinde gerçekleşen etkileşimi anlatmıştır. Dorian da bu etkinliğin kendi kültürünü tanıtarak, öğrencilerin birbiriyle iletişimi için büyük bir fırsat olduğundan bahsetmiştir. Alley da, Dorian gibi izleme etkinliğini, farklı kültürler arasında uyum yaratan inanılmaz bir fırsat olarak değerlendirmiştir. Aliana, her ülkenin kendi yemek ve kültürünü

tanıtmasının dostluk ve hoş görüyü arttırıp bu etkinlikle çalışmanın muhteşem bir sona ulaştığını yazmıştır.

Uygulama odaklı tüm etkinlikler uluslararası öğrencilerin birbirlerinin kültürünü ve yerel kültürü tanıyıp kaynaşmalarını sağlamıştır.

4.4.2.2. Birbirini tanıma

Grup içi etkileşim temasının ikinci alt teması “birbirini tanıma”, birinci alt tema “kültürleri tanıma” gibi eylem araştırması katılımcı öğrencilerinin katıldığı Rektör Yardımcısı’yla odak grup öğle yemeği toplantısı, kültür treni etkinliği, kültürlerarası etkileşim uygulaması, çatışma yönetimi etkinliği ve 1. Kültürlerarası Yemek Sunumu İzleme etkinliğinde, uluslararası ve Türk arkadaşlarıyla kurdukları etkileşimsel ritüellerde gözlemlenmiştir. Öğrenciler farklı etkinliklerde tanışıp birbirini daha fazla tanıma fırsatı bulmuştur. Etkinlik, uygulama, seminer ve çalıştaylara öğrencilerin etkin katılımları ve beraberce gülerken eğlenerek parçası oldukları uygulamalar, kültürlerarası iletişim ve etkileşimlerini güçlendirmiş sosyal ağ ve etkileşimi genişleyen uluslararası öğrencilerin üniversiteye uyumda farklı bir noktada oldukları gözlemlenmiştir. Ayrıca, arkadaş grubuna duydukları güvenin ve kendilerine duydukları öz güvenin arttığı da öğretim elemanı gözlem raporlarında yansıtılmıştır.

Uluslararası öğrenciler birinci etkinlik olarak Rektör Yardımcısı’yla düzenlenen odak grup öğlen yemeğinde diğer uluslararası öğrencilerle tanıştılar. Marwa’nın da belirttiği gibi, farklı perspektiften birbirlerini sorunlarını dinlediler. Dorian’ın da söylediği gibi, Cezayir, Ürdün, Suriye ve Gambia gibi ülkelerden uluslararası öğrencilerle tanıştılar. Öğrencilerin önerileri de tek tek dinlendi. Alley de günlüğünde, diğer arkadaşlarıyla buluşup konuşmaktan mutluluk duyduğunu iletmiştir. Dr. Aydın ile gerçekleşen bir sonraki etkinlikte öğrenciler kültür treni oluşturarak kendi kültürlerini anlatırken, beraberce eğlenerek çok güzel vakit geçirmişlerdir. Bu sıcak etkileşim onların kaynaşmasında çok faydalı olmuş ve kurdukları etkileşimsel bağın da temellerini atmıştır. Omar’ın çizdiği kuklaya (cava culi) onun da dediği gibi (“Çok güldük” [we had a good laugh]), çok güldüler hatta kahkahalar uzun süre devam etti. O etkileşimsel kesitin incelemesi bulgular bölümünde detaylı yapılmıştır. Tuana da ilk defa buluşmalarına rağmen şakalaşıp beraber güldükleri rahat ortamı günlüğünde anlatmıştır. Kültürlerarası Etkileşim uygulamasında uluslararası öğrenciler Türk öğrencilerle ilk defa bir uygulamada biraraya gelmişler ve birbirlerini tanıyarak daha yakın etkileşime geçmişler, kaynaşarak ve uygulama boyunca eğlenerek etkinliklere katılım sağlamışlardır. Nadia, bu

etkinlikte farklı yabancı öğrencilerle tanışmaktan duyduğu mutluluğu dile getirmiş ve tekrarı için sabırsızlandığını yazmıştır. Marwa, kültürlerarası etkileşim etkinliğinde diğerinin bakış açısını kabul etmeyi öğrendiklerini yazmıştır. Alley de bir ülkede istenmediğimizi düşündüğümüzde, farklılıklardan ziyade benzerliklere yoğunlaşarak, önyargıların önlenip toplumda bireylerin daha verimli olabileceğini, bu etkinlikten çok keyif aldığını belirtmiştir.

Çatışma Yönetimi etkinliğinde öğrenciler çatışma yönetimini uygulamalı bir şekilde deneyimlemiş, dörde ayrılan gruplar içinde beraberce etkileşimsel bir ortamda düşüncelerini savunurken, çok eğlenceli vakit geçirmişlerdir. Dorian, çok eğlenceli olan bu etkinlikte yerli ve yabancı öğrencilerin uyum içinde olduğunu ve gelecekte tekrar yapılmasını ümit ettiğini yazmıştır. Alley, yeni öğrencilerle bu ilginç etkinlikte harika vakit geçirdiğini yazmıştır. Roy da çok eğlenceli bir etkinlik olduğunu, Aliana ise şimdiye kadar katıldığı en iyi ders olduğunu yazmıştır. Tuana, münazara sürecinde Türk arkadaşlarıyla konuşabildiğini, rahatlıkla gerçek fikirlerini paylaşabildiğini ve arkadaşlarının onun düşüncelerini beğenip, övgü ile teşekkür etmelerinden duyduğu mutluluğu paylaşmıştır. Aslında böyle olmasını beklememesine rağmen, Türk arkadaşlarının onu cesaretlendirdiğini yazmıştır. Kendisi de yine ileride bu gibi etkinliklere katılmaktan duyacağı memnuniyeti belirtmiştir. Nadia, harika bir toplantı olduğunu ve çok eğlendiklerini söylerken, sosyal olmayan kişilerin de gruplarda arkadaşlarıyla tartışma ortamının çok güzel olduğu, yeni öğretim elemanları ve arkadaşlarla tanışmaktan kendisinin her zaman mutluluk duyduğunu yazmıştır.

Final günlüğünde Omar, uzman kişilerle yapılan tüm etkinlikleri önemli ve eğlenceli bulduğunu paylaşmış, dönem başına göre, uyum sürecinin kesinlikle geliştiğini, yeni insanlarla tanışıp, iyi ilişkiler kurduğunu söylemiştir. Üniversiteye ilk geldiğinde kültür şoku yaşayan Marwa ise bu projedeki birkaç etkinlikte bu sorunun üstünden gelerek kültürel entegrasyon yaşadığını, sosyal çevresinin geliştiğini, yeni çevre edinmesinin üniversiteye uyumda kendisine yardımcı olurken, tanıştığı kişilerin mezuniyet sonrası iş bulmasında da ona faydalı olacağını düşündüğünü yazmıştır.

İzleme etkinliği günlüğünde Nadia, Birinci Yemek Sunumu etkinliğinde kendisi gibi yarı Suriyeli yarı Cezayirli bir kişiyle tanışıp yakın arkadaş olmasını harika bir duygu olarak anlatmıştır. Ayrıca bu etkinlikte harika insanlarla tanışıp çok iyi vakit geçirdiğini söylemiştir. Tuana da çok sayıda uluslararası ve Türk öğrenciyle tanışmış, onların kendisine karşı çok nazik olduklarını ve ayrıca yakın arkadaş olduklarını yazmıştır. Özellikle Ukraynalı kızlara ve Türk arkadaşlarına hazırladıkları kabak ve lahana dolması ve diğer Suriyeli öğrencilerin getirdikleri yemekleri anlatmaktan, arkadaşlarının da onun kültürüne gösterdikleri yakın ilgiden çok mutlu olduğunu paylaşmıştır.

Öğretim elemanları gözlem raporlarında Dr. Demir, katılımcıların arasında birbirlerini tanımayan kişilerin olmasının ilk aşamada nasıl bir etki yaratacağı belirsiz olsa da, etkinlik içerisinde grup dağılımları sonucunda etkileşimlerle birlikte grup dinamiğinin tam olarak sağlandığının görüldüğünü söylemiştir. Dr. Demir öğrencilerin özgüvenleri ve rahatlığının kendisinin beklediğinden çok daha iyi düzeyde olduğunu, bu durumun oluşmasında kendi etkinliğinden önce yapılan eylem planı uygulamalarının etkisinin olduğunu düşündüğünü paylaşmıştır. Bütün katılımcıların araştırmacıya karşı önemli düzeyde güven geliştirmiş olduğunu gördüklerini, buna dair işaretlerin etkinliğe zamanında katılım, aktif rol alma çabası, yönergelere zamanında ve eksiksiz uyum gösterme şeklinde olduğunu söylemiştir. Bu düzey bile araştırmanın bu aşamaya kadar iyi bir noktada ilerlediğinin kanıtı olduğunu katılımcılarda en temel gördüğüm özelliğin güven, birincisi özgüven, ikincisi ise araştırmacı başta olmak üzere “diğeri”ne karşı geliştirilen güven olduğunu söylemiştir.

Dr. Ayaz, son kariyer etkinliği gözlem raporunda öğrencileri sıcak, cana yakın, iletişime açık, konuyla ilgili ve neşeli olduklarını, ayrıca kendilerini rahatça ifade edebildiklerini gözlemlenmiştir. Dr. Ayaz raporunda, uluslararası öğrencilerin etkinlikte güçlü bir iletişim içinde, hem öğretim elemanı hem de Türk arkadaşlarıyla oldukça yakın olduklarını ve kendilerini ifade edebilirken, karşı tarafın düşüncelerini de anlayıp empati kurabildiklerini yazmıştır.

Kültürlerarası iletişimde grup içi etkileşimsel ritüellerin gerçekleştiği grup içi etkileşim, proje süresince uygulanan etkinlikler boyunca katılımcı uluslararası öğrencilerin Türk ve diğer uluslararası öğrencilerin kültürleri ve birbirlerini tanıyarak oluşturduğu iletişim ve etkileşim ağında gözlemlendiği bu bölümde incelenmiştir. Katılımcı öğrenciler misafir kültürde tanıştıkları Türk ve diğer uluslararası öğrenci arkadaşlarıyla proje etkinliklerinde gülerek ve eğlenerek aktif katılım göstermiş, eylem araştırmasındaki gerçekleşen bu tür etkinliklere gelecekte de katılma temennilerini paylaşmışlardır.

Üniversiteye uyum sürecinde uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirip, yerel ve farklı kültürlerle etkileşim kurmalarının, onların misafir kültüre entegrasyonu için çok önemli olduğu bu çalışmada gözlemlenmiştir. Bu eylem araştırması, öğrencilere farklı uygulama, etkinlik, çalıştay ve seminerlerle, yaparak ve yaşayarak öğrenme imkanı sunmuştur. Kültürlerarası iletişimde grup içinde oluşan etkileşimsel ritüeller, üniversiteye uyum, arkadaş ve öğretim elemanlarıyla kaynaşma, birarada gülüp, eğlenerek birbirlerini ve kültürlerini daha iyi tanıma fırsatını sunmuştur. Katılımcı öğrenciler, öğretim elemanları ve uzmanların tecrübelerinden öğrenirken, kendileri de tecrübelerini paylaşmış, ayrıca, farklı etkinliklerde görüş ve önerileri alınarak, üniversite için değerli hissettikleri bu

projede zaman zaman katılımcı profilinden katkı sağlayan konumuna da geömek, onların üniversitelerine aidiyet duygularını geliştirip uyum süreçlerini hızlandırmıştır.

Bir sonraki bölümde, bu çalışmanın analiz sonuçları, alan yazında yapılan çalışmalar ile tartışılıp, gelecekte yapılabilecek çalışmalar için öneriler sunulacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Beşinci bölümde araştırma sonuçları, alan yazında yapılan çalışmalarla karşılaştırılıp, gelecekte yapılacak araştırmalara öneriler sunulacaktır. Ayrıca, son bölümde üniversite yönetimi, uluslararası ilişkiler, idari ve kalite birimleri ve öğretim elemanlarına rehberlik edecek görüş ve tavsiyeler paylaşılacaktır.

Kültürlerarası iletişimde etkileşimsel ritüellerin kültürlerarası çalışmalara farklı bir bakış açısı getireceği kanaatindeyim. Berry vd. (2015) kültürlerarası iletişim problemlerinin çoğunun belirli durumlara veya iletişim usullerine odaklandıklarını vurgulamıştır. Ancak, problemlerde çok az benzerlik bulduklarını savunarak, bir kuram ve model ile açıklama yoluna gitmemişlerdir. Bu noktada, bu tez çalışması da küresel dünyamızda kültürün ve kültürlerarası ilişkilerin oldukça karmaşıklaştığı bir ortamda, dinamik ilişkiler ve etkileşim sürecine odaklanmıştır.

5.1. Kültürlerarası İletişimde Ritüellerin Aracı Rolü

Bu bölümde ana tema kültürlerarası iletişimde etkileşimsel ritüeller altında meydana gelen iki alt tema “grup içi aidiyet” ve “grup içi etkileşim”, alan yazındaki çalışmalarla mercek altına alınıp, tartışılacaktır.

5.1.1. Etkileşim Ekseninde Grup İçi Aidiyet

Kültür, Scollon, Scollon ve Jones’un (2012) vurguladığı üzere bu çalışmada bir eylem olarak karşımıza çıkmaktadır. Eylem araştırması katılımcısı uluslararası öğrenciler, farklı etkinlik ve uygulamalarda grup içi bağlar kurup geliştirmişlerdir. Kádár’ın (2017) savunduğu üzere, grup içinde bir ilişki kurmuş ve/veya bu ilişkiyi pekiştirmişlerdir. Bu kurdukları ilişki onların kültürlerarası iletişimine de olanak ve fayda sağlamıştır. Bu ilişki sürecinde gruba ve üniversiteye karşı aidiyet duygularının arttığı da gözlemlenmiştir. Aslında, edindikleri aidiyet duygusunu beslemenin de iletişimlerini güçlendirmiş olduğu söylenebilir.

Aidiyet olgusu kültür gibi oldukça karmaşık ve tanımlaması, anlatması zor bir kavram olsa da, bu çalışma bize kültürel kimliklerin aslında etkileşim içinde inşa edildiğini göstermiştir.

Sözen (1998) kimliklerin, bağlama göre değişen ve nesne durumunda olmayan, ilişki ve iletişimle meydana gelen bir olgu olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmada etkileşimsel kimlikler, grup içinde kurulan ritüeller yoluyla hayata geçmiştir.

Grup içi aidiyet veya başka bir ifadeyle etkileşimsel kimlikler öğrencilerin kendilerini onlara üniversitede değerli, önemli olduklarını hissettirdikleri ve deneyim paylaşımı etkinlik ve uygulamalarıyla ortaya çıkmıştır. Bir noktada bu etkileşim, sosyal kimlik teorisinin öne sürdüğü üzere, grup içinde oluşan olumlu ilişkiler katılımcıların grupla özdeşleşmelerini sağlamıştır (Tajfel ve Turner, 1979). Rektör Yardımcısı'yla düzenlenen odak grup görüşmesi sonrası öğrenciler görüşlerine verilen değerden dolayı duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir. Deneyim paylaşım etkinliğinde gerek etkinliği yapan öğretim elemanı ile gerek kendi deneyimlerini paylaşarak grup ve öğretim elemanı ile bir bağ kurmaları sağlanmıştır. Bu kurulan bağ veya Kádár'ın (2017) ifade ettiği şekliyle ritüel, geniş ve iç içe geçmiş bir ilişki yelpazesinden bakıldığında, içinde nezaket ve ahlaki düzen gibi farklı dinamikleri de taşımaktadır. Ancak, kaba gibi görülebilecek durumlar dahi karşıdakinin yüzünü koruyarak ilişkinin bozulmasını önlemiştir. Dorian, Sosyal Antropolog Batu Duru'nun tecrübe paylaşımı etkinliğinde ortaya çıkan etkileşimde söze babasının nasihatini anlatarak şu şekilde giriş yapmıştır.

Whenever you meet other people and you try to mingle or try to interact

Ne zaman başka insanlarla tanışsan ve kaynaşmaya veya etkileşim kurmaya çalışsan

If you don't talk about religion, politics, and woman, it should be fine=

Eğer politika, din ve kadınlar hakkında konuşmazsan, herşey iyi olur

Sonrasında Marwa, Dorian'nın görüşüne katılmadığını Endonezya'daki tecrübesinden örnek vererek anlatmış, “eğer çok kültürlüysen ve senin nereden geldiğine, dinine, politik görüşüne saygı gösteriyorlarsa, seninle tartışmaya girmezler” demişti. Bu noktada, Marwa karşı görüşünü Dorian'nın yüzünü, itibarını zedelemekten yapmıştır. Açıklaması genel ahlaki düzene uygun olduğu için ilişki bozulmamıştır (Kádár, 2017). Kramsch'in (1998) belirttiği gibi, sözlü iletişimin devam etmesi için iki tarafın yüzlerini koruması gerekir. Üçüncü akım Culpeper (2011), Spencer-Oatey (2000), Terkourafi (2005), Kádár ve Haugh (2013) ve Kádár (2013) gibi nezaket teorisyenlerinin açtığı geniş pencere, bu çalışmada da etkileşim içinde gerçekleşen ritüellerde nezaket kavramına daha kapsamlı bakmamız gerekliliğini göstermiştir. Çalışmanın bir çok bölümünde katılımcılar bu dengeyi kurmuş veya aldığı seminer, çalıştay ve katıldıkları etkinlik ve uygulamalarda bu dengeyi kurma konusunda farkındalık kazanmışlardır.

Doç. Dr. Aliyev'in eylem araştırması etkinliği sonrasında gözlem raporu Uluslararası Öğrenci Strateji Belgesi'nde (2012) de belirtildiği gibi, uluslararası öğrencilerin sadece bir

öğrenci olarak görmemek gerektiğini belirtmiştir. Onların ülkeler arasındaki sosyal, kültürel ve ticari köprü ve kültür elçisi olacak insan kaynağı gibi görülmesi gerektiği görüşünü paylaşmıştır. Bu konunun önemi ve güncelliğinin altını çizerek, bu öğrencilerin eğitim için geldikleri ülkedeki öğrencilerle beraber zaman geçirecekleri alan ve mekanların düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Uluslararası İlişkiler Ofisi'nin (IRO) bu konuda üstleneceği sorumluluğun önemini belirterek, “yerel kültür temelli ve öz kültür temelli etkinlikler düzenlenmelidir ve öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır” demiştir. Bu şekilde etkinlikler düzenlendiğinde onların yerel kültürle bütünleşeceklerini (integration) bunun öğrencilerin en çok tercih ettikleri durum olduğunu ve hiçbir uluslararası öğrencinin asimile (assimilation) olmak istemeyeceğini yazmıştır. Türk kültürünün ve yabancı kültürün milli / önemli günlerinin kutlanacağı etkinliklerin çok farklı etkisinin olduğunu bildiğini paylaşmıştır.

Banting ve Soroka (2012) sosyo kültürel entegrasyonu bireylerin kendi kültürüne ve misafir kültüre ait olma duygusuyla açıklamışlardır. Az önce sözü edilen aidiyet olgusu bu çalışmada etkileşim içinde kültürel kimliklerin grup içindeki etkileşimsel ritüeli ile gerçekleşmiştir ki, aslında bu etkileşimsel ritüellerin öğrencilerin gruba ve üniversitelere bağlılık duygularını geliştiren birer araç olduğu son günlüklerde de ortaya çıkmıştır. Öğrenciler bu eylem araştırmasında araştırmacı konumuna da geçmişlerdir. İkinci dönem başında seçmeli Arapça dersinde Türk öğrencilere yardımcı olmuşlar, misafir konumundan evsahibi durumuna geçmiş bir taraftan kendi kültürlerini korumuş, diğer taraftan da misafir kültürlerle Berry'nin (1999) kültürlenme aşamalarındaki bütünleşmeyi gerçekleştirmişlerdir. Bu etkileşim çalışmasında ortaya çıkan bütünleşme, öğretmen raporlarında da kendini değerli hissetme, güven, özgüven ve empati olarak göstermiştir. Öğretim elemanları gözlem raporları ve görüşmeleri, grup içinde etkinliklerdeki etkileşimle ortaya çıkan olumlu tabloyu yansıtmışlardır. Öğretim elemanları raporlarında araştırmacıya duyulan güven de yer almıştır. Eylem araştırmasının tüm paydaşları arasındaki güven ve etkileşim sürecin başarıya ulaşması için çok etkili olmuştur. Ayrıca etkileşim ve kurulan ritüellerde bulunan mekan ve etkileşimsel ortamların da etkisi büyük rol oynamıştır. Katılımcı öğrenciler ders dışında kendini rahat hissettikleri ortamda seminer, çalıştay, odak grup vb. etkinlik ve uygulamalara katılmışlardır. Bu uygulamalarla beraber araştırmanın katılımcı uluslararası öğrencileri, Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi, Eğitimde Program Dışı Etkinlikler dersi projesi kapsamında, üçüncü sınıf bir grup öğrencinin gönüllü, ücret almadan düzenledikleri kermeste, çeşitli Türk yemeklerini tadıp fakültelerinden farklı arkadaş ve akademisyenlerle tanışma fırsatını yakalamışlardır. Ayrıca, katılımcı öğrencilerin çoğu İletişim Fakültesi sinemasında Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan'ın dersine misafir olarak katılmışlar, kısa film izleme ve

çözümleme deneyimi edinmiş, bundan da büyük mutluluk duymuşlardır. Bu deneyim ayrıca gerek sınıf arkadaşları, gerek diğer bölümden akademisyen ve öğrencilerle tanışıp kaynaşmalarını sağlamıştır. Tüm bu etkinlik ve uygulamaların rahat, doğal ve psikolojik olarak kendilerini iyi hissettikleri bir ortamda gerçekleşmesi, grup içi etkileşimi ve arkadaşlık bağlarını güçlendirmiştir. Hall'un (1966) proksemi teorisinin ileri sürdüğü üzere, bireyler arasındaki mesafe buldukları durum ve kültürleriyle ilgilidir ve bu mesafe de kişilerarası ilişkiler ve sosyal etkileşimde üzerinde etkilidir. Bu noktadan hareketle, bu çalışmadaki uluslararası öğrencilerin geldikleri kültüre bağlı olarak, başta geniş sosyal mesafe içinde olmuşlar, ancak araştırmadaki arkadaşlarıyla etkileşim odaklı etkinlik ve uygulamalarla kişisel mesafeleri küçülmüş, kurulan arkadaşlık ve grup içi ritüeller bağlarıyla aslında eylem araştırması grubunda kendi kültürünü ve alanlarını da oluşturmuşlardır.

5.1.2. Grup Üyelerini Tanıma Ekseninde Etkileşim

Kültürlerarası grup içi etkileşimsel ritüeller grup üyelerinin kültürlerini ve birbirlerini tanıdıkları etkinliklerle ortaya çıkararak, üniversite yaşamına uyum sürecinde aracılık rollerini göstermişlerdir. Tanımak, sadece tanışmak ve birbiri hakkında bilgi edinmek olarak düşünülmemelidir. Tanımak aslında bağ kurup, ritüeli gerçekleştirmek, etkileşim kurmak veya kurulmuş bağı güçlendirmek olarak değerlendirilmelidir. Kádár (2017) “bir çok etkileşim doğası gereği ritüeldir” demiş ve “ritüel kişiler arası ilişkileri dönüştüren ve/veya pekiştiren etkileşimsel olarak belli bir eylemdir” (s.1) görüşünü ileri sürmüştür. Bu çalışmada hayata geçirilen ritüeller, düzenlenen etkinlik ve uygulamalarda uluslararası öğrencilerin kendileri gibi diğer uluslararası öğrenciler, misafir buldukları yerel kültürden arkadaş ve öğretim elemanlarını tanımalarıyla gerçekleşmiştir. Kültür treni etkinliğiyle birlikte eylem araştırmasının en başından, öğrencilerin birarada gülüp eğlendikleri sıcak bir etkileşim olmuştur. Benzer şekilde Doç Dr. Aliyev'in etkinlik uygulamaları, öğrencilerin kültürlerarası etkileşimi yaparak öğrenmeleri ve tecrübe etmelerini sağlamıştır. Dr. Demir'in uygulamasında gerçekleşen münazara sürecinde hararetli bir tartışma içinde olan katılımcı Türk ve uluslararası öğrencileri daha da yakınlaştırmıştır. Dr. Demir'in gözleminde paylaştığı üzere etkinlikteki iki tartışmacı etkinlik sonunda birbirlerine sarılıp iyi arkadaş olduklarını belirtmeleriyle son bulmuştur. Aslında yine karşımıza çıkan etkileşimsel ritüellerde karşı tarafın itibarını korumak, yani Goffman'ın “yüz” olgusu etkili olmuştur. Münazara sırasında çatışma yönetimi ve karşı tarafı ikna süreci hakkında bilgi alan, deneyimlere öğrenen öğrenciler aslında kültürlerarası iletişimi de yine bu etkinlikte yaşayarak, yaparak öğrenme fırsatları olmuştur. Münazara

sırasında buldukları bağlam içindeki etkileşimsel kimlikleri canlandıran, ahlaki düzene uygun davranan öğrenciler münazara bitince daha gelişmiş kültürel kimliklerine bürünmüşlerdir. Öğrenci günlükleri kurulan bu bağların çok iyi yansımaları olmuştur. 1. Kültürlerarası Yemek Sunumu etkinliği tüm etkileşimsel ritüellerin taçlanması şeklinde karşımıza çıkmış, öğrencilerin son günlükleri bu etkinlikte gerçekleşen Bakan seviyesinden öğrenciye kadar olan inanılmaz dakikalara şahitlik etmiştir.

Öğretmen gözlemleri neşe, eğlenme, uyum, katılım, soru sorma ve yardımcı olma kodlarını grup içi etkileşim teması altında vermiştir. Bu kodlar da aslında bir önceki temada paylaştığımız gibi grupla ve üniversiteyle uluslararası öğrenciler arasında kurulan aidiyet bağını göstermiş, üniversite yaşamına uyumda merdiven olmuştur. Scollon, Scollon ve Jones'un (2012) ifade ettiği gibi söylemler, kültürel araç takımı durumunda kullanılmış ve bu araçlar katılımcılar tarafından kullanılıp, kimlikler canlandırılmıştır. Kimlikler ilişki ve iletişim yoluyla oluşmuştur (Sözen, 1998). Her etkinlikte ortaya çıkan etkileşimsel kimliklerin aslında gerçek hayatta uluslararası öğrencilerin kültürel kimliğinin yapı taşlarını oluşturacağı düşünülmektedir.

Alan yazında uluslararası öğrencilerin uyum konusunda çalışmaları dil yeterliliği sorununu (Aydın, 2020; Özoğlu, Gür ve Coşkun, 2015; Ward ve Masgoret, 2004) ön plana çıkmaktadır. Ayrıca maddi sorunlar başı çekse de, yabancı olmak, farklı alfabeyle sahip olmak, beslenme alışkanlıkları, aile özlemi, ve mezhep farklılıklardan dolayı sorun yaşayanlar olduğunu da göstermiştir (Ercan, Ramazani ve Baydar, 2018). Andrade (2006) İngilizce yeterliliğin ve kültürün akademik ve sosyal uyum üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Bektaş vd. (2006) yabancı öğrenci temsilcileri ile yaptığı çalışmada kültürel benzerliğin öğrencilerin Türkiye'deki yaşama uyum sürecinde etkisini gözler önüne sermiştir.

Uluslararası öğrencilerin uyum sürecine odaklanan çalışmaların çoğu belli kuram ve kavramlar çerçevesinde süreci değerlendirme yoluna gitmişlerdir. Ancak Johnson, Adkins-Seifen, Sandhu, Arbles ve Makino (2018) katılımcı eylem araştırmasıyla öğrencileri araştırmanın katılımcısı, program geliştirici, fayda sağlayıcı ve proje koordinatörü olarak sürece dahil etmiş, uyum ve katılım konusunda kültürel ve durumsal programlar geliştirmede katılımcı eylem araştırmasının önemini vurgulamışlardır. Mertler (2017) eylem araştırmasının doğrudan bir müdahale yöntemi olmadığını, ancak süreç içinde uygulamaya konulan araçlarla uluslararası öğrencilerin yeni bir kültüre uyum sürecinde yaşadıkları sorunlar ve çözüm yolları bulmalarına ayna tutan bir farkındalık süreci olarak görülebileceğini ortaya koymuştur. Türkiye Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bir vakıf üniversitesinde yapılan bu tez çalışması, üniversite yönetimi, uluslararası ilişkiler bölümü, öğretim elemanları ve öğrencilerle yapılan görüşme,

odak grup toplantıları, ihtiyaç analizi ve uluslararası öğrenci hikâyeleriyle ortaya çıkan, bir çok sorunun da temelini oluşturan sosyal etkileşim sorununu eylem planı oluşturup uygulayarak ve öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirip üniversiteye uyum sürecine katkıda bulunarak öğrencilerin yaşamlarına dokunmuştur. Gay, Mills ve Airasian (2009) ve Yıldırım ve Şimşek (2008) referans alınarak uygulamaya konulan eylem araştırması “ihtiyaç analizi”, “eylem planının oluşturulması ve uygulanması”, “eylemin değerlendirilmesi” ve “paylaşım”dan oluşan 4 temelde kurgulanmıştır. Ancak, süreç içinde eylem araştırmasının dinamik yapısı ve yenilenmeye geliştirilmeye açık döngüsü, şekil 1’de ortaya konulan Pusula Modeli ile sonraki bir çok uyum çalışmasına da yön verilebileceğini göstermiştir. Bu çalışma, kültür, aidiyet ve kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesine etkileşimsel ritüelleri sürece dahil ederek farklı bir bakış açısı getirmiş, Scollon, Scollon ve Jones’un (2012) ileri sürdüğü gibi kültürel söylem sistemi olarak katılımcıların kültürel araçları iletişim için nasıl kullandıklarını ve kimlikler oluşturduklarını göstermiştir. Hua’nın (2014) söylediği gibi kültürü söylem sistemi olarak düşünmek ve iletişimin üç aşaması olan bir şeyi söylemek, söylememek, kime, nerede, ne zaman ve nasıl söyleneceğinin planlanması öğrencilerin kültürlerarası iletişimde yol göstericisi olacaktır ki, iletişim bulmacası çözüldüğü zaman yaşanan kültüre uyum da beraberinde gelecektir.

5.2. Üniversite Hayatına Uyum ve Kültürlerarası İletişim Becerilerinin Güçlenmesi için Öneriler ve Sonuç

Eylem araştırması öğretim elemanlarıyla yapılan etkinlik ve uygulamalar sonrasında, gözlem formlarıyla uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyumu ve kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirmek üzere öğretim elemanlarının görüş ve önerileri alınmıştır. Bu bölümde öncelikle öğretim elemanlarının gözlem raporlarından derlenen önerileri uygulamacılara yönelik öneriler olarak paylaşılmıştır. Uygulamacılara yönelik önerilerden sonra, araştırmacılara yönelik öneriler verilerek, bu tez çalışmasıyla ilgili son değerlendirmelerinin yapıldığı sonuç bölümü bulunmaktadır.

Uygulamacılara Yönelik Öneriler:

- Üniversite içerisindeki yardım kaynaklarının çok net olması gerekmektedir. Yani herhangi bir problemle karşılaştıklarında kime veya hangi birime başvuracakları konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Bu birimlerdeki personelin profesyonel olması, farklı kültürlere aşina olması, üniversite öğrencisinin gelişimini

ve psikolojisini iyi bilen bireylerden seçilmesi önem arz etmektedir. Her sorunun sabırla ve basite alınmadan detaylı olarak cevaplanması gerekmektedir.

- Ev sahibi toplumun uluslararası öğrencileri kabullenmesi için onlarla iletişim içinde olup tanınmaları gerekmektedir. Bu tanıma neticesinde artık kişiler birbirleri için “diğeri” olmaktan çıkacaktır. Ayrıca, öğrencilerin geldikleri topluma katkı sunmaları, uyma davranışı ve iletişim sürecini kolaylaştıracaktır. Örneğin, uluslararası öğrenciler, eğitim aldıkları okulda gönüllü olarak bir topluma hizmet faaliyeti yaparsa aidiyet hissi artacak ve daha fazla iletişim kurma imkanı bulacaktır.
- Türk öğrencilerle ortak bir sosyal sorumluluk projesi yapılmalı, özellikle dezavantajlı gruplarla çalışma deneyiminin yeni ortak kimlikler yaratmasında yardımcı olunmalıdır.
- Üniversitelerin idari yönetimlerinde, İngilizce bilen personel sayısı artabilir ve duyurular İngilizce yapılabilir. Bu konuda etkileşimi destekleyici nitelikte, personele eğitimler (İngilizce, iletişim vb.) verilebilir.
- Öğrencilerin uyumu için okulun ilk haftalarında etkinlikler yapılmakta ancak o sıralar öğrenciler zaten yerleşme, konaklama gibi diğer sorunlarla uğraşmaktadırlar. Uyum etkinlikleri dönem boyunca yapılabilir, öğrenciler gruplar halinde çeşitli etkinliklere katılabilirler. Uluslararası öğrenci ofisi çeşitli oyunlarla öğrencilerin motivasyonunu artırabilir.
- Kültürlerarası iletişim becerileri geliştirecek ortak projeler, fotoğraf gezileri, film atölyeleri, yöresel müzik ve dans grup etkinlikleri gibi faaliyetler düzenlenebilir.
- Üniversiteye yeni başlayan öğrencilere yeni kültürü tanıtabilecek, yol gösterici olacak bir mentor atanabilir. Bu mentorun öğrenci olması ve uluslararası öğrenciye içtenlikle yardım etmesi oldukça faydalı olacaktır.
- Her uluslararası öğrenciye bir deneyimli Türk öğrenci mentor olarak atanmalıdır. Mentor ve öğrenciyle ayrı ayrı deneyimleri üzerine uzman hocalar görüşmelidir. Uluslararası öğrenciler de son sınıfa geldiklerinde mentorluk yapmalıdır.
- Misafir öğrenci uygulaması yapılabilir, öğrenciler sınıf arkadaşlarıyla eşleşebilir ve il içinde geziler düzenlenebilir. Mentorluk uygulaması ile öğrencilere aynı bölümden peer tutoring (akran eğitmeni) şeklinde eşleştirmeler yapılabilir. Ayrıca uluslararası öğrencilerin kendi kültürlerini sunabilecekleri tüm üniversitenin katıldığı etkinlikler düzenlenebilir.

- Özel gün ve bayramlarda 23 Nisan’da yapılan uygulama gibi, gönüllü Türk aileler uluslararası öğrencileri evlerine yemeğe davet edebilirler.
- Baskın kültürdeki öğrencilerle daha fazla zaman geçirmeleri gerekmektedir. İçinde buldukları kültürü doğrudan deneyimleyebilecekleri etkinliklere dahil olmalıdırlar.
- Etkinlik temelli çalışmalarla öğrencilere kültürlerarası farklılıklar anlatılabilir.
- Öğrencilerin sosyo-kültürel uyum süreçleriyle ilgili ülke politikasının dışında üniversitenin de bu konuda bir politikasının olması ve yapılan işlerin kayıt altına alınıp, izlenmesi gerekmektedir. Bu konuda, bu projenin önerilerinden biri olan uluslararası öğrenci oryantasyonu, Öğrenci Dekanlığı ve Uluslararası İlişkiler Ofisi işbirliğiyle hayata geçirilmiştir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler:

- Bu araştırma, iletişim araştırmaları alan yazınına olduğu kadar yükseköğretim bilim alanına da katkı sağlamaktadır. Eylem araştırması temel alınan bu çalışma, gelecekteki araştırmalarda “anlatı yöntemi” (narrative inquiry) kullanılarak yürütülebilir ve uluslararası öğrencilerin deneyimleri öğrenciye özel, derinlemesine incelenebilir.
- Bu çalışma uluslararası öğrencilerle çalışan akademik yöneticiler ve akademik liderler üzerinde yürütülerek, üniversitelerdeki akademik yönetim birimlerinde görev yapan kişilerin deneyimleri incelenebilir. Böylelikle üniversite yönetimlerinde uluslararasılaşmada uygulama boyutuna nitel veri sağlanmış olur.
- Bu çalışma iletişim, kültürlerarası iletişim ve etkileşim bağlamındaki eğitimleri mercek altına alarak yürütülmüştür. İleride yürütülecek bilimsel çalışmalarda, uluslararası öğrencilerin akademik uyum ve akademik başarılarını olumlu yönde etkileyecek eylem araştırmaları yürütülebilir.
- Araştırmada ortaya çıkan veriler yüksek öğretim kurumlarında görev yapan personelin uluslararasılaşma bağlamında desteklenmesi gerektiğini göstermiştir. Bu ihtiyaca yönelik olarak, gerek idari, gerek akademik personelin uluslararasılaşma sürecinin itici gücü olabilmelerine yönelik eğitim programlarının ve eğitim odaklı eylem araştırmalarının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç olarak, Marshall Mc Luhan’ın dediği gibi, dünyanın global köye dönüştüğü günümüzde uluslararası öğrencilerin de köy içinde hareketliliği de artmıştır. Eğitim görmeye

geldikleri misafir ülkede onların gerek yerel, gerek global kültürle iletişim ve etkileşimleri üniversiteye uyum sürecinde çok önemli olduğunu bu araştırma süresince gözlemledik. Uyum sürecinin beraberinde mutluluk ve başarıyı da getireceği ortadadır. Bu sebeple, üniversite yönetim, uluslararası ilişkiler birimi, öğretim elemanları olduğu kadar, üniversitedeki tüm birim ve hatta öğrenci topluluklarına da büyük görev düşmektedir. Gümüşeli, Hacıfazlıoğlu ve Dalgıç (2010) uluslararasılaşma sürecinde temel eksikleri İngilizce eğitim ve öğretim veren üniversitelerde dahi mevcut olduğunu göstermişler ve sürecin yürütülmesini sadece akademik yöneticiler ve ilgili birimler tarafından yeterli olmadığı, öğretim elemanlarından idari birimlere kadar tüm birimlerin içselleştirmesi gerekliliğini savunmuşlardır. Bu noktada, öğrencilerin de uluslararasılaşma sürecinde rol alması söz konusu olabilir. Uluslararası öğrencilerimizden müzik çalıştayı sonrası etkileşimde ortaya atılan uluslararası öğrencilere ait bir topluluğun kurulması, uluslararasılaşma sürecine öğrencileri dahil etme ve uluslararası öğrencilerin farklı kültürlerle bütünleşmelerini sağlamak açısından önemlidir.

Bu çalışma, Eylem Araştırmasına Dayalı Etkileşimsel Ritüeller Döngüsü: Pusula Modeli'yle yüksek öğretimde uluslararası öğrencileri uygulama odaklı bir programla, araştırma sürecine dahil ederek ortaya özgün bir model koymuştur. Bu modelin farklı eğitim kademelerinde ve/veya farklı meslek gruplarında, kuruma uyum ve kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirmek için gelecek çalışmalarda kullanılması faydalı olacaktır. Bu çalışmada ortaya çıkan bulgu ve öneriler üniversite yönetim kademesiyle paylaşılmıştır. Bu hususta gerekli düzenlemelerin hayata geçirileceği bilgisi, araştırmanın amacına ulaşması açısından ayrıca bir önem taşımaktadır. Üniversite Öğrenci Dekanlığıyla görüşüldüğü üzere, Uluslararası İlişkiler Ofisiyle koordine edilerek uluslararası öğrencilere İngilizce olan farklı bir oryantasyon programı hazırlanmıştır. Yerel ve uluslararası öğrencilerin, üniversiteye gelecek yeni uluslararası öğrencilere rehberlik etmeleri ve yıl içinde, farklı etkinliklerde Türk öğrencilerin görev aldığı her platformda uluslararası öğrencileri dahil ve teşvik etmek onların üniversite kültürüne aidiyet duygularını pekiştirecektir. Güvendir (2016) Amerika Birleşik Devletleri, UCLA'de, Tubitak Projesi'nin parçası olarak yaptığı çalışmasında uluslararası öğrenci merkezi kurmanın ve öğrencilere oryantasyon eğitimi vermenin önemini vurgulamış, oryantasyon sürecinin üniversiteye bağlılığı da arttırdığını göstermiştir.

Tez çalışmamın son bölümlerinde UC Berkeley kampüs ziyaretim sırasında, farklı platformlarda, öğretim elemanları ve öğrencilerle görüşme fırsatını yakaladım. Görüşmelerim sırasında edindiğim izlenimlerim sonucunda bu çalışmada uyguladığımız *Eylem Araştırmasına Dayalı Etkileşimsel Ritüeller Döngüsü: Pusula Modeli*'nin bir çok araştırmaya ilham verebileceği, ve uluslararası öğrencilerin uyum sürecine başta olmak üzere, farklı kurum kültürlerindeki uyum çalışmalarına da katkı sağlayacağı yönünde olmuştur. Berkeley'de

bulduğum sırada ayrıca, Prof. Christopher Michael Clark ile çevrim içi görüşme fırsatını yakaladım. Kendisine projemden bahsettiğim zaman, Prof. Clark “power of aroma” yani “kokuların gücü”nü kullanarak öğrencilerin kendilerini evlerinde hissedebilecekleri farklı etkinliklerin yemek salonlarında düzenlenebileceği önerisini paylaşmıştır. Farklı ülkelerin gecelerini düzenleyerek öğrencilerin evlerindeki yemek kokusunu duymalarının önemine değinirken, müziğin uluslararası bir dil (international language) olduğunun altını da çizmiştir. Uluslararası öğrencilere evlerindeki kokuyu ve müziği duyabilecekleri etkinlikler düzenlemek, onları bir süre için evlerinde gibi hissettirmenin yanında, arkadaşlarıyla birbirlerini ve kültürlerini daha iyi tanıyıp benimsemelerini sağlayacağı görüşündeyim.

Bu araştırmada, eylem etkinliklerine aktif olarak katılan uluslararası öğrencilerin, kültürlerarası iletişim becerilerini güçlendirirken, üniversiteye uyum sağlamalarına destek vermek ve özünde, onların hayatına dokunabilmiş olmak, eylem araştırmasının önemi ve gücünü gözler önüne sermiştir. İletişim çalışmalarında ilklerden olan bu eylem araştırması, gelecek iletişim çalışmalarına olduğu kadar farklı kurumlarda iletişim, uyum, oryantasyon, yönetim, liderlik, ayrıca, uygulamalı dil bilim ve sosyal bilimlerde bir çok alandaki çalışmaya farklı bir perspektif ve soluk getirmesi temennisiyle “uyumun anahtarı kültürlerarası etkileşimdir” diyerek satırlarıma son vermek isterim.

KAYNAKÇA

- Alexander, J. C. (2004). Cultural pragmatics: Social performance between ritual and strategy. *Sociological Theory*, 22(4), 527-573.
- Aliyev, R. ve Öğülmüş, S. (2015). Türkiye'deki yabancı uyruklu öğrencilerin kültürlerarası etkileşim algısının incelenmesi. *Eğitim ve Toplum/Education and Society in the 21st Century*, 4(12), 49-72.
- Aliyev, R. ve Öğülmüş, S. (2016). Yabancı uyruklu öğrencilerin kültürlenme düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Social Sciences of Muş Alparslan University*, 4(1), 89-124.
- Andrade, M. S. (2006). International students in English-speaking universities: Adjustment factors. *Journal of Research in International Education*, 5(2), 131-154.
- Ataca, B. ve Berry, J. W. (2002). Psychological, sociocultural, and marital adaptation of Turkish immigrant couples in Canada. *International Journal of Psychology*, 37(1), 13-26.
- Ayaz, A. (2021). *Öğretmenlerin öznel kariyer başarısını etkileyen faktörler: Bir karma yöntem araştırması* (Yayın no. 682993) [Doktora Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, O. T. (2020). Social interaction between students: Local and international students' experiences at a Turkish university. *Journal of International Students*, 10(2), 383-400.
- Baker, R. W. ve Siryk, B. (1999). *Student adaptation to college questionnaire manual*. Los Angeles, CA: Western Psychological Services.
- Bakioğlu, A. ve Hacıfazlıoğlu, Ö. (2010). Male and female undergraduates' perceptions of integration and interaction: Optimism versus pessimism. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 5, 130-141.
- Banting, K. ve Soroka, S. (2012). Minority nationalism and immigrant integration in Canada and Europe. *Nations and Nationalism*, 1(18), 156-176.
- Bauman, Z. (2010). *Sosyolojik Düşünmek* (7. Baskı) (A. Yılmaz Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bell, C. (1992). *Ritual theory and ritual practice*. Oxford: Oxford University.
- Bell, C. (1997). *Ritual: Perspectives and dimensions*. Oxford: Oxford University.

- Berry, J. W. (1992). Acculturation and adaptation in a new society. *International Migration*, 30(s1), 69-85. Doi.10.1111/j.1468-2435.1992.tb00776.x
- Berry, J. W. (1999). Intercultural relations in plural societies. *Canadian Psychology*, 40(1), 12-21. doi: 10.1037/h0086823
- Berry, J. W., Poortinga, Y. H., Breugelmans, S. M., Chasiotis, A. ve Sam, D. L. (2015). *Kültürlerarası Psikoloji: Araştırma ve Uygulamalar* (3. Baskı). (L. P. Tosun Çev.). Ankara: Nobel
- Bektaş, Y., Kocabaş, Ö. E. ve Annaberdiyev, D. (2006). *Psychological adaptation and acculturation of the international students in Turkey*. In 18th International Congress of the International Association for Cross-Cultural Psychology, Spetses Island, Greece.
- Bilgin, N. (1999). *Kolektif kimlik*. İstanbul: Sistem yayıncılık
- Bilgin, N. (2003). *Sosyal psikoloji sözlüğü*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Brooks, N. (1960). *Language and language learning*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Brown, P. ve Levinson, S. C. (1987). *Studies in interactional sociolinguistics, 4. Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bulut, E., Yüçetürk, H., Yılmaz, G., Gündoğdu, İ. Koç, N. ve Demiryürek, B. (2020). Uluslararası öğrencilerin psikososyal sorun ve ihtiyaçları: Nitel bir çalışma. *Nitel Sosyal Bilimler*, 2(1), 60-73.
- Burch, A. R. (2016). *Motivation in interaction: A conversation analytic perspective*. Unpublished doctoral dissertation. University of Hawaii, Manoa.
- Cai, D. A. ve Rodriguez, J. I. (1996). Adjusting to cultural differences: The intercultural adaptation model. *Intercultural Communication Studies*, VI:2.
- Caxaj, C. S. ve Berman, H. (2010). Belonging among new comer youths: Intersecting experiences of inclusion and exclusion. *Advances in Nursing Science*, 33(4), 17-30.
- Collins, R. (1981). On the microfoundations of macrosociology. *American Journal of Sociology*, 86(5), 984-1014.
- Collins, R. (1994). *The four sociological traditions*. Oxford: Oxford University Press
- Collins, R. (2004). *Interaction ritual chains*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

- Culpeper, J. (2011) *Impoliteness: Using language to cause offence*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Çetin, Y., Bahar, M. ve Griffiths, C. (2017). International students' views on local cultures: Turkish experience. *Journal of International Students*, 7(3), 467-485.
- Douglas, M. (1999). *Implicit meanings: Selected essays in anthropology*. London: Routledge.
- Durkheim, E. (1912 [1954/2001. Carol Cosman trans.]). *The elementary forms of religious life*. Oxford: Oxford University Press.
- Durkheim, E. (1951). *Suicide: A study in sociology*. New York: The Free Press.
- Elitaş, T. ve Keskin, S. (2014). Sanal aidiyet bağlamında zihinsel diaspora: Facebook örneği *Atatürk İletişim Dergisi*, 7, 161-186.
- Ercan, G. S. ve Daniş P. (2019). Söylem, Söylem Çözümlemesi ve Eleştirel Söylem Çözümlemesi: Tanımları ve Kapsamları. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6(2), ss. 527-552.
- Ercan, K., Ramazani, İ. ve Baydar, S. C. (2018). *Türkiye'de Öğrenim Gören İranlı Üniversite Öğrencilerinin Uyum Sorunları*. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Migration Policy Center Report Series.
- Erdoğan, A. (2010). Tanzimat döneminde yurtdışına öğrenci gönderme olgusu ve Osmanlı modernleşmesine etkileri [The phenomenon of sending students abroad during the Tanzimat period and its effects on Ottoman modernization]. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(20), 121-151.
- Eynullayeva, K., Gökalp, M. ve Hatunoglu, B. Y. (2021). Investigation of the Turkish cultural adaptation of international students living in Turkey. *The European Educational Researcher*, 4(2), 167-169.
- Galloway, K. L. (2011). Focus groups in the virtual world: Implications for the future of evaluation. In S. Mathison (Ed.), *New Directions for Evaluation* special issue *Really New Directions in Evaluation: Young Evaluators' Perspectives*, 131, 47-51.
- Gay, L. R., Mills, G. E. ve Airasian, P. (2009). *Educational research: Competencies for analysis and applications*. Uppersaddle River, NJ: Pearson
- Goffman, E. (1967). *Interaction ritual: Essays in face-to-face behavior*. Garden City, NY: Doubleday.

- Gómez, E., Urzúa, A. ve Glass, C. R. (2014). International student adjustment to college: Social networks, acculturation, and leisure. *Journal of Park and Recreation Administration*, 32(1), 7-25.
- Grice, P. H. (1975). Logic ve conversation. In Peter Cole and Jerry L. Morgan(eds.), *Syntax and semantics*, Vol. 3. New York: Academic Press, 41-58.
- Gümüşeli, A. İ., Hacıfazlıoğlu, Ö. ve Dalgıç, G. (2010). La transición hacia un nuevo escenario académico: Historias narrativas de académicos extranjeros que trabajan en universidades Turcas [Transition to a new academic setting: Narrative stories of foreign academics working at Turkish universities]. *Revista de Curriculum y Formación del Profesorado*, 14(3), 99-116.
- Güvendir, M. A. (2016). The opinions of international students about an international student center's orientation training. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 83-99.
- Hall, E. (1966). *The hidden dimension*. Gardencity, N.Y.: Double day.
- Hall, E. (1976). *Beyond culture*. Gardencity, N.Y: Anchor Press.
- Hall, E. T., Birdwhistell, R. L., Bock, B., Bohannan, P., Diebold, A. R., Durbin, M.,...Vayda, A. P. (1968). Proxemics and comments and replies. *Current Anthropology*, 9(2/3), 83-108.
- Hall, E. T. ve Hall, M. R. (1990). *Understanding cultural differences*. Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Hendrickson, B., Rosen, D. ve Aune, R. K. (2011). An analysis of friendship networks, social connectedness, homesickness, and satisfaction levels of international students. *International Journal of Intercultural Relations*, 35, 281-295.
- Hepburn, A. ve Bolden, G. B. (2017). *Transcribing for social research*. London: Sage.
- Hofstede, G. (1994). *Cultures and organizations: Software of the mind*. London: Harper Collins Business.
- Hofstede, G. (1980). Culture and organizations. *International Studies of Management & Organization*, 10(4), 15-41.
- Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations across Nations* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Hofstede, G., Hofstede, G. J. ve Minkov, M. (2010). *Cultures and organizations: Software of the mind: Intercultural cooperation and its importance for survival*. McGraw-Hill.
- Hua, Z. (2014). *Exploring intercultural communication: Language in action*. London and New York: Routledge.
- Ide, S. (1992). On the notion of wakimae: Toward an integrated framework of linguistic politeness. *Mosaic of language: Essays in honor of Professor Natsuko Okulda. Mejiro Linguistic Society*, 298-305.
- Ide, S. (2005). How and why honorifics can signify dignity and elegance: The indexicality and reflexivity of linguistics rituals. In R. Lakoff and S. Ide (Eds.) *Broadening the horizon of linguistic politeness* (pp.45-64). Amsterdam: John Benjamins.
- Jefferson, G. (2004). Glossary of transcript symbols with an introduction. In G. H. Lerner (Ed.), *Conversation analysis: Studies from the first generation*, (pp.13-31). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Johnson, L. R., Seifen-Adkins, T., Sandhu, D. Y., Arbles, N. ve Makino, H. (2018). Developing culturally responsive programs to promote international student adjustment: A participatory approach. *Journal of International Studies*, 8(4), 1865-1878.
- Kádár, D. Z. (2013). *Relational rituals and communication: Ritual interaction in groups*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Kádár, D. Z. (2017). *Politeness, impoliteness and ritual: Maintaining the moral order in interpersonal interaction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kádár, D. Z. ve Haugh, M. (2013). *Understanding politeness*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kasper, G. ve Prior, M. T. (2015). Analyzing storytelling in TESOL interview research. *TESOL Quarterly*, 49(2), 226-255.
- Kıroğlu, K., Kesten, A. ve Elma, C. (2010). Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyokültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Knapp, M., Ellis, D. and Williams, B. (1980). Perceptions of communication behaviour associated with relationship terms. *Communication Monographs*, 47, 262-278.

- Kramersch, C. (1991). Culture in language learning: A view from the United States. In K. de Bot, R. B. Ginsberg and C. Kramersch (Eds.) *Foreign language research in cross cultural perspective* (pp.217-240). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Kramersch, C. (1998). *Language and culture: Oxford introductions to language study*. Oxford: Oxford University Press.
- Kroeber, A. L. and Kluckhohn, F. R. (1952). *The nature of culture*. Chicago: University of Chicago Press.
- Küçükdoğan, R. (2014). Değişik kültürler ve markalar: Markalar ve kültürel göstergelerle anlam aktarımları. *Grafik Tasarım Dergisi*, 62, 24-27.
- Kalkavan, B. (2021). *Storytelling in Multilingual Focus Groups: The Teaching and Learning of Turkish in Greece*. Unpublished doctoral dissertation. Hellenic American University, Athens, Greece.
- Lee, J. J. (2010). International students' experiences and attitudes at a US host institution: Self-reports and future recommendations. *Journal of Research in International Education*, 9(1), 66-84.
- Lin, J. C. G. ve Yi, J. K. (1997). Asian international students' adjustment: Issues and program suggestions. *College Student Journal*, 31, 473-479.
- Marshall, C. ve Rossman G. B. (1999). *Designing qualitative research* (3rd Ed.) Newbury Park, CA: SAGE Publications.
- Mandelbaum, J. (2013). Storytelling in conversation. In J. Sidnell and T. Stivers (Eds.), *Handbook of conversation analysis* (pp.492-508). Cambridge University Press.
- McLuhan, M. (2001). *Global köy*. İstanbul: Scala Yayıncılık.
- Mertler, C. (2017). *Action research: Improving schools and empowering educators*. US: Sage Pub.
- Muir, E. (2005). *Ritual in early modern europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Özoğlu, M., Gür, B. S. ve Coşkun, İ. (2015). Factors influencing international students' choice to study in Turkey and the challenges they experience. *Research in Comparative & International Education*, 10(2), 228-287.
- Puchta, C. ve Potter, J. (2004). *Focus group practice*. Thousand Oaks, CA: Sage.

- Quester, P. G. ve Chong, I. (2001). Validating acculturation models: The case of the Australian-Chinese consumers. *Journal of Consumer Marketing*, 18(3), 203-218.
- Rash, F. (2004). Linguistic politeness and greeting rituals in German-speaking Switzerland. *Linguistik Online*, 20 (3/04). Retrieved from: <http://www.linguistik-online.de/20_04/rash.html>
- Reichert, S. ve Tauch, C. (2005). Trends IV: European Universities Implementing Bologna. Erişim: <https://eua.eu/resources/publications/390:trends-2005-european-universities-implementing-bologna>
- Russell, J., Rosenthal, D. ve Thomson, G. (2010). The international student experience: Three styles of adaptation. *Higher Education*, 60(2), 235-49.
- Sacks, H. (1974). An analysis of a course of a joke telling in conversation. In R. Bauman and J. Sherzer (Eds.), *Explorations in the ethnography of speaking* (pp.337-353). Cambridge: Cambridge University Press.
- Sacks, H. (1986). Some considerations of a story told in ordinary conversation. *Poetics*, 15, 127-138.
- Sacks, H. (1992). *Lectures on conversation*, Vol. I & II. (G. Jefferson, Ed.). Blackwell Publishers.
- Schegloff, E. A. (1995). Discourse as an interactional achievement III: The omnirelevance of action. *Research on Language and Social Interaction*, 28(3), 185-211.
- Scollon, R., Scollon, S. W. ve Jones, R. H. (2012). *Intercultural communication: A discourse approach (3rd Ed.)*. UK: Wiley-Blackwell.
- Severiens, S. ve Wolff, R. (2008). A comparison of ethnic minority and majority students: Social and academic integration, and quality of learning. *Studies in Higher Education*, 33(3), 253-266.
- Sözen, E. (1998). Modernite ve kültürel kimlik. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 25, 153-160.
- Sözen, E. (1999). *Söylem: Belirsizlik, mübadele, bilgi/güç ve refleksivite*. Ankara: Paradigma Yayınları.
- Sözen, E. (2017). *Söylem: Belirsizlik, mübadele, bilgi/güç ve refleksivite*. İstanbul: Profil Yayınları.

- Spencer-Oatey, H. (2000). Introduction: Language, culture and rapport management. In Helen Spencer-Oatey (ed.) *Culturally Speaking*, 1-10. London and New York: Continuum.
- Tajfel, H. ve Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin and S. Worchel (Eds.). *The social psychology of intergroup relations* (pp.33-47). Brooks-Cole: California.
- Taşkesen, S. (2021). *Aidiyet siyaseti: İçerilme, dışlanma siyasal tercihlerimiz*. Ankara: Nika Yayınevi.
- Terkourafi, M. (2005). Beyond the micro-level in politeness research. *Journal of Politeness Research*, 1(2), 237-62.
- Turner, V. (1969). *The ritual process: Structure and anti-structure*. Piscataway, NJ: Transaction Publishers.
- Tomich, P. C., McWhirter, J. J. ve Darcy, M. U. (2003). Personality and international students' adaptation experience. *International Education*, 33(1), 22-39.
- Ünal, D. Ç. (2018). Türk insanını ve kültürünü tanımak: Almanca Erasmus deneyim raporlarında kültürlerarası etkileşimin incelenmesi. *Bilig*, 87, 1-32.
- UNESCO. (2022). *Global Flow of Tertiary-Level Students*. <http://uis.unesco.org/en/uis-student-flow>
- UNICEF. (2017). Sınıfta Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenlerin Eğitici Eğitim. MoNE – UNICEF.
- Ward, C. ve Masgoret, A. M. (2004). *The experiences of international students in New Zealand. Report on the Results of a National Survey*. Wellington: Ministry of Education.
- Wilkinson, S. (1998). Focus group methodology: A review. *International Journal of Social Research Methodology*, 1(3), 181-203.
- Wuthnow, R. (1989). Religion and cognition. *Sociology of Religion: A Quarterly Review*, 68(4), 341-60.
- Yeh, C. J. ve Inose, M. (2003). International students' reported English fluency, social support satisfaction, and socialconnectedness as predictors of acculturative stress. *Counselling Psychology Quarterly*, 16(1), 15-28.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yüksek Öğretim Kurumu. (2020). *Türkiye Yükseköğretimde Dünyada İlk 10 içinde Yer Aldı*.
<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/hedef-odakli-uluslararasıilasma.aspx>
- Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB). (2022). *Uluslararası Öğrenci Hareketliliği*.
<https://www.ytb.gov.tr/uluslararası-ogrenciler/uluslararası-ogrenci-hareketliliği>
- Yuval-Davis, N. (2004). Borders, boundaries, and the politics of belonging. In Stephen May, T. Modood and J. Squires (Eds.), *Ethnicity, nationalism and minority rights* (pp.214-230). United Kingdom: Cambridge University Press.
- Zerengök, D. (2016). *Uluslararası öğrencilerin serbest zaman etkinliklerine aktif katılmaları yoluyla sosyal uyumlarının analizi: Celal Bayar Üniversitesi örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Manisa.
- Zhu, Y. (2005). *Written communication across cultures*. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins.

EKLER

Ek 1. Davet Mektubu

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTE YAŞAMINA UYUM SÜRECİNDE KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM DENEYİMLERİ

Değerli Uluslararası Öğrencimiz,

Bu çalışma, HKÜ İletişim Çalışmaları doktora programında, Prof. Dr. Bülent Küçükdoğan danışmanlığında yürütmekte olduğum doktora tezimde uluslararası öğrencilerin üniversite yaşamına uyum sürecinde kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu çalışmayla, uluslararası öğrencilerin akademik yaşama ve kültüre uyum süreci ile ilgili yol haritası çıkartılacak, uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerileri güçlendirilecektir. Araştırmanın her aşamasında sizin paylaşımlarınız ve deneyimleriniz çok kıymetli olacaktır.

Eylem araştırmasına dayalı bu çalışmanın verileri “yüz yüze görüşme, odak grup görüşmesi, yansıtıcı günlükler ve gözlem formları” yoluyla toplanacaktır. Tüm süreç ses veya video ile kayıt altına alınacaktır ancak kayıtlar gizli tutulacak ve sizin isminiz ya da sizinle ilgili kimliğinizi paylaşan bilgilere yer verilmeyecektir. Araştırma sürecine Türkçe ve/veya İngilizce olarak katılabilirsiniz.

Lütfen araştırmaya katılmayı kabul ediyorsanız, aşağıdaki bölümü imzalayınız.

Bu araştırmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum. 18 yaşın üstünde olduğumu beyan ederim. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Katılımcı Adı Soyadı: Tarih:

İmza:

Araştırmacının Adı Soyadı: Tarih:

İmza:

Ek 2. Yansıtıcı Günlük

Değerli Uluslararası Öğrencimiz,

Bu çalışma, HKÜ İletişim Çalışmaları doktora programında, Prof. Dr. Bülent Küçükdoğan danışmanlığında yürütmekte olduğum doktora tezimde uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim becerilerinin desteklenmesi bağlamında üniversitelerinde yaşadıkları deneyimlerden kesitler alabilmek amacıyla yürütülmektedir. Aşağıda yer alan yansıtıcı günlük sizin hafta içinde başınızdan geçen kritik bir olay hakkında görüş, duygu ve düşüncelerinizi yansıtmak amacıyla hazırlanmıştır. Paylaşmak istediğiniz sizde iz bırakan kritik olayı, üniversitenizdeki yaşamınızdaki deneyiminizden bir kesit olacak şekilde aktarmanız beklenmektedir.

Burada paylaşacağınız deneyimler araştırma amacıyla paylaşılacak olup, sizin isminiz ya da sizinle ilgili kimliğinizi paylaşan bilgilere yer verilmeyecektir. Yazılı paylaşım yapmak istemediğiniz durumda sözlü olarak da paylaşabilirsiniz. Paylaşımlarınızı, Türkçe ve/veya İngilizce yapabilirsiniz. Araştırmanın bu bölümüne yazılı ya da sözlü katkı sağlamak istemediğiniz durumda, katılmama durumunuzu bildirerek geri çekilebilirsiniz.

Bilge Kalkavan

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

İletişim Çalışmaları Doktora Öğrencisi

Deneyiminizi /Hikâyenizi paylaşırken aşağıdaki yönergeden faydalanabilirsiniz.

SORULAR

1. Uluslararası Öğrenci olarak üniversitenizde (eğitim, öğretim, kampüs yaşamı, araştırma, arkadaşlarınızla ilişkiler vb.) bu hafta başınızdan geçen kritik bir olay oldu mu? Olduysa, olay hakkındaki süreç nasıl gelişti, çözümlendi ve sizde bıraktığı izler neler oldu?
  - a) Hikâyenin geçtiği yer ve zaman (Place and Time):
  - b) Olayda yer alan kişiler (Characters involved):
  - c) Olayın Örgüsü (Plot):
  - d) İzlenim (Reflection /Impressions):
2. Bu olayda Kültürlerarası İletişim becerilerinizi nasıl kullanabildiniz? Size nasıl fayda sağladı?

Ek 3. Odak Grup Görüşme Protokolü (Yaklaşık 30-40 dakika)

1. Bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?
2. Türkiye’de üniversite içinde arkadaşlarınız ve hocalarınızla iletişiminiz nasıl?
3. Üniversitede uluslararası öğrenci olarak farklı kültürlerle iletişim konusunda hangi zorluklarla karşılaşmaktasınız?
4. Bu zorlukların üstesinden nasıl gelmektesiniz?

Ek 4. Yüzyüze Görüşme Soruları (yaklaşık 40 dakika)

Odak grup toplantıları sonrasında uluslararası öğrencilerle yapılacak yüz yüze görüşmeler, açık uçlu sorular ile sohbet havasında gerçekleşecektir. Alan uzmanlarından da görüşler alınarak yüzyüze görüşme formunun son hali oluşturulacaktır. Görüşmeler sırasında ve araştırma sürecinde ihtiyaçlara göre farklı sorular da eklenebilecektir.

1. Üniversitede tipik bir gününüzün nasıl geçtiğini anlatır mısınız?
2. Genellikle kimlerle iletişim kuruyorsunuz? Dersler aralarında, sonrasında ve hafta sonlarında nasıl ve kimlerle vakit geçiriyorsunuz? Hangi dilde iletişim kuruyorsunuz?
3. Gün içinde sizi en fazla zorlayan şeyler nelerdir? Niçin bu zorluğu yaşadığınızı düşünüyorsunuz?
4. Üniversitede ilk günlerinizi nasıl geçirdiğinizi anlatabilir misiniz?
5. Üniversite yaşamına uyumda en büyük desteği kimden ve ne şekilde gördünüz?
6. Üniversite yaşamında sizi en çok ne mutlu ediyor? Neden?
7. Üniversiteye kaydolun uluslararası öğrencilere önerileriniz nelerdir?
8. Uluslararası öğrencilerle daha iyi iletişim kurmalarına yönelik öğretim elemanlarına ve akademik yöneticilere önerileriniz nelerdir?

Ek 6. Gözlem İzlenim Görüşmeleri (yaklaşık 40 dakika)

Eylem araştırması sürecinde, araştırmacının kendisi gözlemlerde bulunacaktır. Bunun yanında, öğretim elemanlarından uluslararası öğrenciler ile ilgili gözlemlerini paylaşmaları istenecektir. Açık uçlu sorular ile sohbet havasında gerçekleşecek görüşmelerde temel olarak planlanan sorular aşağıdaki gibidir ancak görüşmeler sırasında ve araştırma sürecinde ihtiyaçlara göre farklı sorular eklenebilir.

1. Uluslararası öğrencilerle ilgili gözlem ve deneyimlerinizi paylaşır mısınız?
2. Uluslararası öğrencilerin üniversite hayatına uyumda en çok zorluk yaşadıkları konuların neler olduğunu düşünüyorsunuz? Sebebi sizce ne olabilir?
3. Ders sırasında ve/veya ders dışında hoca ve arkadaşlarıyla iletişimleri nasıl?
4. Uluslararası öğrenciler genellikle kimlerle ve nasıl vakit geçiriyorlar?
5. Uluslararası öğrencilerin üniversite hayatına uyumu için önerileriniz neler olabilir.
6. Uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişimlerini güçlendirmek için neler yapılabilir?

Ek 7. Kültürlerarası Etkileşim: Karikatür Etkinliği (UNICEF, 2017)

Aşağıdaki karikatürlerin ana mesajı hakkında düşünüp, fikirlerinizi sınıfla paylaşınız.

Oğlan: "Önyargıyı tanımla."

Kız: "Gerçeklerin dikkatlice incelenmesi..."

Kız: "Ancak (bu incelemenin sonucunda) benim görüşüm hariç tüm görüşlerin kabul görmesi!"

İçerme güçlüğü problemim olduğuna nasıl karar verirsiniz. Belki sizin öğretme güçlüğü probleminiz var!

"Bu mükemmel bir öneri Bayan Triggs. Belki erkeklerden birisi bunu hayata geçirmeyi ister."

Ek 8. Mombasa Etkinliği

- Kenya'nın Mombasa kentinde büyük bir otel yapılması için ön çalışmalar başlamıştır.
- Bu otelin içerisinde konaklama dışında; alışveriş merkezleri, spor salonları, diskolar, açık ve kapalı yüzme havuzları, yöresel kıyafet-yiyecek satışı yapılan bölümler, eğlence ve hobi alanları vb. yapılar olacaktır.
- Ancak oteli yapacak olan şirket bazı sorunlar ile karşı karşıyadır.
- Otel kentteki büyük bir camiye 500 metre uzaklıktadır ve bu durum **camii cemaati** tarafından hoş karşılanmamaktadır.
- Otelin atıkları koruma altında olan mercan resiflerini etkileyecek konumda olduğundan **evreciler** de otelin kurulmasına karşı çıkmaktadır.
- Ayrıca ekonomik durumu iyi olmayan **yöre halkı** pazarlarını etkileyecek olan bu durumdan oldukça rahatsızdır.
- **Otel yönetimi** ilerleyen süreçlerde eğer otel kurulursa müşterilerine bu gruptan kaynaklı bir olumsuzluk yaşatmak istememektedir.
- Bu tepkilere karşı otel yönetimi sınırlı olan bütçesi ile nasıl bir yol izleyecek?
- Camii cemaati, çevreciler ve yöre halkı otelin kurulmasına izin verecek mi?

Ek 9. Kariyer Başarı Öyküm (Ayaz, 2021)

KARİYER BAŞARI ÖYKÜM

Değerli katılımcı;

Bu form aracılığıyla kendi kariyer başarılarınızı derinlemesine incelemenizi sağlama imkanı bulacaksınız. Formun ikinci sayfasında belirli tarihler belirleyerek kariyer başarılarınıza ilişkin yükseliş ya da düşüşlerinizi gösterebileceğiniz bir alan yer almaktadır. Üçüncü sayfada ise belirlenmiş olduğunuz alanlara ilişkin detaylı açıklamalar yazabileceğiniz farklı bir alan bulunmaktadır.

Sürece başlamadan önce **Lütfen aşağıda yer alan yönergeleri dikkatlice okuyunuz.** Bu yönergeler aracılığıyla formu adım adım doldurabileceksiniz.

1- İlk olarak kariyer öykünüzün başladığını düşündüğünüz zamanı belirleyiniz. Belirleyeceğiniz zaman dilimi belirgin bir gün olabileceği gibi, ay, yıl ya da bir dönem olarak belirtilebilir. Belirlemiş olduğunuz zamanı üst kısımda yer alan en soldaki kutucuğa yazınız.

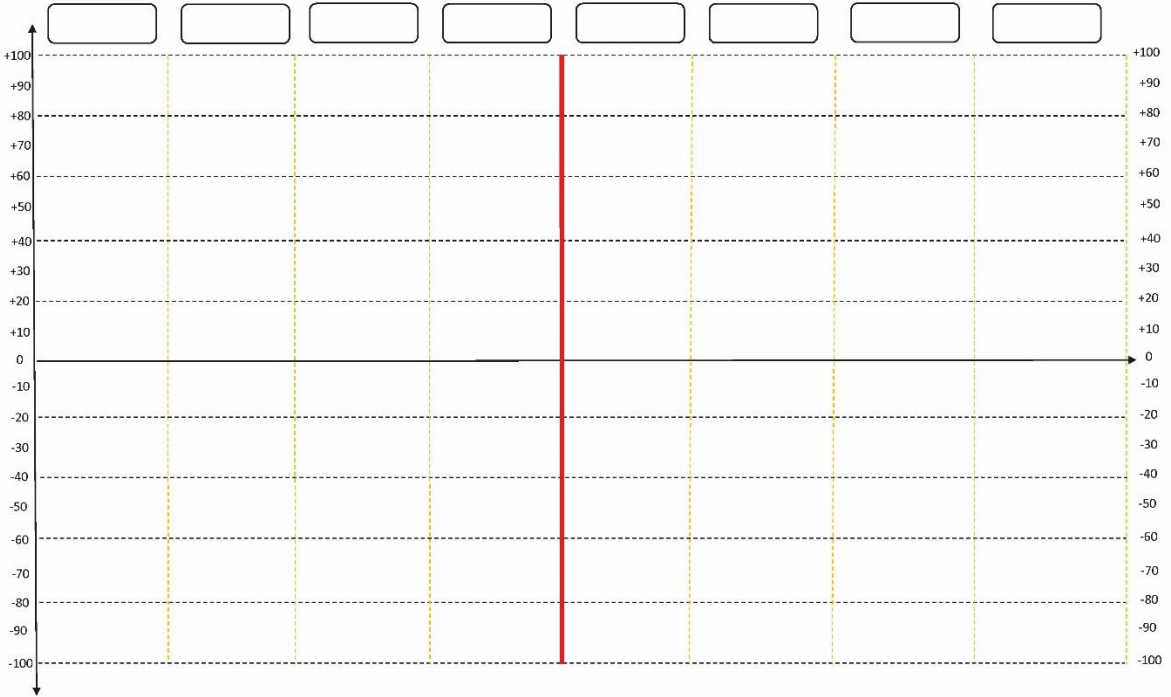
2- Yazmış olduğunuz zaman dilimi içerisindeki kariyer başarılarınızı -100 +100 aralığında belirleyiniz ve belirlediğiniz alanın içine o süreçteki kariyer öykünüzü yansıtan bir başlık ve kariyer başarı puanınızı yazınız. Başlığın yanına belirlemiş olduğunuz kariyer başarı puanını belirtiniz.

3- Şu an bulunduğunuz ana gelinceye kadar zaman dilimi belirlemeye ve başlık yazmaya devam ediniz. Belirlemiş olduğunuz başlıkların kariyer yolculuğunuzda önemli aşamaları temsil etmesi gerektiğini unutmayınız.

4- Başlıklandırma işlemini tamamladıktan sonra formun üçüncü sayfasını açınız. İlk olarak 1. başlığınızı, belirlemiş olduğunuz zaman dilimini ve kariyer başarı puanınızı yazınız. Daha sonra bu süreçteki kariyer başarı öykünüzü detaylı olarak yazmaya başlayınız. Kariyer başarı öykünüzü yazarken mümkün olduğunca fazla detay vermeniz beklenmektedir. Her bir başlık için aşağıda yer alan soruların cevaplarını yazabilirsiniz.

- Bu süreçte neler oldu?
- Sizi başarılı/başarısız kılan faktörler nelerdi?

5- Formu tüm başlıklarınızın yer alacak şekilde doldurunuz. Daha sonra işaretleme yapmış olduğunuz 2. sayfaya dönerek yapmış olduğunuz işaretlemeleri birleştirerek bir çizgi grafik elde ediniz. Bu grafik sizin kariyer başarılarınızı temsil etmektedir.

Ek 10. Eylem Planı Uygulama Takvimi'nden Kesitler

Tarih	Yapılan Eylemler	Planlanan Eylemler
13.10.2021	Doktora Tez Önerisi savunması yapıldı ve kabul edildi	Etik kurula başvuru için belgelerin hazırlanması
Temmuz 2021 itibariyle devam eden literatür taraması	Güncellenen Literatür Taraması: Tezin tüm aşamalarında literatür taramasına eş zamanlı olarak devam edilmektedir. Kültürlerarası iletişim bağlamında yabancı öğrencilerin üniversite yaşamına uyum sürecine ilişkin basılı raporlar, kitaplar ve makaleler araştırmacı tarafından ilgili dosya altında arşivlenmiştir. Bunun yanında, tezin yöntemini özgün kılan (eylem araştırması) yöntemine ilişkin bilimsel makaleler ve kitaplar da araştırmacı tarafından incelenmeye ve atıfta bulunmaya devam edilmektedir.	
18.10.2021	Etik kurul başvuru formu dolduruldu	Etik kurul başvuru formu eklerinin hazırlanması
19.10.2021-3.11.2021	Etik kurul eklerinin hazırlandı, tez danışmanı ve uzman görüşleriyle ekler son halini aldı EK1: Davet Mektubu EK 2: Yansıtıcı Günlük EK 3: Odak Grup Görüşme Protokolü Ek4: Yüzyüze Görüşme Soruları EK 5: Uluslararası Öğrencilerin Kültürlerarası İletişim Deneyimleri Gözlem Formu EK 6: Gözlem İzlenim Görüşmeleri	Uluslararası İlişkiler Koordinatörü ile görüşme planlandı
9.11.2021	Uluslararası İlişkiler Koordinatörü ve ilgili Rektör Yardımcısıyla projeye katılacak öğrenciler için görüşme yapıldı	

16.11.2021	Uluslararası İlişkiler Koordinatörü ve ilgili Rektör Yardımcısıyla projeye katılacak öğrenciler için görüşme yapıldı	
22.11.2021	Etik kurula başvuru yapıldı	Uluslararası İlişkiler Koordinatörü ile eylem araştırması ilk toplantının yeri ve davet edilecek öğrencilerin kararlaştırılması
7.12.2021	Dr. Özgür Osman Demir, Akran Eleştirmeni olarak atandı.	
8.12.2021	Akran Eleştirmeni Dr. Özgür Osman Demir ile ilk görüşmede, kişisel gelişim, ısınma etkinlikleri, yerel öğrencilerin de kültürlerarası iletişim etkinliklerine katılması ve eylem planının neden revize edilmesi gerekliliği hususları üzerine fikir alışverişi yapıldı	
10.12.2021	Etik Kurul Kararı onaylandı- Rapor Olumlu	Eylem Araştırması I. Adım İhtiyaç Belirleme
11.12.2021	Uluslararası öğrencileri çalışmaya davet edilmesi hususunda uluslararası ilişkiler koordinatörü ile paylaşım toplantısı gerçekleştirildi	
12.12.2021	Uluslararası öğrencileri çalışmaya davet edilmesi hususunda uluslararası ilişkiler koordinatörü ile paylaşım toplantısı gerçekleştirildi	
13.12.2021	Uluslararası öğrenciler çalışmaya davet edildi	Uluslararası ilişkiler koordinatörü ile eylem araştırması ilk toplantının yeri ve davet edilecek öğrencilerin teyidi
14.12.2021	Uluslararası öğrencilerle Eylem Araştırması I. Adım ilk toplantı gerçekleşti 7 öğrenci katıldı. İki sorudan oluşan formu doldurmaları istendi	Bir öğrenci whats app mesajı başka bir öğrenci de ses kaydı vererek paylaşmak istediler Yazılı mesaj aynı gün paylaşıldı

14.12.2021	Uluslararası öğrencilerle “Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları” konulu programa 5 öğrenciyle katıldık. Önemli noktalarda gruba Türkçe çeviri tarafımdan yapıldı. Program sonunda uluslararası öğrenciler sanatçı ve rektör ile görüştüler.	Dr. Benal Tanrısever ve İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan ile uluslararası öğrencilerimizle ikinci dönem etkinlik yapmayı planladık.
14.12.2021	Tez danışmanım Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ve İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan ile öğrencilerle başlangıç toplantısı ve sürecin birinci adımı değerlendirildi.	
15.12.2021	Uluslararası öğrencilere eylem araştırması birinci adım için üniversitede onları mutlu eden konular ve/veya en mutlu anlarının neler olduğu soruldu. İlk gün toplantıya katılmayan Ürdünlü öğrenciye çalışma hakkında bilgi verildi ve ondan da paylaşım yapması istendi.	E mail, whats app mesaj veya ses kaydı olarak paylaşmaları beklenildi Ürdünlü öğrencinin cevapları beklendi ve whats app sesli mesajla paylaştı
	Omar whats app mesajı Sezer ses kaydı Nadia whats app mesajı Marwa ses mesajı ile onları mutlu eden konular ve mutlu oldukları anları anlattılar	Tuana'nın cevabı beklendi
15.12.2021	İlk gün okulda olamayan iki Suriyeli öğrenciye araştırma hakkında bilgi verildi ve eylem araştırması 1. Adım soruları verildi	İlk gün dersi sebebiyle toplantıya katılmayan iki Suriyeli öğrenciye 1. Adım soru formu Uluslararası ilişkiler ofisine bırakıldı ve cevaplamaları için Uluslararası İlişkiler koordinatörüyle görüşüldü ayrıca ilk gün toplantıya son dakika katılan 3. Sınıf Gambia'dan olan öğrencinin cevaplarını ve görüşünü alma hususunda kendisinden yardım istendi
16.12.2021	Dorian ve Alley'den formlar alındı Tez danışmanım Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ve İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan	

	ile eylem araştırmasının birinci uygulama aşaması ve öğrenci hikâyeleri değerlendirildi.	
16.12.2021	İlk gün toplantıya katılan Suriyeli öğrenci Tuana whats app mesajıyla günün son dakikalarında cevaplarını paylaştı	
17.12.2021	Dorian mail ile cevaplarını daha detaylı paylaştı	
18.12.2021	Tez danışmanım Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ve İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan ile eylem araştırmasının birinci uygulama aşaması ve öğrenci hikâyeleri değerlendirildi Planlanabilecek fotoğraf etkinliği konuşuldu, kültürlerarası iletişim sorunları konuşuldu	Kültürel gürültü ve kültürlerarası etkileşim kuramları üzerinde çalışılabileceği değerlendirildi.
18.12.2021	Whats app grubunda İngilizce olarak mesaj paylaştım “Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları” programı ve program sonrası görüşmeleri ile ilgili yansıtıcı günlük yazmalarını uluslararası öğrencilerden istedim(istedikleri uzunlukta bir paragraf bile olabileceğini belirttim) ve yazılı sözlü diledikleri şekilde olduğunu ilettim.	Nadia ve Marwa cevap verip yapacaklarını söylediler. Aliana programa katılmamasına rağmen arkadaşlarından izlediği video görüntülerine göre yapabileceğini söyledi.
19.12.2021	Roy, Aliana ve Omar “Müzik Yolculuğunda Liderlik Kazanımları” programı üzerine yazdıkları yansıtıcı günlükleri paylaştılar.	Nadia, Marwa ve Tuana’dan günlükler bekleniyor
19.12.2021	Roy ve Omar mail ile müzik aktivitesi yansıtıcı günlüklerini mail ile yolladılar Aliana whats app mesajıyla yolladı	
20.12.2021	Marwa ve Nadia whats app mesajıyla yansıtıcı günlüklerini yolladılar (muzik etkinliği için)	

21.12.2021	<p>Akran eleştirmeyle eylem araştırması işleyişi değerlendirildi</p> <p>Aliana müzik programına katılmadığı halde yansıtıcı günlüğünü programı arkadaşlarından izleyip yazması motivasyonunu gösterdiği onunla ilgili hemen gözlem formu doldurmanın faydalı olacağını akran eleştirme tavsiye etti. Ayrıca sonraki toplantılarda da grup motivasyonunda faydalı olabileceğini belirtti.</p> <p>Akran eleştirme grubun beraber hareket etmesinin önemini vurguladı ve yazılı yansıtıcı günlüklerin daha pratik olacağı belirtti ancak etkileşim ve öğrencilere daha kolaylık sağlayabileceği için diledikleri yöntemi seçmelerinde serbest olmaları gerektiği paylaşımında bulundum.</p>	
21.12.2021	<p>Dr. Gökçen Aydın 23.12.2021 saat 14.15 te uluslararası öğrencilere etkinlik yapacağı için ana temasının ne olması gerektiğini sordu etkinliği ona göre planlamak için. Ben de uluslararası öğrencilerin üniversiteye uyum sürecine yardımcı olacak bir etkinlik yapabilirse iyi olacağını söyledim veya o çerçevede başka bir etkinlik olabileceğini belirttim.</p>	
22.12.2021	<p>Dr. Gökçen Aydın grubun birbirini tanıyıp tanımadığını sormuş. Kendisiyle yüz yüze ve mesajla görüştük. Çoğu grup üyesi birbirini tanıdığı için tanışma etkinliği değil daha ziyade uyum veya Öğretim Elemanının uygun gördüğü bir aktivite olabileceğini konuştuk. Zaten öneri aşamasında toplantılarımızın birinde kendisinin de</p>	

	bulunması sonrasında da kendisinden destek talep etmem sebebiyle tez konumu bilmektedir.	
23.12.2021	Saat 13.00 Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Özge Hacıfazlıoğlu'yla öğlen yemeği olarak odak grup toplantısı yapıldı. Eylem araştırması I. Adım ihtiyaç belirleme ve II. Adım eylem planının oluşturulması süreçlerine katkı sağladı hatta sonraki süreçlere de ilham verdi. Programa 10 öğrenci, uluslararası öğrencilerle çalışan misafir uzman ve yardımcısı, uluslararası ilişkiler koordinatörü ve ben eylem araştırmacısı olarak katıldım. Eylem araştırması katılımcılarımdan da olan uluslararası öğrencilerden Roy rahatsız olduğu için Sezer de dersi olduğu için etkinliğe katılamadılar.	Uluslararası öğrencilerden yansıtıcı günlük yazmaları istendi.
23.12.2021	Saat 14.15-15.00 Dr. Gökçen Aydın ile Eylem araştırması III. Adım uygulama 2. Etkinlik gerçekleşti. Benim eylem araştırması katılımcılarımdan olan uluslararası öğrencilerden Roy rahatsız olduğu için Sezer de dersi olduğu için katılamadı. Gambialı öğrenci Mustafa ile gün içinde, kısa görüşme yapıldı, kendisi uluslararası öğrenciler için daha fazla etkinlik yapılması gerektiğini dile getirdi.	Uluslararası öğrencilerden yansıtıcı günlük yazmaları istendi. Gelecek iki hafta final sınavları olduğu için etkinlik ve uygulamalar ikinci dönem devam edileceğini öğrencilerle paylaştım.
24.12.2021	Öğrencilerden katıldıkları iki aktivite ile ilgili ayrı ayrı yansıtıcı günlüklerini whats app mesajı veya e mail olarak paylaşmaları istendi. Son iki Etkinlikle ilgili ses kayıtları dinlenip notlar alındı.	Dorian ve Alley yansıtıcı günlüklerini whats app tan paylaştılar
25.12.2021	Aliana whats ap yazılı mesajı olarak yansıtıcı günlüklerini paylaştı	Diğer öğrencilerden yansıtıcı günlükler bekleniyor.

10.01.2022 27.01.2022 Araştırmacının İsviçre’de uluslararası bir okula misafir akademisyen olarak ziyaret takvimi		
2-11. 02.2022	Bahar dönemi ilk iki hafta yaşanan kritik olay yansıtıcı günlükleri toplandı	Batu Duru’yla tecrübe paylaşımı etkinliği ve tarihi görüşüldü
15.02.2022	Batu Duru ve Behram tecrübe paylaşım etkinliği Etkinlik sonrası Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ile değerlendirme toplantısı	
15-20.02.2022	Tecrübe paylaşımı etkinliği yansıtıcı günlüklerin öğrencilerden mail ve whats app mesajı olarak toplanması	
22.02.2022	Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ve Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan’a süreç hakkında bilgi verildi değerlendirme yapıldı. Batu Duru ile fotoğraf etkinliği üzerine görüşme yapıldı Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan ile fotoğraf etkinliği görüşmesi hakkında bilgi verilip uluslararası öğrencilerin sergiye katılımı seçeneği üzerine görüşüldü Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ile uluslararası öğrencilerin fotoğraf sergisine katılımı üzerine görüşme yapıldı	
23.02.2022	Kariyer planlamada çalışan uzman görüşü alındı ve Dr. Ahmet Ayaz ile yapılabilecek etkinlik ve zamanı görüşüldü Eylem araştırması işleyiş ve analiz boyutu değerlendirildi	11.03.2022 13.30-14.30 Kariyer Yolculuğumu Keşfediyorum Etkinliği
24.02.2022	Akran eleştirimi Dr. Özgür Osman Demir ile genel değerlendirme yapıldı Etkinlik için konular görüşülüp etkinlik günü tespit edildi	07.03.2022 tarihi için iki etkinlik üzerinde görüşüldü yeni bir görüşmede karar verilecek etkinlik belirlendi
01.03.2022	Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ile genel değerlendirme ve etkinlik takvimi toplantısı	

	Doç. Dr. Ramin Aliyev ile etkinlik için görüşme	
02.03.2022	Doç. Doç. Dr. Ramin Aliyev ile etkinlik yer ve saati teyit edildi	
03.03.2022	Doç. Dr. Ramin Aliyev ile kültürlerarası etkileşim etkinliği yapıldı	
04.03.2022-08.03.2022	Kültürlerarası etkileşim etkinliği günlüklerin toplanması mail ve whats app mesajı olarak	
09.03.2022	Dr. Özgür Osman Demir etkinlik hakkında planlama	
10.03.2022 12.00	Dr. Özgür Osman Demir etkinlik toplantısı	
10.03.2022 16.00	Dr. Özgür Osman Demir çatışma yönetimi aktivitesi	
10.03.2022-18.03.2022	Dr. Özgür Osman Demir etkinlik üzerine yansıtıcı günlüklerin toplanması	
08.03.2022	Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan'la yapılan etkinliklerin değerlendirilmesi	
13.03.2022	Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan'la etkinliklerin analizi ve kritik olay incelemesi analizlerinin paylaşılması	
14.03.2022	Dr. Ahmet Ayaz Kariyer Yolculuğumu Keşfediyorum Uygulaması hibrit etkinlik	
15.03.2022	Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ve Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan ile etkinlikler ile ilgili değerlendirme ve sürecin yeterli görülüp son aktivitelerin görüşülmesi	
23.03.2022	Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan genel değerlendirme TİK 2 günü belirleme Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan genel değerlendirme Dr. Benal Tanrısever müzik çalıştay programı değerlendirmesi	
24.03.2022	Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan genel değerlendirme	

	Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan genel değerlendirme	
24.03.2022	Akran eleştirmeni Dr. Özgür Osman Demir ile genel değerlendirme ve temalar değerlendirildi	
30.03.2022	Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan genel değerlendirme Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan bulgular, etkileşimsel ritüeller döngüsü ve tema alt temaların paylaşıp değerlendirilmesi	
04.04.2022	Etkileşimsel Ritüel döngüsü çizilip son hali verildi	
04.04.2022	Dr. Özgür Osman Demir Etkileşimsel Ritüeller döngüsü için uzman görüşü alındı	
04.04.2022	Dr. Ahmet Ayaz bulgular için uzman görüşü MAXQDA tablolar için değerlendirme	
06.04.2022	Prof. Dr. Gül Rengin Küçükdoğan ve tez danışmanı Prof. Dr. Bülent Bahri Küçükdoğan ile bulgular, etkileşimsel ritüeller döngüsü revizyonunun ve son şeklinin değerlendirilmesi	
07.04.2022	Dr. Ahmet Ayaz bulgular için uzman görüşü MAXQDA tablolar için değerlendirme	
08.04.2022	Dr. Ahmet Ayaz bulgular için uzman görüşü MAXQDA tablolar için değerlendirme	